Contrarietates ſeu diuerſitates in
is ciuilis et canonicum ſparſe per totū corpus vtriuſqȝ iuris
ſunt numero.cc.xxvij.

tem caſus penitentiales poſiti in repetitione.c.j. de accuſa-
bus.per eximium ac celeberrimum iuris vtriuſqȝ doctorem
ſiſſimū dominum Hieronymum de zanetinis in clariſſimo
o Bononieñ.publice legentem deciſi cum quibuſdam que-
bus et ſolutionibus materiam cōcernentibus.

tem differentie inter forū contētioſum et forum cōſcientie.

tem de peccatis mortalibus et eorum ramis.

tem tractatus de.x.preceptis legis diuine:⁊ quot peccata
mittantur cōtra vnūquodqȝ preceptum.

tem de ſtatu perſonarum in cōfeſſione inquirendo.

tem quid ſit indulgentia:et que requirātur ad hoc vt indul
tie valeant: ⁊ quis poteſt eas dare.

¶ Venundantur Lugduni in vico mercuriali iuxta noſtram dominam de confort per Conſtantinum Fradin.

¶ Contrarietates ſeu' diuerſitates inter ius ciuile et canonicum ſparſe per totū corpus vtriuſq; iuris que ſunt numero .cclxxvij.

¶ Item caſus penitentiales poſiti in repetitione .cj. de accuſationibus. per eximium ac celeberrimum iuris vtriuſq; doctorem famoſiſſimū dominum Hieronymum de zanetinis in clariſſimo ſtudio Bononieſi. publice legentem decisi cum quibuſdam queſtionibus et ſolutionibus materiam cōcernentibus.

¶ Item differentie inter forū contētioſum et forum cōſcientie.

¶ Item de peccatis mortalibus et eorum ramis.

¶ Item tractatus de .x. preceptis legis diuine: et quot peccata committantur cōtra vnūquodq; preceptum.

¶ Item de ſtatu perſonarum in cōfeſſione inquirendo.

¶ Item quid ſit indulgentia: et que requirātur ad hoc vt indulgentie valeant: et quis poteſt eas dare.

¶ Venundantur Lugduni in vico mercuriali iuxta noſtram dominam de confort per Conſtantinum Fradin.

¶ In cipiunt Cõtrarietates ſeu di
uerſitates inter ius ciuile ⁊ canonicũ
ſparſe per totũ corpus vtriuſ iuris
Et caſus cõſcientiales poſiti in repe
titione.c.primi de accuſatiõibus per
Eximium ac Celeberrinum Juris
vtriuſ Doctorem Dñm Hierony
mũ de Zanetinis in clariſſimo ſtudio
Bononienſi publice legentem.

IN chriſti
nomie: eiuſ glo
rioſiſſime matris
virginis Marie:
necnon beate Ca
therine aduocate
mee: ac totius cu
rie triumphantis
Incipit repetitio.c.primi de accuſa.
facta per me Hieronymuz de Zaneti
nis vtriuſ iuris doctorem anno.
M.cccclxxxix. die.xxij. Januarij Repe
titurus.c.primum de accuſa. in decre
talibus ordinẽ obſeruari conſuetum
obſeruabo: Primo ↄtinuabo Rubri
cam ad precedentia: Secũdo queraz
iuxta Rubricam de aliquibus pro eui
dentia totius tituli ⁊ dicendorum in
c.j. Tertio condeſcẽdam ad.c. meum:
quod ſummabo ⁊ diuidam: ponã ca
ſum in terminis: legam literam: colli
gam notabilia: demum deueniam ad
apparatuz gloſarum: quibus gloſis
expeditis: ad queſtiones tactas per
Doctores extra gloſaz me transferã
Poſtremo quia nonnulle differen
tie ponuntur inter ius canonicum et
ciuile hic per doctores: hãc nactus oc
caſionẽ differentias ſparſas in iure ⁊
diſcrepantias inter ius canonicum ⁊
ciuile in vnum redigam vna cum caſi
bus conſcientie ponendo aliquas dif
ferentias inter forum contentioſum
et conſciẽtie poſt antiquos Docto
res prout ingeniũ meuz ⁊ aſſiduitas
ſtudij ſuppetet. quibus omnibus ex
peditis erit expeditum.c. meum cum
laude dei. Venio igitur ad primum:
Et hec Rubrica de accuſa. põt ↄtinua
ri duobus modis ſm Abba. ⁊ Cardi
nalem primo ad precedẽtia ſcdo ad
ſequentia. Et ad precedentia ita cõ
tinuatur ⁊ fuit continuatio gl. in Ru
brica.C. qui accu. non poſſunt. ⁊ in ru
brica.ff. de publi. iudi. ⁊ ibi p Bart. ⁊
Hoſti. hic in ſumma. In libris proxi
mis egit autor tractare de queſtioni
bus ciuilibus ⁊ eccleſiaſticis pecu
niarijs. Nunc agit de criminibus idõ
ſubijcitur hec rubrica. Et iſta cõtinu
tio non eſt bona tum quia nõ ad pro
xima.l.ij. de ſtatu hominum: tum etiã
quia in libro precedenti ẽt dixit de cri
minibus vt.s. qui matri. accuſa. poſſũt.
Et ideo ſcdo ad ſequentia ſm Cardi
nalem ⁊ Abba. cõtinuatur hoc modo
Supra in pemio decretaliũ Autor di
uiſit librum in quin libros ⁊ ibi dici
tur ꝙ in hoc quinto tractatur de cri
nibus. ⁊ penis eorum. Voluens ergo
Autor tractare hoc premittit de mo
dis per quos crimia iudicialiter inno
teſcant: qui ſunt tres ſcilicet Accuſa
tio Inquiſitio ⁊ Denũtiatio: ⁊ pre
mittit de accuſatione: quia cum ſub
eſt accuſator nõ proceditur per ĩqui
ſitionem vt notatur.j. eo.c. qualiter
et quando. el.ij. in glo.j. Barto. in.l.
ſi maritus.§. ſi extraneus.ff. de adul.
Item premittit inquiſitionem denũ
ciationi: quia gradatim proceditur
de proceſſu grauiori ad minus gra
uẽ: grauior eſt autem inquiſitio denũ

tiatione. Cum etiam quandoq; equi
peretur inquiſitio denuntiationi .c.
inquiſitionis in prin.j.eo. Hec con-
tinuatio non declarat quare ita diui
ſerit τ poſuerit in h' loco. Item libro
quarto poſuit de accuſatione matri-
monij. Ergo hec continuatio non eſt
bona. Ideo Gofre.τ dñs Anto. hoc
modo cõtinuant. Supra ti. proximo
tertio dictum eſt de accuſatione ma-
trimonij.τ de diuortijs que fiunt ra-
tione adulterij vel delicti: ex hoc ſum
pta occaſione de accuſatione in gene
re dicendum eſt. Hec cõtinuatio etiã
non eſt bona.q2 nõ ad proxima lʒ nõ
ſit neceſſaria. Poſtq̃ ſumus in prin
cipijs librorum ſm gloſaʒ ſingularem
in rubrica .ff. de conditione furtiua
ſm Io.de imo.hic.τ in rubrica de ver
bo.obli.τ in rubrica de leg.j.pro qua
eſt tex.in.l.ij.in.§.quintus.et in.§.ſex
tus.et in.§.ſeptimus.C.de veteri iu-
re enuclean. Et hec continuatio ſm
Barb.dominum meuʒ non eſt bona
Quia notitia alicuius rei debet inci-
pere a genere poſtea deuenire ad ſpe
ciem vt in rubrica de actio.et oblig.
et in rubrica de bono.poſſeſ.et in ru-
brica de probat.l.j.ff.ſi cer.peta. Ge-
nus non debet cõtinuari ad ſpeciem
ſed econtra tanq̃ digni9.l.legato ge
neraliter.de leg.primo. Nec etiaʒ cõ
tinuatio domini mei placet: Inquan
tum dicit.viſo de his per que vita ho
minis inſtruitur vt ſunt actiones et
obligationes videndum eſt de his
per q̃ vita hominis corrigit' τ punit' q̃
continuatio nõ eſt bona quia etiaʒ in
libris precedentibus ponitur qui ma
trimonium accuſa.poſſ.et etiam de
punitionibus in cauſis ciuilibus: vt
de dolo.τ contu. Ideo omiſſis prece-
dentibus continuationibus poſſu-
mus tenere illam Bar.quam poſuit
in rubrica de publicis iudic. coniun-
gendo illam Bal.quã poſuit in ru-
brica.C.qui accuſa.nõ poſſunt. Viſuʒ
eſt ſupra de actionibus ciuilibus que
intentantur ad partis profectum:
nunc ſequitur videre de accuſationi-
bus criminalibus que mouentur ad
vindictam. Et ſicut in iudicijs ciuili-
bus ſunt prodite actiones que ſunt
ius proſequendi.inſti.de actionibus.
in principio. Ita in criminalibus pro
dite ſunt accuſatiões.inſti.de publi.
iudi.in princi. Et ideo quia in crimi-
nalibus ad inſtar ciuiliuʒ proceditur
l.abſentem.ff.de penis. Viſo de exem-
plo videndum eſt de exemplato.l. In
teſtamento.ff.de.condit. et demon
ſtrationibus. Et he continuationes
poſſunt morderi propter tituluʒ qui
matrimo.accu.poſſunt qui loquitur
de accuſationibus criminalibus. Con-
tra hanc rubricam opponit domin9
Cardinalis q, hec rubrica eſt dimi-
nuta quia τ alijs modis crimina de-
teguntur ſcilicet per exceptionem.j.
eo.c.ſuper his.c.ij.de ordine cognit.
l.Lucius.ff.de infamibus.et per no-
torietatem.j.eo.c.euidẽtia. Nec etiã
ſm Io.de imo.dixit quando ciuiliter
agitur de crimine iuxta cap. Tam lite
ris.de teſtibus.et in.l.j.C.quando ci-
uilis actio preiudicet criminali: quia
per illam agitur ad cõmodum par-
tis vt Inſti.de actio.§.j. Sed hic in-
tendit tractare de punitione que fit
ad publicam vtilitatẽ. Nec etiã cũ pa
pa mandat vt ſe informet τ referat
iuxta.c.cũ olim.de teſti.τ.c.cũ cauſaʒ.
de reſcrip.glo.i.l.vbi.C.d.falſis i cle.
auditor. de reſcript.τ.in.c.fina.j.eo.
Soluit Cardinalis q, exceptio nõ fa
cit iudiciũ criminale q2 attẽdim9 ini-

tiũ dicto.c.ſuper his.nã pprium τ finis
exceptionis eſt repellere.c.ij.de ordi
ne cogni.c.j.de except. Item ſm Io.
de imo. hic non ponit de exceptio-
nib9 quia de illis poſitus erat titul9
generatis de excep. ¶ De notorio
aũt dic q, comprehenditur ſub inqui
ſitione ſeu ſaltem ei equiperatur: q2
ſicut quando ſurgit infamia ex offi.
proceditur contra infamatum.c.cum
oporteat.j.eo.τ dicto.c.qualiter.ita τ
fortius quando ſubeſt notorium iu-
dex ex officio procedit ad penam.d.c.
euidẽtia. ¶ Velt tu dicas q, nõ eſt in-
cõueniẽs q, nigrum ſit generalius
rubro vt notat glo.in aut.de inceſtis
nupt.in pri.τ Lud in rubrica.ff.ſi cer.
pe.τ ſubdit.d.meus. papam erraſſe
non preponendo crimina accuſatiõi
et etiam Imperatoreʒ.C.qui accuſ.
non poſſunt.quia omnis ſpeculatio
debet eſſe a priori.l.j.de albo ſcriben.
Sed prius fuerunt crimina q̃ accuſa
tores τ probat ab ordine iuris con-
ſultorum qui premiſerunt rubricam
de furtis de publ.iud.τ poſtea de ac-
cuſa. ¶ Sʒ dicas q, imo papa nõ er
rauit nec imperator quia in his q̃ ſunt
iuris poſitiui quando nõ poſſumus
aſſignare rationẽ ſufficit dicere. Ita
placuit legis latori. Dixit glo.nota-
bilis quã ibi põderat. Bald.in.l.j.in
prin.de poſtulãdo.vbi ſufficit q, ſta-
tuẽtes ita arbitrari ſint τ illã glo.põ
derat. Bal.in.c.j.in.iij.col.qui feud.
dare poſ.τ in.l.oẽs populi.in.xiij.co-
lumna.de iuſti.τ iure.exẽplum in vſu
capione τ pſcript.quare mai9 tẽpus
vel tm̃ ſtatuit' in vno q̃ in alio τ non
pl9 vnũ q̃ aliud. ¶ Quero pmo pro
introductiõe materie. Sumẽdo ver-
bũ de accuſationib9: Quid ſit accuſa
tio.τ Azo in ſumma.C.eo.τ Hoſtiẽ.
eo.ti.i pri.τ Imo.hic τ Ang.aret.in
tractatu maleficioꝝ char.viij.prima.
col.dicit accuſare eſt aliquẽ i libello
reũ criminis deferre vl' facere ad vidi
ctã.facit.l.cum rationib9.C.qui accu-
ſa.non poſſunt.vel accuſatio eſt deli-
cti hominis apud iudicẽ competẽtẽ
inſcriptiõe interueniẽte legitima de
latio. Et adde dñm meuʒ hic impugna
tem diffinitionẽ Azonis τ Hoſti.qui
dicit: q, accuſatio eſt ius ſi non factũ
et delatio.τ q, ſit ius allegat' tex.in.l.
qui accuſare.ff.eo.ibi ius accuſandi.τ
Bar.in.l.j.ff.de appel.facit tex. inſt.
de pub. iudi.in prin.τ.l.tertia.§.bo-
norum.ff.de bonorum poſſeſ. Iteʒ re
prehendit in quatuʒ dicit inſcriptio.
quia vt dicit Bart.in.l.is qui reus.d.
publi.iud.procedit accuſatio licet ac
cuſator ſe nõ inſcripſerit ſi non oppo
nitur τ voluit Bal.in.l.j.C.qui accu
ſa.non poſſunt. Ubi inſcriptio non
eſt de neceſſitate ſed ſit ad maiorem
terrorem accuſantis.ar.l.itẽ apud la
beonem.in.§.hoc edictum.ff.de iniu-
rijs. Saluari tñ poteſt diffinitio con
munis hoc mõ quia aut cõſideram9
accuſationem prout eſt in fieri. id
eſt anteq̃ ſit deducta ad actum τ eſt
ius accuſatio.d.l.q accuſare.aut put
eſt deducta ad actũ accuſandi τ tunc
eſt factũ τ delatio.τ pcedit diffi. Azo
nis τ Hoſti.τ h' in ſimili ponit dñs
me9 in repetitiõe rubrice.C.q admit-
ti ad bon[illegible] pñt.in prin. Inquã-
tũ tractatur vtrũ poſſeſſio dicatur eẽ
ius vel factum.τ que requirantur in
pponẽte libellũ accuſatoriuʒ.dic vt p
Ang.aret.in dicto tractatu. viij.char
ta.col.j. Et ſm Io.d. ana.hic: volẽs
accuſare debet habere tria neceſſaria
in litis exordio primo libellũ offerre
item ſe expreſſe ad penaʒ taliois obli
qui iij

gare ꝛ fideiuſſorem. de lite proſequē-
da dare vt probatur in. l. q̄ crimen. C.
qui accuſa. non pñt. ꝛ ibi Bal. qui ēt
declarat in ſcđa oppoſitiōe quare re
quiratur inſcriptio cum tacite intelli
gatur pena talionis. ꝛ hoc dictum li-
mitatur non habere locum in crimi-
nibus leuibus. In quibus non requi
ritur ꝓceſſus nec inſcriptio nec ſolē-
nitates requiſite in grauibus. vt ple
ne declarat Bar. in. l. leuia. ff. de accu
ſa. ꝛ Ang. aret. in dicto tractatu in p-
ma col. v. charte. ¶ Ulterius quero
qualiter ſumat̃ i libello vbū accuſa-
tio. nā certū eſt ꝙ ſumi ꝑoteſt ꝓ actio
ne ꝛ ꝓ accuſatione. l. qui accuſare. C.
de edendo. l. viro atꝙ vxore. ff. ſoluto
matri. ꝛ ibi dixit Bal. ꝙ vbi in libel-
lo apponit̃ verbū accuſatio ꝛ petitur
ꝙ procedatur ad vtilitatē partis ſerit
actio ciuilis. Si vero ſimpliciter ad
punitionem videtur agere criminali
ter ꝛ allegat Spec. in ti. đ accuſa. ver.
ſed quid ſi. et ꝙ notatur in. l. agraria
de termino moto. ꝛ in. c. tue. de procu
rat. qđ eſt menti tenendū. Sed Lud.
de ro. in. d. l. viro. tenuit cōtrarium ꝙ
videtur agere mitiori via. l. ſi preſes.
de penis. Si quis enim producit li-
bellum ꝛ vtitur verbo accuſo ꝛ nō cō-
cludit ꝙ petat eum puniri crimina-
liter nō punietur ſm Lud. qꝛ poteſt
accipi ciuiliter. ſecus ſm Spe. Si ap
paret eum deliquiſſe. Tu vero defen-
de Bal. ꝛ Spe. qꝛ ꝓprie accuſatio re
fert̃ ad accuſationē criminalē vt dixi
in diffinitiōe. licet ēt iproprie ſumat̃
pro actione. vt in. ſ. ſi quis autem. in
aut̃. de ſanctiſſi. epis. ꝛ in. c. forus.
de ver. ſigni. Sed cōſidera ꝛ cōcorda
opiniones. Nam verba libelli in du
bio interpretantur in fauorem libel
lantes et eo modo quo ipſe vult. l. ſi
quis intentione ambigua. de iudi. ꝛ
cum ad ſedem. de reſt. ſpo. ꝛ hoc libel
lante viuo ſecus ſi eſſet mortuus qꝛ
heres nō poſſet. vt nota. glo. ꝛ doct.
in. l. pomponius. in fi. ff. de rei vendi
cati. Et ꝑ opi. Ludo. vide Fede. de
ſenis conſilio. xxiij. vbi ſumitur pro ci
uili. Sed in dubio ſm ſubiectam ma
teriam. ꝛ addo inquantū Jo. de ana.
hic dicit allegando Bal. in. l. manci
pia. C. đ ſeruis fugit. ꝙ ſi qs porrigit
libellum accuſatoriū iudici ꝛ iudex nō
vult vel portat eū in camera ꝛ non ꝓ
ſequit̃ accuſationē ꝙ poterit puniri
de tarditate ſua. Dicit dñs meus ꝙ
iſtud eſt falſum hoc ꝓpter dictuʒ do.
ant. in. c. venerabilis đ iudi. vbi ſtāte
ſtatuto ꝙ ſi iudex nō terminaret cām
infra duos menſes puniat̃ in centum
ꝙ ſi iudex non terminauerit eo qꝛ nō
fuit ſollicitatus a partibꝰ ꝙ nō cadit
in penam allegat gloſam quam repu
tat ſingulareʒ in. c. ſi. đ reſcrip. ꝛ vtro
biꝙ per abb. Ergo per hanc doctri
nam dicit dictum Baldi non eſſe ve
rū. debet eniʒ pars ſollicitare iudicē.
al's ſibi iputet dicit tex. i. l. ſi. ver. ſum
ma ope. C. de tēp. app. poſſum dicere
dictū Bal. verū nā cū pars ꝓduxit li
bellum accuſatoriū ſatis videt̃ ſollici
tare ſeu petere. poſtꝙ actus reitera
tionis nō requirit̃ ſicut in apoſtolis
petēdis. c. ab eo. de appel. in vi. Et iđ
facit litē ſuā tāꝙ negilgēs. Itē Bal.
preſupponit deficere ꝓ iudicē reqſi
tū a pte. ¶ Ulteriꝰ q̄rit hic dñs meꝰ
iuxta ꝑdicta đ vno ꝛ decidit cuiꝰ deci
ſionē puto erroneā ſtatuto caueť ꝙ
quilibʒ poſſit accuſare. An furioſus
poſſit accuſare. ꝛ tʒ ꝙ ſic motus ſola
hac rōne Ubi ſtultꝰ vł furioſus facit
actū quē faceret ſapiēs tūc valʒ id qđ
facit ſtultus ꝓ id qđ notat Joan. An

dreas i. capitulo finali de ſucce. ab in
teſta. vbi refert Ualeriū maximum
dixiſſe ꝙ in ſenatu ro. fuit approba-
tum teſtamentum cuiuſdā furioſi eo
quia fecerat rite ꝛ recte dictum teſta
mentum: prout ſapiens fuiſſet et de
illo dicto facit feſtū Bald. in. c. j. per
quos fiat iueſt. ꝛ allegat dictū Hoſt.
ꝛ abb. in. c. ad noſtrā de cōſue. de illa
ſnia lata ab illo fatuo pariſienſi ꝯtra
tabernarium qui volebat ſibi ſolui ꝓ
quendam pauperem qui comederat
vnū panē ad odorē carniū hoſpitis:
ꝛ Petrꝰ de ancha. notat in cle. ſi fu-
rioſus. de homi. ꝛ addit bonū tex. in
c. ſunt q̄ opes. xvij. vbi ſi ebriꝰ donat
eccleſie bona ſua valet talis donatio:
qꝛ facit id qđ qlibet prudēs: vt voluit
Lud. in titulo deuoto. in ſuis ſingula
ribus in. ij. ſingulari. ꝛ abbas in. c. du
dum. de conuerſione cōiug. ¶ Sed
cum reuerētia iſtud dictū dñi mei eſt
erroneū. primo qꝛ ꝯtra tex. in. c. fina.
de ſucceſſionibus ab inteſt. vbi dedi-
catio bonoꝝ facta eccleſie per furio-
ſum nō valet ꝛ tñ eſt actus ſapientis
dare eccleſie. ad idem eſt tex. ꝛ ibi. d.
abb. in. c. ſicut tenor. de regula. vbi fu
rioſus nō poteſt ſe aliquo caſu obli-
gare etiā deo nec poteſt ingredi reli-
gionem cum nihil ſentiat. Et ſic etiā
benefaciendo nō preſumitur ꝙ furio
ſus ſit ſane mentis ex quo infert ꝙ lʒ
furioſus faciat teſtamētuʒ tanꝙ qui
libet compos mentis non valet. Itē
cōtra deciſionē domini mei hic tenet
Bal. in terminis in rubrica. C. qui ac
cuſa. nō poſſunt. in fine. ꝛ Ang. areti.
in tractatu maleficioꝝ charta. xj. in.
iij. col. vbi ꝓhibiti iure diuino vt excō
municati vel naturali vt furioſi vel in
fantes nō admittunt̃ ꝑ illa verba ge-
neralia: nō obſtāt allegata in contra
rium per dominum meū: quia habēt
locum quando furioſus habet diluci
da interualla: et dubitatur an quid
ſit factum tempore furoris vel ſane
mentis: nam tunc ſi ſunt geſta more
ſapientis preſumuntur geſta tēpore
quo non erat furioſus al's ſecus. l. is
qui. de tuto. ꝛ cura. datis ab his. l. Ty
tia. de inoffi. teſtamēto. l. penul. de cō
dit. inſtitu. ꝛ Bal. in. l. furioſuʒ. C. qui
teſtamenta facere poſ. ꝛ Bar. in tra
ctatu de teſte. ꝛ plene ꝑ dominū alex.
in conſilijs ſuis ſm ordinem meū cō
ſilio. cxxiij. mature incipiente in. j.
col. ¶ Poſtremo circa hāc primam
parteʒ querit Petrus de ancha. hic
et Jo. de ana. Alicui denegatur accu
ſatio. an iudex poſſit pro eo inquire-
re. et allegat Barto. tenētem ꝙ nō.
in. l. nō ſolū. i. ſ. ꝙꝙ. de iiurijs. ¶ In
contrarium facit glo. j. eo. c. nulli. vbi
dixit et petrus de ancha. in. c. dilectꝰ
de reſcrip. vbi iudex nō poteſt inqui
rere cōtra percutiētem excommuni-
catuʒ et ſubdit anania. vtrū qui accu
ſat debeat apponere verbū ſciēter. ꝛ
allegat Bald. in. l. j. in. xv. col. C. q̄ ac-
cu. nō poſſunt: qui cōcludit aut accu
ſat aliquem quia nō fecit et debet ap
ponere verbum ſcienter aut accuſat
ꝙ fecit ꝛ tūc ſecus allegat aureaʒ glo
ſaʒ in. l. ex maleficijs. in. ſ. lōge minꝰ.
in verbo. ignorans. ff. de actionibus
et oblig. Et illam glo. pōderat idem
Bal. in. l. data opera. in. ix. col. C. qui
accu. nō poſſunt. ꝛ Lud. de ro. in ſuis
conſilijs conſilio. cv. Incipit. viſo the
mate. ꝛ Ang. areti. in tractatu malefi
cioꝝ charta. xviij. ꝛ hec ſufficiāt ꝗtū
ad primum verbum de accuſationibꝰ
¶ Uenio ad ſecūdā partem rubrice
de inquiſitionibꝰ ꝛ quero quid ſit in
quiſitio. ꝛ Hoſt. in ſumma huiꝰ tituli

ſic diffinit ꝙ eſt ius quoddã per offi-
cium procedendi ad condemnationẽ
et pronuntiationem contra aliquos
nominatim inquiſitos et de delictis
certis infamatos vel ſm eũdẽ Hoſt.
eſt alicuius delicti manifeſti ex arbi-
trio iudicis competentis legitima fa
cta inueſtigatio. ⁊ hoc idem firmauit
Ange. are. in tractatu malef. in tertia
charta in. j. col. Ang. in. l. ſi vacãtia. in
verbo ſumus expediti de bonis va-
cãtibus. li. x. Bal. i. l. ea quidẽ. C. eo.
⁊ Bart. in. l. ij. §. ſi publico. de adulte
rijs. Sed aduertẽdũ eſt. q2 iſta diffi-
nitio nõ videtur perfecta nec vera q2
non ſemper eſt manifeſti criminis: nã
inueſtigatio ſonat in factũ ⁊ nulla in
quiſitio eſt facti: ſʒ iuris. iõ dic vt per
Angelum in dict. l. ſi vacantia. qui de
ſcribit generalem inquiſitionem quo
ad delicta ⁊ quo ad perſonas. eſt enĩ
inquiſitio ius per officiuʒ procedẽdi
ad inueſtigandum omnẽ facinoroſuʒ
hominem pena vel expulſione dignũ
de territorio ingrẽtis. Dixi ꝙ eſt ius
q2 nõ eſt facti cõtra Hoſt. ſicut actio
nã nõ dicitur ꝙ ſit proſecutio in ius.
Item per officiũ dicitur ad differen-
tiam accuſationis. Item dixi in terri
torio quia ſm Ange. ſi extra territo-
rium per non ſubditũ cõmittatur de
lictum nõ pertinet ad eũ publica vin
dicta ⁊ ſic ſuperuacua foret inqſitio.
Sed hec opinio non placet quia hec
inquiſitio poſt fieri ad duplicem effe
ctuʒ: vt primo repertos facinoroſos
per nouum proceſſum puniat inquiſi
tione ſpeciali. Item ſit ad effectuʒ vt
repertos facinoroſos a ciuitate ex-
pellat: vt purget ꝓuinciam malis ho
minib9. l. cõgruit. ff. de officio p̄ſidis.
Unde ſit inquiſitio etiã reſpectu nõ
ſubditorum ⁊ qui alibi deliquerunt:

et diffinitionem generalis inquiſitio
nis quo ad ꝑſonas ⁊ quo ad delicta
ſpecialis vide ꝑ ange. in. d. l. ſi vacan-
tia. ⁊ etiaʒ de generali quo ad delicta
Speciali quo ad perſonas. Specia-
lis vero quo ad delicta et perſonas
ſm Ang. eſt ius procedendi per offi-
cium ad condemnandum et punien-
dum aliquem certum facinoroſuʒ pe
na dignum in territorio diffamatum
de aliquo certo delicto non a maliuo
lis nec a ſuſpectis. An autem inquiſi
tionis iudicium ſit ordinariuʒ vel ex
traordinarium remedium dic vt ple-
ne per abb. et alios in rubrica. ẽ. de iu
dicijs. ⁊ in. c. qualiter. el. ij. infra eo. et
ibi etiaʒ dicitur an ſu perueniente ac
cuſatione ſilere debeat officiuʒ inqui
ſitionis de quo ibi ꝑ Jo. de anania.
Bar. in. l. ſi maritus. in. §. j. de adult.
et in extrauaganti. ad reprimendaʒ.
in verbo per denũciationeʒ. Saly. et
Bal. in. d. l. ea quidem. ⁊ Ang. areti.
in tractatu maleficiorum. charta. iiij.
et. v. et ibi dixit ꝙ quinqꝫ ſunt neceſ-
ſaria vt valeat iudex inquirere cõtra
aliquem et inter alia. dicit ꝙ debet fa
ma publica precedere. d. c. qualiter ⁊
quando. nec debet in occulto iudici
conſtare. c. inquiſitionis. j. eo. ex quo
ſm Ange. in. d. l. ſi vacantia et Areti
num in. d. tractatu. xxix. charta. Sit
cautus iudex vt dictam diffamatio-
tionem recipiat ad banchum iudice
ſedente pro tribunali ne poſſit dici ꝙ
in occulto proceſſerit. et ponas tu iu
dex in tuo baſtardello al's vacheta
ꝙ fuerũt facta iudice ſedente et ſuffi
cit ꝙ fama eſſet tempore inquiſitio-
nis: licet poſtea ſuperueniat contra-
ria quo ad actum iam formatum ſed
quo ad formandum non: et ideo non
poterit poni ad torturaʒ quia tortu

ra eſt actus formandus ſm Aretinũ
ibi. allegat Bal. et Ang. in. l. Is po-
teſt. de acqui. hered. ⁊ ꝙ dico ꝙ fama
debet precedere: idem dicas ſi fama
non precedit dummodo precedãt in-
dicia licet nõ ſit infamatus quod eſt
notabile ſm Are. ibi. pro ampliatio-
ne tex. d. c. qualiter el. ij. ¶ Nec proce
dit inquiſitio niſi precedat infamia
a fide dignis al's non tenet inquiſi-
tio ſm Angel. in. d. l. ſi vacantia. etiaʒ
ſi ſtatutum inferioris hoc diceret ſm
Cardinalem in cle. prima de officio
ordi. vbi inferior non poteſt facere ꝙ
non precedente infamia procedatur
etiam ſi conſuetudo diſponeret ſm
Landinum ibi: licet Jo. de ligna. con
tra quia ſi poteſt pacto et conſuetu-
dine. c. j. j. eo. in. vi. Dixit tamen Sa
ly. in. l. ea quidem. in. iiij. et. v. q. prin
cipali. vbi actus exercetur per homi-
nes inhoneſtos tunc valet inquiſi-
tio etiam ſi fama habet ortum ab
inhoneſtis et non fide dignis: exem
plum. Aliqui ſunt barraterij et infa-
mes ludentes cum falſis taxillis vel
in lupanari ſit aliud delictuʒ poſſunt
probare famam per illos ibi conuer
ſantes licet nõ fide dignos quia fide
digni non cõuerſant ibi. ¶ Facit in
ſimili tex. in. l. conſenſu. C. de repu. et
qđ notat dominus abb. i. c. decetero
de teſt. in prin. ¶ Fallit tñ hec regu-
la in aliqb9 caſib9 i qb9 precedit iqui
ſitio ſine infamia: prim9 quãdo reus
eſt preſens et non opponit. c. ij. j. eo.
in. vi. Secundus in inquiſitione gene
rali contra caput et membra. c. i. de
officio ordi. ſic ſindicus poteſtatis q
inquirit contra poteſtatem ⁊ eius fa
miliam poteſt inquirere etiam non
precedente infamia. Tertius ſi proce
dit ad denũciam officialis. l. ea quidẽ

C. de accuſa. Quartus quando iudex
inquirit ex mero officio et non ad pe
titionem alterius: ſm Inno. in. c. cuʒ
oportet. j. eo. et Ang. are. in tractatu
ſuo maleficiorum in charta. vij. in. c.
ſicut. j. eo. Et ideo cautus ſit iudex
quod poni faciat in inquiſitiõe ꝙ ex
mero officio et idem quando de con
ſcientia principis vel regentis ſm
Bald. in. l. nullus. C. ad. l. iuli. maieſt.
et Ange. aret. ibi dicit ꝙ quando iu
dex non habet ita plenas probatio
nes ſuper infamia ꝙ querat habere
mãdatum principis vel regentis ciui
tateʒ. Alius caſus quãdo inquirit ex
neceſſitate officij. vt vbi vertitur peri
culum animarum: vt notatur in. c. ad
noſtram. el. ij. de iureiurã. Et ideo ſi
ſtatuto cauetur ꝙ poteſtas teneatur
inquirere de tali delicto et ſi non fa
cit imponit ſibi penam. tunc de tali
crimine poteſt ꝓcedere fama nõ pre
cedẽte al's nõ poſſet. ſʒ ſi nõ teneret
tunc requiritur diffamatio ſm ange.
in. d. l. Si vacãtia. An autem papa li
getur vt nõ poſſit procedere precedẽ
te infamia. Card. i cle. j. de officio or.
poſt Lãd. tenet ꝙ nõ. licet de iure di
uino ſit inducta inquiſitio. vt. c. quali
ter. el. ij. j. eo. tamen ex precepto eſt
de iure poſitiuo cui nõ aſtrigitur pa
pa vt plene declarãt doc. in. c. i. j. de
ſymo. et in. c. omnis vtriuſqꝫ ſexus. de
penitentijs. An antem qui nõ poteſt
accuſare poſſit eſſe promotor inquiſi
tionis et implorare officium iudicis
in locum deficiẽtis accuſatoris dicit
hic Anania ꝙ ſic per id quod habet
in. l. i. C. ſi [illegible] nõ geſſerit. quod eſt
notabile ſm Bal. ibi. ⁊ Bal. in. l. i. §.
offilius. ff. ne quis eum qui in ius vo
catus vi eximat. ¶ Poſtremo circa
hanc partem querit dominus meus

an iudex male inquirens faciat litem
ſuã ⁊ dic ſm eum aut loquimur in ca
lũnia vera et tunc facit litem ſuam.l.
ſeueriter.C.de excuſa.tuto.cle.pꝛima
de here. aut loquimur in calũnia pꝛe
ſumpta ⁊ qualitas officij excuſat ipꝫ
quia pꝛeſumitur pꝛo iudice.c. in pꝛe-
ſentia.de renũ.c.piſanis.de reſt.ſpo.
l.ij.C. de officio ciuiliũ iud. Et ita in-
telligatur qḋ notat Bal.in auḟ.gene
raliter. de epiſcopis ⁊ cle.in.l.licet de
pꝛocu.in.l.ij.§.ſi abñs.ſi ex nopali cã
agatur.in.l.ſancimus.C. de iudi.in.l.
obſeruare.§. ꝓficiſci.de officio pꝛocõ
ſulis.⁊ in.l.Athletas.§.calũniatoꝛ.de
infamibus.doctoꝛes in.c.fineꝫ litibꝰ.
de dolo ⁊ cõtu.c.qm̃ cõtra falſam. de
pꝛobati. dominꝰ Ant.in.c. cũ dilecti.
de dolo ⁊ cõtu.in.c.accedẽs.ĩ.eo. Et
petrus de ancha.in.d.cle.j. de hereti
cis . Et per hec ſit expedita ſecunda
pars rubꝛice. ¶ Uenio ad vltimam
parteꝫ ſcilicet de denũtiationibꝰ ⁊ q̃-
ro quid ſit denũciatio: ⁊ ſm Saly.in
l.ea quidẽ.in pꝛin.C.de accuſa.⁊ Are.
in tractatu malef.charta.xviij.in ver-
bo. necnõ ad denunciã. dicit ꝙ eſt cri
men deferre apud iudicem competẽ
teꝫ ſine inſcrip.legitima ad penã per
agẽdã vel aliã legitimã penã ſubeũdã
quã declara vt ibi plene ꝑ eos. Ma-
teriã eñ denũtiatiõis ſeu denũtiato
rum ponit Bar.ĩ.l.diuus.ff.de cuſto
dia reoꝝ. Dicã cras infra eo.c.ſicut
poſt Jo.de Ana. Ange.aret.in dicta
charta.xviij.⁊ ſequẽti ⁊ Saly.in.d. l.
ea quidẽ.in ver. tertia ratione. Et lꝫ
Bar.velit ꝙ tale officium poſſit dari
infami.tamen Ange.areti.contra.vt
ibi plene per eum: qui reducit opi.ad
cõcoꝛdiã. vt ſi denuntiat nomine pꝛo
pꝛio nõ poſſit: ſecus ſi nomine officij
ſicut in nũcio ⁊ tenetur iurare in pꝛin

cipio officij ſm Ang.in.d.l.ſi vacãtia.
¶ Ultimo q̃ro pꝛo cõplemẽto rubꝛi
ce de vna queſtione difficili. Nã regu
lariter crediṫ iſtis denũtiatoꝛibꝰ.c.ſi
cut.ĩ.eo.l.diuus. de cuſto.reoꝝ. Qui
dã de inquiſitoꝛibꝰ heretice pꝛauita-
tis inquiſitoꝛ denũciauit aliquem de
hereſi ⁊ remittit ad iudicẽ ſecularẽ q
nõ vult credere inq̇ſitoꝛibꝰ: ſed vult
facere nouum ꝓceſſum: vtruꝫ poterit
Bar.in.l.diuus. dicit ꝙ ſi iudex vult
ſtare ꝓceſſui inq̇ſitoꝛis põt ſed ſi vult
facere alium ꝓceſſum poteſt. allegat
tex.ĩ.§.ſi vero crimẽ.ĩ auḟ.de ſanctiſſ.
epis.⁊ Guilielmus de cunio in.l.ma
giſtratibus.ff. de iur.om.iud. ⁊ dicit
eſſe caſum in. d.§. ſi vero. Angel. ꝑo
in.d.l.mgr̃atibꝰ dãnat. Guiliel. ꝑ.c.
ſuꝑ eo.de here.in.vj.⁊.c.vt inquiſitio
nis.§.ꝓhibemus.eo.ti.in.vj. et dicit
ꝙ vidit quãdaꝫ extrauagãtẽ ꝙ iudex
ſecularis debet ſtare pꝛoceſſui inqui
ſitoꝛis.⁊ Petrus de anch.ĩ.c. de offi
cio oꝛd.⁊ in.c.poſtulaſti. de foꝛo com
petẽ.in.c.at ſi clerici.de iudi.damnat
Guil.⁊ Bar.⁊ etiã dominꝰ Ab.in.c.
j.de officio oꝛd.damnat Bar.⁊ in.c.
ſi.de ſtatu regula.⁊ Saly.in.l.ea qui
dem.in.xvj.colũ. Quid ergo tenẽdũ:
Barto.dicit eſſe caſum in dicto.§. ſi
vero.vbi aliquis eſt degradatus ⁊ re
mittitur ad iudicẽ ſecülareꝫ et iudex
debet inquirere ſi ille eſt dignꝰ moꝛi
et Saly.dicit ꝙ ille tex.loquiṫ eo ca-
ſu quo nõ erat cõdẽnatꝰ de hereſi et
remittebaṫ ad iudicẽ ſeculareꝫ. Sed
dñs meus in.c.ſicut.ĩ.eo.dicit ꝙ imo
ille tex.loquitur de cõdemnato dũ di
cit abijciatur a clero eſt verbuꝫ execu
tiuum: ergo pꝛeſupponit cõdẽnatuꝫ
a iudice eccleſiaſtico: ergo Saly.ma
le loquiṫ. facit.c.ex tue.c.ſi.de cle. nõ
reſi.c.de multa. de pꝛeben. Et ſi dica

tur ille tex.non loquitur in heretico.
Sed in degradato dicit dñs meus
ꝙ hereticus venit degradãdus: ergo
poteſt intelligi in heretico. ¶ Et di
cit ꝙ iudex inquiret: ergo non ſtat ꝓ
ceſſui. Item doct.in.d.c.ſuper eo.per
illum tex.dicunt ꝙ eſt relinquendum
iudicio ſeculari: ergo pꝛeſupponit co
gnitionem.l.ſi.C.de legi.c.cum ex lite
ris.de in integ.reſti.et etiam.c.pꝛeſi-
dentes.et.c.vt inquiſitiõis.nõ dicunt
ꝙ debet exequi.⁊ ad.d.c.inquiſitiõis.
§.pꝛohibemus.dicit ꝙ ille tex.dicit ꝙ
iudex ſecularis debet adiuuare inqui
ſitoꝛem incarcerãdo non tamen text.
dicit ꝙ iudex ſit executoꝛ. Et licꝫ tex.
dicat ſine dilatatiõe nõ tñ ſtãt ſimul
ꝙ non det dilationem et tamen ſcru-
tetur veritatem.l.ſi.C.depoſiti.c.qua
liter.§.ad coꝛrigendos.ĩ.eo. et ſic vi-
detur ſm ipſum ꝙ Bar.et Guil.ve-
ruꝫ dixerit. Tu vero adde ꝙ cõmunis
opinio eſt contra Bar.et illam tenet
Ange.are.in tractatu maleficioꝛum.
charta.xx.et inſti.de ſuſpect. tuto.§.
ſed et ſi quis.et Bal.conſi. dcccxciij.
et ſequẽti.⁊ in auḟ.clericus.in.fine.de
epiſco.et cle.⁊ Ange.in.d.l.diuus.⁊ in
d.l.magiſtratibus.et in.l.i.C.de exhi
ben.reis.et Bald.in ſuo repertoꝛio
in verbo.inquiſitoꝛ.et Petrus de an
cha.in regula.ea que.in.x.charta.⁊ in
ix.queſtione.et in diſputatione.laicꝰ
quidam.in.iiij.charta.et in cõſilijs cõ
ſilio.ccclxxxiij.incipit Retento in pe-
nultima col. ¶ Opinionẽ Bart.te-
nent Bal.et Pau.de caſtro in dicta
lege magiſtratibus et ibi Ange. dicit
opinionem Barto. veram de iure.
¶ Subdit tamen ꝙ hodie emanauit
quedam extrauagans Federici quã
habẽt inquiſitoꝛes: et cõtra Bart.te
net Bald.in.d. autẽtica clericus.et

etiam Ange.in.d.l.diuus.vbi dicũt ꝙ
canoniſte tenent cõtra Bart.ꝑ.d.§.
ꝓhibemꝰ.⁊.§.ſinaũt eccl'ia.cũ glo.in
auḟ.de ſanct.epiſcopis.vbi ꝓhibetur
iudex ſecularis poſſe de hereſi cogno
ſcere. Et hãc opinionẽ tenet Jmo.in
d.c.i. Et Saly.in.d.l.ea quidẽ.per.d.
c.ſuper eo.⁊ reſpõdet ad.d.§.ſi vero.
ꝙ ille tex.pꝛocedit in alio crimine.de
quo poſſet non ſolum eccleſiaſticus:
ſed etiam ſecularis cognoſcere. vt in
crimine ſacrilegij.vt in.l. ſacrilegij.ff.
ad.l.iul.peculatus.l.ſi quis in hoc ge
nus.C.de epiſco.et cle. Notatur in.c.
cum ſit generale.de foꝛo compet.vbi
ponũtur crimina de quibus põt vter
ꝗ iudex cognoſcere. Dicit tamẽ Jo.
de Jmo.in.d.c.i. ꝙ legiſte communi-
ter tenent opi.Bar.cum qua tranſit
etiam.d.Anto.in.d.c.i. Et vide Saly.
et Ange.in.l.i.de exhibẽ.reis.vbi An
ge.cõtra Bar. Et reſpondet ad.d.§.
Si vero.ꝙ ibi delinquens remitteba
tur cõdẽnandus: hic auteꝫ cõdẽnatꝰ
vt tenuit Salycetus in.d.l.ea quidẽ.
¶ Teneo ergo ꝙ in criminibus mere
eccleſiaſticis.vt ĩ ſymonia et hereſi in
quibus cognitio eſt pꝛohibita laicis
teneãtur ſtare pꝛoceſſui inquiſitoꝛis
Jn alijs vero teneo Bart.in quibus
vterꝗ iudex poteſt cognoſcere. Et
ideo ſi eccleſiaſticus pꝛoceſſit ex offi-
cio contra laicum cognoſcẽtem mo-
nialem et abſoluit ꝙ nihilominus iu
dex ſecularis poterit pꝛocedere cõtra
ipſum nec tenetur ſtare pꝛoceſſui fa-
cto per eccleſiaſticum qḋ nota. De
materia denunciationis dicam in.c.
ſicut.ĩ.e.cetera pertinentia ad mate
riam denunciationis inquiſitionis: ⁊
accuſatiõis dicam locis ſuis nec alijs
legibus dos debita ſubtrahatur. vt
Bal.ꝫbis vtar ĩ.l.falſus.C.ḋ furtis.

Si legitimus qđ eſt primũ
in ti.de accuſa. Hec decre.
diuiditur in duas partes
In prima thema: ex quo
tacita queſtio: in.ij. reſponſio: ſiue ſo
lutio. ibi non fatigetur. Et ſummat
duobus modis ſm abba. de perſona
accuſatoris prius querendum eſt in
iudicio. vel ſic. Ad petitionem illegiti
mi accuſatoris reus nõ eſt ad iudiciũ
trahendus ſeu fatigãdus. Vel clarius
In iudicio criminali querendum eſt
ante omnia de habilitate perſonarũ.
H. D. Caſus per ſe clarus eſt. ⁊ ra-
tio dubitãdi videbatur ꝙ poſſet qui-
cũqꝫ etiam inhabilis fauore reipubli.
accuſare ne delicta remaneant impu-
nita. vt eſt tex. et ibi bar. in. l. ſi quis
in graui. §. hi quoqꝫ. ff. ad ſylla. et do-
minus Ant. in. c. a nobis. de exceptio
nibus. Bal. in. l. i. in. fi. C. de preci. im
pe. offerẽdis. et cõſi. vij. incipit ſtatu
to cõmunis peruſij et Pau. de caſt.
conſi. xxxiij. viſo puncto. Nã lex quã-
tũcũqꝫ odioſa fauore reipu. extendit.
ſicut lex fauorabilis: dixit text. in. l. ij.
§. exercitum. de infamibus. ⁊ ibi dixit
glo. nota mirabile. Odium extẽdi. fa
cit lex hoc modo de cõdit. et demõſt.
et bart. in. l. quẽadmodum. C. de agri.
et cenſit. libro. xi. ⁊ Pau. de caſt. in. l.
bona fides. ff. depoſiti. Sicut etiam
fauore eccleſie ⁊ anime lex odioſa ex-
tenditur. vt eſt glo. ⁊ Bart. in auten
tica Sacramenta puberum. C. ſi ad-
uerſus vendit. glo. in. l. omnes. C. de
ferijs. glo. ⁊ Dominic9 in. c. ſciant cũ
cti. de elect. in. vi. ⁊ in. c. i. de temp. or-
dina. in. vi. et Abb. in. c. nihil. in. viiij.
col. de elec. ⁊. in. c. ex tenore. qui fi. ſint
legit. Multa enim ſtatuuntur fauore
rei pub. et eccleſie. que al's nõ ſtatue-
rentur. vt plene per Lud. in cõſi. xxx.
et Alex. in. l. properandum. in princi.
C. de iud. et abbas in. c. iurauit. de p-
bat. et Jo. and. in. c. pro humani. in. §.
i. de homi. in. vi. Contrarium tamen
ſtatuit hec decreta. et tex. in. l. qui ac-
cuſare. ff. eo. vbi lex reſiſtit inhabilib9
vltra procedẽdo et pro ſolutione ra-
tionis dubitãdi cógita niſi dicas ꝙ
lex. ſi quis in graui. procedat niſi ali-
ter nõ poſſet ſubueniri niſi per inha-
biles. al's ſecus vt hic. qꝛ iudex ex of-
ficio poteſt facere. Item vertitur etiã
publica vtilitas ꝙ inhabiles non ad
mittantur et odioſi repellantur. qꝛ ac
cuſare eſt beneficium qđ odioſis non
datur. Dixit Ange. aret. in tractatu
maleficiorũ in. xi. char. i. iij. col. p. l. lu-
cius. §. lucius. de leg. ij. Item intereſt
reipu. ꝙ delicta puniãtur. Sed nõ ꝙ
fiat accuſatio per inhabiles. vt hic. nã
poteſt iudex poſtea punire ex officio
formãdo inquiſitionem. al's et iudex
ex officio nõ poſſet eos prohibere cõ
tra legem. quos ꝓhibet. de poſtula.
¶ In tex. ibi: ſi legitimus ſm Joan.
and. in lectura: in antiqua: dicebatur
ſi legitimi et ex hoc arguebant quidã
antiqui ꝙ plures poſſint eſſe accuſa-
tores cõtra aliquem. de hoc. c. literas
de preſump. c. quotiens. de pur. ca. c.
primum. de collu. deteg. dicam. j. p-
ximo ca. ¶ Nota primo ex iſto tex.
ſm. d. Anto. abbatẽ ⁊ alios. ꝙ ãte oĩa
querendum eſt de legitimatione per-
ſonarum contẽdere volentium in iu-
dicijs ſiue loquamur đ iure canonico
vt hic. ⁊ in. c. imprimis. ij. q. i. Siue lo
quamur de iure ciuili. l. ſi queramus.
ff. de teſta. l. non ignorat. C. qui accu.
nõ poſſunt. Tex. et Bal. in. l. ſi filium.
in fi. de liberali cã. ⁊ p Bal. ꝯſi. cclxx.
incipit ſtatuto. allegẽtem hunc text.
¶ Et amplio. hunc tex. ex dictis hic

et alibi ſeptem modis. et primo non
ſolum ꝙ hic dicitur habere locum in
iudicio ordinario: ſed etiaꝫ in iudicio
quãtumcũqꝫ ſummario. vt voluit glo.
notabilis quam ibi ponderat Bart.
et Saly. in. l. ij. C. de edicto diui adri.
tol. in fi. vbi licet cauſa requirat ſum-
mariam cognitionem tamen perſona
cum qua litigatur debet plene legiti
mari. et hoc idem affirmat Ange. are.
inſti. de his per quos agere poſſum9
in prin. et Alex. ſm ordinem meum cõ
ſilio centeſimoquinto. in princi. et. d.
meus Barba. in repetitione rubrice.
C. qui admitti. in. ij. char. per illam ru
bricam iuncta. l. iij. §. cauſa cognita.
ff. de bonorum poſſ. et hoc eſt verum
etiam de iure canonico ſm Franciſcũ
aret. hic allegantem: tex. in. c. pruden-
tia. in. §. vi. de offi. deleg. vbi exceptio
excommunicationis que opponitur
ad perſonam poteſt probari incõtinẽ
ti vel infra competentem terminum.
niſi reſtringas text. ad iudicia ordi-
naria que non ſunt ſummaria. Sed
tamẽ tex. loquitur ſimpliciter. Secũ
do amplio. vt tex. noſter nõ ſolum ha
beat locum in crimine publico. l. qui
accuſare. ff. eo. ſed etiam in priuato in
quo regulariter nõ admittitur ad ac
cuſanduꝫ: niſi ille cuius intereſt. vt vo
luit glo. in. l. fi. ff. de priuatis delictis.
qđ an ſit verum: dic vt per Bar. in ru
brica de populari acti. Bald. in. l. ad-
uerſus. C. de furtis. in. l. i. qui accuſa.
nõ poſſunt. et plene per Ange. aret.
in tractatu maleficioruꝫ. cartha octa
ua: verſi. necnõ ad querellam. vbi diſ-
putat. Tertio amplio: vt voluit Saly
cetus in. l. ea quidẽ. in verſi. Tertia ra
tione. vbi dixit ꝙ oẽs qui admittunt
ad accuſandũ admittuntur ad denun
ciãdum ⁊ oẽs q ꝓhibentur accuſare
iuxta. l. qui accuſare. ⁊ in glo. prohibẽ
tur ꝯſtitui denunciatores argumẽto
huius tex. ⁊. c. in omni. đ teſt. ⁊ Bar.
in. l. diuus. in verſiculo vlterius quero
quid ſit officiũ. ff. de cuſt. reorũ vbi di
xit ꝙ iudex ſuper denũciatione ſim-
pliciter procedẽdo poteſt procedere
duobus modis. Uno mõ ſuper denũ
tiatione ſimpliciter procedendo. Et
in iſto caſu poſſunt opponi oẽs exce
ptiones q poſſunt opponi ꝯtra accu
ſatorem dicendo talis non eſt legiti-
mus denunciator poteſt etiam iudex
procedere per inquiſitionem quaꝫ fa
cit per illam denũciationeꝫ. Tunc ille
exceptiones contra perſonam denũ
ciatoris ceſſarẽt. c. licet hely. de ſymo.
Sed reperio Auge. aret. in dicto tra
ctatu maleficioꝝ char. xix. tenuiſſe cõ
tra Saly. ⁊ Bar. ⁊ ita dicit cõtrariũ
eſſe verius ⁊ ita communiter ſeruari
nã iſti denũciatores conſtituuntur et
ſunt viles ⁊ minimi vt nũcij. Naꝫ nũ
cius infamis ꝯſtitui põt. l. i. C. de infa
mibus. li. x. igitur ⁊c. ¶ Iteꝫ ſubijcit
denũciatori ſiue officiali nõ creditur
niſi crimẽ poſtea probetur per eũdẽ
denunciatorem. ſed ſolum facit ⁊ ope
ratur ꝙ iudex inquirit. l. ea quidem
C. de accuſa. preterea deputatio ⁊ mã
datum conſtituentis iſtum infamem
denũciatorẽ ipſum habilitat. l. furti.
C. ſi iuſſu. ff. de infamibus. ⁊ ibi notat
et maxime cum vt plurimuꝫ fit: tales
etiam inuiti eliguntur ad ſimile offi
cium. vnde pro cõcordia putat ſic di
ſtinguendum: aut aliquis denunciat
nomine proprio. et tunc ſit. verũ deli
ctũ Bart. ⁊ Saly. qꝛ eadem ratio eſt
in denunciãte ſicut in accuſante Aut
denunciat virtute ſui officij qꝛ fuit a
iudice deputatus et forte inuitus vel
ex publico. ⁊ tunc inf[illegible]is etiam põt

eſſe denunciator et ex neceſſitate offi
cij facit. Igit̃ nõ põt vt iſamis repelli
Sicut dicimus in inĩcio qui tenetur
iurare bene et legaliter exercere ſuũ
officiũ iuxta notata in.c. comparati
de appel.in.l.comparationes.C.de fi
de inſt.ita etiam iſte denunciator ſm
Ange.in.l.ſi vacãtia.C.de bonis vacã
tibus.lib.x.Dixit tamen hic Io.de
anania ꝙ predicta habent locum in
denunciatiõe canonica.Secus in euã
gelica iuxta.c.nouit.de iud.⁊ dixit hic
Io.de imo.ꝙ criminoſus repellitur
a denũciãdo quãdo perſeuerat in cri
mine.Si autem eſſet emẽdatus vide
tur ꝙ poſſit per notata in.d.c.nouit.
licet poſſit ſaluari glo.in denũciatiõe
canonica vt ad illam non admittatur
etiam emendatus ſi eſt vilis perſona
ſed in euãgelica iudiciali ſit ſecus.de
quo in.c.in omni.de teſt.Quarto am
plio ſm Io.de Imo.allegãtem text.
et ibi Ange.et Bar.in.l.non idcirco.
§.i.de iudicijs .etiam ſi a principio re
putabatur legitimus. Sed lite pen-
dẽte detecta eſt eius inhabilitas. Nã
iudicium redditur nullum per. d.§.i.
vbi quacunq̃ parte iudicij litigator
detegitur ſeruus iudicium eſt nullum
Quinto amplio etiam ſi accuſatꝰ eẽt
infamatus de crimine quia repellitur
illegitimus accuſator ſm glo. fin.hic
quia infamato indicitur purgatio of
ficio iudicis.vt hic in gloſa.et dicam
in.c.cum.p.j.eo. Sexto amplio etiaꝫ
in iudicijs ciuilibus: quia criminalia
procedũt ad inſtar ciuiliuꝫ.l.abſentẽ.
de penis.vt eſt tex.in.d.l.ſi queramꝰ.
de teſtamẽtis.Vltimo amplio.vt nec
dũ cognoſcẽdũ ſit de exceptione rei
oppoſite ad perſonam ſed etiã de re
plicatione actoris que excludebat ex
ceptionẽ propoſitã a reo.exẽplum.ij.

q.vij.ſi hereticus.et.c.ſequenti.tex.⁊
Bal.in.l.quoniam.C.de adulterijs.⁊
d.Anto.hic ⁊ Bal.in.l.j.§.offilius.ne
q̇s eũ q̃ in ius voc. ſecus ſi replicatio
actoris cõtra excep. inhabilitatis nõ
reſpiceret ipſam exceptionem inhabi
litatis: ſed merita cauſe ſm glo.in.c.
cupientes.§.vero.de elect.in.vi.et in
tellige tex.ſm Io.and.in lectura: qñ
reus exciperet contra accuſatorem.
de crimine ſecus ſi eum reaccuſaret
quia tunc debet procedi ſm diſtinctio
nem que habet̃.iij.q.ix.in ſumma.et
in.l.is qui reus.de pu.iud.et Bar.in
d.l.qui accuſare. ¶ Reſtringo modo
text.iſtum quatuor modis et primo
fallit niſi ſtatutum diceret ꝙ de homi
micidio quilibet valeat accuſare.naꝫ
tunc ſtatutũ vt aliquid operetur.c.ſi
papa.de priuil. in. vi. l.ſi quando.de
leg.primo.intelligitur etiam de non
habili.qr verba generalia fauore pu-
blice vtilitatis nõ recipiũt reſtrictio-
nem de habilitate.l.ſi quis in graui.
§.hi quoq̃.ad ſylla.et Bal.latiſſime
in rubrica.C.q̃ accu.nõ poſ.⁊ ibi dicit
ꝙ ſi ſunt ĩhabiles de iure diuino.vel
naturali vt excõicati vel ĩfames ſtatu
tũ nõ extẽdit̃ ad iſtos.et idẽ ĩ bãnito
ꝓ delicto q̇ nõ admittitur ad benefi-
cium ſtatuti.l.lucius.§.damma. de le
ga.ij.qr nõ cõprehẽdit odioſos.ſecus
in bãnito ꝓ ciuili debito qr iſte nõ hr̃
ꝓ mortuo et eſt integre fame ⁊ ſtatus
l.fi.C.de re.credit.Et per Bald.in.d.
rubrica in fi.Mulier ergo minor ſi eſt
doli capax inimicus ⁊ ceteri q̇ iure cõi
repellunt̃ vel hoĩm cõſuetudine: iſto
caſu admittunt̃.qr vr̃ cũ eis diſpẽſa-
tũ argumẽto.l.ſi qñ.de inoffici.teſta.
Itẽ in iſto caſu admittunt̃ forẽſes ſi
ſm ius cõe ꝓmittit̃ accuſatio de dicto
crimine alˀs ſecꝰ: qr nõ eſt d̃ illo pplo.

Si autem ſtatutum induceret nouam
prouiſionem: vt quilibet poſſit de dã
no dato accuſare: inhabilis non poſ
ſet: quia intelligit̃ de habili.l.j.de ſac.
ſanc.eccle.⁊ Ang.areti.in tract.male-
ficiorum.in ꝑnci. vt enĩ ſtatutũ aliq̇d
operetur receditur a regulis iuris cõ
munis.dixit Barto.l.iiij.§.pretor in
quarta col.de dãno infecto.⁊ in.l.j.ff.
de vſucap.⁊ Dominicus in.c.j.in ver
bo.ſingulariuꝫ.de conſti.in.vj. ¶ Se
cundo fallit regula textus noſtri,niſi
ſuam vel ſuorum proſequẽtur iniuriã
vt voluit hic glo.notabilis. ¶ Tertio
niſi illegitimus accuſator eſſet et non
opponatur. nam iudicium tenet ſm
Abb.hic et per .l. qui accuſare.ff. eo.
et per.c.pia.de excep.in.vj.Et in ſimi
li dixit glo.C.eo.l.ſi accuſatoribus.et
Bart.in.l.ſi plures.ff.eo.Abb.in ſe-
quẽti.c.j.eo.⁊ Bar.in.l.j.§.ſi accuſa-
torem.ff.ad turpil.vt in.l.hos accuſa
re.in.ꝑnci.ff.eo. ponderat tñ hic dñs
meus ꝙ immo iudiciũ eſt nullum ẽt
ſi nõ opponat̃.et fundat ſe in.c.ſunt q̇
ij.q.vij.⁊ in.§.ecce.ea.cauſa.vbi tex.di
cit nõ legitimus accuſare non poteſt.
ergo preciſe poſtꝙ̃ precedit negatiua
iuxta gl.ĩ.c.j.de re.iur.ĩ.vi. ⁊ Bar.in
l.gallus.in ꝑnci.ff.de libe.et poſthu.
¶ Quarto fallit niſi tempore accuſa
tionis erat legitimus ſed pendẽte ac
cuſatione ſuperuenit indignitas ſm
Abb.hic in fine per tex.l.is qui reus.
ff.de pub.iud.⁊ ibi Bart.qui tex.eſt
ſingularis: ſm Bal.ĩ.c.intelleximus.
de iud.vbi inchoatas poteſt perfice-
re accuſationes: facit in ſimili qđ not.
Bar.et Ang.in.l.ſi quis ex argenta-
rijs.in.§.i.ff.de edendo.in.l.ad teſtiuꝫ
in.§.conditionem.ff.de teſtamentis
⁊ Bar.in.l.vrãnius.ff.de fideiuſ.vbi
plene.Et doct.in.c. cum inter.de ex-

cept.⁊ Bal.in.d.c.intelleximus. licet
Ang.teneat cõtra Bar.in.d.l.vrãniꝰ
et in.dic.l.is qui reus.vbi per Imol.
Bar.in.l.eleganter.§.ſi quis poſt.de
condi.indebiti.⁊ in.l.hos accuſare.§.
j.de accuſa.⁊ Bal.in.l.j.in.xvj. col.C.
qui accuſ.nõ poſſunt.⁊ in ſuo peculio
in verbo bãnitus.⁊ in.d.c.intelleximꝰ
dixit aliud in excõicato ꝙ̃ in bannito
quia nõ poterit perficere inchoatas
accuſationes immo iudex repellit ex
officio.c.exceptionem.de excep.vbi ꝑ
doct.⁊ vide Saly. in.l.j.in.v. col.C.q̃
accuſare non poſſunt.vbi ponit ratio
nem textus dicte legis.is qui reus.et
vide Bar.qui videtur ſibi cõtrarius
in.d.§.ſi q̇s poſt.Sed ibi loquit̃ quã
do a pricipio erat inhabilis ⁊ nõ fuit
appoſitum: in. l. vrannius . quando
erat habilis et ſuꝑuenit inhabilitas.
¶ Scđo nota ſm Imolã. ꝙ hec ex-
ceptio tu non es legitimus accuſator
tãꝙ̃ ꝓiudicialis ante omnia eſt diſcu-
tienda: facit qđ habet̃ i.c.exhibita.de
iud.in.l.quoniã alexãdrũ.C.de adult.
glo.in.c.cupiẽtes.in.§.ſi vo.de elect.
in.vi.in verbo cõpareat.vbi dicitur ꝙ
ſi opponit̃ de illegitimitate vel inha-
bilitate actoris contra actorem.⁊ re-
plicatur cõtra reum ꝙ prius eſt diſcu
tiendum de inhabilitate actoris tan
ꝙ̃ preiudicialis.ad hoc quod habetur
in.dicta.l.quoniam.et in.c.tuaꝫ.de or
dine cognitio. Et ſic patet ante om-
nia de illegitimitate perſonarum eſſe
querendum in iudicio contendere vo
lentium.dicta.l.ſi queramus.xx. diſt.
illud. ¶ Tetio nota ſm Abbatem et
Io.de Imol.ibi non fatiget̃ ꝙ exce-
ptio de illegitimitate accuſatoris eſt
dilatoria et ideo proponenda ante
litem conteſtatam . facit textus in
l.ſi maritus . §. preſcriptione. ff. de

adult.c.exhibita de iud.c.inter monaſterium. de re iud.gl.in.c.j.de elec.in vj.et in.c.exceptionē.de except.l.reū C.de procu.Bart.in.l.j.§.accuſationem.ad turpil.et in.l.hos accuſare.in princi.⁊ in.§.j.de accuſat.Quod intellige ⁊ limita ſʒ Imo.⁊Ab.hic niſi eēt exceptio q̄ redderet iudiciū retro nulluʒ:q̄ tūc poſſet opponi qñcūq; ꝑ id qđ habetur in.l.ſeruus.C.de iud.in.l.nō idcirco.§.i.ff.đ iud.in.l.licet.C.de ꝓcur.Et idē ſm abb.niſi ignorauerit hanc exceptionē ſibi cōpetere:nā imposterum admittitur.pro hoc glo.iij.q.vi.in.§.exceptio.in.c.ad audientiaʒ el.ij.de reſcript.nota ī.c.ij.đ.ord.cog.facit.c.nulli.de elec.invi.Abb.in.c.paſtoralis de excep.et hāc limitationeʒ intellige ſi ſuperuenit ante cōcluſiōeʒ cauſe ſecus ſi poſt ſʒ Bar.in.l.ſi mater.§.ij.de except.rei iud.argumēto l.ſi in rem.§.ſi.ff.de euic.⁊ Imol.in.c.ij.vt lite pendē.⁊ addo Ang.areti.in tracta.maleficioꝝ char.xi.i.i.col.inſ. Quero ſi predicte perſone.vbi credit etiam poſt litem conteſta.aliquos ex his iudex ex officio ſuo poſſit repellere.vt ſunt milites mulieres infantes excōicati ⁊ ſimiles.facit.l.demū.de ꝓcur.iuncta.l.quos prohibet.de poſtulando.⁊ etiā in aliquibus credit iudiciuʒ nō tenere ipſo iure:vt eſt in furioſis mentecaptis pupillis ⁊ ſimilibus qui cum careāt ſenſu clarum eſt ꝙ iudicium nō tenet:quia habentur loco abſentis.l.ſi quis.§.ij.de iure codicil.l.fulcinius.in.§.adeo.in ſi.ff.ex quib⁹ cauſis in poſſ.eatur.Et ꝓdicta vendicant ſibi locum niſi ſuam vel ſuorum proſequentur iniuriaʒ:⁊ ſint capaces diſcretionis.q̄ omnis admittitur ad accuſandū.l.hi omnes.de accuſati.et dēm ꝑ omnia: qđ dictum eſt de accuſatore ſm Abba.dicēdum eſt de accuſato vt ſi habeat beneficium perſone exceptionē cōtra accuſatorē; proponere debeat ante litē cōteſt.ſeu anteꝙ nomē ſit receptū. Poſtea vero nō auditur.l.hos accuſare.§.bñficio.ff.eo.qđ itellige quādo ſciebat ⁊ nō excipit vt ſupra dixi.Adde ſʒ Jo.đana.hic ꝙ ſi iudex cōpellit partem ad litem conteſtandam ⁊ reſeruet ſibi exceptionē hoc caſu dilatoria pōt opponi poſt litem ꝯteſtatam ſm Bal.in.l.criminis.C.qui accuſ.non poſſunt.⁊ tex.et Abb.in.c.ad diſſoluēdam.de deſpō.impub.⁊ Archi.in.§.exceptio.iij.q.vj.et Bal.in.l.peremptorias.C.ſententiam reſcin.non poſſe.et Imol.in l.ſi quādo.de leg.primo.et in.l.ille a quo.in.§.j.ff.ad trebel.vbi plene per Alex.⁊ doct.canoniſte in.c.cum contingat.de officio dele.vbi reſeruatio poteſt fieri ēt ſi ſint exceptiōes impedientes proceſſum etiā corā arbitro vt per Lud.in.l.i.in penulti.col.ff.de arbi.licet poſſit appellari:niſi ſit preſumptio cōtra excipientē vt plene per Alexan.in.d.l.ille a quo.§.j. ¶ Scđo fallit ſm Bal.⁊ Imol.per illum tex. ſingularem in.c.ex conqueſtione.de reſt.ſpo.quando exceptio fuit oppoſita añ litem cōteſt.⁊ tñ iudex compulit litē conteſtari:q̄ tunc poterit opponi añ litem cōteſtatam ꝑ illū tex. ſing.licet Inno.ibi dicat eſſe ſpeciale in cauſa matrimoniali.Et adde tex. ſimilem apud legiſtas quem ibi ponderat Lud.in.l.ſi excipiūtur.ff.de ferijs.⁊ vide Lud.in.l.naturaliter.in.§.nihil cōmune in penultima col.ff.de acqui.poſeſ.et.d.Aut.in.c.dilectus.de reſcript.⁊ in.c.tam literis.de teſta.et Dominicus in.c.venerabilis.in.§.ſecus.in prima col.de ſent.excōic.in.vj

¶ Itē limita niſi i ꝯtinēti exceptio dilatoria opponatur poſt litem cōteſtatam.vt eſt glo.illa ſingularis in.l.pomponius.in.§.rati.ff.de ꝓcurato.⁊ Inno.in.c.paſtoralis.de exceptionibus.⁊ Jo.de Imo.in.l.ij.in.§.pri⁹.de vulgari ⁊ pupilla.argumento.l.lecta.ff.ſi certum petatur.⁊ ibi hoc notat Ludo.in.l.ſi mulier.ff.ſol.matri.cōtra glo.quā tenet Bal.⁊ Ange.in d.§.rati.quos refert Imo.in.l.ex cōſenſu.§.eum q.in.xxiij.col.de appel.Et Alex.in.l.ita demū.C.de procura.⁊ adde glo.in.c.ꝑdicator.xvi.q.i.⁊ ad de.dictū Inno.in.c.ij.de ordi.cognit.ꝙ quādo exceptio dilatoria eſt talis nature ꝙ pōt deduci in alio iudicio ꝑ viam actionis.nam tunc orta poſt litē cōteſta.nō poteſt opponi.etiam ſi ſuperueniat de nouo.voluit Angel.⁊ Ludo.in.l.ſi mulier.ſolu.matri.licet ibi Imo.cōtra et.d.Anto.in.c.ij.de ordi.cogni.Item limita niſi exceptio dilatoria habeat cauſam ſucceſſiuam.quia poteſt opponi poſt litem ꝯteſt.ſm Ang.in.l.j.ff.đ ferijs.Bal.in.d.l.perēptorias.Petrus đ ancha.in cle.cauſam.de elect.⁊ d.Anto.in.c.exceptionem.de except.⁊ in.c.dilectus filius.de reſcrip.⁊ plene ꝑ Philippuʒ peruſinuʒ.in.c.ex parte de appel.Et adde ſm Nicolaum de Neapoli.in l.ij.§.numerus.de excuſat.tuto.ꝙ exceptio dilatoria ſuperueniēs poſt litē cōteſta.facto aduerſarij poteſt opponi.l.ij.de cōſortibus eiuſdem litis.ſecus ſi abſq; facto aduerſarij.d.l.ij. ¶ Item limita niſi proteſtetur velle reſeruare exceptiōes dilatorias poſt litem cōteſtatā.⁊ aduerſarius nō contradicit proteſtationi ſm ſingulare dictuʒ Jac.de arena.in.l.ſi fideiuſſor in prin.ff.qui ſatiſd.cogan.Et Lud.in.d.l.ſi mulier.Et Ange.aret.inſtit.de excep.in fine.Et alias limitatiōes vide per Alex.in.l.nulli.C.de iud.Et aliā per Ang.in.l.ſi quis libertatē.ff.de petit.heredi.⁊ aliā per Guilielmū in.l.eum qui.in prin.ff.de cōſtit.pecunia.videlicet quando cōteſtatio litis eſſet nulla.argumento.l.hos accuſare.§.hoc beneficio.ff.de accuſa.glo.in.l.licet de procur.⁊ in.l.ſi pater.C.ne de ſtatu defun.poſt quinquenniū queraſ. ¶ Ultimo noto ꝙ reus nō debet fatigari ad inſtantiam accuſatoris illegitimi qđ dicit verū.d.Ant.⁊ Imol.quo ad proſecutionē iudicij quia non debet quo ad illā fatigari.fatigabiſ tamē in hoc quia debet venire ad allegādum exceptionem ſibi competentem contra accuſatorem.l.ſi quis ex aliena.ff.de iud.notaſ.i.c.ſi.j.eodem.Et ideo ſm Inno.hic nō fatigabitur in probādo innocētiam ſuam vel poteſt dici ꝙ etiā nō fatigabitur inueniēdo ſi notoriū eſſet accuſatorē non eſſe legitimū q̄ iudex ex officio ſuo eū repellere poſſet.ij.q.vj.verum ⁊.c.alieni.et nota.in.c.nulli.in prima glo.j.eo.Si tamen non repellatur accuſator tanꝙ illegitimus:nec per accuſatum nec per iudicem valebit ꝓceſſus regulariter per id quod habetur in.c.pia.de exceptionib⁹.in vj.⁊ notat glo.in.d.l.reum.⁊ Bar.in d.l.hos accuſare.ī prin.⁊.§.j.pro hoc facit qđ notat petrus de anch.in.c.teſtimoniū.de teſt.vbi valet teſtimoniū criminoſi ſi pars non opponit.lʒ iudex poſſit repellere qđ intellige vt notatur in.c.bone.el.j.de poſt.prela.⁊.c.cum dilectus.de conſue.vbi teſtis eſt oīno inhabilis vt infamis: iude⁹:⁊c.ſec⁹ ſi oīno nō eſt ihabilis quin tacito vel expreſſo ꝯſenſu partis poſſit ha

bilitari vt cõſanguineus vel ꝓxeneta
et lꝫ loquať in teſtimonio tñ idẽ põt
dici in accuſatione ⁊ Bal.in.l.ſi quis
teſtibus.C. de teſti. ⁊ licet conſtet ex
actis teſtem fuiſſe proxenetaꝫ poſtꝙ̃
per partem non allegatur nõ poteſt
iudex ſupplere ſm.d. Anto.in.d.c.cũ
dilectus.et ſi dicatur iudex nõ dꝫ re⸗
pellere illegitimuꝫ accuſatorẽ ex offi
cio ad cõmodum priuatũ.l.iiij.§.hoc
autem iudicium.ff.de damno infecto
⁊ Inn.in.c.ad noſtram.de iureiuran.
Reſpondet.d.abbas ꝙ iſta exceptio
non tantum concernit commodũ pri
uatum ſed etiam honorem iudicis et
commodum publicum.c.querenduꝫ.
ij.q.vij. ⁊ ſm Io.ď imol.poſt.d. Ant.
vbi accuſatus debet venire de longin
quo. Accuſator ad legitimanduꝫ per
ſonam ſuaꝫ prius debet ſe inſcribere
ꝙ̃ accuſatus citetur.l.ij.C.de exhibẽ.
reis. papa tamen contrarium facit
ſm ipſos in.c.licet.j.eodem.Sed vt
dicit.d. Ant.in hoc attendi debet ſty
lus curie vel poteſt dici ꝙ papa illud
facit de plenitudine poteſtatis.

¶ Expeditis textualibus venio ad
gloſas.et glo.j.facit duo ſm.d.Ant.
primo ponit practicam quam debet
facere iudex.Secundo tacite oppo⸗
nit.ſecũda ibi:niſi.et ſm Abb.hec gl.
ponit tres qualitates accuſatorum
illegitimorum. et ſic poteſt diuidi in
tres partes. In prima ponit ꝙ accu
ſator non debet eſſe criminoſus. Se
cundo debet eſſe bone fame ⁊ nõ ma
le.In tertia parte.non inimicus.Se
cunda ibi:qui enim alium accuſat.ter
tia ibi:nec debent eſſe inimici . Pro
introductione ergo glo.oppono cõ⸗
tra textum.Nam dicitur hic.ꝙ ſi le⸗
gitimus non fuerit accuſator non fa
tigeť accuſatus reus. cõtra ꝙ immo

etiam non legitimus : ſed naturalis
et ſpurius poſſint accuſare vt notat
Inno.et docto.in. c.nonnulli.de re⸗
ſcript.et Bart.in.l.ij.ff.eo.et plene ꝑ
Imo.in.l.ex facto.§.ſi quis rogatus
ff.ad trebe. Huius timore contrarij
glo.j.dicit in pn.ſing.ꝙ tex. debet ex
poni ſi legitimus nõ fuerit.i.nõ crimi
noſus.non autem loquitur de legiti⸗
mitate reſpectu defectus natalium et
ideo ipſi admittunť etiam ſi ſint ſpu
rij vel filij ſacerdotum vel monachoꝝ
ſm Bar.in.d.l.ij.ff.ď accuſ.criminoſi
ergo nõ poſſunt aliũ accuſare. vt hic
per gl.⁊ doc . Circa primã partẽ glo.
querit hic do.abbas nũqd quodlibet
crimen repellat accuſatorem ab accu⸗
ſatione et licet glo.⁊ doct. nõ dicant
putat abb.hic ſic dicendum et primo
ꝙ quilibet criminoſus poteſt ꝓſequi
iniuriam propriam.ij.q.iiij.omnibus
et.ij.q.i.prohibentur.⁊ in.l.hi qui.ff.
eo.et ſic limita hãc gloſ. ¶ Qñ vero
proſequitur publicam vindictam pu
tat dicẽdũ ꝙ de iure ciuili nõ repellať
niſi ſit de tali crimine ꝯdemnatus.ꝙ
merito repellatur criminoſus vel ꝙ
effectus ſit infamis ipſo iure allegat
tex.in.l.qui.accuſare.ff.eo.et in.l.is q̃
reus .de pu .iud. vbi condẽnatus de
crimine admittitur ad accuſandum
de nouo.ſi non perdidit ciuitatẽ vel
libertatem.ſubijcit tamen an crimi⸗
noſus admittatur ad accuſandum cri
minoſum vide.§. in hoc. ij.q.j. et ibi
bona glo.que reprobat illum text.et
declarat in quibus caſibus admittã⸗
tur criminoſi cõtra criminoſos. Ad⸗
ducit ſimile de teſte.nam de iure ciui
li nõ repellitur niſi ſit ꝯdẽnat⁹ ⁊ effe⸗
ctus infamis.l.iij.ff.de teſti. notatur
in.c.ſup eo.⁊ in.c.teſtimoniũ.de teſti⸗
bus.De iure aũt canonico nõ ꝓcediť

ita ſtricte vnde ſatis eſt ꝙ nũc poſſit
cõuinci de crimine graui:ad hoc.c.cũ
dilectus.j.eo.⁊.c.ſi qui ſunt.ij.q.ij.et
c.querendum.Quia non videtur ac⸗
cuſare bono zelo pro vindicta publica
qui perſeuerat in crimĩe ⁊ idẽ putat
in quolibet peccato mortali: ex quo
perſeuerat in eo licet alˀs nõ fuerit cõ
dẽnat⁹ dictis iuribus.⁊ hec ſunt vera
ſm abbatem vt pretextu criminis re
pellať quando proſequitur vindictã
publicam ſecus eñ ſi propriam:tunc
enim quilibet criminoſus admittiť
ij.q.iiij.omnibus ⁊ dicto.c.prohibenť
et ita limita glo.iſtã ſm abb. ¶ Io.
de anania tamen hic dicit ꝙ licet cõi⸗
ter dicatur ꝙ de iure ciuili debet eſſe
conuictus ⁊ condemnatus:ſecus de
iure canonico quia ſufficit ꝙ conuict⁹
ſit.c.ſuper eo.in glo.de teſti.⁊ in.c.j.
de except.per tex.l.athletas. in.§.ca
lumniator. de infamibus:tamen ſm
ipm poteſt defenſari opinio contra⸗
ria ꝙ etiam de iure ciuili ſufficiat ꝙ
ſit conuictus : et allegat tex . iuncta
glo.in.l.qui iudicio.ff.eo.⁊ tex.in.l.ac
cuſator.ff.de preuaric.et qď habetur
iiij.q.iij.in.§.Item.l.iulia.⁊ reſpon⸗
det ad.§.calumniator.ꝙ illud eſt ve⸗
rũ quo ad effectum de quo ibi vt ca⸗
lũniator dicatur infamis infamia iu
ris:quia probatio criminis non facit
quem infamẽ ĩfamia iuris.facit glo.
in.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.§.ſi cum heredi
tate de iureiurã.Et ſic nõ eſt verũ qď
dicit Imola.ꝙ de iure ciuili in terris
eccleſie criminoſus repellatur ab ac⸗
cuſando:ſecus in foro canonico ,ĩmo
in vtroqꝫ foro ſi cõſtat de delicto re⸗
pellitur:nec glo.in.d.l.qui iudicio. di
cit contrarium:põderat tamẽ hic frã
ciſcus aretinus pro cõcordia opinio
nis cõmunis ⁊ etiã opinionis Io.de

anania ꝙ in oĩbus delictis regular
ter teſtis nõ repelliť a teſtimonio:nec
accuſator ab accuſatiõe niſi ſit ĩfamis
ipſo iure vel ꝑ ſñiam vt dicit tex.in.d.
l.q̃ accuſare.in fine ibi: ꝓter delictũ re
pelluntur vt ĩfames.vnde ponderat ꝙ
delictũ non excludit regulariter niſi
mediãte ĩfamia.hoc tñ fallit.ĩ crimini
bus q̃ directo vulnerãt fidẽ accuſato
ris vel teſtis.vt crimẽ qñ qˀs accipit
pecuniã ꝓter teſtificatũ vel accuſatio
nẽ,vt ꝓbat tex.i.d.l.q̃ accuſare.⁊ in il
lis nõ requiriť cõdẽnatio vt hic ꝑ eũ.
Et hec de prima qualitate dixiſſe ſuf
ficiant per quam apparet ſm com⸗
munem opinionem vna differentia in
ter ius canonicom et ciuile. ¶ Cir⸗
ca ſecundam qualitatem ſcilicet infa
mie querit abbas ⁊ Io.de imo. poſt
glo.an infamis infamia iuris vel fa⸗
cti repellatur ab accuſatione ⁊ de ĩfa
mia iuris nõ eſt dubium tã de iure ca
nonico ꝙ̃ ciuili ꝙ repelluntur.vi.q.i.
infames.ij.q.vij.querendũ. ⁊ dicta.l.
qui accuſare de infamia facti ẽ dubiũ
glo.hic ſentit idem ⁊ Hoſt.in.c.oĩpo
tens.j.eo.Et ſpec.eo.ti.§.j. verſiculo
quid ſi ſuſpectus.et glo. ij. queſt.vij.
ipſi apoſtoli.ſed Bar.in.l.q̃ accuſare
ff.eo.tenet contrarium quia de infa⸗
mia facti non eſt iure cautum.⁊ idem
Spe.in alio verſiculo.Item quid de
his.dominus.Ant.hic dicit ꝙ hoc ſit
relinquẽdũ arbitrio iudicis licꝫ dicat
poſſe dici ſatis prohibitum per.c.cuꝫ
in tua.de ſponſalibus ⁊ per.d.c.querẽ
dum.ij.q.vij.Io.ď imol.hic dicit opi⸗
nionem Bar.veram de iure ciuili de
iure vero canonico videtur prohibitũ
dicto.c.cũ in tua.⁊ hic in glo.et idem
hic Abb.adducẽs.l.is q̃ reus.de pub.
iudi.vbi condẽnatus de crimine ad⸗
mititur ad accuſandum et tamen ex

condēnatione oritur īfamia.l.qui ho
nore.ō obſequijs.nota.i.c.teſtimoniū
de teſtibus.Sed de iure canonico te
net cum Jmol.per.c.ſi qui.et queren
dum.ij.q.vij.et dicto.c.cum in tua.
vbi nō ſunt pſone integre iofames in
famia facti.Ego vero diſputandi grā
teneo indiſtincte contra Bar.vt tā
de iure ciuili ꝙ de iure canonico infa
mis infamia facti repellatur in crimi
nalibus ab accuſatione. Et moueor
primo per iura que loquuntur de in
famibus ſimpliciter.c.prohibentur.
ij.q.j.ꝛ.d.l.qui accuſare.Secundo ad
duco textū in terminis in.l.criminis
C.qui acc.non poſſunt.vbi qui nō eſt
integra perſona accuſare nō poteſt
ſed infamis infamia facti non eſt inte
gra pſona.l.finali.C.de naturalibus
liberis.Bald.in.l.qui accuſare.C.de
edendo.et Ludo.in.l.admonendi.ff.
de iureiurā.et notatur in.l.Caſſius
ff.de ſenat.ergo ꝛc. ¶Tertio qꝛ quo
tiens aliquid eſt ſtatutum a iure ca
nonico et non reperitur contrarium
a iure ciuili diſpoſitio illa cenſetur ap
probata a iure ciuili vt notatur in.c.
j.de noui operis nunciat.et ideo pu
to ꝙ vſurarius q̄ eſt infamis infamia
facti.l.īprobū.C.ō.infa.nō poſſit accu
ſare.¶Quarto qlibet exiſtēs in pec
cato mortali repellitur ab accuſatiōe
vt dixi in precedenti queſtione ſm
abb.quia nō videtur accuſare bono
zelo.ſed p vindicta ex quo ipſe perſe
uerat in crimine.ergo ꝛ infamis infa
mia facti.¶Quīto faciat ſm Cynū
in.d.l.criminis.ꝛ Ang.aret.in tracta
tu maleficiorum charta.x.verſiculo
vi.Nam ſi ille qui accuſat non proba
ret perdit eſtimationem et famam
l.fi.C.de accuſa.Sed ille qui eſt infa
mis iam amiſit famam.l.Cognitio
nē.§.j.ff.ō varijs ꝛ extraordi.cognit.
l.ij.C.vt intra certum temp⁹.que rō
militat in infam… facti comprobaſ
nam vbi lex req…it perſonas inte
gre opinionis infamis infamia facti
repellitur.c.j.quot teſtes ſunt neceſ
ſarij.in verſibus feudorū.Item facit
tex.iſte qui requirit accuſatorem legi
timū ꝛ illi non dicuntur legitimi qui
non ſunt omni exceptione maiores
glo.in.c.et ſi clerici.de iud.in.c.j.ō cō
ſan.ꝛ affirmit.ꝛ Ang.in.l.qui iudicio.in
fine.ff.de pu.iudi.vbi ſtāte ſtatuto ꝙ
ſtetur iuramento damnum paſſi non
admittitur infamis infamia facti qui
non eſt legitimus ꝛ integre teſtis:fa
ciat vltimo.Nā ſicut repellitur a te
ſtimonio qui eſt integer.c.j.ꝛ ibi per
abb.ibi abſqꝫ vlla infamia.de except.
et eadem ratione ab accuſatiōe.vt no
taſ in.c.ipſi apoſtoli.ij.q.vij.non ob
ſtant allegata in contrarium ꝛ maxi
me.d.lex.Js qui reus.quia ſpeciale
eſt vt cōdemnatus de crimine licet ſit
infamis infamia iuris ſi non amiſit li
bertatem vel ciuitatem poſſit accuſa
re ſuum accuſatorem vt ibi plene per
gloſſam.ergo non obſtat quia ſi in ca
ſu illo infamis infamia iuris accuſat
multo forti⁹ īfamis īfamia facti.opi
nionem tamē Bar.ꝛ abb.tenet An
gel⁹ aret.in dicto tractatu ꝛ in.d.ver.
vi.repellitur allegat Barto.in.l.īfa
mē ꝛ vide Jmol.in.d.l.is qui reus.p
cōcordia tū poſſes dicere ſm Jo.de
ana.hic ſecutus Bald.in.l.cunctos
ppl'os.in.vj.col.de ſumma trinitate.
ꝙ multiplex eſt infamia ꝛ cum multi
plex ſit ex ipſo crimine de quo quis
accuſat:ꝛ alijs circūſtātijs iudex poſ
ſit repellere ꝛ admittere īfamē de fa
cto:video dicit ipſe:aut īfamia facti
cauſaſ imediate ex crimine puta ex

vſuraria prauitate:ꝛ tunc ꝓhibeaſ ac
cuſare ꝓbat tex.in.l.qui accuſare.ibi
vt propter delictum īfamis:aut infa
mia facti immediate nō cauſatur ex
crimine puta quia fuit carceratus et
ex illa carceratione fuit īfamis de fa
cto tūc nō prohibeaſ.hoc voluit Do
minicus in ſimili in teſtimonio in.d.
c.ipſi apoſtoli.facit qđ not.Bal.in.l.
in re mandata.C.manda.ꝛ in.l.que
depoſiti.C.depoſiti.vbi minor eſt īfa
mia reſultans ex ꝯtratu ꝙ ex delicto
allegat Jnno.in.c.quli.ſ.eo.et in.c.j.
de depoſito ꝛ Lud.in ſingularib⁹ in
ti.eo.i.ij.ſingulari.et Bal.i.l.caſſius
ff.de ſenator.vbi infamis ipſo iure
vel per ſententiam latam in iudicio ci
uili non prohibetur eſſe procurator:
ſecus in criminali.Sed ſm Franciſcū
aretinum hic glo.et Bar.in.d.l.qui
iudicio.dicit ꝙ ꝯdēnat⁹ de iudicio pu
blico nō poteſt accuſare etiā ſi ſequa
tur iniuriam propriam cōtra regulā
c.omnibus.allegati in glo.ſecus in
iudicio criminali ꝑuato.Et ſi illa glo.
eſſet vera multo fortius īfamis ex iu
dicio ciuili nō eſſet repellendus ab
accuſatione ſicut condēnatus in iu
dicio criminali.Sed neutrum dictū
placet hic Aretino.Nā pōderat tex.
in.l.qui accuſare in fi.dum dicit infa
mis propter delictū repellaſ.nā no
mine delicti venit omne genus crimi
nis ꝛ etiam aliquid vltra crimen.l.j.ꝛ
ibi glo.C.ſi aduerſus delictum.Jteꝫ
appellatio criminis eſt ſtrictior ꝛ cō
prehendit dolum cōmiſſum in cōtra
ctu.qui purgatur per actionē ex con
tractu.l.j.§.j.ff.ō crimīe ſtellionatus
iuncta.l.j.in fi.ff.de pigno.actio Si
ergo īfamia q̄ inferſ cōdemnato ex
actione depoſiti.ꝛ ſimili diciſ proue
nire ex delicto vt dictū eſt ergo cōpre
hendiſ ſub verbis dicte.l.q̄ accuſare
et cōuicitur glo.dicte.l.q̄ iudicio.Nā
ſi in illis caſib⁹ admittiſ ſeruus mul
to fortius condēnatus publico iudi
cio.quia fortior eſt inhabilitas iuris
gentiū ꝙ iuris ciuilis:ꝛ hanc cōcluſio
nē tene menti.¶Circa tū qualitatē
vltimā tactā p glo.ſcilicet inimicitiaꝝ
dicit.d.abb.ꝙ de iure ciuili inimicus
nō repelliſ.Jta ſentit glo.in.d.q̄ ac
cuſare ſm ipm pro qua īducit:qꝛ hoc
nō reperiſ iure cautū.ergo ꝛc.Jtē ex
accuſatione oriunſ graues inimicitie
c.meminimus.ſ.eo.Bar.in.l.j.ff.ad
Syllania.ꝛ tū de iure ciuili reaccuſat
ſuū accuſatorē.d.l.is qui reus ſecus
de iure canonico vt in iurib⁹ hic alle
gatis in glo.Sed debent eē inimici
tie graues non leues.facit.l.ſi inimi
citie.ff.de his quibus vt indign.c.cū
oportet.ſ.eo.et.ꝛ.l.iij.ī fi.ō adimēdis
leg.dicit tamē Ang.areti.in tractatu
maleficiorum charta.xi.in.j.col.ꝙ ini
mic⁹ capitalis repellitur.ar.notato
rum in.l.i.de arbi.et in.l.iij.§.fi.et ibi
Bar.ff.de adimē.leg.Et ꝙ inimicus
repellaſ allegat Bal.et Ange.i.d.l.
is qui reus.pro quo allegat autēticā
ſi dicatur.cum ibi notatis.C.de teſti.
et.c.cū.p.ſ.eo.Et licet dicat Jmolaꝫ
in.d.l.is qui reus.tenere cōtrariū de
iure ciuili.de iure tamē canonico fate
tur ꝙ inimicus repellatur vt aufugiat
rationē inter teſtem et accuſatorē tū
precedens opinio ſeruatur.et cōmu
niter tenetur.¶Amplia dictū abb.
et aliorꝫ etiam ſi crimē ſit notorium
inimicus repellitur.iij.q.j.epiſcoporꝫ.
Et in autētico de teſt.e.§.quia vero.lꝫ
videatur dicendum cōtra.qꝛ in noto
rijs nō requiritur ordo iuris.c.ad no
ſtrā.de iur eiurā.ꝛ in notorijs iudex
al's ſuſpect⁹ nō eſt ſuſpect⁹.c.ꝑpoſuit

de appel. Sed adde cōtra abb. ꝙ nul
la videtur differentia inter ius ciuile
et canonicum quia ex quo reperitur
pꝛohibitum a iure canonico per.c.me
minimus ⁊.c.repellātur.j.eo.⁊ non vi
detur pꝛohibitus de iure ciuili immo
non reperitur contrarium de ciuili:⁊
ſic ius canonicū cēſetur appꝛobatum
argumento.c.j.de noui operis nunc.
nō obſtat.l.is qui reus .vbi accuſatꝰ
reaccuſat ſuum accuſatoꝛem:quia re‑
ſpōdeo ſpeciale:quādo accuſat ſuum
accuſatoꝛem etiam ſi fuerit condem‑
natus ex crimine irrogāte infamiam
dummodo non amiſerit ciuitatē vel
libertatem ergo inimici etiam malo
zelo pꝛeſumuntur accuſare.l.iij.in.§.
finali.ꝺ adimēdis leg.l.alij.ff.eo.vbi
quidam pꝛohibentur accuſare ꝓpter
ſuſpitionē calumnie:ſed inimici ſunt
huiuſmodi dicto.c.repellātur.facit di
cta.l.criminis.vbi qui non eſt ītegra
perſona non pōt accuſare ſed inimi‑
cus nō eſt integra.c.j.de except.⁊ ibi
abbas ergo non poteſt facit .l.nulli
ff.eo.vbi paupertas īhibet pꝛopter
ſuſpitionem.l.iij.de teſtibus.ergo foꝛ
tius inimicitia argumēto.l.nec in ea
ff.de adulterijs .⁊ ideo faciliter poſſet
teneri contra dominum abb. Extra
gloſam ſubijcit abb.eē alias qualita‑
tes illegitimoꝛū accuſatoꝛum vt pu
ta mulier.pupillus.pauper ⁊ ſimiles
de quibus.ij.q.j.pꝛohibentur ⁊.ff.ad
l.iuli.maie.l.in queſtionibus et inſti.
de ſuſp.tuto.§.conſequēs.⁊ plene ꝓ‑
ſeqtur ang.aret.in tractatu maleficio
rum charta.x.et ſequenti vbi ponit
genera perſonarum que pꝛohibētur
accuſare. ⁊ ꝓſequere vt ibi plene per
eum ⁊ glo.in rubꝛica.C.qui accuſare
nō poſſunt.et ibi Bal.Sed dubitat
abbas de minoꝛe nunquid repellat

reſpectu minoꝛis etatis ⁊ cōmuniter
doctoꝛes videntur cōcludere ꝙ pu‑
pillus nō admittatur niſi pꝛoſequat
ſuam vel ſuoꝛum iniuriam.l.ij.ff.eo.⁊
tunc ſi eſt īfans accuſat tutoꝛ nomie
ſuoꝛ ſe inſcribit ad penam talionis vt
per Bar.in.l.ij.ff.eo.Si vero maioꝛ
infante tunc impubes poteſt accuſa
re cuꝫ autoꝛitate tutoꝛis.d.l.ij.⁊.l.cla
rum.de aut.pꝛeſtand. Si vero pubes
tunc glo.⁊ doct.videntur cōmuniter
concludere ꝙ requiratur etas.xx.an‑
noꝛum quia non admittitur ad denū
ciandū vel ad teſtimoniuꝫ niſi in illa
etate in crimīali.iiij.q.iij.Teſtimoniū
l.teſtimoniū.ff.de teſtibus ⁊ dicit hic
petrꝰ ꝺ Anch.allegādo Jo.an.in ti.ꝺ
accuſatoꝛe.in pꝛi.q̄ eſt ratio ꝙ minoꝛ
xx. annis cū autoꝛitate curatoꝛis vel
tutoꝛis accuſat ſi ſuā pꝛoſequatur in‑
iuriam:⁊ non reddit teſtimonium qꝛ
accuſatio ſuppletur autoꝛitate cura‑
toꝛis vel tutoꝛis:ſecus in teſtimonio
qꝺ nō ſupplet autoꝛitate alicuiꝰ. Sꝫ
ꝺ.abb.hic putat ꝙ ſi exceſſerit .xiiij.
annū poſſit accuſare cū autoꝛitate cu
ratoꝛis ꝑ dictā.l.clarū.licet Bar.cō‑
tra in.d.l.ij.nā qſcꝫ admitit ad accu‑
ſandum qui non pꝛohibetur ⁊ de pu‑
bere nō videt ꝓhibitū imo cōceſſum
a ꝯrio ſenſu tacite ꝯcedit puberi ad
hoc facit ꝑ locū a ſpeciali.ī crimīe ad
ulterij vt ī.l.ſi maritꝰ in.§.lege.ꝺ adul
ter. ¶ Nō ꝺ obſtat qꝺ dictū eſt ꝺ teſti‑
monio qꝛ maioꝛ idonietas reqritur in
teſte ꝙ̄ in accuſatoꝛibꝰ:qꝛ ꝓbant teſti
bus vt notat in.c.cū.R.ꝺ officio dele.
et Inno.in.c.cum venerabilis.ꝺ exce
ptio.⁊ in.c.licet .de ſymo . Nam ſm
Bald.in rubꝛica qui accuſa in accu‑
ſatione ſupplet iudex non in teſtimo‑
nio ſecreto.Item non ſemper pꝛoce‑
dit ar.de teſte ad accuſatoꝛem.l.iij.in

§.j.de teſt.c.ſi.q. de teſti.vbi minoꝛ ſi
des datur pauperi teſti. qui vero nō
habet quinquaginta aureos nō pōt
accuſare.d.c.pꝛohibentur.⁊ in.l. qui
accuſare.cum.l.ſequenti. Preterea
officium teſtificandi eſt neceſſariū.l.
ſi quādo.C.de teſti.non accuſandi vt
in rubꝛica.C. vt nemo inuitus agere
vel accuſa. ergo de vno ad reliquum
nō eſt bonum argumētū.facit qꝺ no
tat Bar.in.l.poſt legatum.§. his ve
ro.de his quibꝰ vt indign. Ego vero
diſputādi gratia teneo cōtra Bart.
et Abbatem ſecutus Salycetum et
Ang.in.l.ij.C.qui accuſa.nō poſſunt.
niſi ſuam vel ſuoꝛum pꝛoſequātur in
iuriam et moueoꝛ pꝛimo ex rōne tex
tus.d.l.ſi maritꝰ.§.lege iuli.vbi text.
dicit non eſt idoneus accuſatoꝛ qui
nondum eſt robuſte etatis que ratio
ita generaliter militat ī alijs crimini
bus ſicut in adulterio:ergo ⁊c.l. non
poſſunt. de legibus.c .inter ceteras .
de reſcriptis . Secunda ratio legis
ſimpliciter et indefinite pꝛolata nō
eſt reſtringenda niſi per aliam.l. vel
rationem reſtringatur. l. illicitas. §.
veritas. de officio pꝛeſidis. l. de pꝛe‑
tio.de publiciana.Sed illa ratio.§.le
ge.ad nullum crimen eſt reſtricta er‑
go ad omne crimē debet extēdi quia
quotiēſcūqꝫ plura habēt eandem ra
tionem licet fiat mentio de vno videt
fieri exēplariter et nō reſtrictiue ſm
Bal.in.l.de quibus.de legibus.exē‑
pla enim non reſtringunt regulam.c.
j.ne cleri.vel mona.l.j.§.ꝙ vulgo.ff.de
vi ⁊ vi arma. ¶ Nec obſtat verbū ſpe
cialiter poſitū in.§.lege quia ſm Sa‑
ly. ſi pōderas nō eſt poſitum in rōne
ſed in dicto et debet exponi ſpeciali‑
ter.i.expꝛeſſum ⁊ nominatim.l.denū
ciaſſe.in.§. quid tamē.de adulterijs.

nō autem in pꝛiuilegium quia ex hoc
lex iulia nō pꝛiuilegiaretur nec crimē
adulterij meruit pꝛiuilegiari: ſi pꝛiui
legiū ergo debet dici etati cōceſſum
et cum ratione.qꝛ nō eſt etatis diſcre
te que eſt generalis in omnibus cri‑
minibus vt dixi.l. ergo iulia ſpeciali‑
ter de minoꝛis ꝓhibitione facit men
tionem in alijs cōtenta pꝛohibitione
generali iuxta ea que dicimus q̄ ſpe
ciali nota digna ſunt videātur negle
cta niſi ſpecialiter notētur. l. Item
apud labeonē.in.§.ait pꝛetoꝛ.ff.de in
iurijs.Tertio ſm Saly.ſi illa ratio re
ſtringitur ad crimē adulterij tātū nō
differt ratio a dicto ꝯtra notata in.l.
ſi.ff.de officio pꝛocura.ceſaris.Quar
to dicit inter pupillū ⁊ adultū nō eſt
diuerſa ratio ergo ⁊c. ⁊ arguit a ſuffi
cienti partium enumeratione aut di
cimus pupillum ꝓhiberi eo qꝛ nō ha
bet legitimā perſonam ſtādi in iudi‑
cio.Et idem in adulto vt per totum
c.qui legitimam perſonam. Sed illa
ratio nō eſt qꝛ tūc tutoꝛis autoꝛitas
illum redderet legitimū qꝺ tamē nō
facit vt per Bar.in.l ij.ff.eo. Aut qꝛ
nondum eſt animi robuſti ⁊ firmi di
cto.§.lege iulia. ⁊ ideꝫ erit in adulto
etiam maioꝛe.xx. annoꝛum: aut pꝛo‑
pter pꝛeiudicium pꝛeſumpte calūnie
et idem in maioꝛe: aut ne foꝛte pupil
lus reſtitueretur aduerſus calumniā
pꝛeſumptaꝫ quaſi melius ſit ante tē
pus occurrere:et idem in adulto.cui
vt pupillo daretur reſtitutio aduer‑
ſus delictum pꝛeſumptum vt nota.in
l.ſi ex cauſa.§.fina. de minoꝛibus. et
per hoc cōcludit Saly. minoꝛē.xxv.
annis nō poſſe regulariter accuſare
etiaꝫ cū autoꝛitate curatoꝛis. ¶ Fal
lit ſi ſuam vel ſuoꝛum iniuriam pꝛo‑
ſequatur . Et alijs caſibus in qui‑

bus admittitur pupillus ⁊ maxime
iuxta caſus predictos nō videt̃ ſana
ratione moueri ad accuſandū vidēs
eos quorū principaliter intereſt nō
proſilire ad accuſandum ſed omitte-
re. Nec curatores iure interponerēt
autoritatem ſi vidēt principales quo
rum intereſt omittere vel etiā cura-
tores ipſos p ſe accuſare certe nullꝰ.
quia qđ nō putāt in ſui perſona vtile
nō debēt adulto autorari: cuius ma-
gis nō intereſt conſentire argumen
to. l. prime. ff. qđ q̄ſcꝫ iuris: facit tex.
ff. de ſuſpectis tuto in. l. tutor. §. ſed
patronꝰ. Itē facit tex. in. l. criminis
C. qui accuſare. vbi qui nō eſt integra
perſona in criminali nō admittitur.
Sed minor. xxv. annis nō eſt integra
pſona: q: non egeret curatore. l. clax.
de autori. preſtā. ergo non poteſt ad
mitti etiam cum curatore quin datur
patrimonio ⁊ nō perſone: niſi ſuam
vel ſuorū proſequatur iniuriam. Itē
facit tex. in. d. l. qui accuſare. ibi: etate
prohibēte ⁊c. Nō obſtāt allegata in
cōtrariū: ⁊ primo equiparatio teſtis
et accuſatoris nō vniuerſaliter proce
dit vt dixi ſupra nā teſtificatio facilꝰ
cōcedit̃ ne veritas pereat. l. qm̄. de te
ſti. hinc eſt ꝙ minꝰ neceſſariū ſꝫ reive
ritas nō perit licet ab accuſando q̄s
repellatur q: alij accuſare poſſunt ſal
tem curatores qui autorare volūt ſꝫ
non poteſt teſtificari qui non videt
crimē cōmitti nō enī procedit de mi
nori et leuiori permiſſio affirmatiue
ad maius ſed ꝓcedit negatiue vt per
Dy. in. l. Seruum filij. §. cū. de leg. j.
quo ad quid equiparentur. l. qui cū
maior. in prin. §. ſed ſi non accuſaue-
rit. de bonis liber. nō obſtat dicta. l.
quicū maior. in prin. de bonis liber
torū q̄ indiſticte minorē de quolibet
crimine admittit ad accuſandū q: nil
noui diſponit: ſed enūciat ſuper iam
diſpoſito ſm Saly. ⁊ ꝑpter aliđ ſunt
prolata ergo dꝫ intelligi ſi velit accu
ſare in caſibꝰ permiſſis in quibus ſi
calumnioſam accuſationē inſtituerit
contra libertū priuatur ſucceſſione.
nam calūniātem dūtaxat ibi pretor
punit vt in eadem lege. §. fi. cum. l. ſe-
quenti. Et hec tanꝙ noua pondera
ſm Saly. Non obſtat ꝙ non reperi
tur prohibitꝰ quia hoc eſt falſum per
identitatē rationis. d. §. lege iulia.
Itē per tex. d. l. qui accuſare. ibi. eta
te prohibente. Item per tex. d. l. cri-
minis. non obſtat ꝙ prohibendo pu
pillum videatur admittere adultum
c. nōne. de preſumptionibus. l. cū pre
tor. đ iudicijs. Quia reſpōdeo ꝙ tex.
l. ij. ponit pupillum exemplificatiue
dum dicit, etate prohibēte vt pupillū
que exempla non reſtringunt regu-
lam vt dixi. Non obſtat. d. l. clarum.
quia ibi non diſponit ꝙ minor poſſit
vel non. ſed ſolum declarat curato-
res debere adeſſe quod eſt intelligen
dum in caſibus permiſſis pupillo vel
minori puta qn̄ pſequunt̃ ſuā iniu-
riam ⁊ p hec remanet firma cōcluſio
Saly. ꝙ minor. xxv. annis nō pōt re
gulariter accuſare cōtra Bar. ⁊ abb.
⁊ communem opi. ¶ Vltimo ſm ab
batem ſcias ꝙ inter ceteras qualita
tes illegitimas enumeratur pauper
tas que repellit ab accuſando vtrocꝫ
iure. ij. q. j. prohibētur. ⁊. d. l. qui accu
ſare. cum. l. ſequenti: ſi tn̄ pauper eſt
honeſta perſona et non ſuſpecta nō
repellitur pretextu paupertatis naꝫ
propter honeſtatem perſone recedit̃
a regulis iuris communis de quo in
l. Tytio cui fundus. ff. de condit. et de
monſt. per glo. ⁊ ange. in. l. ſi a beneſi

dei. ff. de rei vēdi. ⁊ vt voluit Bald. in
c. ij. de iudicijs. bona vita hois ſucce
dit loco ſatiſdationis et diuitiarum.
dixit gl. ſingularis i. l. j. ff. de ripa mu
niē. facit qđ notat Bal. in. l. abſtinē-
dū. C. quorum appell. nō recipiūtur.
Lud. i. l. ij. ff. de vſucap. Hoſt. ⁊ docto
res in. c. finē litibus. de do. ⁊ cōtu. Et
concludit abbas tria membra ꝙ vbi
exprimitur in iure ſtādū eſt expreſſio
ni iuris. vbi autē nō eſt expreſſum. ſꝫ
ſit de paupertate mētio. tunc ſtatur
vulgi opi. in his que ſunt leuis preiu
dicij: in his vero que ſunt grauis pre
iudicij hoc relinquitur arbitrio boni
iudicis ſm qualitatem perſonarum ⁊
cauſe. facit glo. in. c. fi. de re iudi. in. vj.
q̄ dicit ꝙ cā eſt magna vel parua ſm
qualitatem perſonarū. nā magnus
dominus iudicaretur pauper ſi habe
ret decē millia florenorum in bonis
⁊ alius iudicaretur diues ar. c. de cau
ſis. de officio dele. ⁊. d. Anto. ⁊ abbas
in. c. fi. de iureiurā. et glo. in. l. ſed et ſi
ſuſceperit. in prin. ff. de iud. q̄ facit mē
tionem de comitiſſa mathilda. Acce-
dat qđ voluit Bal. ⁊ Lud. in. l. ſi ꝯſtā
te. ff. ſol. matrimonio. vbi dicūt ꝙ q̄s
dicatur inops et pauper. iura vario
mō loquūtur quedā qui in patrimo
nio minꝰ hꝫ quinquaginta aureis. l.
nōnulli. ff. eo. glo. in autētico de exhi
bēdis reis. in verbo pauper. quedā q̄
minꝰ hꝫ in patrimonio cētū aureis
§. ſꝫ nr̃a inſti. de ſucce. liber. Alibi qui
non habet ꝙ iniuncto oneri ſufficere
poſſit inſt. de excuſ. tuto. §. ſed ꝑpter
paupertatē. alibi qui in hoſpitali eſt
poſitꝰ atcꝫ corpore proprio laborās
victum nō poteſt ſibi querere. l. ſi q̄s
ad declinādum. C. de epiſcopis ⁊ cle.
vn̄ ſicut hic dicit abb. ita Bart. in. d.
l. ſi ꝯſtāte dicit arbitrio iudicis relin
quēdū ſicut dixit gl. in autētica pre
terea. C. vn̄ vir ⁊ vxor. Que dos dicat̃
parua vel magna reliquitur arbitrio
iudicis vt notat glo. in autētica. ꝙ lo
cum. C. de collat. facit glo. in autētica
niſi. C. de ſentē. ⁊ interlocut. om. iud.
prout etiam quis dicatur ſenex vt no
tat Io. an. in. c. quoniam frequēter.
in prin. vt lite nō cōteſt. Itē quis di
catur iuſtus metus vt nota. in. c. cū di
lecti. qđ metꝰ cauſa. Itē quis dicat̃
inimicus vt nō teſtificetur vel minor
fides adhibeat̃ vt . . ota. in. c. cū opor
tet. j. eo. Et que dicātur miſerabiles
perſone vt not. in. c. ſignificātibus. de
officio dele. cū ſimilibus. Illud tn̄ no
ta ſm Lud. in. d. l. ſi cōſtāte. ꝙ gl. ſin-
gularis in autētico de heredibꝰ ⁊ fal
cidia. dicit illū teſtem pauperē adeo
vt eius fidei detrahatur qui non ha-
bet tantum in bonis ꝙtum eſt valor
cauſe. ſuper qua deponit. Et hoc vo-
luit Bal. in repertorio ſuo in verbo
teſtis ⁊ Lud. in. d. autētica. ꝙ locū. ⁊
in. l. ij. ff. qui ſatiſd. cogā. Et ideo ma
gis creditur diuiti ꝙ pauperi ſm gl.
ibi. quod eſt verum ſm Ey. et Alberi
cum. in. d. l. ſi quis ad declinādam. et
d. Ant. ⁊ abb. in. c. fi. de iureiuran. qn̄
diuitie ſunt q̄ſite bonis operibꝰ ſecꝰ
ſi iniuſte vt eſt tex. i. l. cura. §. j. de mu
ne. ⁊ hono. Ibi honeſtis rōnibus pa
trimonium incrementum recepit q:
qua ratiōe dedit animā diabolo pro
pter diuitias eadē ratione preſumit̃
ꝙ propter diuitias diceret falſū qđ
eſt notabile. Et de differentia inter
pauperē ⁊ medicum vide p archid. ⁊
dominicum in. c. quo iure. viij. diſtin.
Et priuilegia pauꝑtatis poſuit ple
ne archid. in. c. pauper. xj. q. iij. ⁊ in. c.
ſtatutum. de reſcriptis. in. vj. et. xxx.
diſ. hec autē. vbi etiā ponit priuilegia

et cōmoda diuitiaruꝫ. ⁊ Cy. in.d.l.ſi
quis ad declinādā.⁊ Lud.plene in.d.
l.ſi conſtāte.et matheus de matheſi
lanis in ſuis notabilibꝰ in vltimo no-
tabili.et de differētia inter diuitem ⁊
locupletem vide Archid. in.d.§. hec
autēꝫ.vbi diues eſt pecunia locuples
fundis vel hereditatibꝰ. Et per hec
ſum expeditus de penultima parte.
¶ Poſtremo deuenio ad vltimam
partē vſqꝫ ad aliquas differētias ſpar-
ſas in vtroqꝫ iure inter ius canonicū
et ciuile. Ad hoc vt purus legiſta de
facili canonū cōſequaꝛ peritiā ⁊ cano-
niſta legum fontes requirere nō pa-
ueſcat. ⁊ alterā ſciētiā alteriꝰ auxilio
ſemꝑ egere: ⁊ habere ſe ius ciuile ad
canonicum ⁊ ecōtra tanꝙ excedētia
et exceſſa. Et omittēdo ordinē cuiuſ-
dam doctoris antiqui qui nuncupa-
batur guilielmus tractatuluꝫ diſcor-
dātium inter ius ciuile ⁊ canonicū lꝫ
per errorem quidā impreſſores attri-
buant Bar. ⁊ non bene iudicio meo
quia deuiat totaliter a ſtylo Bart.
is.ī.dicamus eo mō quo dixit Bal.
in.l.precibus.C.de impub.ꝙ Guiliel-
mus et Bar. fuerint duo in vna for-
ma ītellectꝰ ſicut dixit Bal.de Bar.
et nicolao de matherellis. Qui Gui-
lielmus opus in quatuor partes di-
uiſit.in prima quidē parte ponendo
differētias inter ius ciuile ⁊ canonicū
circa inchoādū et ordinādū iudiciuꝫ
in ſecūda parte differētias que ſunt
inter prefata iura circa deciſionē cau-
ſarum et negociorum. In tertia diffe-
rentias que ſunt circa executiones
ſententiarum. In quarta differen-
tias inter ipſa iura in appellationi-
bus et cauſis appellationum. Ego
vero promiſcue et cumulate ponam
omnes contrarietates et diuerſi-
tates iuris canonici et ciuilis ⁊ que
incidunt extra iudicium et que inci-
dunt in iudicijs ⁊ que in foro canoni-
co ⁊ que in foro ciuili et que circa ſpi-
ritualia ſeu annexa aut temporalia ⁊
ꝗ circa cauſas ciuiles et pecuniarias
aut criminales et que continent mor-
tem aut mutilationem aut non: ſed
aliam minorem penam et que conti-
nēt cognitionē cauſe principalis aut
executionē: et que agitantur in loco
vbi ſubeſt quis quo ad vtrāqꝫ iuriſdi-
tionem. Aut nō ſubeſt. Et anteꝗ̄ de-
ueniam ad predicta permitto nōnul-
la pro euidentia dicendorūꝫ ⁊ primo
premitto ꝙ voluit Bart.in.l.priuile-
gia.C.de ſacro ſan.eccl.et ī.l.j.eo.ti.⁊
abb.in.c.j.de noui oper.nū. ⁊ in.c.ec-
cleſia ſancte marie.de cōſt. in lectura
⁊ in repetitione et in.c.clerici.de iudi-
cijs. ⁊ dominicus in.c.licet mulieres.
de iureiurā.in.vj.et paulus de caſtro
in cōſi.lxv.viſis et ꝯſideratis. ¶ Quō
cū queritur quādo lex cōtradicit ca-
noni vel econtra cui ſit ſtandum ⁊ di-
cit aut loquimur in ſpiritualibꝰ ⁊ per-
tinētibus ad fidē ⁊ ſtamus canoni.d.
l.priuilegia. cū ſimilibꝰ ibi allegatis
in glo. ⁊ in.c.eccleſia ſancte marie.ſu-
pra allegato. Nam ius canonicuꝫ in
ſpiritualibus preeſt legi ciuili.⁊ mini-
ſtrat tanꝙ famula.c.ſolite. de maio.
et obediē. in autētico.quō opo. epi-
ſcopos.in gl.⁊ in autētico de eccleſia-
ſticis titulis: in principio: prohibituꝫ
eſt laicis attingere ſacra vel ingredi
ſancta ſanctorꝝ ⁊ leges humane non
poſuerūt in bonis hoīm ſacras res.
et quod deo ſemel dedicatū eſt nūꝗ̄
redit ad vſus humanos.l.ſunt perſo-
ne.in fi.ff.de relig. Et ecōtra clerici ꝓ-
hibentur immiſcere ſe negocijs ſe-
cularibus ſupra ne cleri. vel mona.in

rubro ⁊ nigro. aut loquimur in tem-
poralibus ⁊ tunc aut in terris ſubie-
ctis imperio: et tūc aut ſeruare legeꝫ
eſt inducere peccatuꝫ.vt poſſeſſor ma-
lefidei preſcribat.⁊ tūc ſtamus cano-
nibus.c.ij.de re.iur.in.vi.⁊ ibi ꝑ Jo.
And.et in.c.fi.de preſcrip.⁊ abb.in.c.
ſi diligenti.eo.ti. Nam papa poteſt
tollere leges imperiales inducentes
peccatū ſm Jo.an.in.c.ꝙ ſuper his.
de voto. Oldra.cōſi.lxiiij. Dnicus in
c.j.in penultima col.et in.c.fi.de cōſti.
in.vj.d.Anto.⁊ abb.in.c.ſepe.in prin.
de reſti.ſpol. Aut talis lex nō inducit
peccatum et tunc ſtamus legi ciuili.c.
per venerabilem.qui filij ſint legiti.⁊
ꝑ canoniſtas in.d.c.i.de no.ope.nūci.
Aut ſumus in terris eccleſie.⁊ ſerua-
tur ius canonicum.c.ſi duobus.de ap-
pel.⁊ glo.in.c.ij.de arbi.in.vi. ¶ Se-
cundo premitto ꝙ leges imperatorꝝ
regulariter cōprehēdunt clericos.c.
i.de no.operis nuncia.vbi text.c.ſi in
adiutorium.ix.diſ.et.c.de caplīs.⁊ fa-
cit.c.ſuper ſpecula.de priuilegijs.vbi
ſancta eccleſia legum ſecularium non
reſpuit famulatum.c. cum ad verum
xcvi.diſ.et abb.in.c.inter alia. de im-
munitate eccleſiarum.et doct.in.c.fi.
de ſolu. Hinc eſt ꝙ in decidēdis cau-
ſis eccleſiarum ⁊ clericorum papa ſfun-
dat ſe in legibus ſecularibus.c.cuius
in agendo.iij.q.viij.c.cū deuotiſſima.
xij.q.j.c.ij.de aliena.iud.c.nouit.de iu-
di.c.j.de iuram.calū.⁊.d.c. inter alia.
c.autoritate.de cōceſſ.preben.in.vj.c.
cum ſecūdū .de hereticis.in.vj.et.c.ſi
iudex .de ſentētia excō.eo.lib.et ideo
dixit Archi.in.c.inter hec. xxxiij.q.ij.
¶ Caueas tibi ne dicas canonē legi
obuiare ſi cōcordare potes.et teneꝛ
eccleſia exequi qđ in lege humana cō-
tinetur.c.ideo.xxviij. diſt.et ideo lex
ciuilis rationalis nota cōtradicens
canoni generaliter loquens poteſt
adduci ad fauorē clericoruꝫ.et illa di-
citur fauorabilis eccleſijs vel clericis
ſm abb.in. d.c. eccleſia. que eſt apta
afferre commodum et aliquādo incō-
modum. Et ideo lex diſponens de cō-
tractibus locati depoſiti ⁊ ſimilibus
ex quo nō cōtradicit canoni ſeruatur
quo ad eccleſiam.c.j.de noui operis
nuncia.et licet aliquādo noceat cleri-
co condēnato in depoſito tamen alīs
poſſet prodeſſe ſibi agenti ex depoſi-
to.vt per Petrum de ancha.in.c.j.in
repetitione in.vij.char.in verbo circa
iſtam doctrinam.de cōſtit. Et ideo in-
trat queſtioneꝫ. An eccleſia teneatur
ad cōfectionē inuētarij.de quo in.l.j.
§.an bona.ff.de iure fiſci. Et Bar.in
l.j.de ſacro ſan.eccle.et doctores in.c.
j.de teſtamētis. Itē an ſi clericus he-
res nō adimplet volūtatem defuncti
priuetur hereditate iuxta autēticam
hoc amplius.C.de fideicōmiſſis. Itē
in caſibus in quibus quis vt indignꝰ
hereditate priuaꝛ priuetur clericus
iuxta.ff.⁊.C.de his quibꝰ vt īdignis.
Item ſi nō petit tutorē pupillo priue-
tur ſucceſſione.l.ſciant.C.de legi.here-
dibus. Itē hereditatē nō aditam nō
trāſmittit ſicut nec alius quilibet.l.j.
§.in nouiſſimo.C.de cadu.tol.et in ſi-
milibus his.poſſumus decidere cau-
ſas clericorum ⁊ eccleſiarum ſm.ll.ci-
uiles poſtꝗ̄ nō oīa pnt ðcidi ſolis ca-
nonibꝰ. Quinimo dicit abbas ī.d.c.
inter alia.ī.j.not.ꝙ ēt vbi nō ðficit ca-
non pōt allegari lex ciuilis ꝓ illū tex.
ꝓ quē rep̄hēdit gl. Jnū dicentē in.c.ſi
in adiutoriū.ix.diſ. Dicit tū.d.Ant.
poſt Hoſtiē.in.c.ſuper ſpecula.de pri-
uileg.ꝓ illū tex.ꝙ nō dꝫ canoniſta de-
cidere cāſ ꝑ caſus.ll.⁊ omittere cano

nes quādo de materia illa diſponunt
et ecōtra. Hec tamen regula fallit in
aliquibus. et primo vt non procedat
in legibus ſpecifice diſponētibus ſuꝑ
eccleſijs et eccleſiaſticis perſonis vt
leges que habētur in codice de ſacro
ſan. eccle. de epiſcopis et cle. de hereti
cis. ⁊ ſimiles. Nam licet nō repugnēt
canoni. tamē non ſunt etiam de hone
ſtate ſeruande et ſunt nulle ſm. d. Ab
ba. in. d. c. eccleſia. in lectura. et in re-
petitione propter defectum poteſta-
tis in ſtatuente et ſic in imperatore.
c. cum ſuper. de offi. deleg. Item qꝛ eſt
inferior clericis ⁊ maxime propter ar
gumentum ſuperioritatis qḋ deno-
tat obſeruantiam illarum. ll. allegat
Inno. in. c. i. de rebus eccleſie nō alie
nandis. in. vi. vbi dicit ꝙ ſolēnitas in
ducta per imperatorem in alienat. rei
eccleſiaſtice de qua in autēti. hoc ius
porrectum. de ſacro ſanc. eccle. nō eſt
ſeruanda. qꝛ non potuit diſponere ſu
per dicta autentica falcem in meſſem
alienam imponēdo et hoc etiam vo-
luit Abb. in. d. c. inter alia. in. iij. colū.
Tu vero adde Archid. in. c. quo iure.
viij. diſt. in fine. vbi dixit ꝙ. ll. impera
torū de rebus eccle. nō alie. et de epi
ſcopis et cle. et ſimiles fuerunt cōdi-
te autoritate pape et ſic papa dedit
autoritatem imperatori. Et ſic nō di
cuntur. ll. imperatorum: ſed pape. ⁊ ſi
iſtud eſſet: ceſſarent dicta abba. ſupra
alˀs ſi nō ſunt condite autoritate pa-
pe tene abba. etiam ſi tales. ll. eſſent
incorporate in decreto quia niſi alij
canones faciant ment. de ipſis nō di-
cuntur canonizate. ex eo ſolo quod
Gratianus eas inſeruerit in decreto
vt eſt glo. notabilis. in. c. i. in ꝟbo tra
ctatu de rebus eccle. non alien. in. vi.
et ibi Dominicus. in. iiij. col. facit qḋ

notat Ange. cōſi. xxix. incipit Tytius
in. ij. col. vbi dixit ꝙ tempore quo ro-
ma triumphauit ſub imperio guber-
nabat imperator totum mūdū et in
ſpiritualibus ⁊ in tēporalibus et tūc
fecit titulos illos. de epiſ. ⁊ cle. ⁊c. Et
hec eſt ratio quare etiam precipiebat
in materijs ſpiritualibus. Sed hodie
diſpoſitio eccleſiarum et clericorum
non ſpectat ad Ceſarem: ſed ſoluꝫ ad
Papam dixit tamen. d. Abbas in. d.
c. eccleſia ſancte. M. ꝙ in duobus caſi
bus poſſunt ſeruari dicte. ll. primus
vbi eſſent mere priuilegiatiue qꝛ tūc
ceſſat ratio ſuperioritatis cuꝫ nō ſub
ditus poſſit priuilegiari. c. nouit. de
iudicijs. Secūdus vbi lex eſſet funda
ta ſuꝑ rōne naturali. qꝛ poterit alle-
gari lex: non rōne legis: ſed ratione
naturali argumento. l. ſcire oportet.
§. oportet. de excuſ. tutorū. et adde ꝙ
vbi lex ciuilis concernit peccatum ta
lis lex nō eſt ſeruanda nec in foro ca-
nonico nec ciuili. per. c. fi. de preſcrip.
et poteſt iudex ſecularis cōpelli per
eccleſiaſticum vt illam nō ſeruet per
tex. c. licet. de iureiur. in. vi. Et voluit
Bar. in. d. l. priuilegia. glo. ordinaria
in regula. poſſeſſor. d. Anto. in. c. cleri-
ci. de iudi. Abb. c. cū eſſet. in. i. col. de
teſtamētis. et Jo. de imo. ī repetitio-
ne. c. fi. in prin. de ꝑſcrip. vbi hoc nota
biliter extēdit etiā ſi lex ciuilis nutri
ret pctm̄ ſolū veniale ꝑ id qḋ in ſimili
dicit̄ de iuramēto inductiuo pcti ve-
nialis ꝙ nō tenet. vt not. glo. ⁊ Archi.
in. c. ſi aliquid. xxij. q. iiij. et Jo. And.
in. c. ꝙuis. de pactis. in. vi. ⁊. d. Ant. in
c. ſi vero. de iureiurā. ⁊ ꝑ hoc pōt in-
ferri ꝙ interficiens adulterū in caſu
a lege ꝑmiſſo nō ſit tutus in foro ſecu
lari etiā in terris imperij qꝛ talis per
miſſio eſt illicita et nutritiua peccati

vt eſt glo. notabilis. in. c. inter hec.
xxxiij. q. ij. ⁊ Abb. in. c. veniēs. el. ij. de.
ſponſa. ⁊ in repetitione. c. cum eſſes
in ſecūda charta. de teſti. Tutius ta-
men eſt tenere ꝙ in terris imperij et
alijs eccleſie nō ſubiectis tales impu
ne homicidiū committūt ex quo lex
permittit ⁊ ita tenet Joā. de Ana. in
c. interfeciſti. in. ij. col. de homi. queād
modum valet ſtatutuꝫ ꝙ bānitus im
pune poſſit offendi vt per doc. ī. c. que
in eccleſiaruꝫ. de cōſti. ¶ Nec obſtat
ꝙ lex permittens adulterum occidi
videatur induxiſſe hoc cauſa vindicte
vt nōnulli dicunt ergo ſit illicitum qꝛ
hoc nō videtur lex cōſideraſſe ſed po
tius tolerare illud homicidium tāꝙ̄
excuſabile ꝓpter magnitudinē dolo-
ris quē temperare difficillimū eſt. di-
xit tex. in. l. ſi adulterium cū inceſtu.
§. imꝑatores. ff. ad le. iuli. de adult. et
hoc patet manifeſte qꝛ nullomō licitū
eſt ex interuallo ſed ſolū toleratur qū
eodē impetu. l. ꝙ ait. ff. de adulterijs.
vbi dicitur ꝙ nō poſt diem ⁊c. Si eēt
ad vindictaꝫ nō fieret differētia an ex
interuallo vel incōtinēti. et ſi dicatur
qui peccat legis autoritate nō peccat
l. graccus. C. de adulterijs. fallit vbi
eſt lex nutritiua peccati ſm Bald. in
c. in omni. poſt principiū. de teſti. et ſi
dicatur ex quo leges ciuiles ſunt pro
mulgate diuinitus. l. fi. C. de preſcrip.
longi temporis. nō poſſunt dare cau
ſaꝫ peccādi. c. fi. xvi. q. iij. illud ītellige
de legibus de quibus ibi mētio fit ſcꝫ
priuilegiātibus eccleſiam ad quas vi
dentur principes diuinitus moti. Et
ideo indiſtincte appellatiōe iuris di-
uini nō venit ius ciuile. vt notat Jo.
And. et Dominicꝰ in. c. ij. de preſcrip.
in. vi. Sed appellātur. ll. humane. c. q̄
iure. viij. diſ. nec etiaꝫ leges canonice

ſunt proprie diuine ſm Abba. in. c. lꝫ.
de conſang. et affi. ¶ Tertio premit-
to ꝙ etiam in terris imperij ſtatur ca
nonibus in materia in qua nō eſt ex-
preſſa deciſio iuris ciuilis. ſed ſūt opi
niones inter legiſtas. nam etiam ſi cō
trariētur canonibus tamen ſtandum
eſt canonibus in vtroꝗ foro ſm do.
Anto. in. c. per venerabilem. in. xxvij.
col. qui filij ſint legi. ⁊ in. c. ſuper lite-
ris. ⁊ ibi per Jmo. de reſcript. Et in
c. i. in prin. de iuramē. calū. ⁊ in. c. fra-
ternitatis. in. xxxij. col. Jmo. in. c. re-
latuꝫ. de offi. del. Et Jo. de ana. in. c.
fi. de delictis. puerorum ⁊ abb. in. c.
cum tempore in fi. de arb. Et ītellige
quādo dubium reperitur deciſum de
iure canonico. ſed vbi quereretur de-
ciſio noua de re nō deciſa recurrēduꝫ
eſſet in dubijs. ll. ad imperatorem nō
ad papam ſm dominum Anto. et ab
ba. in. c. licet ex ſuſcepto in. vij. col. de
foro compe. per. l. i. C. de legibus. Et
adde etiam ꝙ ſi. ll. cōtrariātur cano-
nibus in materia miſerabilium perſo
narum preualēt canones etiam in fo
ro ciuili ſm do. Anto. ⁊ Jmo. in. c. cle
rici. de iudicijs allegat glo. ſm eum
cum materiā in. c. relatum. el primo.
de teſti. vbi in cōcernētibus piam cau
ſam preualet canon legi. Et que dicā-
tur miſerabiles perſone nota. in. d. c.
clerici. de iudi. et in. c. ſignificantibus.
de offi. del. Et adde aliud qḋ in mate
ria feudorum caſus non deciſus per
conſtitutiones feudales debet decidi
iure cōi. c. j. §. vbertus. de feudi cogn.
Tamen ſi occurrat ꝙ diſcordet ius ca
nonicum a lege ciuili ſtandum eſt ca-
nonibus etiam inter laicos ratione
iuramenti quod preſtatur in inueſti-
tura feudi ita dixit Bal. nota. in. c. im
perialē. §. fi. in. ij. col. de prohib. feudi

alien.per Federicuȝ ꝑ notata.in.c.no
uit.de iudicijs. exemplificat vbi agit
de recuſando iudicem in materia vt
ibi per eum. Et adde aliud ꝙ vbi lex
ciuilis non reprobatur ab eccleſia:
nec ꝯtinet peccatum ſi tamen remo-
uet proximo lucrum odioſum vel ri-
gorem quēdam nō eſt ſeruāda in foro
cōtētioſo canonico ſm abb.per illum
tex ſing.in.c.filius.in.iiij.notabili.de
teſti. Nam lex ciuilis diſponens le-
gatum rei aliene ſcienter factum vale
re nō reprobatur expreſſe ab aliqua
lege canonica.nec ꝯtinet in ſe peccatū
cum procedat ex preſumpta mente te-
ſtatoris. Et tamen dicitur ibi ꝙ epi-
ſcopus nō debet illam obſeruare.qꝛ
tollit quodā modo lucrum odioſum
heredi.nec videtur fundata equitate
naturali.et ita dicit imitari nota.c.j.
de no.operis nūcia.facit.c. dilecti.de
iud.ꝛ.c.j.de dolo et cōtu. Adde aliud
ꝙ lex ciuilis circa accidētia tempora
lia ad actum ſpiritualem valet puta
ſuper dote.c.raynucius.de teſtamen
tis.not.in.c.j.de dote poſt diuortiuȝ
et abba.in dicto.c. eccleſia.ꝛ vt dixit
Bal.in rubrica de conſti.in.v.col.va-
let ſtatutum laicorum puniens con-
trahētem matrimonium turpiter.pu
ta ſine cōſenſu patris. Nam in his q̄
ſunt de ſubſtātia matrimonij nō poſ
ſunt ſtatuere laici ſed bene circa quali
tateȝ. vnde reipublice intereſt ne ſcā-
daluȝ ſit in populo.et tenet adiectio
pene.vt ibi per eum. ¶ Ultimo pre-
mitto ꝙ vbi lex ciuilis in materia ſpe
ctante ad eccleſiam diſponit imponē
do penam etiam in caſu rationabili ꝛ
laudabili nō tenet in foro ciuili.et nō
ſufficit iuſtam eſſe legem niſi fiat ab
habente poteſtatem ſm abb.in. d.c.
eccleſia.per.c.penult.ꝛ vlti.de ſcđis

nupt.vbi corriguntur leges puniētes
mulierem cōtrahentem matrimoniū
infra annum luctus.qꝛ ſunt edicte in
odium matrimonij ſeu contrahentiū
et iſtam dicit cōmunem opinionem
legiſtarum et canoniſtarum.vt nota.
in.l.i.C.de ſcđis nupt.et in.l.decreto.
C.de infamibus.et abb. in.d.c.fi.ꝛ in
c.clerici .in ꝓncipio.de iudicijs.ꝛ ibi
Bal.per illum tex.valet tamen pena
legalis impoſita cōtrahēti nō odio
cōtractus:ſed fauore filioruȝ ſm Pe
truȝ de ancha.in.c.i.in.viij.charta.in
verſiculo quedam vero leges.de cōſti
tutionibus. ꝛ do.Anto.in.c.i.de ſpō-
ſalibus. Et Bald.in.d.l.decreto.et
Bar.ꝛ Bal.in.l.i.de ſcđis nup.ꝛ An
ge.in autētico.de nō eligēdo ſecūdo
nubētes.i ꝑn.in.ij.col.ꝛ Inno. in.d.
c.fi. Exēpluȝ in.l.hac edictali.C.de ſe
cūdis nupt.vbi reſeruatur certa por-
tio filijs primi matrimonij patre
trāſeūte ad ſecūda vota.ſimiliter In
no.in.d.c.fi. dicit nō eſſe correctam le
gem.omnem.C.ad tertul.dū puniunt
matrem ſecūdo nubētē agnita tute-
la filij ꝛ tutore nō petito.facit qđ no-
tat Bal.in.l.cum oportet.in.§.fin.in
fine.C.de bonis que liberis. Et intel
ligo in pena appoſita ex facto culpo
ſo.vt in caſu.d.legis.omnem v.t puni
tur culpa matris al's vbi puniretur
ex ſolo cōtractu matrimonij nō tene
rent leges ciuiles ſm abb. in.d.c.fi.ꝛ
adde ꝙ pene legales īpoſite cōtrahē
tibus ſcđas nuptias infra annū luct⁹
nō ſunt correcte đ iure canonico.vbi
ex cōtractu earū reſultat ꝑturbatio
ſanguīs et īcertitudo ꝓlis ſm Bal.
notant in.l.liberoꝝ.đ infamibus.vbi
refert ita cōſuluiſſe Pau.de Liaȝa.ꝛ
Raine.qꝛ iſtud vr̄ rōnabile.ꝛ nō con-
tra mentem apoſtoli ꝑmittētis ſecū

das nuptias attento ſcādalo qđ poſ
ſet ſequi:nam al's ad euitandum ſcan
dalum prohibetur vſus matrimonij
c.ad eius vo concubitū.v.diſ.ꝛ.xxxiij.
q.iiij.in ſumma:et Abb.in.d.c.finali ꝛ
Bal.in.d.l.decreto. Et adde etiaȝ ꝙ
leges ciuiles prohibentes matrimo-
nium inter certas perſonas prohibi-
tas a iure ciuili puta inter tutorem ꝛ
pupillam vel inter rectorem ꝓuincie
et mulierē ſibi ſubditā tales leges nō
tenent ſm Federi. de ſenis in conſil.
xxxvij. ꝛ Abb.in.conſi.xij.et glo.in.c.
j.xxx.q.iij.licet aliud ſenſerit glo.in.c.
conſtitutum.vij.q.i. et vide Ange.in
d.conſilio.xxix.icipiēte tyti⁹.ꝛ Saly.
in.l.fi.C.de īterdicto matrimonio.et
Abb.in.c.i. de ſponſalibus.et Ludo.
de roma in rub. ff.ſoluto matrimo-
nio.in.vij.col.dicit tamen Saly.in.d.
l.fi.ꝛ in.l.j.C.ſi quacūqȝ preditus po
teſtate.ꝙ non ſunt correcte leges fa-
cientes matrimoniū nullum ratione
ꝓſumpti terroris ſeu metus:vt in ca-
ſu dicte.l.i. Et hoc quando ex aliqua
coniectura rōnabili appareret de ſuf
ficienti metu.ſed ex eo ſolo ꝙ rector
prouincie cōtrahit matrimonium cuȝ
prouinciali nō videt induci efficax pre
ſumptio metus etiam ſi lex metū pre
ſumeret:quia legi ꝓſumptiue non ſta
tur i materia ſpirituali vbi veritas eſt
in cōtrarium:ꝛ quando lex induceret
preſumptionē iuris.ꝛ de iure. ſȝ Jo.
and.et Abb.in.c.is qui fidem .de ſpō
ſalibus. Petrus de ancha.in regula
poſſeſſor.in.xi.col. Bal.in.l.cuȝ quis
in.x.col.C.de iuris ꝛ facti ignorā. Jo.
de anania in.c.in literis.de rapto.in
xi.col.et in.c.in ciuitate.de vſuris tex
et.d.Ant.in.c.inquiſitiōis.de ſenten.
excōic.et in.c.tua.de ſponſa. Nec etiā
valet lex ciuilis ꝓſumptiue diſponēs

in materia ſpirituali etiam ſi nō repe
riatur lex canonica in contrariū quia
cuȝ in iſtis nō poſſit ſecularis cogno-
ſcere ergo nec ꝓſumere ſm Fede.cōſi.
xcix. incipit Apparet.vbi dixit non
valere ſtatutū laicorum per quod ex
certis cōiecturis ꝓſumitur ꝯtractus
vſurarius ſm dominū Abb. in.c.cum
cōtingat in.xviij.col.ꝛ Paul.de caſt.
in cōſi.lxix.viſis et ponderatis in.ij.
col. Et hoc quādo aliter diſponit cir
ca actum ſpiritualem:ſecus ſi diſpo-
nit circa actum tēporalem cui anexus
eſt ſpiritualis ſm Abb.in.d.c.eccleſia
ſancte.M.q ita ſaluat Bar.in.l.om
nes populi.de iuſt.et iur.duȝ dixit va
lere ſtatutū laicorum ſi in certo caſu
preſumit contractum ſimulatuȝ licet
ſit appoſitum iuramētuȝ in cōtractu
dummō hoc ꝓſumat ex cauſa rōnabi
li:al's poſſet in fraudē iuramēti lex ꝓ
ſumere ſimulatiōeȝ ſm.d.Ant.in.d.c.
cum contingat.ꝛ Abb.in diſputatiōe
ſtante ſtatuto. Iſtis ergo premiſſis:
deſcēdo ad contrarietates inter ius
canonicū et ciuile. Et primo vt dixi
poſt dominum Abb.et alios conclu-
dam breuibus verbis fauente altiſ-
ſimo.deide ad alias ꝑtes deſcēdā ꝓſe
quēdo vt ꝓmiſi in facie hui⁹ libelli.

PRima differentia eſt
inter ius canonicū ꝛ
ciuile. Nā de iure ci
uili criminoſus non
repellit niſi ſit cōui
ct⁹ ꝛ cōdēnat⁹.l.qui
accuſare.ff.eodem. De iure canonico
ſatis eſt ꝙ ſit cōuict⁹ vel poſſit cōuin-
ci.nūc de crie.c.cū dilectus.j.eo.c.ſup
eo.de teſtibus.c.j.de exceptio.

¶ Secūda differentia. Infamis infa
mia facti non repellitur ab accuſatio
ne de iure ciuili ſm Barto. in.l.qu

accuſare.ff.eo .et hic ꝑ Imol.de iure vero canonico ſecus.c.cum in tua .de ſponſ.c. querendum.ij.q.vij.

¶ Tertia differentia de iure ciuili inimicus nō repellitur ab accuſatione vt ſentit glo. in.dicta.l.qui accuſare.Secus de iure canonico.c.repellantur.c. maximimus .j.eo.

¶ Quarta differentia naꝫ inquiſitio eſt remedium ordinariū de iure canonico. Sed de iure ciuili eſt extraordinarium vt ꝑ Abb. in Rub.de iud.doc. in.c.qualiter.el.ij. j. eo.Bar.in.l.ij.§. ſi publico.⁊ in.l.ſi maritus.§.ſin autem extraneus.ff.de adulterijs.

¶ Quinta differētia ſm Abb.in.c.inquiſitionis.in primo notabili.j. eodē vbi de iure canonico mitius punitur conuictus de crimine ꝑ viam inquiſitionis ꝙ per viam accuſatiōis dicto c.qualiter.et.c.ſuper his.j.eo.de iure No.ciuili non reperitur hec differētia in modo procedendi in impoſitiōe penarum. Nam ꝑ pena imponit.l.iiij. C.de ſepulc.violato .facit lex ordo.ff. de publicis iudicijs.⁊ ibi etiaꝫ ponit aliam differētiam dū dicit et condēnatus de crīe ꝑ viam inquiſitiōis nō eſt infamis.Secus de iure ciuili.⁊ ſic ſaltem de iure canonico procedit glo. in.l.iij.§.preterea.de ſuſpe.tu. Et ſic cōcordo opi.Barto.in.l. infameꝫ.de publi.iudi . vt ibi ꝑ Abba.

¶ Sexta differētia licet ſit ſeptima. Nam maritus poteſt accuſare vxorē de adulterio:vt eſt tex.⁊ ibi Bald. et alij in.l.j.C.de adulte.et Ange.in.l.nuptura.ff.eod.⁊ in.l.ſi vxor.§. ſi iudex.eo.ti.q: per vxorē ſit iniuria viro : nō ecōtra ſm Cy.et Saly.in.d.l.j.⁊ Ange.areti.in tracta. maleficioꝝ charta quinqgeſima.in.iij.colū . Nō tamen vxor poteſt accuſare maritū tenentē amaſiam:nec amaſiā ad criminalē punitionem.d.l.j.et ibi Bal.qui dicit verum quo ad penā legis iulie.tamē poteſt accuſari ex capite generali iniuriarum quia veruꝫ eſt ꝙ iniuriā patitur matrimonium violatum licet glo. in d .l.j .videatur innuere contrarium. Nam per maritum non poteſt violari thorus.pōt tamen mulier accuſare virum ciuiliter vt ſeparetur thorus.⁊ vt perdat donationē ꝑpter nuptias l.cōſenſu.C.d repudijs.Tamē de iure canonico ſecus eſt:q: vir ⁊ vxor nō iudicātur ad imparia:vt eſt tex.in.c.nemo ſibi blandiatur.xxxij.q.iiij..⁊ Io. d Imol.i.c.vt clericoꝝ.de vi.et hone.cle.et dn̄s Abb.⁊ docto.in.c.j.in prin. vt lite non cōteſta.in.c.tue.de procu. in.c.quemadmodum.in.iiij.notabili. de iureiurando.

¶ Septima differentia q̄ eſt octaua: Nam iure ciuili agitur de adulterio ad penā corporalem imponēdam inſti.de pub.iud.in.§.item lex iulia.⁊.C. de adul.l.quāuis. et autētica ibi poſita.Sed iure canonico agitur tantū ad ſeparationem thori ⁊ ad lucrū dotis vel donationis propter nuptias c.tue.de procu.notatur in dicta.l. cōſenſu.de repud.

¶ Octaua differentia que eſt nona: Maritus iure ciuili excluditur ab accuſatione adulterij per ſpatium quinquēnij.l.miles.§.adulterij.ff.de adulterijs.Sed iure canonico non excluditur quo ad ſeparationē thori.c.admonere. xxxiij.q.ij.

¶ Nona differētia:iure ciuili lex tollit epiſcopo cohabitationem cuiuſlibet mulieris.C.de epiſcopis et cleri. autētica epiſcopo.iure vero canonico ſolum prohibetur habere ſuſpectas c.interdixit.xxxij.diſ.⁊ per cōſequens

matrē vel ſororem nō ſuſpectā poteſt habere eꝑs in ſua cohabitatione ſm Abb.in repetitione.d.c. cuꝫ eſſes.cui iuri canonico eſt ſtandum in vtroqꝫ foro ſm abb.ibi ⁊ vide Archid.et dominicū i.c.quorūdā.xxxiiij.diſt . ⁊ i dicto.c.interdixit.⁊ hoſtiē.i ſumma.de coha.cle. ⁊ mu.§.j.cum ibi allegatis.

¶ Decima differētia.De iure ciuili lex prima.C.de rap.virgi.priuat mulierem bonis raptoris que lex dederat ei in penā: ſi contrahat matrimonium cum raptore.Tamen de iure canonico talis lex non tenet ſm Abb. quia intimidatur mulier ad cōtrahēdum matrimonium permiſſum ei.l. diuina ⁊ canonica.vt eſt tex. ⁊ ibi abbas in.c.cum cauſam.de raptoribus. in.ij.colū.⁊ in.c.j.in prima col. de ſpōſa.⁊ Lud.in rubrica.ff.ſolu.mat.⁊ gl. in.c. de puellis.xxxvj.q .ij. Sed glo. in.c. cum ſm.in verbo certo caſu . de hereticis.in.vj.et ibi Io.an.⁊ dominicus dicunt ꝙ in terris imperij ſeruatur lex ciuilis. ⁊ dominicus in.c.placuit in .iij. col.xxxij. diſ. et abbas in repetitione.c.per tuas.in.xj. col. de arbi.et.d.Anto.in.d.c.j.et Saly.plene i.d.l.j.C.de rap.virg.⁊ Io.de anania in dicto.c. cum cauſam.in. v. col. Et dixit dominic⁹ in dicto capitulo cum ſm.in fine pricipij ꝙ leges diſponētes ꝙ aliqui nō cotrahant matrimonium ligant cōtrahētes in terris que ſūt de tēporali iuriſditione eccleſie quando pena conſiſtit in his que erāt ſibi ꝯceſſa ex beneficio iuris ciuilis.Et hec opinio videtur ſatis equa maxime quia tex.d.c.cū ſm.videt approbare.d.l.primā etiā quo ad iſtos terminos Adde tū ꝙ opinio abbatis faciliter pōt ſuſtineri q: dato qd̄ lex auferat lucrū qd̄ ipa dedit tamē nūq̄ negari poterit quin auferendo certo caſu illud lucrum intimidet matrimonium quo conceſſo ſtatim ſequit nullitas legis in vtroqꝫ foro.c.cum cām. de raptoribus. Item q: non videtur lex honeſta puniens raptorem dicto caſu.attento ꝙ mulier rapta īueniet cum difficultate alium maritū poſtq̄ eius fama eſt denigrata.et ideo nubēdo raptori videtur poti⁹ cōſulere honori ſuo.vnde feciendo hoc.l.diuina ⁊ canonica permittēte nō debet puniri et iuſte tenet illa bona raptoris. cum illa pena fuerit impoſita rōnabiliter in odium raptoris.et bona mulieri collata nō debent ei tolli vel auferri pretextu dicte cōditionis que tāq̄ impeditiua matrimonij reijcitur ⁊ diſpoſitio remanet pura ſicut in ſimili dicitur in.§.ſed hoc de preſenti.in autentico.de ſctiſſi.epiſcopis. et glo.in c.in preſentia .de proba.et ad dictum c.cum ſecūdum.reſpondeo ꝙ ſit mentio de lege ſeculari non diſpoſitiue: ſed enūciatiue ergo ⁊c.

¶ Undecima differētia. Iure ciuili leges requirūt inſtrumenta dotalia in matrimonio cōtracto ob legitimationem prolis.l.iij.C.de naturalibus liberis.tamen de iure canonico non ſunt neceſſaria ſm do.Anto.⁊ abb.in c.i.de ſponſa.⁊ in.c.tāta.q̄ filij ſint legitimi.et Ang.in cōſi.xix.incipit.Tytius.⁊ pariformiter nō valet ſtatutuꝫ puniens cōtrahētem matrimonium cum hominibus alterius ſecte vel ciuitatis ſm Bal.in.l.nemini.C.de nuptijs.lꝫ Bal.⁊ Ang.aliter in.l.adijcimus.C.d murilegulis.li.xi.⁊ Bal.in l.i.§.ius naturale.de iuſti.⁊ iure et in c.clerici.d iudicijs.et Card.i.c.gēma. de ſpōſa.⁊ Lud .in rubrica ſol.matri. in.vij.col. Motus per.c. ſuper eo.de

C

cognat.ſpirituali.iuncto.c.i.eo.titu.

¶ Duodecima differētia. Licet iure ciuili vēdens rem duobus ille pꝛeferatur cui pꝛimo eſt tradita res licet ſuꝰ contractus ſit vltimus.vt eſt text.in l.quotiens.C.de rei vendicatione.tamen ſm Hoſtiē.et Jo.and.in.c.continebatur.de his que fiūt a pꝛelatis. nō habet locum de iure canonico qn̄ venditio eſt facta per clericū vel eccleſiam.et de illo dicto facit feſtū Jmo. in clemētina.i.in pꝛin.de renūcia. et Ludo.de roma in autētica.ſimiliter. in.ix.col.C.ad.l.fal.et in cōſi.lxx.qꝛ clerici ⁊ eccleſia nō debēt fraudare aliqs in ſuis cōtractibus.et illud dictum extēdit notabiliter Lud.in cōſilijs ſuis cōſilio.ccxcviij.incipit.circa pꝛemiſſa ad cōtractus pꝛincipū.⁊ ſic reſtringit d.l.quotiēs.qꝛ in pꝛincipe militāt rationes que i eccleſia ⁊ clerico ſm ipſ. Tu vero adde ꝙ Anto.⁊ abb. tenent cōtra Hoſti.⁊ Jo.an.videlicet ꝙ lex quotiēs.habeat locū indiſtincte etiā ſi clericus vēdat p.c. de noui operis nūcia.licet ſaluēt dictū hoſti. in duobus caſibus. vt ibi per do. Anto.et Jmol.in alienatiōe fienda in eccleſia in qua trāſit dominiū ſine traditione l.fi.C.de ſacro ſan.eccle.et licet videat loqui qn̄ a pꝛiuato in eccleſiam fit alienatio ſecus ſm dn̄m Anto.quādo ab vna eccleſia in aliam eccleſiam fit alienatio ſed foꝛte ſm Jmol.in.d.c.cōtinebatur.nō eſt verum ex quo reperit vtraqꝫ eccleſia pꝛiuilegiata.ideo videtur ꝙ tūc vtatur iure cōmuni.l. traditionibus.C.d̄ pactis.⁊ maxime qꝛ.d. lex fi.eſt exoꝛbitās a iure cōmuni.ergo nō extēdēda.vt i regula que a iur. de regulis iuris.et ꝙ.d.l.quotiēs.habeat locum in cōtractibus clericoꝛuꝫ tenet Petrus de ancha.in.d.c.cōtinebatur.et Jmol.qui dicit tenēdum menti dictum Jo.and. et hoſti.quia eoꝛum autoꝛitas non eſt modica in pꝛactica: et pꝛecipue in foꝛo eccleſiaſtico. Et ſi dicatur conſtitutio legalis non poteſt ligare clericum vel eccleſiam quia illud non habet locum in legibus imperialibus vt no.doct. in.c.j.de noui operis nun.⁊ dixi.ſ.in euidentialibus. Sed tu adde pꝛo intellectu.d.l.quotiens.ꝙ Bal. in.c.ſi facta.ſi de feudo fuerit controuerſia ⁊ Lud.in ti.de empt. et vend.in ſuis ſingularibus referunt Ja.de arena. in.d.l.quotiens.dicere ꝙ ſi non conſtat cui pꝛiꝰ fuerit tradita res pꝛeſumitur tradita pꝛimo emptoꝛi tanqꝫ iuſtioꝛi:qđ eſt verū qn̄ vtereqꝫ pbat de numeratiōe pꝛetij al's pꝛeſumo pꝛiꝰ traditam illi qui numerauit pꝛetium ſm Bald.in.d.§.ſi facta.per notata in.§.vendite.inſti. de empt.et ibi dicit ita conſuluiſſe.et illud dictū Jac. de arena magnificat Bald.in.c.licet cauſam. de pꝛoba.et conſilio.ccccxij. incipit.conſiderandum . et in.l. poſt ſententiam.C.de ſententijs.et in.l. ſi duobꝰ.ff.de publiciana.⁊ in.c.ceterū. de reſcriptis. vbi dicit ꝙ quādo duo ſunt pares in pꝛeſentatione literaꝝ attēditur pꝛioꝛitas date per illud dictū Jacobi de arena.⁊ qn̄ habeat locū.d.l.quotiēs.et an habeat locū i eccleſia vel pauperibus vide Bal.i.d. l.ſi duobus.⁊ in.d.l.fi.de ſacro ſanc. eccl. Et an habeat locū in traditione que fit per conſtitutū vide abb.in cōſilio.xcj. incipit.poſtulato: qui declarat.d.l.quotiens:et Bal. in rubꝛica de ꝯtrahē.emp.in.xvj.q.⁊ an habeat locum in duabꝰ locationibꝰ.vide plene per.d.de rota.in antiquis deciſionibꝰ deciſione.dccclxxix. Et an hēat

locum in duobus cedentibus: vide Bal.in.l.ſi.debitoꝛi.d̄ diſtract.pign. in.l.ij.C.de noua.Ang.aretinus inſtit. de act.§.in bone fidei.⁊ in.§.actionū in.v.charta.⁊ An habeat locuꝫ in matrimonijs vide glo.⁊ doct.in.c.fi.de ſpōſa.duoꝛū. Et qđ in feudo vide bal. in.d.c.ſi facta. ⁊ omnino in tractatu cautelarum Cepole: cautela. clxxvj. vbi plene.

¶ Tertiadecima differētia: Jure canonico ſi quis fuit ſpoliatus oībus bonis ſuis.vel maioꝛi parte bonoꝛuꝫ poteſt opponere exceptionē expoliationis: nedū ſpoliāti ſed tertio: donec ſit reſtitutus ⁊ nō poteſt conueniri ciuiliter vel criminaliter vt eſt tex. in c.j.de reſt.ſpo.libꝛo.vj. Secus d̄ iure ciuili quia nihilominus poteſt cōueniri a tertio:nec poteſt opponere exceptiōeꝫ ſpoliatiōis Caſus eſt notabilis:quē ibi pōderat bar.in.l.ſi te.C.d̄ iure delib. Sed adde ꝙ mattheus de matheſilanis in notabilibus notabili.cxcvj.dicit ꝙ barto.non bene dixit qꝛ illō.c.pꝛimū bene permittit opponi ſpoliationis exceptionem facte a tertio quando reus criminaliter accuſat:nō autē qn̄ ciuiliter qđ dixit bn̄ eſſe notandū ⁊ ſic vult nō eſſe differētiā iter ius canonicū ⁊ ius ciuile qn̄ cōuenitur ciuiliter . Et adde ꝙ.d.Saluſtius peruſinus in ſuo repertoꝛio in verbo ſpoliati dicit dictū Bart.eſſe notabile ꝓ exitijs peruſinis vt non poſſint ꝯueniri a ſuis creditoꝛibꝰ et coacti ſoluere ꝓ ciuitatē fiſco nō pꝛopterea liberent: de quo ꝑ bar.in.l.creditoꝛ.ff.de ſoluti.⁊ tenet Saluſtiꝰ ꝙ c.i.loquatur in criminali. allegat tn̄ Bar.in diſput.lapꝰ.⁊ in.l.ſi quis a ſe fundum.C.ad.l. iuliam de vi. ſubdit tamen ꝙ.d. Ant.ꝓ illū tex.in.c.olim.el.ij.de reſti.ſpo.dicit idē in ciuili vbi inopia īpedit executionē non tamen actionem vt ibi ſm doct.de hoc vide Petrū de ancha.in.c.ex.parte.ſ.de reſcript.⁊.d.d̄ rota in antiqs deciſionibus:deciſione.dccclxxxiij.et in nouis deciſionibus : deciſione.ccccxliij. fuit dubitatum.

¶ Decimaquarta differētia. De iure canonico ꝓuincia dꝛ que hꝫ vnū archiepiſcopū ⁊ decē epiſcopos .vij.q. iij.c.ij. Sꝫ de iure ciuili aliter limitat̄ pꝛouincia in.l.fi.C.de pſcript.long.tēpoꝛis.vbi glo.ſingularis dicit ꝙ cum hodie ſingule ciuitates habeāt ſua regimina qlibꝫ ciuitas pōt dici ꝓuīcia: et q̄ eſt in ciuitate:eſt in ꝓuincia al's extra.d.l.fi. Et iō ſi ꝯſtitutio eſt edita a iure canonico faciēs mētiōeꝫ d̄ ꝓuincia dꝫ itelligi ꝓut ius canonicū intelligit Aut a iure ciuili ⁊ dꝫ intelligi pꝛout a iure ciuili:ſm Joan.de anania ⁊.d.meuꝫ.And.Barb.in.c.ſicut. j.eo.ſicut in ſimili dicit Bal.in.l.ſi nō dū.C.de furtis.de ſacrilegio.et in.l.ij. C.de ſucceſſ.edicto. Quando ſit mentio de gradibus ⁊ Bal.in.l.ſi quādo C.de inoff.teſta.l.j.C.q̄ bonis ce.pn̄t.

¶ Quintadecima differētia. De iure ciuili regulariter nō tenetur quis obuiare delicto.niſi delinquēs ſit ſubiectus vt ſeruus ⁊ filius vt notat gl. in l.culpa caret.de regulis iuris.⁊ Bar. in.l.vtruꝫ.ff.de paricidus.nā filius tenetur ſi non reuelat patri ꝙ alius eū velit offēdere.l.ij.ff.de paricidijs. Et idem in alijs ſubiectis vt per Abba. in.c.j.de officio deleg. ⁊ Dy.in regula.non eſt ſine culpa.de re.iuris in.vi. ⁊ alios caſus ponit Bar.in.d.l.vtrū. et Areti.in tractatu maleficioꝝ charta.liiij. in.ij.col.⁊ bal . conſi.dcxxxvj. quanqꝫ.vbi refert pꝛopter o pi.Bar.

ſeruatā in practica animam Bar.dā natam ⁊ deplorat mortem cuiuſdam militis de florentia: qui propter opi. Bar. fuit decapitatus. ſed de iure canonico cōmuniter tenetur qd̓ notat glo.in.c.j.de officio dele.ꝙ indiſticte quilibet etiaꝫ extraneus tenetur obuiare delicto.⁊ facit.c.dilecto.de ſen. ex.in vi.vbi dicitur ꝙ non caret ſcrupulo ſocietatis occulte qui manifeſte crimini deſinit obuiare.xxiij.q.iij.quaſi per totum ⁊ notat.d.Abbas in.d.c.j.et in.c.j.de reſtitu.ſpolia.

¶ Sextadecima differētia. De iure canonico per duos teſtes tantum poteſt crimen probari dixit tex.in.c.j.§.fi.ij.q.iiij.glo.notabilis in.c.p̄ſul.ea.cā ⁊ qōne.dicit ꝙ etiā contra papā d̓ crimine ſufficiunt duo teſtes.no.abb.in.c.At ſi clerici.in.j.notabili.de iu.⁊ in.c.quotiēs.et in.c.licet vniuerſis.de teſtibus.⁊ Lud.in ti.de teſtibus.in viij.ſingulari.⁊ in autentica ſimiliter in.xvij.char.C.ad.l.fal.⁊ dicūt ꝙ tex.d.c.preſul.volens ad cōdēnationem epiſcopi cardinalis requiri ꝓbationē lxxij.teſtiū: ad cōdēnationē p̄ſbyteri Cardinalis.xliiij.⁊ diaconi Cardinalis.xxvij.Nā r̄ndent ꝙ tex.ille loquitur qñ d eponentes teſtes ſunt ſuſpecti: vbi aūt eſſent duo omni exceptione maiores: tunc ſufficerent per illuꝫ textum ſingularem.d.§.fi.ij.q.iiij.c.j. De iure vero ciuili vbi venit pena imponenda vltimi ſupplicij: an ſufficiāt duo teſtes dubitat.d.Abb.in.d.c.at ſi clerici.⁊ poſt multa tenet ꝙ ſufficiāt et allegat notabilē tex.in.l.qui ſniam C.de penis.⁊ ſic tenēdo opi.Abb.eſt cōformitas īter ius canonicū ⁊ ciuile.

¶ Decimaſeptima differētia. De iure canonico temere appellans nō eſt pena extrinſeca puniendus vt eſt tex. et ibi Abb.in.c.ij.de appel.licet glo. voluerit cōtrarium in.c.ad romanaꝫ ij.q.vj.ſed Abb.allegat Spe.eo.ti.de appel.§.nunc dicamus.tenentem ꝙ non puniatur niſi in expenſis.c.reprehēſibilis de appel.de iure vero ciuili punitur pena extrinſeca: vt eſt tex.et ibi nota.in.l.a procōſulibus.C.de appel.in.l.ab executore.C.quorꝫ app. nō recip.⁊ plene poſuit abb.in.c.ſup eo.el.ij.de appel.⁊ ibi dixit allegādo tex.ſingularem in.c.quicūq̄.xj.q.j.ꝙ eccleſia habet vnum ſingulare priuilegium conceſſuꝫ ab imperatore.vt in quacunq̄ parte litis poſſit litigans petere ſe remitti ad iudicem eccleſiaſticum cum monumentis cauſe: ſed ꝙꝙ imperator videatur poſtmodum illud tacite reuocaſſe: tamē canoniſte in.c.nouit.de iud.dicunt illd̓ eſſe irreuocabile: ⁊ aliud priuilegiū ponit.d.abb.in.c.nuper.de teſti.⁊ aliud ponit in.c.cām que.d̓ re iudi.i fi.penul.col.

¶ Decimaoctaua differētia. De iure canonico cauſe q̄ ſunt ſummarie de iure canonico de q̄bus in cle.diſpendioſam.de iud.in cle.ſepe.de v̄.ſign. ſunt ſūmarie in terris eccleſie: ſecus de iure ciuili in terris imperij: ⁊ ideo dixit glo.nota.in cle.diſpendioſa.ꝙ papa non poteſt tollere ordinem iudiciarium in foro ciuili.voluit Bal.i l.eos.in fi.C.de vſuris.Car.in.d.cle. in.xj.q.⁊ abb.i.c.eccl'ia ſancte marie. de conſt.⁊ in.c.ꝙ clericis.de foro compet.quādo auteꝫ dicantur cauſe ſummarie: ⁊ vtrum idē importent ſummarie vel ſola veritate inſpecta: vide.D. Ant.in.c.ij.de iuram.caliū.et Lud.in rubrica.de arb.⁊ conſilio vigeſimo.vl ſo puncto.⁊ Ang.aretinus inſtituto de actionib⁹.§.in bone fidei.⁊ abb.in c.dilecti.de iud.⁊.d.de rota.deciſiōe xxxv. Et quid ſi dicatur de facto vide Jo.de ana.in.c.olim.in fine.j.eo.et bar.conſilio.lxxxij.punctus talis: et quid ſi leuato velo: Bar.in.l.nequid. ad finem.de incendio rui.⁊ naufra. Et quid ſi manu regia: vide Bal.in l.ij.ff.de iuſt.⁊ iure.in prin.

¶ Decimanona differētia. Procurator de iure ciuili poteſt eſſe infamis vt in.§.fi.inſt.de except. Secus de iure canonico vt notat glo.in.c.imperatorū.de iura.caliū.in glo.fi.⁊ ibi abb.⁊ in.c.fraternitatis.de hereticis.glo.in c.cum deputati.de iud.facit tex.in.§.tria.iij.q.v.⁊ abb.in.c.poſt ceſſioneꝫ.de proba.⁊ bar.in.l.eadeꝫ.ff.ad.l.iuli.repetūdarū: dixit bal.in.l.j.§.ait pretor.de poſtulan.ꝙ etiā de iure ciuili in curia pape imperatoris vel regis nullus īfamis debet eſſe ꝓcurator: q: talis curia ab īfamibus fedari vel turpari non debet.l.ſed milites.§.ignominia.ff.de excuſatiōib⁹ tuto.⁊ Lud.in.l.ſi cū dotē.§.ſi patri.ſoluto matrimonio. Et vide in.c.nonnulli.§.j.in iij.col.d̓ reſcriptis ⁊ vide bal.in.l.Caſſius.d̓ ſena.dum dicit idē in epiſcopo Et adde ꝙ vbicunq̄ eſt princeps romanus ibi cenſetur eſſe roma dixit Inno.in.c.ego.de iureiur.bal.in.l.j.§.ait pretor.de poſtulan.abb.in.c.dura.de crimine falſi.dixit Archid. per illum tex.in.c.rogamus.xxiiij.q.j.ꝙ papa non poteſt mutare ſedeꝫ a roma.cum tex.ibi dicit iubēte dn̄o: facit qd̓ voluit Lud.in ſingularibus in ti.d̓ iud.in.vij.ſingulari q̄ allegat. Inno.in.c.expoſuit.de dilat.q̄ dixit vbi papa ibi cōmunis patria.⁊ bal.in.l.cū in diuerſis.de religioſis.vbi p illū tex.dicit vbi papa ibi tota eccleſia.et bal.in.c.qua frōte.de appel.dixit vbi epiſcopus ibi cathedra ſua. Et vtrū hodie roma ſit cōmunis patria ⁊ vtrū curia iperialis ſit cōmunis patria poſuit.d.Ant.⁊ Jmol.in.c.fi.de foro cōpet.dn̄ic⁹ in.c.vbi periculū i.§.j.d̓ ele.in.vi.in.c.ij.⁊.i.c.p̄ſenti.de p̄bē.in.vi.

¶ Vigeſima differētia. De iure canonico vniuerſitas cōſtituit ꝓcuratorē c.quia in cauſis.c.cum cauſam.de iuramē.caliū.⁊ canon non vno vocabulo omnes adminiſtratores procuratorem appellat.j.q.iij.Saluator.c.in pertractandis.c.īperatorū.de iura.caliū. Sꝫ de iure ciuili glo.Azo ⁊ bar.in.l.j.§.j.ff.qd̓ cuiuſq̄ vniuerſi.nomīe.dicunt ꝙ vniuerſitas non conſtituit procuratorē q: cōſtituit a ſing.dn̄o l.j.ff.de procu.ſed cōtraria opi.eſt verior ſm Ja.Butr.Bald.⁊ alios ibi in.d.l.j.Hoſtien.⁊ abbas in.d.c.petitio.et tex.eſt in autentico de ſanctiſſ.epiſcopis.in.§.ſi quando. Nam vt vult Inno.in.c.cū cauſam.de iuramē: caliū.⁊ Bal.ī.d.l.j.§.j.⁊.in.l.multū.i vj.col.C.ſi quis alteri vel ſibi.potius debet fieri diſtinctio in qualitate cōſtituentis ꝙꝙ in nomine adminiſtratoris vnde ſi vniuerſitas dixit ſic conſtituimus talē procuratorē iſte ꝓprie ē ſindicus Et ſi vnus priuatus dicet cōſtituo talē ſindicum erit procurator verus. Et ſi omnia cumulet: talē procuratorē actorē ⁊ ſindicū conſtituit tytius ⁊c.ſumet in ea ſignificatiōe prout congruit qualitati conſtituentis: ſm ſpe.in ti.de actore.§.ſed pone.facit.l.pater ſeuerinam.§.conditionum de condit.et demonſtrat.quinimmo ſm Hoſtien.et abbatē in dicto.c.petitio.oīno ineptuꝫ nomē procuratoris non attenditur: ⁊ id̓ ſi cōſtituo talem aſinum meū ad agēdum ⁊ defendendum valebit cōſtitutio ꝓcuratoris nō attenta ineptitudine nominis ⁊ illud

dictum ſequitur Bal.in.l.id qđ pauperibus.de.epiſcopis ⁊ clericis.⁊ in.l.teſtamē.C.de teſta. Quod dictum improbat.d.Ant.⁊ Ymol.in.d.c.petitio per.l.ſi quis in fundi vocabulo.đ leg.j.vbi error in nomine appellatiuo viciat. Et dñs meus Alexā.in.d.l.ſi qs in fundi vocabulo.ſaluat dictū hoſti.in vno caſu vbi vide ꝑ ipſ plene q̄ allegat multas ꝯcordātes ꝓ dicto hoſti.

¶ Uigeſimaprima differētia. De iure ciuili non dȝ cōpromitti cū iuramēto vt eſt tex.in autentica.decernim⁹.C.đ arbitris. Secus đ iure canonico.c.cū tempore.de arbitris.c.ij.co.ti.et ibi abb.q̄ tenet ꝯtra Bar.in.d.autētica decernimus.⁊ vide abb.in repetit.capituli.per tuas.ij.char.eo.ti. Et itellige in arbitrum non aūt in arbitratorem q: in eo non eſt differentia inter ius canonicū ⁊ ciuile nec.d.autentica decernimus habet locum ſm bar.ibi abb.in.c.q̄ntauallis.ī.ij.char.ī.iiij.differentia ⁊ in.d.c.per tuas in repetitione in.iiij.charta.

¶ Uigeſimaſcđa differētia. De iure ciuili poſſeſſoriū recuperādē poſſeſſionis nō daꝛ niſi aduerſus deiectorē vel qui mandauit aut ratā habuit deiectionem:l.cū a te.ff.de vi ⁊ vi ar.c.ij.đ ord.cognit. De iure vero canonico latius daꝛ aduerſus quemcūq ad quē res illicite peruenit.d.c.ij.⁊ ibi nota.in.c.ſepe.de reſtit.ſpo.c.reintegrāda.iij.q.j.de quo vide bar.in.l.ſi coloni.C.de agri.⁊ cenſ.lib.xj.q̄ dicit ꝙ Jo.an.in.c.cū ad ſedē.de reſt.ſpo.vult ꝙ ēt de iure ciuili illđ remediū daꝛ pro rebus priuatoꝝ ⁊ laicoꝝ qđ dicit ſingulariter mēti tenēdū.⁊ ſic.d.l.ſi coloni.⁊.d.c.reintegrāda.fraterniȝāt.⁊ ſic in hoc caſu non datur diuerſitas inter ius canonicū ⁊ ciuile ꝑut voluit guillel.in.dicto tractatu ⁊ đ materia ponūt doctores.in.d.cū ad ſedē.abb.in.c.accedēs.el.j.vt lite non conteſt. Petrus de anch.ꝯſilio.xxxvj.⁊ paulus de caſtro cōſilio.lxxxiiij.viſo quodam ꝓceſſu.⁊ Ang.aret.inſt.de actio.§.quadrupli.in ſexta charta

¶ Uigeſimatertia differētia. De iure ciuili iudex ſecularis poteſt cognoſcere icidēter đ q̄one ſpirituali.l.quotiēs.C.de iud.l.adire.de ord.iudicioꝝ. Sed de iure canonico nec principaliter nec icidenter poteſt cognoſcere đ cauſa ſpirituali.c.tuaȝ.de ordi.cogn.c.latro.c.cauſam.q̄ filij ſint legit.adde tamen ꝙ bar.in.d.l.quotiens ⁊ in.l.tytia.ff.ſol.matri.dicit ꝙ nulla ē differentia in hoc inter ius canonicū et ciuile q: etiā iure ciuili ſi q̄ſtio ſpiritualis emergat corā ſeculari nō determinari ꝑ ſecularem ſed recurri ad epiſcopum dixit tex.⁊ ibi Bart.in.l.omni inouat.C.đ.ſacro ſanc.ecc.⁊ ibi ponit exemplum:⁊ in.l.quotiens.

¶ Uigeſimaquarta differentia. Papa ſolus nō poteſt cōdere legē ⁊ maxime ī arduis in qb⁹ teneꝛ req̄rere dominos cardinales per.c.per venerabilem.in.§.ratiōibus.qui filij ſint legit.et Jo.mona.in.c.ſuper eo.de hereticis.in vi. Bal.in.l.cuȝ multa.C.de bonis q̄ liberis. Cardi.in repetitiōe.c.perpendimus.in vi.col.de ſen.ex. Et Joā.de ligna.in tractatu de bello.et ideo dum glo.iij.diſ.in ſumma appellat epiſtolaȝ decretalem quam papa facit ſine cardinalibus intelligitur in materia non ardua dicuntur he conſtitutiones quaſi ſimul ſtatutiones q: papa ſolus non facit. vide card.⁊ Ymol.ī.c.ex geſtis.đ clericis nō reſid. Abb.ī.c.q̄ſiuit.de his q̄ fiunt a maio.part.c.et in.c.literas.de reſt.ſpo.et Jo.an.ī regula.nullus.in mercurialibus ⁊ omnia iura que dicunt de fratrum noſtrorum conſilio ⁊ cōſenſu vt in.c.apoſtolice.de re iud.in.vj.⁊ in.c.j.de ſciſmaticis.eo.li. Sed imperator ſolus facit legem.l.fi.⁊ ibi ꝑ Bar.C.de legibus.dominicus in.c.ſuper eo.et Uguitio.ī.§.leges.iiij.diſ. Sed cōtraria opi.eſt verior ꝙ poſſit papa ſolus legem facere ⁊ act⁹ expedire ſine cardinalibus: et conſtitutio dicatur cōis ſtatuitio nō ſimul ſtatuitio. Nā papa habet liberā poteſtatem:ergo non tenetur aliuȝ requirere.cle.ij.vt lite pend.c.ij.de preben.in.vj.tex.ī.c.cuncta.viij.q.iij.et ideo ſoli petro date ſunt claues per illa verba Quodcunq ⁊c.c.quodcūq.xxiiij.q.j. Et iđ beatus thomas in.iiij.diſtin.xiiij.in fine dicit ꝙ papa nō vtiꝛ baculo ſicut epiſcopi:quia non habet choartataȝ poteſtatem qđ curuatio baculi deſignat. Et ſic vult ꝙ habeat liberā poteſtatē.⁊ voluit Archiepiſcop⁹ florētinus ī ſecūda parte tertie partis ſue ſumme ſuper rubrica đ poteſtate pape.vbi probat ꝙ in canoniȝatiōe ſanctoꝝ nō teneꝛ de neceſſitate req̄rere cōſiliū cardinaliū q: cardinales non aſſiſtūt pape ꝓ modū determinationis ſeu limitationis:ſed magis miniſterij ⁊ cōſilij ſm eum pro quo facit.cū eccleſia militās ſit exēplata ad inſtar triumphantis ſm glo.in cle.j.in verbo.eccleſie.de heret.rationabile eſt.ſicut in illa eſt vnus deus cui oia obediunt.ita in iſta ſit vnicus vicari⁹ qui omnia conceſſa ſolus poſſit.facit qđ notat Joā.and.in.c.ſane.de conuerſ.coniuga.vbi dicit ꝙ ſolus creat cardinales.⁊ ſequitur ibi dñs Anto.ſentiens ꝙ non teneatur de neceſſitate req̄rere cardinales.in cardinaliuȝ creatione. Ad idem facit tex.in.c.fundamenta.in.§.decet.de elec.in.vj.gl.et dominic⁹ in.d.c.apoſtolice.⁊ Jo.de anania in.c.firmiſſime.de hereticis.et dominicus in.d.c.ſuper eo.gl.in.c.anaſtaſius.xix.diſ.⁊ in.d.c.quod cunq.⁊ in.c.legimus.xciij.diſ.et in c.nemo.ix.q.iij.in quib⁹ habetur ꝙ dictum pape preualet dicto cōcilij.et abb.ī.c.maiores.đ baptiſ.⁊ hec pars videtur verior.⁊ ad allegata in cōtrarium dic ꝙ loquūtur de honeſtate.et ſic.d.§.rōnibus.c.per venerabilem vt notat gl.ī.d.§.decet.immo ſi eſſet cōſuetudo in contrariū non valet q: eſt contra ſupremam poteſtatem pricipis.ergo nulla.vt per Jnno.in.c.bone.el.ij.de poſtulat.prelat.ſm Abb.in.d.c.ex geſtis.⁊ idem ſi de hoc eſſet lex expreſſa.quia par in parem non habet imperium.c.innotuit.de elec.⁊ per tacitā cōtrauētionē videtur eam tollere iuxta.l.quidaȝ conſulebat.cū materia ſua.de re iud.maxime in facto proprio iuxta clemen.j.de proba.et Pau.de caſtro conſilio.ccviij.ex facto preſenti allegādo glo. Guil.in extrauagāti execrabilis. Et Arch.in c.q̄uis.deſſicio or.in.vj.

¶ Uigeſimaquīta dřia ſm Guil.de iure ciuili prelat⁹ nō pōt conſtituere ꝓcuratorē in cauſis eccľie ſue añ litē ꝯteſt.ad inſtar tutoris vel curatoris.vt in.l.nec.⁊ ibi nota.⁊ in.l.nulla.C.de ꝓcura. Sed de iure canonico ſec⁹ c.petitio.de ꝓcura.⁊ rō diuerſitatis inter p̄latū eccľie ⁊ tutorē vel curatorem eſt.q: plus iuris hȝ prelatus in bonis eccľie vt vtaꝛ ⁊ fruatur bonis eccleſie q̄ tutor vel curator in bonis pupilli vel adulti qui nō fruiꝛ bonis pupilli.vt not.abb.⁊ alij reprehēdētes gl.in.c.qualiter.el.ij.ī.co. Sed adde

ꝙ Bart.in.d.l.necꝫ.tenet cõtrarium
ꝙ non ſit differentia inter ius canoni
cum et ciuile. Et ideo ſm ipſum fa
cta eſt decretalis petitio.de ꝓcurat.
que dicit qꝺ nõ eſt curanduꝫ de iſtis
nominibus vtrum vocetur ꝓcurator
vel ſindicus vel quomodo.⁊ in prela
to vide glo.in.c. quia eṗs.v.q.iiij. et
doc.in.c.penul.de iura.calũ.⁊ Jmol.
in.c.ſi quis preſbyterorum.de rebus
eccl.nõ alie. Et Matthęꝰ de mathe
ſilanis in notabili. clxxxiij. vbi plene
de his qui cõſtituũt procuratoreꝫ añ
litem conteſt.

Uigeſimaſexta differẽtia. Nã de
iure canonico mulier nõ recipitur in
teſtẽ ſi criminaliter agat. xxxiij.q.v.
mulier.c.forus.de ver.ſig. nota.in.c.
in literis. de teſtibꝰ. tñ de iure ciuili
põt eſſe teſtis mulier ſicut maſculus:
niſi in teſtamẽto.ff.de teſtamẽtis.l.q
teſtamẽto.§.mulier.nota.i.d.c.forꝰ.
Et vide abb.⁊ alios in.c.cũ eſſes.⁊ in
c.relatũ.de teſtamẽtis.an in teſtamẽ
tis in terris eccleſie mulier poſſit eſſe
teſtis vel nõ.⁊ Lud.in autẽtica ſimili
ter.C.ad.l.fal. Et adde dictũ notabi
le Bald.in.l.ſcripturas.C. qui po.in
pign.habeantur:ꝙ ad hoc vt ſcriptu
ra priuata trino teſte notata al's ſub
ſcripta habeat viꝫ publici inſtrumẽti
requiriť ꝙ ſint tres teſtes maſculi:⁊
nõ femine ſm Bal.ibi.per illum tex.
in verbo viris facit.qꝺ notat Bart.
ff.de legibus.in.l.j.

Uigeſimaſeptima differẽtia. De
iure ciuili nõ põt eſſe lis inter patrẽ
et filiũ in eius poteſtate cõſtitutũ.l.
lis nulla.ff.de iud. ⁊ ibi nota. Sed de
eqtate canonica videť eſſe permiſſuꝫ
c.querit.ij.q.vij. Sꝫ ſꝫ Guil.dici põt
ꝙ nõ ſi differẽtia inter ius canonicũ ⁊
ciuile:quoad hoc ⁊ illud.c. dꝫ intelli
gi ſꝫ deciſionẽ legũ.tuꝰo adde Lud.
in ſuis ſing.in ti.de iud.i.xlv. ſingula
ri:vbi dicit ꝙ de iure canonico ex qua
cũqꝫ cauſa iudiciũ inter eos cõſiſtit:
allegat glo.in.c.ſi eccl'ie.xxiiij. q. iij.
⁊ in d.c.queriť.et glo.in.c.ſi.de iud.in
vj.in glo.penul.⁊ ibi dñicꝰ. Adde aliã
et ibi Jo.ð Jmol.i.c.ex parte. M.in
glo.iij.ð reſt.ſpo.dixit tamẽ ibi Lud.
ꝙ illi tex.non probãt:ſed vnꝰ tex.be
ne probat in.c.nõ eſt.de ſpõſ.vbi vult
ꝙ in cauſa matrimoniali inter patrẽ
et filium põt eſſe iudiciũ:ſed ille tex.
non facit regulã ſm Lud.ſtandum ta
mẽ eſt ſm ipſuꝫ cõi opi. Abbas tamẽ
in. d.c. non eſt.dicit ꝙ hoc non vide
tur verum. niſi vbi ſubeſt peccatum.
Nam ratione peccati poteſt eſſe lis
d.c.non eſt: al's ſecus vt videtur de
mẽte littere in d.c.ſi.per locum a ſpe
ciali.et ſubdit. D.Ant.ibi ꝙ vbi tra
ctatur de periculo anime et peccati
filius poteſt ſtare in iudicio contra
patrẽ.d.c.non eſt. Jn criminali tamẽ
non poteſt patrem regulariter accu
ſare.c.prohibetur.ij.q.j.

Uigeſimaoctaua dñia. Jure ciuili
cõdẽnatus de aliq̃ crimine poſt ipaꝫ
cõdẽnationẽ in ſuũ accuſatorẽ põt ac
cuſationem inchoare ſi nõ perdit ex
illo crimine ciuitatẽ vel libertatẽ.ff.
de pub.iud.l.is q̃ reus.⁊ ibi plene no
ta. q: parciť ei q̃ ꝓuocatus voluit ſe
vlciſci.ff.de bonis libertoruꝫ.l.qui cũ
maior.§.ſi libertus. De iure vero ca
nonico cũ quis eſt ꝯdẽnatꝰ de crimi
ne ammodo ſuũ accuſatorẽ accuſare
nõ põt:nec extraneũ.vj.q.j.q̃ crimẽ.
notat gl.i.c.negãda.iij.q.ix. Tu tñ ad
uerte ꝙ.d.Abb.in hoc.c.in queſtione
an infamis infamia facti poſſit accu
ſare allegãdo.d.c.is q̃ reꝰ:vř iferre ꝙ
hẽat locũ iure ciuili et iure canonico.

Uigeſimanona differentia. Jtem
lꝫ de iure ciuili legatũ rei aliene ſcien
ter factũ extraneo vel etiã ignorãter
proxime ꝑſone peti poſſit agendo ad
rem ipſam ſi illa põt redimi vel ad eiꝰ
eſtimationem ſi dominus nolit vẽde
re. l. cum alienã.C.de legatis.inſtitu.
eo.§.nõ ſolum.et in.l.non dubiuꝫ.§.
ſi.de leg.iij.tamẽ ð benignitate cano
nica ſecus:quia legatũ rei aliene ſciẽ
ter ſiue ignorãter a legatario ſiue ſit
eccleſia ſiue alter peti nõ poteſt etiã
quo ad eſtimationẽ iſte eſt tex. et ibi
glo.ſm vnum intellectum in.c.filius
de teſtamentis:voluit Lud.in autẽti
ca ſimiliter.C.ad.l.fal.i ſi.v.⁊.vj.char
te Bal.in.l.j.in.xxxiiij.col.C.de ſacro
ſan.eccl. Et de intellectu.d.c.filiꝰ. po
nit Lud.i.d.autẽtica.ſimiliter.⁊ doc.
in.d.c.filius.quibus adde Henricum
in.d.c.filiꝰ.qui dat intellectuꝫ ad tex.
d.c.filiꝰ.ꝙ ſi teſtator legat ignorãter
rem alienam et heres poſſidet teneť
dare legatario:ſi tamẽ euincatur nõ
tenetur de euict.cum ſufficiat ꝙ taleꝫ
preſtet qualẽ habeat ð leg.j.l.ſi a ſub
ſtituto.§.ſi.et.l. ſi is.de euict. Et ita
poteſt intelligi.c.filius.fallit in liber
tate.l.quidã.§.ſi quis filius.et.l.pau
lus.de fideicõ.lib.⁊ ſic tex.ponit diffe
rentiam inter ius canonicum ⁊ ciuile
reſpectu rei vt debeat ſoluires aliena
de iure ciuili licet poſſit euinci.ſed de
iure canonico nõ.licet nondum ſit in
cauſa euictiõis cũ debeat reſtituere.

Trigeſima differẽtia. De iure ci
uili eſt dare inſtãtiã in cauſa principa
li ſiue ſit ciuilis ſiue ſit criminalis vt
eſt tex.in.l.properãdum.in prin.⁊ ibi
doc.C. de iud. Secꝰ de iure canonico
quia ſm communem opi.nõ eſt dare
inſtantiaꝫ et vna cauſa poteſt durare
per mille annos.c.pe. de iud.nota.in
c.ſi.de dolo et contuma. ſed in cauſa
appel.tã de iure canonico q̃ ciuili eſt
vniformis inſtantia. nam datur annꝰ
⁊ ex cauſa biẽnium autẽtica.ei qui.C.
de temp.appel.in.c.ex ratione.de ap
pel.⁊ rationeꝫ diuerſitatis inter ius
canonicũ ⁊ ciuile vide ꝑ abb.in.c. ſuꝑ
eo.el.ij.de appel.⁊ Bal.in.l.apertiſſi
mi.C.de iud.⁊ aliã perſuaſiuã quã po
nit Barto.in.l.j.§.ſi quis in appella
tione.ff.de appel.vbi papa facit vt ha
beat pignoreꝫ curiã ſicut etiã vult ꝙ
poſſit appellari ad ipſuꝫ omiſſis me
dijs vt dicam infra in alia differẽtia.
Fallit in certis caſibus puta fiſcalibꝰ
et publicaꝝ functionũ in quibus non
eſt dare inſtãtiã in foro ceſaris. ⁊ idẽ
in rebus eccleſiaſticis in foro ceſaris
ſm aliquos in.d.c.penul.de iud. q: fi
ſcus ⁊ eccleſia eq̃perãtur. Adde tñ ꝙ
ẽt corã arbitro eſt dare iſtãtiã ⁊ vult
ſpec.in ti.de arbitris vt refert abb.in
c.penul.de arb.⁊.d. Ant.i.c.quitaual
lis.de iureiur.et Bal.i.l.ſꝫ ſi i cõpro
miſſum.§.ſi.de arb.⁊ voluit Saly.in
l.j.C.eo.tit. q: arbitria ſunt redacta
ad inſtar iudiciorũ.⁊ ideo dixit Lud.
in.l.ſi quis arbitratu.ff.de ver.oblig.
ꝙ monitio arbitri hꝫ vim perẽptorij
ſicut iudicis vt eſt tex.ſingularis in.l.
ij.C.quomodo ⁊ quando iudex. dixit
tamen not.Bald.in.c.ſi nautẽ. de re
ſcriptis.ꝙ inſtãtia coram arbitro du
rat triẽnio tã de iure canonico q̃ de
iure ciuili.ex quo in arbitro ius ciuile
nõ eſt correctum ⁊ ibi ſubijcit ꝙ. d.l.
ꝓperãdum. nõ habet locum in etate
reſcripti q: etas reſcripti ⁊ cõpromiſ
ſi eſt perpetua:niſi ad iudiciũ deuẽtũ
ſit q: tũc poſtea incipit inſtãtia trien
nalis.⁊ adde qꝺ voluit Lud.in ti. de
iud.in.xvij.ſingulari ꝙ nõ eſt dare in
ſtãtiã in cã emergẽti de iure ciuili.ſed

eſt perpetua ſicut de iure canonico ⁊ allegat dictū ſingulare Guiliel. relatuꝫ a Bal. in. l. poſt edictū. ff. de iud. §. j. vñ ſi ſuper legitimatione perſonarum duraret lis per. x. annos non tñ eſſet perempta inſtātia illius legitimationis: qꝛ nō eſt meta impoſita ſuper ea. qđ eſt mēti tenēdū ſm Bald. quod dictum ſequitur dñs Alexā. in d. l. properādū. in prin. in ſecunda col. facit qđ nota. ang. in autētico de exhib. reis. in verbo. elapſis. ⁊ adde ꝙ ſi poſt litē ꝯteſt. in iudicio pricipali ſuperuenit aliqđ emergēs vel incidens in illo incidēti vel emergēti nō requiritur litis cōteſtatio: ex quo preceſſit in pricipali iudicio. Iſta eſt glo. ordinaria de qua ibi exclamat ange. in. §. illud. ī autētico. đ triēte ⁊ ſemiſſe. qđ tene mēti ꝓpter in integrū reſtitutionem incidēter petitam per viaꝫ cōtradictionis ⁊ replicationis vbi non requiritur alia ꝯteſt. de qua replicatione et cōtradictione habetur in. l. Nā et poſtea. §. ſi minor. ff. de iureiuran.

¶ Trigeſimaprima differētia. De iure ciuili eſt interponenda appellatio gradatim. l. j. §. ſi quis in appellatione. l. imperatores. ff. de appel. Secus de iure canonico ſiue in ciuilibꝰ. c. ad romanā. ij. q. vj. c. ſi duobꝰ. de appel. ſiue in criminalibꝰ. c. ſi. de calūniat. et dixit. ſpec. in ti. de appel. ꝙ bñdictus ſit imperator q̄ voluit parcere expenſis ſubditoꝝ. ⁊ q̄ ſit ratio ponit bar. in. l. j. ⁊ in. d. §. ſi quis in appellatiōe. Adde tñ ꝙ in cauſa ſcholariū pōt appellari ad īperatorē omiſſis medijs: dixit Bal. per illū tex. in autētica habita. in. v. col. C. ne filius pro patre. ⁊ moderni in. d. c. ſi duobus in. §. fi. et ponit Bal. i. d. autētica. habita. aliđ ſingulare in fauorē ſcholariū ꝙ ſcholares etiā ſubditi eccleſie poſſunt legitimari ꝑ imperatorem quia habet ſcholares ſub ſua protectione. Et adde dictū Ange. in. l. omnes populi. de iuſt. ⁊ iure. ꝙ ſtatutum pōt tollere appellationē interponēdam ad imperatorē dando tot iudices vſqꝫ ad ternā appellationē ⁊ hoc de iure ciuili. Secus de iure canonico quia non tollit quī poſſit appellari ad papā omiſſis medijs: ⁊ vide dominicum in. c. romana. in. §. j. de appellationibus. in. vj. enumerantē caſus in quibus omiſſo medio poteſt appellari. et Lud. in rubrica de arbitris. ī penul. charta. bal. ⁊ alij in. c. dilecti. de appellationibus. et Imol. in. c. referēte. de prebendis.

¶ Trigeſimaſecūda dña. De iure ciuili quedā ſunt crimina publica: q̄dā priuata vt. ff. de pub. iud. l. j. ⁊ ꝑ totū. Sed de iure canonico oīa crimina cēſent publica: gl. ē in. c. īfames. vj. q. j.

¶ Trigeſimatertia differentia. Eccleſia non reſtituitur contra libertatem ſicut nec minor de iure ciuili. l. ſi ex cauſa. in ſi. ff. de mino. et. l. ſequenti. et. C. ſi aduerſus libertatem. per totum. ⁊ minorē ⁊ eccleſiam lex equiperat. l. res publica. C. ex quibus cauſis maio. l. fi. C. de ſacro ſan. eccl. ſꝫ iure canonico eccleſia reſtituitur cōtra libertatem vt eſt gl. notabilis. xij. q. ij. et ſi illi.

¶ Trigeſimaquarta differentia. De iure ciuili perpetuatur iuriſditio delegati per litis cōteſtationē. l. ⁊ quia. ff. de iuriſd. om. iud. ī. §. omnes. in autentico. de litigioſis. Sed iure canonico per citationē ſolā. c. gratū. c. relatū. c. lꝫ vndiqꝫ. ⁊ vtrubiqꝫ ꝑ docto. de officio deleg. et hoc ſi citatio valuit alˢ ſecus vt notat glo. in. c. cū in plures. de officio deleg. li. vj.

¶ Trigeſimaquinta differentia. Populus imperij pōt facere ſtatuta contra. l. imperialē. l. oēs populi. de iuſt. et iure. et ibi ꝑ doc. l. forma. C. de officio prefecti pretorio. ⁊ ibi albericus. ⁊ abb. in. c. ꝙ ſuꝑ his. de maio. et obe. et tamē ſubditi pape. vt ſunt epiſcopi et alij nō poſſunt facere ſtatuta cōtra canones. d. c. ſuper his. ſꝫ an hoc ſit verum dic ꝙ in perſonis eccleſiaſticis iſtud eſt clariſſimum ꝙ clerici non poſſunt facere ſtatuta cōtra canones ſed in ſubditis nō clericis. puta ī populo ciuitatis de tēporali iuriſditione eccleſie an poſſint facere ſtatuta contra canones. que ligēt ipſos laicos dubium eſt: tamen teneo ꝙ ſic ſm Calderinū in ti. de conſti. in cōſi. xviij dūmodo faciāt ſtatuta rationabilia. et peccati nō inductiua. et ibi īfert valere ſtatutum ꝙ extantibus maſculis femine nō ſuccedāt. qꝛ lꝫ ſint cōtra canones eſt tamen cōformare iuri diuino veterꝭ teſtamēti. de q̄ nūeri. xxvij. c. et allegat tex. iuncta glo. j. in. c. raynucius. de teſtamentis. vide tex. in. c. eccleſia ſante. M. de cōſti. vbi ſtatutū illud valuit quo ad laicos licet tale ſtatum nō extēdatur ad eccleſiam. et tamen erat cōtra canones ꝙ poſſeſſio auferret alienāti ⁊ aſſignaretur agēti lite pēdente. Et adde abb. in. c. ꝙ clericis. in vlti. col. de foro cōpe. et allegat tex. optimū. in. c. veniētes. de iureiurā. vbi ciuitas tudertina que eſt ſuppoſita eccleſie fecit ſtatuta. et habebat cōſuetudines ſpeciales nec papa reprobat niſi quatenus tāgūt ius et honorē principis. nec obſtat ꝙ canones dicāt nō valere ſtatuta cōtra canones. d. c. ꝙ ſuper his. cum ſimilibus: qꝛ loquūtur de ſtatutis edendis a clericis: ⁊ concernentibus ſtatum clericalem. ſecus in cōcernētibꝰ ipſos laicos. et nō tāgētibus reſeruata pape vel cōtra bonos mores. vel vbi canon expreſſe nō reſiſtit his enim caſibus valet ſtatutum ſm ipſum. ſentit Bal. in. l. ex placito. de rerū ꝑmutat. loquens de ſtatuto ſpoletano in. iij. col. pro hoc facit tex. in. c. fi. de cōſuet. Et iſta eſt veritas. licet Bald. in. d. c. vententes. in penult. col. et Barto. in l. ſi qñ. C. de legationibus. li. x. in. iiij. notabili. et Bal. ī. l. oēs ppli. ī. ij. charta velint ꝙ requiratur cōfirmatio ſuperioris qđ nō videt̃ neceſſariū ꝑ predicta. et Adde abb. ī. c. fi. ī. iiij. et. v. co. de cōſuetudine. vbi conatur reddere rōnem diuerſitatis cauſate per illum tex. videlicet quare valet conſuetudo cōtra canones et nō ſtatutū ⁊ quare ſecularibus perſonis fuit indultum. ⁊ non viris eccleſiaſticis. vt poſſint contra canones ſtatuere. ⁊ eſt ſubtilis inueſtigatio ſm ipſum: vnde primo opꝫ dicere ꝙ cōſuetudo aſſūmit vires nō ſolum ex tacito cōſenſu viroꝝ eccleſiaſticoꝝ. ſed autoritate pape permittētis induci cōſuetudinem cōtra canones et credit illam fuiſſe rationem inter viros eccleſiaſticos et laicos. nam ius ciuile finaliter tendit ad bonum publicum et vtilitates priuatorum. vnde ſi populus vult ſibi preiudicare legē cōtrariam cōdēdo imperator nō curat. qꝛ pōt populus in hoc renūciare fauori ſuo. c. ad apoſtolicā. đ regularibꝰ. l. ſi q̄s ī ꝯſcribēdo. de pac. Iteꝫ qꝛ mores hoīm ſunt diuerſi voluit imperator ꝙ q̄ſqꝫ populus poſſit ſibi facere legē. nō tamē cōtra honeſtatem nec cōtra iura reſeruata principi. ſed in preiudicium populi tantum. l. oēs populi. et ibi per Bar. de iuſti. ⁊ iure. Sed ius canonicuꝫ ꝑncipaliter tēdit

hominem dirigere. vt veniat ad bonū publicum eccleſiaſticum. vt not. in. c. cum cõtingat. de iureiurã. vnde ſtatutum cõtrarium editum ab inferiorib⁹ preſumitur temerarium et ambitioſum et fini eterno cõtrarium. ideo voluit papa dare poteſtatē clericis ſtatuendi cõtra canones. ſed cõſuetudo toleratur q: ſurgit ex tacito cõſenſu et non preſumitur tãta ambitio. Itē quia maius ſcãdalum oritur ex reprobatione cõſuetudinis cum concurrat tacitus cõſenſus ex longo tẽpore cõtinuatus. Subdit tamē ꝙ Bald. in d. l. omnes populi. dixit ſingulariter per. l. ſi hominem. ff. mãdati. ꝙ ex cauſa vrgenti et veriſimiliter nõ prouiſa a canone poteſt fieri ſtatutum ꝑ epiſcopum vel alios eccleſiaſticos cõtra canones. et hoc idem tenet Abb. in. c. cum dilecti. de electio. in. c. ac ſi clerici. de iud. ⁊ in. c. ij. de probat. que omnia tene menti.

¶ Trigeſimaſexta differẽtia. De iure ciuili licz quis ſit mihi obligat⁹ ad preſtationez annuam nõ tamē ꝓpter hoc poſſideo ꝑſonam ſuã. et ſic ipſo ceſſante ſoluere nõ ꝯpetit poſſeſſoriū mihi. l. fi. ff. quorū bonorum. et ibi per Bart. et Ange. in. l. regulariter. ff. de petit. heredi. ſed de iure canonico ſecus vt eſt tex. in. c. querellam. de elec. Et ideo dicebat Iac. de rauen. Petrus et Cynus in. l. ſi certis annis. C. de pactis. et Abb. in. d. c. querellam. ꝙ cõtra. c. querellã. opus eſt querella. quaſi innuãt ſm abba. ꝙ illud. c. non procedat de iure. ſed locuti ſunt ſm abb. ſm eorum morem. Nam quãdo nõ intelligebant canones legiſte non valentes aliter reſpondere dicebant hoc procedere errore canoniſtarum ſicut etiã dixit in ſimili domin⁹ abb. in. c. ſuper literis. de reſcrip. et Rofre. beneuẽtanus in rubrica de raptorib⁹ vt referūt abb. et alij in. c. ſuper ſpecula. ne cleri. vel monachi. dum dixit ꝙ papa prohibuit cõſtitutos in dignitate eccleſiaſtica audire leges ciuiles nam cum talis papa ignoraret leges ciuiles fecit ſicut faciūt vulpes que vilipendunt ceraſa poſtꝙ non poſſunt habere: qđ nõ fuit dicẽdum de papa. Adde tamē ſm cõem opinio. Bart. Ange. legiſtarum et canoniſtarum ꝙ non eſt differentia inter canoniſtas ⁊ legiſtas in hoc vt agitur poſſeſſorio ratione alicuius rei. vt in annuo cenſu ratione rei vel in tributo tunc competit poſſeſſorium. ſed ſi in re nullum ius reale acquiſitum eſt creditori. ſed tãtūmodo actio in perſonam non video vnde iſta poſſideantur et vera ſit opi. legiſtarū ⁊ ratio eſt in promptu. quia poſſeſſorium comprehẽdit petitorium et vbi īpoſſibile eſt cõpetere petitoriū ceſſat poſſeſſoriū. ſed cõtra obligatū perſonali impoſſibile ē agi petitorio niſi eo caſu quo acquiſituz eſt ius in re ergo nõ competit poſſeſſorium. Dixit tamen. d. Anto. ⁊ card. ſm abb. in. d. c. querellam. ꝙ text. d. c querellã poteſt ītelligi ꝙ eccleſia fuit reſtituta nõ ad poſſeſſionez. ſed in eū ſtatum quo erat prius. et pro hoc allegat qđ notat glo. ij. q. ij. nullus. ꝙ excommunicatus iniuſte poteſt agere vt ãte omnia reſtituatur ad cõmunionem priſtinam et tamē nõ eſt dare poſſeſſorium vel quaſi: ſed eſt potius quidam ſtatus et ſic infertur cum qs ſpoliatur poſſeſſione vel quaſi poteſt agere ad reſtitutionē. Item etiam cū immutetur ſtatus ſuus violēter ⁊ iniuſte poteſt agere vt reſtituatur ad priſtinum ſtatum. facit. c. fi. de reſti.

ſpo. et iſte intellectus ſm abb. videt bonus ſm bonam equitatē iuris canonici: ſed ſm ſubtilitatem iuris ciuilis vel canonici dicit abb. non videt ꝙ iſte actus poſſidendi poſſit ſuſtentari. nam ſi ſolui tibi omni anno: nõ tamen ſequitur ꝙ ſim obligatus in futurū. vel per hoc conſtituaris in poſſeſſione vel ſtatu percipiẽdi. Et ideo ſi ceſſo a ſolutione nõ competit tibi poſſeſſorium. et tex. c. querellam. procedit in obligatione reali qđ not. ⁊ vide Imol. ⁊ d. Anto. in. c. fi. de reſtitu. ſpo. et. d. Ant. in. c. peruenit. de cenſi. et Pet. de anch. in regula. ſine poſſeſſione. et in cõſi. ccclxxxvij. incipit in lite. in prin. ⁊ Lud. conſi. cccxj. incipit in caſu propoſito. doc. in. d. l. ſi certis annis. et Bald. in. l. ij. in. x. et. v. queſtione. C. de ſeruitu.

¶ Trigeſimaſeptima differẽtia. Nã lex ciuilis virilē etatē interpretatur. xxv. annorū. l. fi. C. de his qui veniam etatis. l. i. ff. de mino. Sed ius canonicū aliter interpretatur virilē ſcz. xxx. annorū. lxxvij. diſ. epus. ⁊ ibi notat.

¶ Trigeſimaoctaua differentia. De iure ciuili furtū eſt ꝯtractatio rei aliene fraudulo ſe inuito dño facta. l. i. §. furtū. ff. de furt. Azo in ſumma de furtis. in prin. Sed iure canonico furtū large ſumitur pro omni vſurpatione xiiij. q. dixit dominus. §. i.

¶ Trigeſimanona differentia. Ea q̄ ſunt meri vel mixti imperij de iure ciuili non poſſunt delegari niſi quãdo cõtingit ordinarium proficiſci. l. j. de officio eius cui man. eſt iuriſdi. Sed de iure canonico ſecus poſſunt enī delegari. xxiij. q. v. illud. ij. q. vij. ſunt nota. d officio ord. c. ꝙ ſedes.

¶ Quadrageſima differẽtia. Si qs ꝯfugerit ad eccleſiã iure canonico nõ debz inde extrahi excipiūtur public⁹ latro ⁊ nocturnus depopulator agrorū. c. ſicut antiquus. xvij. q. iiij. c. inter alia. de immut. eccle. Sz de iure ciuili excipiūt homicide adulteri raptores virginū. vt no. gl. C. de his q ad eccleſiam confug. l. i. ſed iure canonico raptores virginum ſunt tuti in eccleſia dei. xxxvi. q. i. ſi quis. de raptoribus.

¶ Quadrageſimaprima. De iure canonico nõ eſt permiſſuz iurare ꝑ creaturas niſi vbi inuenit expreſſum vt ꝑ euãgeliū ꝑ altare ꝑ crucē. c. cõſiderãte. c. clericū. c. ſi aliqua. xxij. q. i. ⁊. c. peruenit. ea. cauſa. q. v. Sed de iure ciuili ꝑmiſſum eſt. ff. de iureiurã. l. ij. §. j. ⁊ l. q per ſalutē. Sz vtroqz iure prohibitum eſt iurare ꝑ mẽbra dei. xxij. q. i. c. ſi quis ꝑ capilluz. ⁊ in autẽtico. vt nõ luxuriẽtur cõtra naturã. circa mediū.

¶ Quadrageſimaſecũda differẽtia. Cõceſſuz eſt epiſcopo ne ab ipſo poſſit appellari. an ab eius vicario poſſit appellari dixit Ludo. in ti. de appel. in. iij. ſingulari dicẽs ꝙ nõ: q: idē tribunal. c. ij. de ꝯſuetu. in. vi. c. romana. de appel. eo. lib. cõtrarium eſt verum et allegat caſum in. l. ꝓcipimus. ⁊ in. l. a ꝓcõſulibus. C. de appel. et ex dictis legiſtarum nota ſm ipm differentiam incognitã inter ius canonicū ⁊ ciuile. nã d iure canonico appellat a vicario ad ſuperiorē ordinarij. vt pz in. d. c. ij. et in. d. c. romana. de iure aūt ciuili appellatur ad ipſuz ordinariū cuius eſt vicari⁹ dictis. ll. ſz tu dicas ꝙ Bar. in d. l. precipim⁹. tenet ꝯtrariū lz Bald. pro. in. d. l. a ꝓcõſulibus. vbi dicit ꝙ a vicario appellatur ad ſuū ordinariuz de iure ciuili: ſecus de iure canonico. niſi iſta vicaria ſit delegata.

¶ Quadrageſimatertia differentia. De iure ciuili ſnia omiſſo ꝓcuratore

lata cōtra dominū qui nō fuit ī iudi-
cio ipſo iure nō valet. vt eſt tex. in. l. j.
C. de ſentētijs ⁊ interlocut. om. iudi.
et hoc in cōdēnatoria. quid autē ī ab-
ſolutoria. Bal. ī. d. l. i. allegat gl. ſingu
lareꝫ ī. l. ſi ꝟo nō remunerādi. §. mau-
rus. ff. man. Sed Ludo. miratur de
Bal. in ſuis ſingularibus. in ti. de re
iudi. in. xxx. ſingulari qꝛ pro. d. glo. eſt
tex. ſingularis in. c. inter dilectos. de
fide inſtr. de iure vero canonico ſnīa
pōt ferri cōtra dn̄m ſm cōem ſniam.
de qua ꝑ gl. ⁊ doc. ī. c. querellā. ꝺ elec.
et in. c. ſuſcitata. de in integrū reſtit.
vbi ſubtilitates. d. l. j. nō ſeruantur de
iure canonico. vide tn̄ oīno Angel. in
cōſi. xcviij. incipit. ꝓcura. in iudicio.
vbi plene diſputat. et dicit ꝙ oīa iura
⁊ capitula ex qb9 gl. Jo. an. ⁊ Inno.
ſe fundāt oīa loquūtur lite agitata ꝑ
ꝓcuratorē ⁊ ſindicuꝫ capituli: quo ca-
ſu etiā de iure ciuili ſuſtinet᷑ gl. vt no.
Bar. ⁊ doc. ī. d. l. j. ī fi. ⁊ ī. l. ſtipulatio.
§. ſi quis iſulā. de verb. obli. Et ideo
ſm ipſum nō pōt ſine dubio tranſire
opi. canoniſtarū. Adde tn̄ ꝙ lex. i. limi
tatur de iure ciuili duobus modis et
p̄ria'ē qn̄ ꝓcedit ſummarie ſolēnitas.
d. l. i. nō vēdicat ſibi locū dixit Bar. ī
extrauagāti ad repmēdā. in ꝟbo ſine
figura. ⁊ Lud. ī ſuis ſingl'arib9. ī. xviij.
ſingulari. Itē ſcd'o limita nō hr̄e lo-
cū qn̄ ꝓcurator ꝯſtituit᷑ ab illuſtri. qꝛ
debet dānari dn̄s ⁊ ꝓcurator nō. l. fi.
C. ꝺ iniurijs. voluit Martin9 laudēſis
in tractatu de pn̄cipibus. ī rubrica de
officialibus. ī fi. ⁊ adde qꝺ no. Ang. in
autētico. vt oēs obediāt iudicib9. ī ſe-
cunda col. ⁊ ī. l. ſi qn̄. ⁊ ibi ꝑ Bal. ī fi.
penul. col. C. de teſtib9. ⁊ in. l. j. ī pn̄. C.
qn̄ ꝓuo. nō eſt neceſſe. Et adde ꝙ licꝫ
de iure canonico poſſit ferri ſnīa con
tra dn̄m hoc eſt verū reſpectu ſenten
tie. ſed de iure canonico requiritur
etiam vt citetur procurator et nō do
minus. voluit Bal. in. c. ij. de teſtib9.
in fi. qui allegat dictū Jo. and. ī mer-
curialibus. ī regula. preſumitur. in. vi.
et ad predicta facit qꝺ notat abb. ī. c.
lꝫ cām. de ꝓba. ⁊ in. d. c. q̄rellā. ⁊ Bal.
in cōſi. cclxxxiij. Incipit interpoſitio.

¶ Quadrageſimaquarta differētia.
De iure ciuili a ſentētia epiſcopi pōt
appellari ad ciuilē vel ſecularē iudicē
C. de ep̄ali audiētia. autētica. ſi quis
litigantiū. Sed ꝺ iure canonico a ſen
tentia epiſcopi nō appellatur niſi ad
metropolitanum vel papā. c. i. de offi
cio legati. c. duo. de officio ordi. c. ad
romanam. ij. q. vi.

¶ Quadrageſimaquinta differētia.
Iure canonico publicatis atteſtatio
nibus etiā ī cauſa appel. nō poſſunt
recipi teſtes ſuꝑ eiſdē articulis. c. fra
ternitatis. de teſt. clem. teſtib9. de te-
ſtibus. Sed de iure ciuili ſecus. qꝛ in
cauſa appel. poſſunt recipi teſtes etiā
ſuper eiſdē capitulis. l. cos. §. i. ⁊. ij. C.
de appel. ⁊ in. l. ꝑ hāc. C. de temp. ap.
et no. in. d. c. fraternitatis.

¶ Quadrageſimaſexta differentia.
De iure ciuili nō appellat᷑ a momēta
nea poſſeſſiōe. l. i. C. ſi de momēt. poſ
ſione. ij. q. vij. c. ſi ꝓpter. §. de poſſeſ-
ſione: ſm canones ꝟo appellat᷑. c. ſi-
gnificauerūt. de teſtibus. c. cū dilect9.
de elect. c. ſuper eo. de appel. et nota.
in. d. §. de poſſeſſione.

¶ Quadrageſimaſeptima differētia
De iure ciuili nō appellat᷑ ab iterlo-
cutoria vl' grauamine vel an̄ ſnīaꝫ dif
finitiuā. l. an̄ ſnīe. C. quoꝝ ap. nō reci.
ī. l. aptiſſimi. C. ꝺ iud. ⁊ ī. l. ij. C. ꝺ ep̄ali
audiē. exceptis caſib9 q̄ notant᷑ ī. d. l.
ante ſnīe. De iure ꝟo canonico a qua
libet iterlocutoria vel grauamine pōt

appellari. c. primo de appella. in. vj. c.
vt debitus. c. dilecto. c. cum cauſam.
de appella.

¶ Quadrageſimaoctaua differentia
Laici indifferēter ⁊ viri ſeculares poſ
ſunt audire leges ciuiles et medicinā
Sꝫ de iure canonico monachi religio
ſi vel ſacerdotes ſeculares vel haben
tes perſonatū puta dignitateꝫ vel ar
chidiaconatum peccāt ⁊ ſunt excōica
ti. c. nec magno. c. ſuper ſpecula. ne cle
rici vel mona. ⁊ ibi per doc. c. j. eo. tit.
lib. vj. ideo caueant ne audiant leges
ciuiles vel medicinā al's ſunt excōicati
vt nota. in. c. ij. de poſtulā. qꝺ intellige
niſi audirēt in ſtudio priuilegiato: vt
ī ſtudio Bonon. Nā fert᷑ ꝙ hic ē p̄u i
legiū perpetuū et etiā in omni crea-
tione pontificis confirmātur omnia
priuilegia cōceſſa huic ciuitati ⁊ vt di
cit tex. in. c. ſuper ſpecula. de priuil. et
Abb. in. c. ſuper ſpecula. ne clerici vel
mona. raro occurūt cauſe eccleſiaſtice
que nō poſſint canonicis ſtatutis ter
minari. et ibi reprehēdit Roff. beneuē
tanum qui obloquutus eſt de papa
vt dixi. ſ. in vna differentia. Licitum
tamen eſt ſtudere in iure ciuili perſo-
ne ꝓhibite ⁊ in ſtudio habere libros
legales vt melius itelligant᷑ canones
dixit glo. notabilis in. c. ep̄s libros gē
tiliū. xxxvij. diſ. vbi dixit gl. ꝙ licitum
eſt audire leges vt melius intelligant᷑
canones: cōtra quam glo. facit tex. et
qꝺ ibi nota. Archid. poſt beatum tho
mam in. c. qui ſine ſaluatore. xxvj. q. j.
vbi nō licet per media prohibita per-
uenire ad permiſſa. et dicit illum tex.
eſſe contra illum medicū qui conſule
bat monacho patienti defectum in re
nibus vt purgaret ſe per venam com
munem. etiam dicit ⁊ exclamat con-
tra ſcholares qui vtūtur arte notoria
propter acquirendam ſcientiam. naꝫ
ibi quedā peccata fiunt cū demone vt
plene ꝑ Jo. de anania in rub. de ſorti
legijs: et iō in propoſito viri eccl'iaſti-
ci non debent vti ciuili ſciētia prohibi
ta ipſis propter ſcientiaꝫ canonicam
permiſſaꝫ cōtra glo. d. c. ep̄us. Tu ꝟo
potes ſaluare glo. dicti. c. ep̄us: quia
contraria ſunt diſſimilia. nam ciuilis
ſcientia non eſt mala qꝛ mala: ſed qꝛ
prohibita: contraria vero ſunt mala:
qꝛ mala. facit qꝺ nota. gl. in. c. ex par
te. de officio deleg. vbi quedā ſunt ſy-
moniaca quia mala: ⁊ q̄dam ſymonia
ca quia prohibita: facit quod notat
Abb. in. c. cum infirmitas. de peniten
tijs. de medico qui dicit infirmo non
cōſulo tibi. tamen ſi haberetur talis
mulier icātatrix de facili liberareris
naꝫ nō excuſatur medicus: qꝛ in frau
dem legis videtur aſſerere: ſicut in ſi
mili dicimus in vendēte animal mor
boſum: ⁊ aſſerit illud ſanum ⁊ dicit ꝙ
non vult teneri. l. ſi creditor. §. ſi vēdi
tor. ff. de actio. empti. Abb. in. c. iniu-
ſtum. de rerū permutat. Ange. ⁊ Lud.
ī. l. ſi quis cum aliter. de ver. obl.

¶ Quadrageſimanona differētia. Iu
re ciuili p̄ſcriptio ē et hodie ꝓcedit in
actiōe ꝑſonali cū mala fide ī odiū ne-
gligētie. ⁊ ſufficit lapſus tpis. xxx. āno
rū iuxta. l. ſicut ⁊. l. oēs. C. de p̄ſcript.
xxx. annoꝝ. ſꝫ Bar. ī. l. ſeq̄t. §. ſi viā. ff.
de vſuca. ⁊ ī. l. fi. ff. queād. ſuit. amitt. ⁊
in. l. hec aūt. de ſui. vrb. p̄d. q̄ dicit iura
ciuilia nō eſſe correcta. ſꝫ de iure cano
nico ſec9 ē. qꝛ ille qui eſt ī mala fide vt
eſt debitor nullo tp̄e p̄ſcribit. c. fi. de p̄
ſcrip. ī r'a poſſeſſor. de regu. iu. q̄ opi-
nio Barto. communiter ab omnibus
damnat᷑ et maxime ꝑ iura que dicūt
ꝙ nulla valet p̄ſcriptio tam canoni-
ca ꝙ̄ ciuilis abſq̄ bona fide et hanc

opi.firmat glo.⁊ cōmuniter docto.in
d.regula.poſſeſſor.⁊ Ang.in.d.l.fi.C.
de p̄ſcriptio.xxx.annoꝝ.Bal.in.l.i.C.
de ſeruit.et in autentica ad hec.C. de
vſuris.⁊ in diſputatione ſtatu. cauet
et Card.in.c.vigilanti.de preſcrip. et
ideo bene Bart. in dic.§.ſi viam.di
cēdo ꝙ ſe ſubmittebat deciſioni eccle
ſie ⁊ theologoꝝ eo ꝙ canoniſte ⁊ theo
logi teneant contrarium vt dixi ⁊ iſta
opi.ſm.d.alex.ↄſi.cclviij.viſo proceſſu
ſm ordinem meuꝫ:ſeruari debet nedū
in foro eccleſiaſtico:ſed etiam in ſecu-
lari:quia cum incurreret debitor pec
catum:qui cum mala fide vult excep.
tueri:debet ſeruari ius canonicum in
vtroqꝫ foro ſm gloſ. in.c.poſſeſſor.et
Bal.in.l.preuilegia.C. de ſacro ſanc.
eccleſi.et dixi in euidentialibus.et de
materia vide Ang.in repet.l.j.C.de iu
di.⁊ Bald.in.c.j.§.ſi quis per.xxx.ſi
de feudo fuerit cōtrouerſia.⁊ Imol.
in.c contingit.de do.⁊ contu.⁊ Mat
theum de mattheſelanis in notabili.
xxiiij.⁊ pet.de anch.conſi.v.pro par-
te nobilis ⁊c.et ↄſi.cxxxviij. viſa pre-
dicta ⁊c.et adde duo dicta notanda
Bal.primum eſt in.c.fi. de preſcript.
ad hoc vt quilibet laycus poſſit pre-
ſcribere cū mala fide ⁊ ſic oēs preſcri-
ptiōes ſint licite vtroqꝫ iure. ¶ Cau
tela eſt ꝙ fiat ſtatutum in ciuitate ge
nerale ꝙ omnia ſtatuta loquentia de
preſcriptionibus habeāt vim contra
ctus ⁊ cōſenſus vtriuſqꝫ partis. Naꝫ
tunc ibi proprie non poteſt dici ꝙ ſit
mala fides.l.non fraudatur.de regu.
iuris.l.condonationis.C.de trāſact.
⁊ probabiliter anima ſeruatur ciuiuꝫ
et bonum publicū obſeruatur et hoc
conſiliū eſt d̄ ingenio meo dicit Bal.
in dicto.c. finali quod dictum eſt no-
tabile:ſed an ſit verum pro nunc co-
gita.Adde ſcdm dictum Bal.in.c.bo
ne.el ſecūdo. de poſtulatione prelato
rum.vbi querit de ratione quare pre
ſcribitur libertas ſeruitutis predialiſ
mala fide: et nō preſcribitur ſeruitus
dicto.§. ſi viam.⁊ dicit eſſe rationem
quia libertas eſt res naturalis.et oīs
res naturalis preſumitur libera vnde
poſſeſſio eſt actus cui natura coope-
ratur et etiam ipſum predium ꝙuis
inanimatum preſcribitur.l.qui fundū
ff.quemad.ſeruit.amitt.

¶ Quinquageſima differētia. De iu
re ciuili quādo ius ſuperuenit non ex
cauſa de preterito:ſed ex illa que ha-
bet originem poſt litem cōteſtatā nō
pōt ſequi condēnatio:ſꝫ debet abſol-
ui reus:⁊ eſt opus nouo iudicio.iſte ē
tex.de iure ciuili in.l.non poteſt videri
ff.de iud.ſed canoniſte habēt vnū ca-
pitulum ſcilicet.c. abbate ſane.de re
iudi.in.vi.quod cōpilauit Inno.ſum
mus legiſta qui fuit inocentius quar
tus:in quo diſtinguitur mirabiliter
quādo fuit actum rei vendicatiōe per
illum qui non erat dominus ſed ſup
uenit dominiū poſt litē conteſt.ex cau
ſa de preſenti quia ſi fuit actum gene
raliter q꞉ aſſeruit ſe dominū ⁊ non di-
xit ex qua cauſa et tūc poteſt ſequi cō
dēnatio:aut ſe reſtrinxit dicēdo ſe do
minū ex donatiōe facta per taleꝫ que
tamen adhuc facta non erat ſed poſt
litem ↄteſtatam facta fuit et tunc nō
prodeſt vt ſequatur cōdēnatio. Sed
petrus de bella ꝑtica in.l.j.C. de alie-
na.iud.mut.cauſa facta.deriſit illā de
ciſionem vt refert Paul.de ca.in.l.ſi
rem.§.fi.de pig.actio.⁊ dicit ꝙ Inn.
in primo caſu non fuit bonus legiſta
et non pōt de iure ciuili ſuſtineri quā-
do actū fuit nulla cā expreſſa vt poſſit
ſequi condēnatio ex cauſa poſtea ſup

ueniēte.⁊ dixit Ange.in.l.non pōt.ſ.
allegata in fine:ꝙ de equitate canoni
ca ius oīno ſuperueniens de futuro
poſt litē cōteſt. nulla cā expreſſa ſuffi
cit vt poſſit fieri cōdēnatio:ſecus de
iure ciuili.d.c.abbate.iuncta.l.nō po
teſt.et vide Ang.in.l.ſi autem. in.§.
poſſidere.in fi.de reivendicat.⁊ Ang.
in.l.item vidēdum.in.§.j.de peti.he-
redit.vbi tenet ꝙ ī terris imperij nō
poteſt ſequi cōdēnatio: ſed in terris
eccleſie ſerua.d.c.abbate.et vide bar.
l.fi.C.de annali excep.et adde Io.de
anania in conſilio.xix.incipit viſis in
ſtrumētis vbi refert dictū Bal.nota
bile in.l.preſcrip.C.ſi cōtra ius vel vti
litatem pub.⁊ dicit illud dictū Bal.
ꝓcedere de iure canonico nō de iure
ciuili. Nam de iure ciuili tex.in.l.ſi in
rem.§.fi.ff.de pign.actio.hꝫ locū quā
do lis eſt nota coram ordinario iudi
ce quia ius ſuperueniens ex cauſa de
preterito facit vt iudex poſſit te con
demnare.ſecus in delegato. q꞉ videt
delegatio ſubrepticia ex quo eſt facta
tanꝙ ſup debito puro cū eſſet ↄditio
nale ꝙ vitiuꝫ ſubreptionis nō tollit
lꝫ poſtea ius ſupueniat.c.fi.de reſcri.
vbi reſcriptū nō extenditur ad lites
futuras:etiam ſi reſcriptū diceret da
mus tibi iudicē ad lites motas ⁊ mo
uendas quia illud mouendas expo-
nitur ſcilicet occaſione iuris preteriti
ſm rotā in nouis deciſionibꝯ:deciſio
ne.xcviij.cōmiſſio īpetrata ⁊c. Et de
illo dicto Bal.in.d.l. preſcriptione:
vide Lud.ī.l.ſi titiꝯ.in.iiij.col.de ver.
obl.⁊ Imol.ī.d.c.fi.⁊ paul. de caſtro
in dicta.l.ſi rem.§.finali.

¶ Quiquageſima prima dr̄ia. Iure
canonico locꝯ fit ſacer vel religioſus
autoritate epī.c.ad hec.de relig.do-
mi.ſꝫ de iure ciuili per illationem vel
poſitionem cadaueris fit locus reli-
gioſus.l.in tantum.de rerū diui.inſt.
eo.§.religioſum.et in.l.cum in diuer-
ſis.ff.de relig: Sꝫ do. Mattheus de
matth.notabili.lxxvij.dicit ꝙ omnes
leges ciuiles loquentes de ſimili ma
teria ſunt correcte de iure cano.⁊ ꝙ in
hac materia preualet.quoniam locus
non poteſt fieri religioſus ſine autori
tate pontificis.vt not:glo.xij.q.ij.in
eccleſiaſtico.et Inno.in.c.abolēde.de
ſepult.et Lud.de roma in autētica ſi
milter.C.ad.l.fal.in.iij.charta.et in.l.
ꝙꝙ.de aq̄ plu.arcē.abb.ī.c.ij.de iud.
in fi.et Imo.ī.l.q̄d ergo.§.fi.de leg.j.

¶ Quinquaſimaſecūda differentia.
Iure canonico ſunt homines potius
ſepeliendi in eccleſijs ꝙ alibi.q꞉ coruꝫ
proximi quotiēs ad ſacra loca veniūt
et ſuorum ſepulturam aſpiciūt recor-
dātur et pro eis domino preces effun
dunt.xiij.q.ij.c.ſed non. Item q꞉ ſpe-
cialiter cōmēdatur patrocinijs illoꝝ
ſanctorū in quorum honore dedicata
eſt illa eccleſia.vt in.c.nō eſtimemus.
ad finem eadem cauſa et queſtione.
Item q꞉ ibi nullo modo vexantur a
demonijs.vnde in cimiterijs dicitur
eſſe requies defunctorum.c.ꝙ autem
eadem cauſa.⁊ queſtione. Sed lex ci-
uilis precipit ne corpora in ciuitate ſe
peliātur.l.mortuoꝝ. C.de religioſis.

¶ Quinquageſimatertia differentia
Ex nudo pacto.de iure ciuili nō orit
actio.l.legē.C.de pactis.l.iuris gētiū
§.quinimmo.ff.eodem.fallit in certis
caſibus vbi notatis. Sꝫ iure canoni-
co dicimꝯ ex nudo pacto dari actionē
ſcꝫ ↄditionē ex canone.c.i.de pactis.
c.j.de ꝓba.c.iuramenti.xxij.q.v.et. c.
quicūqꝫ.xxxij.q.ij.not.Bal.in aut.ad
hec.C.de vſuris.vbi dixit ꝙ in terris
imperij ſolūmodo pōt agi ex pacto

nudo per viam euãgelice denunciatio
nis iuxta.c.nouit.de iud.ſecus de iu-
re canonico.et in terris eccleſie.q: po
teſt agi via ordinaria.d.c.j.de pact.
¶ Quinquageſimaquarta differẽtia
Jure ciuili regulariter quis alteri ſti
pulari nõ poteſt.l.ſtipulatio iſta.§.al
teri.de verb.ob.⁊ inſt.de inutili ſtipu.
§.alteri.Sed de iure canonico neduʒ
quis põt ſtipulari alteri ad pias cau
ſas.ſed vniuerſaliter.gl.in.c.quotiẽs
cordis oculus.i.q.vij.facit.l.illud.de
ſacr.ſan.eccle.Sed Ludo.in autẽtica
ſimiliter in.ij.charta.et in.ij.col.dicit
ꝙ licet cõmuniter teneatur illa gl.tñ
ipſe allegat caſum in cõtrarium in.c.
q̃ꝙ de vſuris.in.vi.vbi ſpeciale eſt in
caſu illius capituli.vt valeat quis al
teri ſtipulari quãdo tractatur reſtitu
tio vſurarũ.ergo incõtrariũ eſt ius cõ
mune canonicuʒ.l.ius ſingulare.de le
gib⁹.et adde do.Anto.⁊ abb.i pemio
decretalium.q̇ dicũt ꝙ regula.d.§.al-
teri procedit etiã ſm canones quo ad
hoc vt poſſit agi iure ordinario.d.c.
q̃ꝙ.et q: obligatio debet ſumere ini
tium a perſona cum qua cõtrahitur.
l.quecũq; gerimus.de actio.et oblig.
ſentit glo.in.c.cõſtitutus.de procur.
in.c.ſi cautio.de fide inſtr.ſed omiſſa
via ordinaria,puideri põt duplici re-
medio.Primum vt interponatur iu
ramentũ in ipſa ſtipulatione q: tũc ex
iuramento validatur q: iuramẽtum
dirigitur deo ⁊ ipſe recipit ꝑ abſente
vnde nõ habet locũ.d.l.quecũq; ⁊ cõ
firmat abb.inducendo.c.debitores.
functo.c.i.de iureiur.⁊ iſto caſu ſine
dubio ꝑcedit gl.i.d.c.quotiẽs cordis
oculus.⁊ voluit do.Anto.⁊ Jmo.i.c.
cũ cõtingat.in.xj.charta.de iureiur.
Pet.de ancha.in.c.licet.in penul.co.
de iureiur.i.vj.⁊ Bal.i.l.pactũ.q̇ꝺ do
tali.in.ix.queſtiõe.C.de collat.⁊ i au
tẽtica ſacramẽta puberũ.C.ſi aduer
ſus vẽditionẽ.⁊ Lud.i.l.ſtipulatio i
§.ſi ſtipulet.de ver.ob.ſentit Bar.in
l.cũ qs decedẽs de leg.iij.ẽt ſi pmit-
tẽs diceret faciã i veritate.ſm Bal.
in rubrica.C.res inter alios acta.vbi
parificantur dicere in veritate vel iu-
rare.¶ Adde tñ ꝙ hoc remediũ pro
deſſet de iure ciuili per tex.cũ glo.in
l.certũ.§.ſi qs abñte de cõfeſſis.et in
l.rõnes.⁊ in autẽtica.q̇ꝺ obtinet.C.
de ꝓbationib⁹.⁊ Bar.in.d.§.codicil
lis in quãtũ dicit ſpeciale eſſe in eo q̇
iurat in teſtamẽto teneri titio abñti.
Sed tñ extra illũ caſum ꝑualeret ca-
non legi ciuili.etiã inter laicos ꝑ no
tata in.d.c.cũ cõtingat.⁊ in.d.c.lʒ et
in.c.q̃uis de pactis.li.vj.iũctis nota
tis.i.l.pactũ.C.de collatio.¶ Et ex
iſto remedio ſequit̃ vnuʒ notabile ꝙ
ſi intuitu dei vel amore dei promiſi ꝙ
darẽ puelle maritãde abñti decem ꝙ
obligor:q: pmiſſio eſt facta deo vbiq;
pñti:⁊ adeſt perſona hoc eſt deus cui
obligatio oritur ſm abb.in.d.prohe
mio ⁊ rñdet ad.c.iuramẽti.xxij.q.v.
dũ videt̃ ꝓbare ꝙ nõ differt quo ad
deũ.ſimplex pmiſſio ⁊ iuramẽtũ:nã
rñdet ꝙ qñ ſimplex loquela continet
perfidiã ſeu mẽdaciuʒ vt q: venit ad
decipiẽdũ:illa tñ operat̃ apud deuʒ
q̃tum iuramẽtuʒ:ſed vbi ceſſant iſta
ſimplex loquela non obligat ex quo
non interfuit perſona cui queratur
obligatio al's ſequeretur ꝙ quis nũ-
q̃ poſſet mutare volũtatem quia de⁹
ſemper eſt:cõtra clemẽ.l.de renũcia.
et.c.ſi.de procuratoribus.in.vj.ideo
cum abñti nullum ſit ius acquiſituʒ.
C.ſi tibi abñti.de prebẽ.in.vj.l.abñti
de donat.ff.bene poteſt volũtas mu
tari.l.mutari.de regulis iuris.a ꝯtra

rio ſenſu.Secũdum remedium eſt ꝙ
etiam nullo preſtito iuramẽto addat̃
ad exonerandam conſcientiam pro-
mittẽtis per viam denũciationis euã
gelice iuxta.c.nouit.de iud.et do.An-
to.in proemio decre.Nam ex ſtipula
tione facta alteri oritur obligatio na
turalis ſm Bart.in extrauagãti.ad
reprimendum in verbo ſine figura.et
abb.i.c.dilecti.de arbitris.⁊ i.c.cõſti-
tutus.de procur.ꝑ naturali enĩ obli
gatione hʒ locum denũciatio euãgeli
ca.c.nouit.de iud.⁊ ſi dicat̃ quare eſt
ꝙ ex pacto nudo agitur remedio or-
dinario i terris eccleſie ꝓpter obliga
tionem naturalẽ.c.j.de pactis.et non
ſic i ſtipulatiõe facta alteri.reſpõdeo
ꝙ in pacto nudo illa naſcitur cũ ma-
iori firmitate et fomẽto iuris ꝓpter
aſſiſtentiã illius cui fit pactum et cui⁹
intereſt pactum ſeruari.et vbi nõ ſer
uatur forma ſubſtãtialis.vbi nõ orit̃
naturalis obligatio.l.j.§.cũ q̇.de cõ-
ſtit.pecu.et Bal.in rubrica.ff.de pac.
Et hoc remedium intellige ſane quã
do verba ſtipulationis ſunt cõcepta
in perſona ſtipulatoris puta pmitto
tibi ꝙ dabo titio.q: tũc ptʒ ꝙ vo-
lui me tibi obligare et ſic ex tali con-
ſenſu oritur naturalis obligatio.ſed
ſi dixiſſem tibi preſenti pmitto titio
ꝙ dabo ei.x.tũc ſtipu.proſus eſt inuti
lis.nec orit̃ obligatio naturalis.vt e
glo.not.⁊ ibi Ang.i.l.ſtip.iſta.§.ſi qs
inſulã.in verbo fieri.de verb.obl.⁊ An
ge.in.l.j.ff.de pactis.⁊ do.Abb.i.d.c.
dilecti.de arb.⁊ i.d.c.ſi cautio.dicẽs
ibi ꝙ tũc ceſſat hoc remediũ.⁊ ſic nul
la etiam naturalis oritur obligatio.
l.j.§.ꝙ ſeruus.in verbo nullius mo-
menti.de ſtipulatiõe ſeruorũ.et in.§.
alteri.inſt.de inuti.ſtip.in verbo nihil
agit que omnia tene mẽti.
¶ Quinquageſimaquinta differen-
tia.De iure ciuili vbi i cõtractu eſt iu
ramentum nunq̃ admittitur purga-
tio more tex.eſt in.l.ſi qs maior.C.de
tranſac.⁊ ibi bar.⁊ doc.q: iuramentũ
habet executioneʒ paratam ex diſpo
ſitione legis ſm Bart.in.l.ij.ff.de iu
reiurã.⁊ vbicũq; fit executio a lege nũ
q̃ admittitur purgatio more.l.is cui
delegat.ſecũdo glo.in.c.licet canon.de
elect.in.vi.⁊ i clem.ne i agro in verbo
ipſo facto.de ſtatu monachorũ.Sed
de equitate canonica admittit̃ purga
tio more:⁊.d.l.ſi quis maior nõ ven-
dicat ſibi locum.dixit Alex.i.d.l.ſi qs
maior.et allegat Bald.ita dicentem
in.l.q̇ crimen.i.ij.queſtione.C.q̇ accu:
nõ poſſunt.et glo.i.c.apud miſericor
dem.xxxij.q.j.⁊ tex.ſm vnum intelle-
ctum.i.c.ſuam.de penis.et Hoſtien.
in ti.de arbi.in.§.ſed qualiter.verſicu
lo ſed nunq̇d religioſi.et domin⁹ An-
to.et Jmo.i.c.dilecti.de arb.volẽtes
ꝙ de equitate canonica ſemper poſſit
mora purgari.ſi aduerſarius non ſit
paſſus damnum ꝓpter moraʒ per.d.
c.ſuã.et ita ſentit Bald.in.l.ſi pacto:
in fi.C.de pactis.Et adde q̇ꝺ voluit
Alexã.in ſuis cõſilijs conſi.cclxxvj.in
cipit.vidẽdum eſt igitur ⁊c.in.ij.char
ta.Allegãdo Jo de Jmo.i.c.potuit.
de locato in verbo celerij.qui intelli-
git tex.illum etiã ſi interuenerit iura-
mentũ.q: vt voluit Jac.de beluiſo in
§.ſiue autem.i autentica.de nõ alien.
d.§.nõ habet locũ de iure canonico.
et ideo locus eſt purgationi more.ſe
cus de iure ciuil per.d.§.ſiue autem ⁊
ſentit bal.i aut.q̇ rẽ i pn.de ſacr.ſanc.
eccle.⁊ Ang.i.l.ſi iſulã.de verb.ob.Et
adde.q̇ꝺ.d.l.ſi quis maior habet locũ
nedum in iuramẽto.ſed etiã i fidei p-
ſtatione.vt veniẽs contra fidem pa-

tiatur penas de quib⁹ in.d.l.ſi quis
maior.ſm ſpec.in ti.de arbitris.ꝛ ibi
per .d.Ant.quia a pari procedunt ꝑ
ſtatio fidei ꝛ iuramētum.c.ad aures
q̄ð me.cā ſed in noc.in.d.c.cū tempo
re.dicit ꝙ cū maior imponatur pena
venienti contra iuramētum q̄ cōtra
fidei preſtationem vt notat glo.in.c.
penul.de iureiur.merito ſunt diuerſa
ideo videt̄ ꝙ pena.d.l.ſi quis maior
non ſit extendenda regula in penis ꝛ
iuramenti preſtatio tunc dicitur quā
do iurat̄ ſuper contractu in ſcriptis
vel ſuper altari.l.pe.ꝛ ibi per bal.C.d̄
rebus cred.glo.in cle.prima in verbo
tactis de here.Bar.ꝛ alij in autenti
ca ſacra puberū ſed preſtatio fidei eſt
quando ꝓmitto ſub fide non tactis
ſcripturis.d.c.ad aures.cū ergo tex.
d.l.ſi quis maior in verbo inuocato
dei.ꝛc.ſolum requirat ꝙ contractus
et ꝓmiſſio ſit roborata per inuoca
tionem dei ꝛ non requirat̄ preſtatio
iuramenti:que intelligitur tactis ſcri
pturis vt dixi.ergo ſequitur ꝙ opi.
ſpec.ꝛ Jo.an.ē verior.q̄ opi.inocētij.

¶ Quinquageſimaſexta differentia
De iure canonico ſtāte comuni opi.
ꝙ ex pacto nudo oriatur actio.c.j.de
pactis.cū ſimilibus.regula illa non
habet locū ſm bal.in.d.c.j.in obligā
te ſe nomine alieno pacto nudo:ꝛ ið
fideiuſſor ꝓmittens pro alio non obli
gat̄ pacto nudo. quia tex. d.c.primi
loquitur in obligatione propria.fide
iuſſor em̄ nō poteſt obligari pacto nu
do niſi interueniat ſtipulatio.l.blan
ditus.C.de fideiuſſ.l.quinta.§.ſatis
acceptio.ff.de verb.ob.niſi fideiubeat
apud acta.l.cum oſtendimus.§.fi.ff.
de fideiuſſ.tuto.pro quo facit naꝫ di
ſpoſitio iuris ciuilis requirentis ſti
pulationem in fideiuſſore eſt appro
bata a iure canonico poſtq̄ non eſt
improbata.c.j.de no.operis nūcia.
ſed nullibi reperitur iure canonico ꝙ
ſolo nudo pacto.fideiuſſor.conſtitua
tur.ergo.requiritur ſtip.in caſibus in
quibus requiritur de iure ciuili ꝛ ið
ſit ī caſu dotis fideiuſſio nudo pacto
tenet:vt eſt tex.ſingularis in.l.fi.C.
ad vell.ꝛ Lud.in.d.§.ſatis acceptio
quem textum extendit Lud.in.d.au
tentica ſimiliter in ſcða charta.ad.l.
fal.ad cauſam piam.ita ꝛ iure canoni
co.Tu vero cōſidera ſi poteſt teneri
contra bal.videlicet ꝙ ſit in fideiuſſo
re diuerſitas īter ius canonicū ꝛ ciui
le vt de iure ciuili requiratur ſtip.ſed
de iure canonico ſufficiat pactum nu
dum:nam attenta idemptitate ratio
nis eadem eſt equitas vt ꝓmiſſio nu
da facta pro ſe valeat ſicut pro alio iu
re canonico quia tex.d.c.j.de pactis
loquitur indiſtincte licet glo.intelli
gat nomine proprio paciſcēte:ꝛ ideo
non puto limitationem Bal.veram
et adduco tex.in.c.qualiter.d̄ pactis.
vbi tex.loquitur generaliter ꝙ ſtudē
dum eſt vt ea que promittuntur ope
ra cōpleātur.ꝛ ſic ſiue pro ſe ſiue pro
alio:Et qua ratione in pijs cauſis fi
deiuſſio tenet.q꞉ non conſideratur in
talibus cauſis nimia ſolemnitas ita
etiam erit generaliter de iure canoni
co:ꝛ ſi dicat̄ ſpāle eſt in dote:ꝛ cā pia
vt nudo pacto fideiuſſor teneat:ergo
in contrarium eſt ius comune in alijs
l.j.ad municipales.quia reſpōdeo h̄
eſſe verum de iure ciuili:ſed iure cano
nico nego ꝙ ſit ſpāle imo regulare ſi
ue nomine ꝓprio ſiue nomine alieno
et ſic remanet defenſata concluſio cō
tra Bal.in.d.c.j.de pactis. Cogita
tamē an.de iure canonico valeret ta
lis promiſſio pro alio nudo pacto fa

cta tanq̄ ipſe ſit repromiſſor et prin
cipalis et non tanq̄ fideiuſſio poſtq̄
non interuenit ſtip.ſicut dicimus in
ſimili per Bar.in.l.ſi quis pro eo.ff.
de fideiuſſ.ꝛ Ang.in.l.hi q̄ eo.ti.in eo.
qui ſe obligat in plus tanq̄ fideiuſſor
et iurat.Nam virtute iuramenti obli
gat⁹ tanq̄ ꝑncipalis ꝛ non tāq̄ fideiuſ
ſor qui non eſt obligatus in duriorez
cauſam.l.grece.§.illud.de fideiuſſ.nā
forma dat eſſe rei.c.q꞉ ꝓpter de elec.
ſed de forma fideiuſſionis eſt ſtip.
ergo.ꝛc.vel poſſumus dicere ꝙ obli
gabit̄ tanq̄ conſtitutor in quo nō re
quiritur ſtip.l.tytius.la ſcða.cum.l.ſe
quēti.ff.de conſtit.pecu.l.labeo.ff.de
pactis.quia quando ſit promiſſio ſu
per alia obligatione ſua vel alterius
etiam ſi ſit naturalis tm̄ oritur actio
de conſtituta vt in.§.d̄ cōſtituta.inſt.
de actio.ꝛ ſic poteſt reduci ad cōcor
diā opi.Bal.ꝛ mea quod nota.

¶ Quinquageſimaſeptima Differē
tia vt voluit Bal.in.l.petens.C.de
pactis vbicūq; quis cōuenit nudo pa
cto ſine cauſa alicui dare decē huiuſ
modi pactum etiā de iure canonico
nō eſt efficax q꞉ nō poteſt plus pare
re pactū de iure canonico q̄ ſtip.de
iure ciuili vt colligitur ex tex.d.c.j.d̄
pact.in verbo firmitatē iuncto tex.in
ſtit.de verbo.ob.in pri.Et ideo ſicut
ſtip.non eſt efficax.d̄ iure ciuili ſine cā
l.ſcða.§.circa de doli except.ita pa
ctum quinimo plus ſm bal.ibi quia
etiam ſi habeat cauſam ꝑſumptaꝫ de
iure canonico nō agetur ne cōcurrāt
dua ſpālia ſcilicet ꝙ pactū nudū pa
riat actionē ꝛ ꝙ fingatur cauſa.ar.l.j.
C.de dotis promiſſ.ſicut in donatiōe
interꝑtatiua facta nudo pacto ī qua
non orit̄ actio:ſed hoc vltimū dictum
bal.nō videt̄ mihi verū q꞉ pactū nu
dum ꝛ ſtip.equiperāt̄ de iure canoni
co et ideo ſicut de iur̄ ciuili in ſtip.vbi
eſt ꝑſumptio donatiōis vel ex quali
tate ꝑſonarū vel negocij talis ſtip.eſt
efficax.ꝛ nō obſtat exceptio.l.cāpan⁹
ff.de ope.lib.ꝛ nota.in.d.§.circa:Idē
dicendū eſt de iur̄ canonico in pacto:
non ob.ꝙ lex ſi quis argentū.C.d̄ do
na.non habeat locū in donatiōe pre
ſumpta facta nudo pacto q꞉ illð eſt
ideo ne concurrant duo ſpālia que rō
ceſſat de iur̄ canonico in caſu nr̄o ex
quo ius canonicū gn̄aliter non curat
veſtimētū pacti.quod tene mēti.

¶ Quinq̄geſimaoctaua differentia.
Clauſula appel.remota appoſita in
reſcirpto tollit omnē appellationē vl̄
iuſtā vl̄ friuolā in poſſeſſorio etiā vbi
al's appellaret̄ in aliq̄ caſu ſpeciali:q꞉
vt aliquid operet̄ Ampliat naturam
poſſeſſorij:ꝛ remouet obſtaculū.hoc
voluit ſignant̄ Bal.in.l.ſecūda.C.de
appell.Arg.notatorum per Jac.de
Aret.ꝛ Bar.in.l.j.§.item nunciatio
ff.de no.op.nun.Nā d̄ iure ciuili ſolū
ſecūdum ꝙ non poteſt appellari re
gulariter in poſſeſſorio vt in.l.j.C.ſi
de momē.poſſeſſ.fuerit appellatum:
ſecus puto de iure canonico ſecūduꝫ
ꝙ poteſt appellari regulariter ſꝫ gl.
ꝛ doctores in.c.cum ad ſedeꝫ.de reſt.
ſpol.attenta regula Jaco.de arena.
et Bar.in dicto.§.item nunciatio.et
ita ſemel alex.in allegationib⁹ viua vo
ce mihi reſpondebat ad illud dictum
Bal.ꝙ ei allegauerā in cauſa cuiuſdā
ſpoliationis beneficij.in qua per pa
pam fuerat cōmiſſa cauſa appellatio
ne remota et appellauerat clientul⁹
dn̄i alex.ego vero dicebā ꝙ nō poterat
appellare propter clauſulam illam ap
pel.remota.que clauſula ita operaba
tur de iure canonico ſicut d̄ iure ciuili

cum adijceretur vtroqȝ iure actui iã
conceſſo. Nam etiam de iure cano-
nico in aliquibus caſibus non poteſt
appellari in poſſeſſorio ſm Ange. in
d.l.j.C. ſi de momẽt. poſſeſſ. ⁊ ideo ẽt
dicta clauſula operatur cum adijcia
tur actui iam conceſſo ⁊ ſi nõ in gene
re ſaltem in aliquo caſu ſpãli. Cogita
tamen, ⁊ vide franciſcum aret. illud di
ctum bal. ſimpliciter approbãtẽ in cõ
ſilio.xx. in. iij. col. ⁊ in conſilio. cvj. in
fine. qđ no.

¶ Quinquageſimanona differentia
Uacante ĩperio iuriſditio terrarũ im
perij cõpetit pape. c. licet ex ſuſcepto
de foro competenti. Non autem idẽ
eſt in legato ſedis aplice ſm ſpec. in
ti. de legato. §. oſtendendũ. ꝟſiculo.
xix. quia nemo debet ponere manũ in
his que ſpãli prerogatiua pape com
petunt. c. ꝙ tranſlationẽ de officio le
gati. ſed hoc pape eſt conceſſum ſin-
gulariter in ſignũ ſingularis preemi-
nentie vt voluit plene Lud. in ſingu-
laribus ſuis in ti. de iud. in. xxxiij. ſin
gulari. Econtra autem vacante ſede
papali non ſuccedit imperator nec in
tẽporalibus nec in ſpiritualibus alle
gat tex. ſingularẽ in. c. qualiter. đ. iud.
pro hoc facit nam valet ꝑſcriptio obe
dientie ꝯtra ĩperatorẽ ſed nõ contra
papã. vnde coram papa directo cõue
niri poteſt ꝗlibet non recognoſcẽs ſu
periorẽ. c. nouit. i. x. col. de iud. Card.
in clem. paſtoralis. §. vt illõ de re iud.
in. iij. col. vbi exẽpti ab ĩperatore ſub
ſunt pape ſicut olim ĩperatori vt vo-
luit oldr. conſilio. cclxiiij. ĩcipit qꝛ to-
ta: vbi probat ꝙ rex hyſpanie poteſt
conueniri directe coram papa. Card.
in clemẽ. pñti. in. vij. queſtiõe de cenſi
bus. vbi dicit ꝙ ꝑſcribitꝛ ne ꝗs ſubſit
imꝑatori: ſꝫ pape ⁊ dicit ꝙ nõ obſtat
c. cũ nõ liceat: de ꝑſcriptionibꝰ qꝛ cõ-
tra obedientiã nõ preſcribitꝛ actiue ſꝫ
paſſiue facit qđ notãt dñi de Rota in
ti. de ꝑſcrip. deciſione ꝓma vbi articu
lus de ꝑſcript. obedientie non auditꝛ
niſi dicat ꝙ alteri eſt effectꝰ ſubiectꝰ
vel ſubditꝰ ⁊ ita declarat bar. in. l. ho
ſtes. de capt. in. l. acta. ff. đ re iud. in. l.
ij. ff. de collegijs illicitis: i materia tñ
feudali ſicut aliqs eximitꝛ ab alijs or-
dinarijs. c. ceterũ. đ iud. ita ẽt a papa
⁊ ita ĩtelligas tex. ĩ. c. nouit. de iud.

¶ Sexageſima differentia. De iure
ciuili regulariter nati ex dãnato coi-
tu excludunꝛ a ſucceſſione parentum
vtriuſqȝ ſexus ⁊ etiã ab alimẽtis vt ẽ
tex. in autẽtica qbꝰ modis naturales
efficiunꝛ ſui ibi neqȝ eſt alendus a pa
rentibꝰ autentica. lꝫ. C. de naturalibꝰ
lib. ⁊ autẽtica ex cõplexu. C. de inceſt.
nupt. ſꝫ de iure canonico filij ſpurij vl
nati ex dãnato coitu: debẽt ali ⁊ nu
triri a parẽtibus ſm facultates eoꝝ
vt eſt tex. ſingularis in. c. cũ haberet.
ad fi. de eo ꝗ duxit in matri. quã pol
luit per adulteriũ ⁊ ibi abb: dicit illũ
tex. nõ eſſe alibi ⁊ ſm ipm in hoc ſtaꝛ
iuri canonico etiã đ iure ciuili qꝛ eccle
ſia ĩduxit hoc ex quadã equitate na
turali ⁊ ne filij alimẽtis ꝓuati pereãt.
et ẽt ſentit Bar. in. d. autentica ex cõ
plexu vbi per rõnẽ dicti. c. cũ haberet
dixit parẽtes poſſe legare filijs ſpu
rijs rõne alimẽtoꝝ vel relinquere do
tes filiabꝰ cũ dos ſuccedat loco alimẽ
torũ. Bar tñ in. d. autẽtica ex cõple
xu. ⁊ i. l. fi. ff. đ his ꝗ vt ĩdign. videtꝛ di
uerſificare ius canonicum. a ciuili. cre
dit tñ nicolaus đ vbaldis in tractatu
de ſucceſſ. ab inteſt. ꝙ. d. c. cũ haberet
habeat locũ in dãnatis ex quocunqȝ
coitu, per dictam rationẽ licet Bal.
in. d. autentica ex complexu videatur

ſentire ius ciuile remanere ĩcorreptũ
in filijs nepharijs et inceſtuoſis ⁊ ſo
lũ in ſpurijs corrigi per. d. c. cũ habe
ret. ſed ĩ veritate ille tex. loquitur de
adulterino coitu ⁊ nõ de ſimplici ſpu
rio vñ limitatio Bal. nõ videtur bona.

¶ Sexageſimaprima dñia Iure ciui
li ludẽs ludo ꝓhibito ⁊ perdẽs repe-
tij ꝙ perdidit ſeu eiꝰ heredes vſqȝ ad
ꝗnquagĩta ãnos autẽtica aleaꝝ vſus
C. de relig. ⁊ ſumpt. fune. l. fi. C. đ alea
toribus. ſed iure canonico varie ſunt
opi. an poſſit repeti per victũ vel de
beat fieri reſtitutio pauperibus vel
poſſit retinere vide. d. Anto. Abb. et
Imol. in. c. penul. de vita ⁊ hone. cle.
⁊ Inno. ĩ. c. qꝛ plerıqȝ de immu. eccl. ⁊
Bal. in rubrica. C. de condi. ob. turp.
cauſam ⁊ Thomam de acquino ſecun
da ſecũde queſtione. xxxj. ⁊ Albericũ
in. d. autentica alearum. vbi diuerſifi-
cat ius canonicum a iure ciuili et alle
gat not. xxxv. diſ. in ſumma ⁊ ſubdit
ꝙ non opponitur preſcriptio minor
quinquaginta annorum licet dicat ꝙ
autẽtica aleaꝝ nõ corrigitꝛ per. l. oẽs
et ꝑ. l. ſicut. C. de ꝑſcrip. xxx. ãnorũ. et
hoc ſi ille fuerũt cõdite poſt autẽticã
aleaꝝ. ſi autẽ autẽtica fuiſſet federici
vel iuſtiniani nõ eſſet correcta ⁊ iudex
eccleſiaſticus ĩuocat brachiũ ſeculare
ſm Alberi. in. d. autentica alearum.

¶ Sexageſimaſecũda dñia ſm Lud.
in ti. de iud. in. xxix. ſingulari. de iure
ciuili habẽs tex. in. l. pretor ait. in. §. ꝗ
ait pretor. ff. de bonis aut. iud. poſ. ꝙ
miſſus in poſſeſſionẽ rei ex primo de
creto dꝫ habere expẽſas factas a reo
recuperãte poſſeſſionẽ in lite et oẽs
expenſas factas in re etiã ſi nõ ſint
vtiles vt eſt caſus ſingularis in. d. §.
qui ait licet ſecus regulariter: qꝛ non
ſufficit opinio faciẽtis vt eſt tex. in. l.
ſed an vltro. de neg. geſt. ſed ille. §. nõ
habet locum de iure canonico vt eſt
ſingulare dictum Hoſti. quod com-
mendat Io. and. in nouella per il-
lum tex. in. c. cum veniſſent. de eo qui
mittitur in poſſ.

¶ Sexageſimatertia dñia ſtatutum
laici ĩferioris ab imperatore factũ in
fauorẽ eccl'ie nõ valet tex. eſt ĩ. c. eccle
ſia ſancte marie de cõteſt. ſecꝰ in. l. im
periali vt eſt tex. ĩ. l. ſi diuina domꝰ ⁊
ibi bar. C. de exac. tribut. li. x. ⁊ papa
approbat. x. diſ. ſi in adiutorium. vbi
autẽ conſtitutio inferioris eſſet ſim
pliciter permiſſiua ⁊ nõ preceptiua: ⁊
tũc valet ⁊ cõprehendit clericos in fa
uorem eorum ſm Lud. in ti. de conſt.
in. x. ſingulari allegantem caſum ſin-
gularẽ. in. c. conſtitutus. de in ĩtegrũ
reſti. facit. c. cũ veniſſent de eo ꝗ mit.
in poſſ. et. c. eccleſia vt lite pend. ⁊ di
cit Lud. habuiſſe a lapo allegatione
c. ⁊ ſequẽti ⁊ ſic plus poteſt lex impe
rialis ꝙ̃ ſtatutum inferioris Aliũ ca-
ſum vide per Bart. in. l. ſancimus. C.
de ſacr. ſan. eccl. ⁊ aliuꝫ ꝑ abb. in. c. ad
audiẽtiam in fine de cleri. nõ reſid.

¶ Sexageſimaquarta dñia vt dixit
Lud. ĩ ti. de adul. in primo ſingulari:
tu ſcis ꝗ pena ſit de iure ciuili capiẽ-
ti duos viros ſcilicet pena mortis. l.
eũ qui duas. C. de adul. ſꝫ quero que
ſit pena de iure canonico cũ nõ agno
ſcat penam ſanguinis. dic ſm ipſum
ꝙ mulieri debent incidi capilli ⁊ pan
ni anteriores. xxxij. q. j. de benedicto:
ſm veram expoſitionem ibi approba
tam: in viro autem nõ reperitꝛ ſpãlis
pena de iure canonico quia ſumꝰ in
materia adulterij.

¶ Sexageſimaquĩta dñia De iure
ciuili ĩperator vl' hñs iura ĩperij. vt ẽ
dux mediolani rex Aragonie dixit lu

In ti. de pꝛeſcrip. in. xxx. ſingulari ⁊ in
cōſilio. clxxxviij. circa p̄miſſa. ⁊ Ymol.
in. c. ij. de rebus eccle. non alie. Alie-
nās ſeu vendens vel donans rem alie
nam transfert dominiū in emptoꝛem
et non poteſt inquietari emptoꝛ a ve
ro domino ſed ſolū dominus habet
regreſſum ad p̄ciū cōtra imperatoꝛē
vel hn̄tē iura imperij infra quadrien
nium: vt eſt tex. notabilis in. l. bene a
zenone. C. de quadriennij pꝛeſcript. ⁊
eſt textus in. §. fi. inſt. de vſucap. ⁊ vo
luit Bald. in. c. apoſtolice. de re iud.
in. vj. vbi dicit. d. l. ſolū habere locum
in pꝛincipibus nō aūt in inferioꝛibus
et vult martinus Laudē. in tractatu
de pꝛincipibus in. iij. col. Tn̄ de iure
canonico non pꝛocedit illa lex. vt eſt
glo. notabilis in. c. ij. de rebꝰ eccl. nō
alien. ꝙ intelligunt ibi doc. ſcilicet in
pꝛeiudicium eccleſiarū: ſed inter lai
cos ſentiūt ibi doc. ⁊ maxime abb. ꝙ
etiā p̄cedat dicta. l. Nā aliter intelli-
gēdo nō pꝛocederet in terris eccleſie
per tex. in. c. ſi duobꝰ de appel. ⁊ mul
tum reſtringeret. d. l. bene a zenone ⁊
ſic habet vnam limitationem ad. d. l.
bn̄ a zenone. Scdo limita. d. l. quādo
fiſcus vel pꝛinceps bona fide poſſide
bat credens ꝙ res eſſet ſua: als ſecꝰ
ſm Barto. in. l. fi. C. ſi contra ius vel
vtil. pub. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de cōmuniū
rerū alien. Et iō dicit Bal. in. l. j. in
ij. col. C. de heredit. vēdi. ꝙ ad hoc vt
acquirēs a fiſco nō poſſit euictionē
patiꝰ deroget iuri tertij op3 ꝙ fiſcꝰ
poſſiderit et ſolēniter alienauerit rē
vt pꝛopꝛiam ita intelligūt. d. l. bene a
zenone. ⁊ Bal. in. l. fi. C. ſi aduerſus
fiſcū. et ſubdit Bal. in. d. l. ij. ꝙ ſi em-
ptoꝛ poſſidet ꝙ pꝛeſumit etiā fiſcum
poſſediſſe in dubio. ſʒ ſi emptoꝛ agit
pꝛeſumit cōtrarium niſi pꝛobet fiſcū

bona fide poſſediſſe ⁊ dixit abb. nota
ter in. c. penul. in. ix. col. de reiudicata
ꝙ. d. l. bn̄ a zenone debet intelligi qn̄
pꝛinceps tradit rem ſuam rōne poſ-
ſeſſionis quā habebat. tunc enim cō-
tractus tenet. ſʒ is cuius res eſt pōt
agere ad pꝛecium contra fiſcū ⁊ hoc
dicit notandum qꝛ multi errāt in in-
tellectu huius legis ⁊ hoc vult abb. in
d. c. ij. Tertio fallit. d. l. bn̄ a zenone. vt
nō p̄cedat in eccleſia donataria pꝛin
cipis: qꝛ rem alienā nō pꝛeſcribit qua
driēnio ſm glo. in. c. quicūq3. xij. q. ij.
et Lud. in ti. de pꝛeſcrip. in. iij. ſingu-
lari. et Ymol. in. d. c. ij. Itē quarto li-
mita vt non pꝛocedat in rebus eccle
ſie donatis alteri a pꝛincipe quia ille
non pꝛeſcribit niſi ſpacio quo alius
bona eccleſie pꝛeſcriberet. Nō autē
quadriennio vt eſt tex. in. d. c. quicūq3
Quinto limita illā. l. dummodo pꝛin
ceps donet rem alienam dicēdo ſe fa
cere de plenitudine p̄tātis ſm Bal.
in p̄hemio decretaliū in. ij. col. et ibi
dicit ꝙ oīs modicꝰ erroꝛ rūpit illā. l.
hec tn̄ limitatio nō videt mihi vera:
quia contra. d. l. bene a zenone loquē
tē indiſtincte. Ultimo limita. d. l. bn̄
a zenone vt nō habeat locum in pꝛin
cipe vel habēte iura īperatoꝛis quā-
do vellet dare rem non ſubditi: ſeu
rem non exiſtentem in ſuo territoꝛio
vt determinat notāter Paul. de ca-
ſtro cōſilio. cclxxxj. incipit pꝛimū du
biū. dicēs ꝙ papa nō pōt alicui laico
non ſibi ſubiecto tēpoꝛaliter aliquo
modo etiā ex cauſa per ſuū reſcriptū
auferre. dn̄ium: qꝛ cū iſte actꝰ ſit iuriſ
ditionis vt notatur in. l. fi. C. ſi cōtra
ius vel vtili pub. nō poteſt exerceri in
ter non ſubditos argumēto. c. per ve
nerabilē. qui filij ſint legitimi. immo
foꝛtius vult ꝙ hoc etiam pꝛocedat in

clerico qui nō eſſet ſubditꝰ niſi rōne
clericatꝰ qꝛ nō eſſet ſuppoſitus tēpo
rali iuriſditioni pape. nā dn̄ium rei
quā nō h3 vt clericꝰ ſed vt laicꝰ puta
ex ſucceſſione vel ſuo contractu non
pōt papa ſibi auferre ſicut nō poſſet
auferre laico vt ibi per eum. et idem
dicit Paul. de caſtro in cōſilio. clvj.
incipit viſo ⁊ examinato verſus finē
vbi dicit idē de imperatoꝛe reſpectu
laici ſibi nō ſubdit. allegat Inn. in. c.
in nr̄a. de iniurijs. ⁊. c. nouit. de iud.
in verſiculo theodoſius. vbi lʒ īpera
toꝛ poſſit reuocare ſuā legē in pꝛeiu
diciū ſibi ſubditi. tn̄ ſecus in lege con
ceſſa nō ſubdito: ⁊ idem dicit de cleri
co. et idē firmauit. d. Ant. in. c. cōſtitu
tus. de relig. dom. vbi dixit ꝙ plenitu
do in clericos reſpectu eccleſiaꝝ non
pꝛocedit reſpectu bonoꝝ ſuoꝝ patri
monialium. de q̄bus papa ad libitū
diſponere non pōt: ſicut nec pꝛīceps
ſecularis. ⁊ ibi abb. in. d. c. conſtitutꝰ.
dicit ꝙ eſt dictū ſingulare ⁊ nō recoꝛ
datur ſe alibi legiſſe amplꝰ eius qd̄
dixit Inno. in. c. īquiſitionis de ſen.
ex. facit tex. ⁊ ibi. d. Anto. ⁊ abb. in. c.
cum dilectus. de iure patronatꝰ ꝙ in
patrimonialibus clericus cenſet lai-
cus. vnde non pōt pꝛiuari a papa pa
trimonio ſuo ſicut nec laicus ab īpe
ratoꝛe per notata in. c. que in eccleſia
rum de conſtitut. et iſtud puto verū
in terris non ſubiectis pape. vbi aūt
papa diſponeret in terris ſuis nō ſo
lum contra clericos ſed cōtra laicos
poteſt ex cauſa tollere ius queſitū. vt
ſentit Paulus de caſtro in. d. cōſilio
⁊ abb. cōſilio. xlj. incipit ſaluatoꝛis in
fine. et. d. Anto. in. c. per venerabilē.
qui filij ſint legiti.

¶ Sexageſimaſexta differentia. De
iure ciuili in obligationibus facti qs

pꝛeciſe nō pōt cōpelli ad factū dixit
tex. ī. l. ſtipulatiōes nō diuidūtur. in
verſiculo celſus. ff. de ver. ob. ⁊ in. l. ſi
quis ab alio. ff. de re iud. ſed ſuccedit
obligatio adītereſſe: ſecꝰ de iure ca-
nonico qꝛ obligatꝰ ad factū p̄ciſe cō-
pellit ſi implere poteſt dixit Lud. in
dicta. l. ſtipulationes qꝛ vt dixit tex.
in. c. qualiter de pactis. ſtudioſe agē
dum eſt vt ea que pꝛomittunt opere
compleātur ergo deſideratur imple
mētum foꝛmale ⁊ ſpecificum et etiam
ſm ipſum quia inter ſimplicē loque
lam ⁊ iuramētum deus nō facit diffe
rentiā. ſed pꝛomiſſio facti iurata obli
gat pꝛeciſe: vt eſt glo. ſingularis in. l.
ſi pecuniam. in pꝛin. ff. de condit. ob
cauſam. et doc. in. c. per tuas. de arb.
⁊ in. d. l. ſtipulationes. ergo ⁊ ſimplex
pꝛomiſſio ſed adde ꝙ hanc limitatio
nem non puto veram quia contra. c.
dilecti de arb. vbi exiſtēte cōpꝛomiſſo
nō iurato nō cogitur quis pꝛeciſe ad
obſeruātiam laudi. ſed liberatur pꝛe
ſtādo ītereſſe. l. ſtipulationes. ī verſi-
culo celſus. ⁊ eſt in elec. p̄mittētis qd̄
velit dare. l. plerūq3. ff. de iure dotiū
ergo ſoluēdo intereſſe adīplet. ⁊ hoc
voluit Io. and. poſt Inno. ī. d. c. qua
liter. in quantum dicit qui nō implet
ſeruando pacta alteri ad intereſſe te
netur. ff. de actio. empt. l. j. ſm Ant.
p̄terea ſi vera eſſet opinio. Lud. due
eſſent ſpecialitates de iure canonico
ſcʒ ꝙ ex nudo pacto ageretur et ꝙ
etiam poſſet pꝛeciſe ad factum com-
pelli contra diſpoſitionem iuris ciui
lis cōtra. l. j. C. de dot. pꝛomiſſ. ex quo
remanet concluſio contra ludouicū
ꝙ pꝛomittens factum pꝛeciſe nō po
teſt compelli ad illud ſiue pꝛomittat
pacto nudo ſiue ſtipulatione tam de
iure canonico q̄ de iure ciuili.

¶ Sexageſimaſeptima dr̄ia.⁊ ꝯfor-
mis eſt precedēti.vbi interuenit iura-
mētū de iure canonico in obligatio-
nibꝰ facti quis preciſe pōt cōpelli ad
factū.vt eſt tex.et ibi.d. Anto.in.c.fi.
ne prelati vices ſuas:ſecꝰ de iure ciui
li ſm Ymol.l.ij.in.§. penul.in fi.ff.de
donat.ſm qd̄ ius ciuile iuramētū nō
videtur obligatorium niſi in liberto
iuxta.l.ſi qs ꝓ eo.ff.de fideiuſſ. Naʒ
ſicut principalis obligatio facti reci-
pit tacitā obligationem ſi non ſolua
tur intereſſe iuxta notata in.l.ſi quis
ab alio.ff.de re iud.ita et iuramentū
l.fi.C.de non nu.pec. adde ꝙ idem vi
detur de iure ciuili qd̄ de iure canoni
co vt quis preciſe cōpellat̃.vt eſt glo.
in.l.ſi pecuniam.in prin.ff.de condit.
ob cauſam:quam allegat Bal.in pre
ludijs feudorum.⁊ in.l.j.C.de ſen.que
pro eo.qd̄ intereſt ⁊c. ⁊ in.l.ſed ⁊ hec
§.preter.de ꝓcur.⁊.d.Ant.ī.c.veniēs
de iureiur. Nā debet ſeruari iuramē
tum in forma ſpecifica.c. ad noſtraʒ.
de iureiur. ⁊ etiam per regulam poſi
tam in.c.cum cōtingat de iureiuran.
nec obſtat.l.fi.C.de non nu.pec.qꝛ re
ſpondet Ymol.in.c.per tuas de arb.
ꝙ illud ibi contingit eo quia non eſt
veriſimile ꝙ qs velit obligari effectua
liter ſi pecunias non recipit: ſed reci
pere ſperat.ideo nimirum ſi iuramē-
tum limitatur ſm perambulam obli
gationeʒ.quia non debet preſumi ꝙ
quis velit iactare ſuū que ratio ceſſat
quādo quis ꝓmittit facere aliqd cū
iuramento. nam videtur ꝙ poſſit co
gi per id qd̄ habet̃ in.c.cum.c.laicus
de foro compet.in.vj.et in.c. licet de
iureiu.eodē libro.⁊ hoc tenet Ymol.
in.c.j.de iud.⁊ iud.in.d.l.ſtipulatiōes
qui allegat plura maxime tex.ī.c. ex
ꝑis.in.c.ſicut de ſpōſ. ⁊ rn̄det ad ea
que ꝯſueuerūt in ꝯtrariū allegari vt
ibi latiꝰ per eum vn̄ hec eſt magis cō
munis opi.gl.a qua nō eſt in iudican
do recedēdum iuxta vulgareʒ doctri
nam Iac.Butri.in.l.j.C.qui pro ſua
iuriſditione.pro qua facit tex.in.c.de
bitores. de iureiurā.ibi redde dn̄o iu
ramentum in ea forma in qua eſt iu-
ratum etiam ſi cōtineat turpitudinē
ex parte recipiētis ⁊ etiā ſi poſtea eiꝰ
virtus non duret.c.ex litteris.c.com
miſſum. de ſponſa. vbi iuramentum
de deſponſanda aliqua nō impletur
ingreſſu religionis ſed debet primo
deſpōſari poſtea fieri profeſſio ⁊ tex.
in.c.breui. de iureiur. vbi difficultas
excuſat a ꝑiurio.vt qs nō cōpellatur
ergo ceſſāte difficultate cōpellit̃. Itē
iuramētum inducit preciſaʒ coactio
nem.d.c.fi.ne prelati vices ſuas in ver
ſiculo diſtricte compellas ⁊ in verbo
reſtituere ergo manu militari. l. q re
ſtituere.ff.de rei vend. Item per.l.ſi
quis maior. C. de trāſac.vbi qn̄ in cō
tractu interuenit iuramentum lʒ pe
na ſit appoſita in ꝯtractu nō ſufficit
ſoluere penam.ſʒ ſi pars ꝯtraueniat
tenetur ſoluere penā ⁊ ſeruare cōtra
ctum ⁊ ibi Bal.dicit ꝙ iuramentum
habet vim clauſule rato manente pa
cto. Nō obſtat ꝙ iuramentuʒ debet
ſortiri naturam cōtractus pricipalis
quia fateor principalem ⁊ naturalem
ſed nō accidētalem que prouenit con
tractui ex mora.l. Itē tenuit.§. cum
prediximus.ff.de petitione heredita
tis.intereſſe aūt preſtat̃ in facto per
morā iuxta.l.ſi inſulā.ff. de verb.obl.
Itē ad.l.fi. de nō nu.pec. reſpōdeo
ꝙ ibi iuramentum nō erat preciſum
ſed habebat tactam conditionē a le-
ge ſm Io.and.in.c.queādmoduʒ.de
iureiurā.ſed in caſu noſtro iuramen-

tum erat preciſum ſm verba ideo ob-
ſeruāduʒ. Non obſtat.c.per tuas.de
arbi.qꝛ iuramētū ſuper compromiſſo
habet cōditionem ſi eque fuerit ar-
bitratus.c.quintauallis.de iureiurā.
et pro hāc opi.facit.nam ſi fauor vl-
time volūtatis operatur.vt quis pre
ciſe poſſit cōpelli.vt ē.tex.ī.l. fideicō.
§.fi.de leg.iij.multo fortius fauor re-
ligionis. iuramēti. Nō obſtat vltimo
argumentum etiā Io.and.ꝙ promit
tens factum duo promittit:qꝛ hoc ne
go qꝛ intereſſe venit propter moram
et ſic nō eque principaliter ergo iura
mentum refertur ad factum ⁊ ſequit̃
naturam ꝑmordialē nō aūt accidenta
lem.que omnia tene menti . Et vide
Io.de ana.in.d.c.fin.ne prelati vices
ſuas:⁊ abb.ī.d.c.ꝑ tuas.⁊ ī.c.j.d iudi.

¶ Sexageſima octaua differentia.
Perſona debens alicui alteri reue-
rētiam nō poteſt ꝯtra ipſum mouere
actionem famoſam ⁊ īfamantem etiā
de facto.l.ij.ī fi.ff. de obſequijs.vbi li
bertus nō ītētat īterdictum vnde vi
cōtra dn̄m ⁊ Inno.ī.c.ceterū.de iud.
⁊ Bal.in.c.imperialē.in.§.fi.de phi-
bita feu.alienat.vbi vaſallus nō agit
actione furtiua vel alia īfamāte cōtra
dn̄m. Eodē modo parrochianus con
tra preſbyterum parrochianum. Et
idē in patre nutritiuo.l.iniquum.C.q
accuſa.nō poſſunt.habetur.l.non de-
bet.ff.de dolo.notatur ī.c.prohibent̃
ij.q.j.d iure xp̄o canonico ſecus eſt tex.
in.c.ex pte.j.eodē.vbi monachus ac-
cuſat abbatē niſi dicamus ꝙ etiaʒ de
iure canonico ꝑdicta ſint xp̄a.fallit in
accuſat.facta fauore reipublice ſeu vti
litatis eccleſie.qꝛ tūc contra illos pōt
intētari actio vel accuſatio q īfamet.

¶ Sexageſimanona differētia. De
iure ciuili q nō īplet volūtatem defun
cti priuatur in totum hereditate hoc
ſaluo ꝙ ſi eſt de liberis retinet legiti-
mam.l.fi.⁊ ī auť.hoc amplius.C. de fi
deiuſ.ſed ſm canones heredes q non
parent volūtati defunctorum debent
in totum priuari ſucceſſione. C.ſilue-
ſter.xv.q.j.c.licet.ī fin.de voto.

¶ Septuageſima differētia. Iure ci
uili imponitur pena durior ſacrilego
ꝙ̄ iure canonico. l. ſacrilegij. ff. ad.l.
iul.pecul.nā de iure canonico ſi ī ꝑſo
na clerici ipſo iure eſt excōicatus.c.ſi
quis ſuadēte diabolo.xvij.q.iiij. Si
vero ī re.eccľie ſit ſacrilegiuʒ tūc poſt
trinam monitioneʒ eſt excōicatus.c.
quiſqs.xvij.q.iiij.⁊ ī.c.ſi qs cōtumax.
et dixit Ludo.in ti.de furtis.in.ij.ſin
gulari.tu habes.l.ſi nōdum.C.de fur.
cum ſi.ꝙ aufferens ſacrū.de ſacro pu
nitur.vt ſacrilega nō vt fur de iure ci
uili. De iure vero canonico īcidit in
furtum ⁊ ſacrilegiū. et pōt vna pena
vel alia puniri.⁊ dicit Lud.tenenduʒ
menti ꝙ in hoc ſequimur ius canoni-
cum et allegat ſingulare dictum Ar-
chid.in.c.corpa.de con.diſ.j.q allegat
tex.optimum.in.c.quid ergo.xxiij.q.
iiij.et vide Ange.are.inſt.de rerum di
uiſ.§.ſacra.in fi.et aſteſanā in ſumma
lib.j.ti.xxxiiij.et.c.j.⁊ vide Bar.in.d.
l.ſi nōdum.vbi ponit differentiā. Nā
ſm leges cōiter ſacrilegium ſi res eſt
ſacra ⁊ auferatur de loco ſacro.ſʒ ſm
canones ſufficit alterum tantum.de
quo.xviij.q.iiij.ſacrilegium.

¶ Septuageſimaprima differentia.
Scd̄m leges in vſucapione requirit̃
bona fides ab initio.l.j.C.de vſucap.
trāſfor. Sed ſm canones cōtinua exi
gitur bona fides.xvi.q.iij.§.poteſt.⁊
ſecundum leges in longiſſima pre-
ſcriptione non requiritur bona fi-
des nec iuſtus titulus.C. de annali

except.l.j.ſm canones preſcribēs de
bet habere bonam fidem.alś preſcri
ptio nō procedit.c.vigilanti.de pre
ſcrip.xxxiiij.q.ij.ſi virgo. quādoqꝫ ta
men ſm canones in lōgiſſima ꝓſcrip.
requiritur iuſtus titulus.vt notatur
in.c.ſi diligenti.de preſcript.et ibi no
tatur.⁊.xvi.q.iij.in ſumma.

Septuageſimaſecūda differentia
Scdm leges.interrupta preſcriptiōe
ꝑ litis cōteſt.poteſt poſtea poſſidēs
preſcribere.l.fi.C.d preſcript.xxx.an
norum.ſed ſm canones nō poteſt poſt
ea preſcribere poſſidens cum preſu
matur habere malam fidem.et de ſuo
iure titubare.C.d acqui.poſ.l.nemo.
vnde nō preſcribit ad mille annos.c.
fi.de preſcrip.notatur in.c.per ſingu
las.xvi.q.iij.

Septuageſimatertia differentia.
Iure ciuili in preſcribēdis iuribus q̄
continuā cauſam nō habēt requiritur
duplicatum tempus.l.fi.C. de ſeruit.
l.ſi ſit ꝯſtitutis.ff.queādmodū ſeruit.
amit.Sed iure canonico ſm canones
in oībus vel habeāt cām cōtinuā vel
non ſufficit preſcriptio.xl.annorum.c.de
quarta.de preſcript.et notatur in.c.
cum eccleſia ſutrina de cauſa poſſ.et
propriet.et qñqꝫ de iure ciuili.requiri
tur tempus cuius non exiſtet memo
ria.l.fi.de aqua plu.arcen.

Septuageſimaq̄rta dr̄ia. Ius ca
nonicum reprobat ſportulas dādas
iudicibus.c.cum ab omni.de vita et
hone.cle.ſecus de iure ciuili tam in or
dinario ꝙ̄ i delegato.d.c.cū ab omni
et ibi per abb.et alios.ſed an con
ſuetudo valeat in cōtrarium.de iure
canonico Spe.in ti.de ſalarijs.in.§.j.
verſi.ſi vero ordinarius tenet ꝙ ſic.ſꝫ
glo.ſingularis in clem.ſtatutū de ele
ctio.tenet cōtrarium ⁊ allegat.d.c.cū
ab omni.et Lud.in ti.de cōſuetud.in
iij.ſingulari.et vide Abb.et alios in
d.c.cum ab omni.et Saly.in ſimili.l.
iubemus.C.ad.l.iul.repet.poſſet dici
ꝙ iudex ſiue ordinarius ſiue delegatꝰ
ſi nō habet beneficiū ſufficiēs nec red
ditus ſufficiētes ꝙ iſto caſu ius cano
nicum nō reprobet ſportulas.per.d.
c.cum ab omni a cōtrario ſenſu et lo
quatur in delegato tamē ratio tex.
militat etiam in ordinario alś aut ꝓ
cedat glo.d.clem.ſtatutum.

Septuageſimaquinta differentia
De iure ciuili ex pollicitatio.nō agit
l.pactū.ff.de pollicitat.que eſt vnius
tantum promiſſio.l.ſciēdum.§.dictū.
ff.de edil.edicto.tamē de iure canoni
co ex pollicitatio.poteſt agi vt ē tex.
et ibi abb.in.c.qualiter.de pactis.dū
tex.dicit ꝙ omnis promiſſio eſt neceſ
ſario executioni mādanda.nec tex.re
quirit ꝙ interuenerit ſtipu.vel alia ſo
lēnitas.et ſic videtur cum verbum ꝓ
miſſio ſit multum generale.nedum in
pacto ꝙ eſt duorum.ſed etiā in pollicita
tio.q̄ vnius tantū.d.§.dictū debet ha
bere locum tex.d.c.qualiter.Nam ex
ſignificato huius verbi ꝓmittuntur
nō eſt neceſſe ꝙ interuenerit pactum
ſed ſufficit mala promiſſio tantum.et
ꝓ hoc allegat tex.in.c.iuramēti.xxij.
q.v.vbi inter ſimplicem loquelam et
iuramētum deus nō facit differentiā
ſcꝫ quo ad obligandum ꝓmittentem
vel iurantem aliquid.nam vterqꝫ pec
cat cōtraueniendo:licet in qualitate
reatus ſit differētia.q̄ grauiꝰ veniēs
cōtra iuramētū peccat.c.penul.de iu
reiurā.⁊ ꝓ hac opi.facit qd̄ dixit pſal
miſta.que ꝓceſſerunt de labijs meis
nō faciā irrita.et ſic ſiue via pollicita
tionis ſiue via pacti.Sed tu adde ꝙ
abb.fuit ſibiipſi cōtrariꝰ.nā in.c.cum
inter vniuerſitas.de elec.tenuit ꝙ nō
agatur ex pollicitatio.pro quo facit
nam ſpāle eſt in pijs cauſis.vt ex polli
citatione agatur ſm Bart.et Bald.
in.l.illud.C.de ſacr.ſanc.eccle.ergo in
contrarium eſt ius cōmune in alijs ⁊
idem tenet Io.and.in addi.Specu.
in ti.de ceſſione actiōe.et abb.in.c.ex
parte de cenſibus.et Io.de Imol.in
c.ij.d cōſuetudine.nō obſtat tex.in.d.
c.qualiter.in verbo promittuntur.q̄
intelligitur ſm Io.andr.vt faciat ad
titulum ſcilicet per ſtipulat.vel pactū
et nō de pollicit.et eodē modo reſpō
deo ad.c.iuramenti.q̄ vel loquitur in
pacto vel iuramēto.nam fortius eſt
pactum conſenſu duorum ꝙ̄ pollicita
tio.l.pactum de pollicitat.ſed in pijs
cauſis poſſet ſaluari abb.q̄ tūc de iu
re ciuili et canonico ex pollicitatione
agitur etiā ſi nulla cauſa ſit expreſſa.
q̄ tacite dicitur expreſſa ꝑ anima.l.ſi
quis tytio.de leg.ij.in gl.⁊ i.d.l.illud.
fateor tamen ꝙ peccat mortaliter nō
obſeruādo pollicitationem.⁊ ita pōt
intelligi qd̄ dixit pſalmiſta.facit qd̄ di
citur de voto qd̄ eſt quedam pollicita
tio.vt per abb.et doc.in.c.literaturā.
de voto.et archi.in.c.q̄ bona.xvij.q.
j.et ibi habetur ꝙ ex voto quis obli
gatur ergo ex pollicitatione.facit qd̄
habet in.c.ex parte.et in.c.ꝙ ſuꝑ his
et ibi abb.de voto vnū tm̄ reddit me
dubium ad tenēdum illud qd̄ tenuit
abb.in.d.c.qualiter.Nam pollicitatio
acceptata tranſit in pactum.l.pactū.
de pollicit.ergo queādmodum ex pa
cto nudo agitur de iure canonico.ita
etiā ex pollicitatione.Et ideo cogita
q̄ per iſtam rationem forte opi.quā
ponit abb.in.d.c.qualiter.eſt verior
ꝓ qua facit qd̄ nota.do.Anto.in.c.ſi
cautio.in.ij.col.de fide inſtru.vbi de
eq̄tate canonica.cōfeſſio facta abſen
te parte valet.vt nunc dico in ſequēti
differētia.⁊ hāc cōcluſionē tene mēti.

Septuageſimaſexta differentia.
Licet cōfeſſio facta parte abſente nō
preiudicet confitenti.vt eſt tex.in.l.cer
tū.§.ſi quis abſente.de cōfeſſis.illud
eſt verum de iure ciuili.Secus de eq̄
tate canonica.q̄ valet ſm do.Anto.
in.c.ſi cautio.de fide inſtr.nam ſm eq̄
tatem canonicam ſola mens videtur
ſufficere.et hoc videtur voluiſſe glo.
in.c.quotiens.in verbo promitto.in
fi.j.q.vij.et dicit Imol.in.c.ſi cautio.
illud dictum do.Anto.eſſe ſingulare.
et firmat Card.ibi dicens.de iure ca
nonico valere cōfeſſionem factam par
te abſente.⁊ Dominicus in.§.de his
ad finem.iij.q.ix.⁊ Bal.in.c.inotuit.
in prima col.de elect.vbi in cauſis ec
cleſiaſticis et ſpiritualibus valet con
feſſio abſente aduerſario.et idē Bal.
in.l.rationes.C.de probat.et ideo di
cit ꝙ nō poteſt reuocari.allegat no
tata i.d.c.quotiēs.⁊ in.c.ꝙ̄ꝙ̄.de vſur.
in.vj.et Bal.in aut.ſimiliter.C.ad.l.
fal.et in.l.illud.d ſacro.ſan.eccle.⁊ i.l.
gñaliter.in.x.q.C.d nō nu.pec.vbi cō
feſſio i teſtā abſnte ꝑte valet de eq̄ta
te.vide tm̄ do.Abb.i.c.ſi cautio.⁊ i.c.
fi.i.vij.col.de cōfeſſis.impugnātē hāc
differētiā iter ius canonicū ⁊ ciuile.ſꝫ
tamē cōis opi.eſt quā dixi.et illa re
gula de iure ciuili limitat multis mo
dis.de quibus i.d.c.ſi cautio.et in.d.
§.ſi quis abſente.

Septuageſimaſeptia dr̄ia. Licet
de iure ciuili incertitudo vitiet ꝓmiſ
ſionem.l.triticum.l.qui inſulam.ff.de
verb.obli.q̄ liberatur q̄s dādo mu
ſcam.tm̄ de equitate canonica nō vitia
tur ꝓmiſſio ſed taxatur aliquid arbi
trio boni viri.c.j.de decimis.c.q̄to de

cenſi.ſm archid.in.c.ſunt nõnulli.j.q.
j.⁊.d.abb. in.d.c.j.⁊.in.c.ex pte poſt.
d.Anto.de cenſi.et Bal.in.l.qui mu
tuam.§.ſalarium.ff.manda.et Jo.de
anania.in.c.cũ iuramento de homici
dio.⁊ cardi.in clem.prima . in.xxviij.
queſtione de teſtamentis.

¶ Septuageſimaoctaua.Differen-
tia. De iure ciuili ſex ſunt etates mũ
di ſm glo.in epl'a victor ⁊ ibi per Albe
ricũ q dicit ſecus de iure canonico:q
ſeptem ſunt vt per glo.in.c.j.de cele-
bra.miſſ.⁊ in pemio ſexti.⁊ tex.xxxv.
q.iiij.c. .⁊ quot durauerint dicte eta
tes vide Albericũ in dicta epiſtola vi-
ctor.⁊ Albericũ in dictionario iuris ci
uilis in vbo etas circa fi.⁊ dominicuz
poſt glo.in.d.proemio vi.in fine.

¶ Septuageſimanona . Differẽtia
De iure ciuili Abb.ponit p epum vt
eſt tex.in.§.ordinationẽ in autentico
de monachis:iure añt canonico eligi
tur a ↄgregatione monachorũ.c.ab-
bas.c.ſeqnti.xviij.q.ij.c.cum dilect⁹:
de cõſuetudine.⁊ hodie ius ciuili re-
ductũ eſt ad ius canonicũ vt eſt tex.
in.§.iubem⁹.in autentico.de ſanctiſſ.
epiſcopis.⁊ Abericus in dictionario
iuris ciuilis in verbo Abbas.

¶ Octuageſima.Differentia.Nam
dixit Bald.per illum.tex.in.c.qua-
liter.de pactis.⁊ Lud.in.l.ſtipulatio
iſta.in pn.ff.de verb.ob.ꝙ q aliquid p
mittit debet curare vt adimpleat et
ſic videt ꝙ in omni pacto itelligitur
promiſſio ſe facturũ et curaturũ : er-
go ſm ipſum ſi quis promittat factũ
alienum videt promittere ſe facturũ
et curaturũ:⁊ ſit factũ propriũ qd di
cit eſſe falſum niſi in pretoris ſtipula-
tionibus.Naz in ſtipulatione dandi
aliud eſt pmittere dare aliud curatu
rũ.l.fi.ff.ſi cer.pet.⁊ p hac cõcluſione
facit qd voluit Raph.⁊ Lud.in.d.l.ſti
pulatio.in princi.vbi ſi iteruenit iura
mẽtũ in promiſſione facti alieni late
iuramentũ operat vt videatur pmit
tere ſe facturũ ⁊ curaturũ argumẽto
l.cũ pr.§.filius.de leg.ij.⁊ Bar.in.l.ſi
qs p eo.ff.de fideiuſ.⁊ tex.in.c.ex lite
ris.el.ij.⁊ in.c.ſicut.iũcta glo.d ſpõſ.
et gl.in.c.vbi non eſt.xxx.q.ij.⁊ in.c.ſi
quis parẽtes.xxxj.q.iij.vbi habet ꝙ
valz illa pmiſſio iurata pmitto ꝙ ta
lis tibi nubet:q iuramẽtũ in hoc ſup
plet ⁊ hoc idẽ firmat Ange.⁊ Jmol.
in.l.iter ſtipulantẽ.in prin.de vb.ob.
Bal.i.l.fi.C.de nõ nu.pec.tex ⁊ abb.
in.c.ex reſcripto.de iureiurã.⁊ voluit
Bal.in.l.fi.C.d ſponſal.⁊ ibi dixit ꝙ
ſpãle ẽ in ſpũalib⁹ ⁊ in matrimonio ⁊
ſpõſalib⁹ ꝙ ille q pmittit factũ alienũ
obliget q videt pmittere ſe facturũ
⁊ curaturũ g in ↄtrariũ eſt ius comu-
ne in alijs iurib⁹ vulg.ſz adde ꝙ in cõ
trariũ facit qd voluit Bal.i.d.l.fi.C.
de ſpõſ.⁊.do. Ant.i.d.ſicut.vbi dicũt
ꝙ de eqtate canonica idiſticte pmiſſio
facti alieni valet q vr pmittere ſe fa-
ctuꝝ ⁊ curaturũ:nã qua rõne i ptorijs
ſtipulationibus valet ſtipulatio facti
alieni p.l.qtiẽs.ff.de vb.obl.q ppter
eqtatẽ ptoris vr pmittere factũ alie
nũ.⁊ ppriũ ſe curaturũ:eadẽ rõne et
multo forti⁹ de iur canonico vbi ſemp
attẽdit equitas p.c.dilecti de iud.ſz
cõtra hãc opi.ſentiat Ang.i.d.l.inter
ſtipulantẽ i pri.⁊ hec opi.faciliter poſ
ſet ſuſtineri.q videm⁹ de eqtate ca-
nonica multa ↄ regulas iuris cõmu-
nis.vt in pacto nudo in ↄfeſſiõe facta
parte abñte ⁊ i multis differẽtijs.ſu-
pra poſitis.Nõ ẽ g mirũ ſi i caſu iſto
valeat pmiſſio facti alieni q videar p
mittere me curatuꝝ ⁊ facturũ.ſz vt di
xi.An.i.d.l.iter ſtipulãtẽ dixerit ꝙ ta
lis nõ ẽ deducibilis obl.facti alieni ẽt
in foro canonico poſtquã nõ orit nec
ciuilis nec naturalis obligatio vt ple
ne per Lud.in.d.l.ſtipu.in prin.⁊ ibi
Rap.et paul. de caſt.quare nõ valeat
ſtip.facti alieni.

¶ Octuageſimaprima differẽtia.Lz
de iure ciuili in cõtractibus in nomi-
natis ſit locus penitẽtie.l.ſi pecuniã
in pn.ff.de condit.ob cauſam tñ de iu
re canonico in quattuor cõtractibus
innominatis nõ habet locũ peniten-
tia.hoc tamẽ indeciſuz reliquit Bal.
in.l.petens.C.de pactis.prope finez
ſed in rub.C.de rerum permut. deci
dit.ꝙ non habeat locum penitentia:
niſi ex defectu fidei non ſeruate ab al
tera pte qd appellatur defectus cau-
ſe.c.cũ inter.de elec.Ang.tamen in.l.
in traditionibus.ff.de pactis aliter.
loquitur ⁊ ibi dicit ſimpliciter ꝙ in cõ
tractibus innominatis oritur obliga
tio ante implementum per glo.ibi ſz
re integra habet locũ penitentia.Sz
de iure canonico nõ hz locũ pnia quia
ſola naturalis eſt deducibilis in iudi-
cio.c.j.de pactis.⁊ nõ dicit plus.Sed
tu aduerte q hoc pẽdet ex articulo.
an oriatur naturalis obligatio ante
implementũ ⁊ tenendo hoc eſt neceſ-
ſarium dicere ꝙ oriatur.Als vero nõ
eſt dubium ꝙ eſſet locus pnie ex quo
nullo iure iuuaretur nitens ex conien
ſu.⁊ adde lud.in.d.l.ſi pecuniã.in pn.
et alex.conſilio.l.Jncipit ex themate
vbi tenet dictũ Bal.in rubrica de re-
rum permu.Nec miruz ſm ipſum q
de iure canonico pactũ inducit actio-
nem ⁊ illos effectus quos producit
ſtip.ſcdm cões cõcluſiones illos oẽs
pducit pactũ ⁊ hoc intelligit verum
Bal.ſm ipſum in.l.cũ qs.in.xj.col.C.
de iuris et facti igno.⁊ in.l.ſiue apud
acta.in ſcda col.C.de trãſactio.ſcilicet
ſi ille qui agit vellet ex nudo pacto de
pmutãdo primo implere pro pte ſua
als etiã de iure canonico ex cõtractu
inito et celebrato per pactũ nudum
non oriretur actio allegat notata in
c.cum inter.R.ſeniorem. de elec.

¶ Octuageſima ſcda.Dria Lz de iu-
re ciuili mala fides defuncti noceat he
redi.l.j.C.de pſcrip.lõg.tpis.tñ de iu
re canonico ſecus ſm dy.i regula poſ
ſeſſor male.et bar.in.l.cũ heres de di-
uerſis et temporum preſcrip. mala fi
des defuncti nõ nocet heredi qui nõ
vtitur adminiculo defuncti etiaz quo
ad cauſam heredis . et Barto . in.l.
vitia.C.de acqui.poſ.⁊ Angel.in.l.ſi
ego.§.factũ.ff.de pub.⁊ Jo. de imol.
in.l.ſequit.§.heres de vſucap.et in.c.
fi.in.xviij.col.de preſcrip. Abb.i.c. de
quarta.et in.c.ſi diligẽti.de preſcr.

¶ Octuageſimatercia. Differentia
De iure ciuili difficultas pſtatõis.nõ
ipedit effectũ ſtipulatiõis et ei⁹ vali-
ditatẽ.l.cõtinuis.§.illd.ff.de vb. ob.
ſecus de iure canonico vt eſt gl.nota-
bilis in.c.beatus.xxij.q.ij.

¶ Octuageſimaquarta.dria. De iu
re canonico nõ põt iudex citare ſubdi
tũ ſuũ exñtẽ extra territoriũ. cle. pa-
ſtoralis.de re iud.ſz de iure ciuili ſcdz
albericũ in.l.omnes in. §. ſi vero ex-
paritor.C.de epiſcopis ⁊ cle.An autẽ
iſtud ſit veruz ⁊ quomodo vide plene
abb.in. c. fin. de foro competenti qui
rephẽdit Cy.q dicebat ꝙ cle.paſtora
lis pcedebat ab errore canoniſtaꝝ et
vide bar.in.l.j.ff. de requirẽ. reis ⁊ in
extrauagãti ad reprimendũ in verbo
p edicta ⁊ Ang.i diſputatiõe bonon.
in ſcda charta:et Ang.aret.in tracta-
tu maleficiorum charta.lxxvj.⁊ Frãc.
aretinus conſilio . lviij . in principio.

¶ Octuageſimaquinta differentia licet de iure ciuili in mutuo ꝛ dote poſſit opponi infra biēnium exceptio nō numerate pecunie. et poſt biennium excludatur. l. in cōtractibus. C. de nō nu. pec. tamē de equitate canonica auditur etiā poſt biennium volens probare pecuniaꝫ nō numeratā vt voluit not. Dy. in regula locupletari. de re. iuriſ. ꝛ Lud. in. l. ſi diuortio. ff. de verb. obli. ꝛ Ang. cōſi. cliiij. videt̄ prima frōte ꝛc. et. d. Ant. et Jmol. in. c. fi. in fi. in penul. charta d̄ ſolutiōib⁹. ꝛ Bal. in. l. ſi ex. aut in. ix. queſtiōe. et ibi Saly. in. ij. q. C. de nō nu. pec. et Bald. in d. l. in contractibus. et in repet. l. ij. in xxiij. charta in verſi. v. queritur. ff. de iureiu. dicēs quo ad hoc vt onus probandi incūbat opponenti. Et ad hāc dicit Jo. de Jmol. in. d. c. fi. eſſe comunē opi. et Saly. in. d. l. in contractib⁹ quāuis ſpec. in ti. de reſti. in integruꝫ ꝛ. d. Ant. i. c. qꝛ plerīqꝫ. in. v. col. de immut. eccl. et Bal. in. l. cum quis. in vltima charta. C. de iuriſ. ꝛ facti. igno. ſimpliciter voluit ꝙ lapſus bienniꝫ inducat totale ſilentium etiam de iure canonico ſed pro cōmuni opi. facit quia hoc modo reſiſtitur peccato, ne creditor ditetur cum aliena iactura. Contra. d. regulā locupletari: quia tale lucrum eſt iniuſtum ꝛ ideo ſm̄ Jnno. in dicto. c. quia plerīqꝫ in foro cōſcientie etiā ſi nō potuit probare debitor pecuniā non numeratam: eſt tamē tut⁹ in conſcientia nec per hoc tenetur aliquid ſoluere immo poteſt totum ſuū dare in elemoſinis ꝛ nihil dare illi creditori ciuili et, ſi aliquid ſolueret ille tenetur reſtituere q̄tūcunqꝫ ciuilis vt deatur fingere et diſponere ſuper tali debito tanq̄ vero ex ſola taciturnitate bienali ipſius debitoris vt per Jnno. ant. et Abb. in. d. c. quia plerīqꝫ. ꝛ Bal. in. d. l. ſi ex cau. et in. d. l. cū quis in vltima col. ꝛ in. l. j. in. iij. col. C. de cōfeſſis. et ratio quia. l. ciuilis fundans ſe ſuper preſumpt. quia preſumit datum mutuū. et ideo non habet locuꝫ in foro conſcientie vt per Bal. in. d. l. cum quis. ꝛ dixi. s̄. in euidentialibus. Petrus de anch. in in regula poſſeſſor in. xiiij. charta. Jo. de anania in. c. in literis. de rapt. ꝛ Jo. and. in. c. is q̄ fidem. de ſponſ. qd̄ eſt notabile.

¶ Octuageſimaſexta differētia. Licet impedito impedimēto facti de iure ciuili currat tempus licet detur reſtitutio ſi impedimētū fuit iuſtū. al's ſecus. l. j. §. ſi quis in. vbi Barto. ff. de itinere actuqꝫ priuato ꝛ. l. vnus ex ſocijs. §. fin. de ſeruit. vrb. pred. Tamen de iure canonico impedito etiā impedimento facti non currit preſcriptio vt eſt tex. notabilis ꝛ ibi Jo. d̄ Jmol. in. c. quia diuerſitatē verſi. ſi tamē. de conceſſ. preben. q̄uis impedimentum preceſſit culpa ſua. d. c. qꝛ diuerſitatē.

¶ Octuageſimaſeptima differentia. Annus proprie cōſtat ex. ccclxv. dieb⁹ ꝛ ſex horis. l. cum heres. §. ſtichus. ff. de ſtatu lib. Que hore collecte inſimul in quattuor annis faciunt vnum diem naturalē quē appellam⁹ biſextilē qui attribuitur ſꝫ leges februario ſm̄ vo canones attribuit̄ Martio vt eſt gl. notabilis in. l. iij. §. minorem. ff. de minoribus et in. l. cum biſextus de verborum ſignifi.

¶ Octuageſimaoctaua differētia. Lꝫ de iure ciuili ſm̄ magis cōmunē opi. cōſuetudo ſit ꝙ frater maior debeat facere partes ꝛ minor eligere vt not. Bal. in. l. ſi maior. C. cōmuni diuidūdo et Bar. in l. j. C. de his qui ſe deferunt lib. x. tamen de iure ciuili hoc nō

reperitur cautum. ſed iudicio ſortis eſt relinquēdum. l. ij. C. q̄n et quibus quarta ps debetur lib. x. et Ang. in. l. ij. C. cōmunia de leg. ꝛ Jmo. in. l. ſuus quoqꝫ. i pri. de heredi. inſtit. ꝛ Angel. Aret. in. §. quedā in fi. inſtit. de actio. Tamē ſm̄ canoniſtas Hoſtiē. Pet. d̄ ancha. Anto. et Abb. in. c. j. de proch. dicūt eſſe. ſed⁹ qꝛ de iure canonico minor dꝫ eligere et maior dꝫ diuidere. vt patet. in. d. c. i. Jo. de ana. in. c. q̄liter ꝛ q̄n el. j. de accuſ. ꝛ pbatur rōne qꝛ habemus autoritatem veteri teſtamēti Nam abraam frater maior fecit partes et loth minor elegit vt dicit Auguſti. de ciuitate dei relatus a Bal. in. d. l. ſi maior et idō ſtantibus autoritatib⁹ veteri teſtamēti dixit glo. notabilis in. c. de libellis. xx. diſ. ꝙ dictū alicuius ſancti munitū autoritate veteris teſtamenti prefertur cōſtit. papali et imperatoris i deciſionibus cauſarū ſec⁹ ſi nō eſſet munitū autoritate legis diuine. qꝛ tūc cōſtitutio papalis prefertur dicto cuiuſlibet ſancti. Quia pape non ſanctis fuit data ptās legis cōdēde. c. pposuit. de cōceſ. preben. ergo ſequitur, in pposito ꝙ dicta illoꝝ ſctōꝝ patrū fulcita autoritate veteris teſtamenti ſunt ſeruāda in deciſionibus cāꝝ vide qd̄ in ſimili dixit Abb. in. c. qualiter et q̄n el. ij. de accu. ꝛ ideo cum canoniſte cōiter teneāt opi. iſtaꝫ habebit locū etiam de iure ciuili. qꝛ tex. dicti. c. j. de prochijs multū ſtringit ꝯ legiſtas lꝫ doctores dicāt ꝙ ille tex. loquitur in bonis eccleſiaſticis. vl' ibi fauore eccleſie tā reſpectu eligētis qꝛ preſumitur ꝙ epiſcopus iunior magis ſuperuiuet ꝛ ſic plus conſeruabit res eccleſie et etiam reſpectu diuidentis quia cum ſit antiquior in dignitate pſumitur habere maiorē notitiā ꝙ̄ iunior ꝛ melius diuidere. Tn̄ Jo. de anania in. d. c. qualiter dicit ꝙ nulla dictaꝝ ſolutionū eſt bona et idō tenēduꝫ ꝙ cū nuulla reperit̄ clara deciſio legiſtaꝝ ꝛ reperiatur canō. in. d. c. j. ergo ei ſtandum in vtroqꝫ foro iuxta. c. Rainucius. de teſtamētis. ꝛ. c. per venerabilem. qui filij ſint legit. ꝛ. c. licet ex ſuſcepto foro competē.

¶ Octuageſimanona drīa. De iure ciuili qs non tenet̄ fugere immo pōt aliū occidere p defenſione pſone ſue ꝛ rerū ſuaꝝ. l. furē nocturnū. de ſicc. l. itaqꝫ. ff. ad. l. aquil. q̄n aufugere eſt ſibi verecūdia. Nam fugare aliquē eſt iniuria. l. itē apud labeonē. §. j. de iniurijs ergo propulſando iſtā iniuriā lꝫ occidere vt per Bar. Bal. ꝛ Saly. in. l. j. C. vn̄ vi. ꝛ in. l. vt vim de iuſticia ꝛ iure. De iure vero canonico dicit Jo. de imol. in. cle. j. de homi. ꝙ tenetur aufugere etiā ſi ſit ſibi iniuria qꝛ melius eſt pati aliquaꝫ leſionē fame quā acriter in hominem exardeſcere dixit tex. in. c. ſuſcepimus. in fi. de homi. ꝛ ibi plene per Jo. de anania dicētem ꝙ Abb. in. c. ſignificaſti. de homi. dicebat ſub dubio forte ꝙ de rigore iuris opi. Bar. in. l. vt vim. de iuſticia et iure eſt verior ꝙ nullo modo teneatur aufugere ſed in foro aīe alia opi. vt diſtinguat̄ qualitas perſone ſit verior ar. d. c. ſuſcepimus. ipſe vero Jo. de anania dicit ꝙ d̄ iure canonico poteſt diſtingui aut agitur de pena irregularitatis ꝛ indiſtincte tenetur aufugere: aut de alia pena imponenda pro homicidio de qua i. c. j. de homi. et tunc nō tenetur aufugere. et iſtud fuit de mente Jo. de imol. in. d. cle. j. de homi. ꝛ ibi vide zēzel'. ꝛ doc. ꝛ alex. in conſilio cix. in primo volumine. et doc. in. l. j. C. vnde vi.

¶ Nonageſima differētia. De iure
ciuili pro defenſione rerū;tunc licitū
eſt occidere furem nocturnū.ꝺ.l.furē.
nocturnū.et.ꝺ.l.itaqꝫ.niſi res eēt mo
dica.vt eſt tex.ſing.ī.l.ſi ex plagijs.in
§.tabernarius.ad.l.aquil.quē allegat
Ang.in.l.j.C.vñ vi.et Matth. de ma
theſ.notabili.xxxvij.et Ang.in tracta
tu maleficioꝝ.charta.lxviij.in fi.ꝛ dr̄
res vilis;ſeu leuis arbitrio iudicis ſm
Ang.ī.ꝺ.l.j. Nam ſi liber doctoris au
feratur in quo habet memoriā.ll.apo
ſtillas dicetur res non parua habito
reſpectu ad ipſum.licet ſi eſſet penes
extraneū reputaretur vilis.facit tex.
in.ꝺ.c.ſuſcepimꝰ ibi pro rebus vilibꝰ
ꝛ trāſitorijs nō dꝫ tam acriter exarde
ſcere. De iure āt̄o canonico ꝓ ꝺefenſ.
rerū tātum nō licet occidere.vt plene
declarat Abb.ꝛ Jo.de anania.in.c.ij.
et in.c.ſuſcepimus. de homi.lꝫ dicat
Jo.de ana.ꝙ etiam vr̄ ꝙ de iure ciuili
non ꝓbatur ꝙ ꝓ defenſione rerū tan-
tum ſit licitū occidere.q: iura ciuilia
loquūtur quādo ſe ꝛ ſua defendit nō
ſua tm̄ vide ī dictis locis plene ꝑ Ab-
ba.ꝛ Jo.de ana.ꝛ Ang.ī.l.qm̄ multa.
C.ad.l.iul.de vi. vbi poſt Inno.in.c.
olim.de reſtit. ſpol.dicit ꝙ nō ſolum
laicis ſꝫ clericis lꝫ ī ꝑſonam raptoris
vim inferre ꝓ rapina ī vadēda:dūmō
nō excedat modū.qꝺ dicit menti tenē
dū ꝛ ſubdit ꝙ de iure canonico ꝓ de-
fenſione reꝝ bñ licitū eſt ꝑcutere cū
moderamine.ſꝫ nō occidere.ꝺ.c.ſuſce
pimus.forte ſm Jo.de ana.in.ꝺ.c.ij.
pōt defenſari.vt ēt ꝺ iure ciuili nō ſit
licitū occidere.ꝛ ſic nulla ſit differētia
inter ius canonicū ꝛ ciuile.dixit tamē
Abb.in. ꝺ.c.ij.ꝙ poſſumus dicere ꝙ
in foro ſeculari cōtētioſo ꝓcedit opi.
legiſtarū.per.l.itaqꝫ.ad.l.aquil.ſꝫ tm̄
per hoc nō euitat̄ peccatū.et in foro
penitentiali dꝫ imponi penitētia. ꝺ.
c.ij.ꝛ ꝓ hoc allegat gl.notabilē in.c.
īter.xxxiij.q.ij. vbi ꝺ iure ciuili pater
pōt occidere filiā adulterā;et etiam
maritꝰ in certo caſu.l. ꝙ ait.l. ꝙ ī ea.
de adul.ꝛ tm̄ in foro aīe quo ad deum
peccat ꝛ imponit̄ grauis pnīa.c. ad-
mōnere.xxxiij.q.ij.ꝛ ideo dicit glo.in
ꝺ.c.inter ꝙ ꝓpter cōceſſionem iuris
ciuilis non excuſatur quis a peccato
homicidij. Nam potius debet relin-
quere tunicam ꝛ palium ꝙ̄ aliquem
interficere.ꝺ.c.ſuſcepimus.vbi dixi de
hom icidio.

¶ Nonageſimaprima.dr̄ia. De iu-
re ciuili frāgēs carceres punit̄ pena
capitali etiā ſi ſit innocēs.l.pe.ff.de
cuſto.reoꝝ.l.i.ff.de effract. Sed de iu
re canonico eſt alia pena vt.ꝑ Jo.de
ana.poſt doct.in.c.pe.de apoſtatis.

¶ Nonageſimaſecūda dr̄ia De iu-
re ciuili carcer eſt īductꝰ ad cuſtodiā
nō ad penā.l. aut dāna.§.ſolēt.ff.de
penis nat.in.l.i.ff.de cuſto. reoꝝ.ſed
de iure canonico ꝛ ad cuſtodiā et ad
penā inuētus eſt.c.ꝙuis.de penis.in
vi.facit qꝺ not.Jo.de ana.in.c.in ar-
chiepāatu ī penul.col.de rap.vbi dixit
ꝙ carceratio ꝺ iure ciuili nō eſt mixti
imperij q: nō eſt ad penā ſꝫ ad cuſto
diā.l.īcredibile.C.de penis. Sꝫ de iu
re canonico ſecꝰ q: ē ꝑmiſſa ꝛ ꝑpetua
c.nouimꝰ.de verb.ſigni. ꝛ.ꝺ.c. ꝙuis.

¶ Nonageſimatertia differētia De
iure ciuili iudei vel alij infideles non
gaudent priuilegio vt ſi ꝯfugiant ad
eccleſiā qn poſſint capi.l.i.C.de his q
ad eccleſiā confugiūt. q: non debent
defendi ab eccleſia qui ſunt rebelles
eccleſie vt ibi per Saly.ꝛ Jo.de ana-
nia in.c.iij.de iudeis.glo. in auten.de
mandatis principum.§.publicorum.
De iure vero canonico dicit Guil.

de mōte Lauduno. Pe.de ancha.et
Jmol.in clemē.j.de pnīs ꝙ īmo iu-
dei gaudēt tali priuilegio.voluit Jo.
de fantucijs poſt Archidi.in.c.diffini
uit.xvij.q.iiij.vbi ſeruꝰ.liber.iudeus.
et excōicatus gaudēt illa ꝓrogatiua.
q: canones regulariter dicūt ꝙ nullꝰ
cōfugiēs ad eccleſiā debeat inde ex-
trahi niſi ſit publicꝰ latro ꝛ depopu-
lator.c.ſi.de īmu. eccle.eſt enim da-
tū illud priuilegiū rōne loci tantum
ſm Jo.ꝺ anan.in.ꝺ.c.iij.ſunt em̄ iu-
dei ſub ꝓtectiōe eccl'ie.c.ſicut ꝺ iude.
et tenēdo ꝯtrarium videretur ſentire.piu
dicium nō ꝯfenſiōe.ꝫ.ꝑ.ꝺ.l.j.ꝛ rn̄deo ad
l.j.C.de iudeis.ꝙ loquitur ille tex.qn̄
ſimulate ꝛ ficte fugiat ad eccl'iā ꝯſi-
dera tm̄ ſꝫ Jo.ꝺ Anan.in.ꝺ.c.iij.ꝙ ex
quo reperit̄ tex.iuris ciuilis expreſ-
ſus ꝛ nullus reperit̄ de iure canonico
qui dicat cōtrariū vr̄ dicēdū ꝙ nō ſit
dr̄ia inter ius canonicū ꝛ ciuile nec ꝑ
dicta doctorū dꝫ corrigi.l.j.C.de his
qui ad eccl.cōfu.ar.notatorꝝ ī.c.cupiē
tes.§.ꝙ ſi per viginti .de elect.li.vj.

¶ Nonageſimaquarta.dr̄ia.pena.l.
ſi quis in tantā.C.vñ vi.habet locū ꝺ
iure ciuili:vt inſt.vi.bon.rap.§.ij. Sꝫ
in foro canonico nō habet locū dixit
Bal.in rubrica q feud.dare poſſ. ad
finē ꝛ allegat not.per glo.in.c.j.de do
lo ꝛ contu.vbi talis rigor nō habet lo
cū in foro canonico dicūt tm̄ doct. in
ꝺ.c.j.ꝙ opi.ꝯtraria eſt verior vt nō ſit
dr̄ia ꝛ habeat locum in vtroqꝫ foro.c.
placuit xvj.q.vj.c.ij.de ord.cogni.gl.
in regula delictum.in.vi.

¶ Nonageſimaquīta dr̄ia.vt actus
vniuerſitatis valeat dñi ſimul cōue-
nire ſaltē due partes per.l.nulli.ff.ꝙ
cuiuſqꝫ vniuerſitatis ex qbus duabꝰ
partibꝰ dꝫ ad minꝰ maior ꝑs cōſenti-
re ſufficiet q: cum repſentēt totā vni-
uerſitatē .ꝺ.l.nulli.l. noīationū.C.de
decuriōibus.li.x.ergo.factū a maiori
parte iſtaꝝ duaꝝ dicet̄ factū ab ipſa
tota vniuerſitate:vt ꝑ abb.ī.c.cū oēs
de conſt.vbi dicit hāc opi.eſſe cōē lc
giſtarū et canoniſtaꝝ aliqn̄ glo.varia
uerint vbi per eū ꝛ Bar.in.l.omnes
populi. Adde tm̄ Jo.de Jmol.in.c.
hūilis.ad maiorit.ꝛ obed.in.iiij.char
ta vbi ꝛ iā dicit ꝑdictā eſſe cōem opi.
licet conetur ꝓbare ꝙ de rigore iuris
canonici ſufficiat maior ꝑs eorū q de-
bent vocari licet nō faciāt duas ꝑtes
vocādorū vt volūt multe gl.ꝛ de iure
ciuili nō qdē vocādoꝝ ſed totius vni
uerſitatis vt ibi ꝑ Jo.de Jmol.ī.ꝺ.
c.hūilis dicētem ſe ponere noua ꝛ qtī
diana:nō tamē dicit ipſe eſſe recedē-
dū a cōi opi.vt non ſit differentia in
ter ius canonicum ꝛ ciuile.

¶ Nonageſimaſexta differētia. De
iur̄ canonico vicarius inferioris a pri
cipe vt epi habet a lege iuriſdictionē
ordinariā.c.romana.de officio ord.in
vi.et in.c.ij.eo.ti. Et notant doc.in.c.
ij.ne pl.vices.ſuas. Eſt enī vnū et idē
tribunal.c.ij.de cōſuet.in.vj. Sꝫ.de iu
re ciuili talis vicariꝰ nō habet ordina
riā iuriſd.q: iferior eū cōſtituens ſibi
eā dare nō poteſt.l.more.ff.ꝺ iur.om.
iud.nec reperitur ꝙ lex ei det. vt ī.§.
ꝓhibemꝰ in autentica de col.l.ſolent
in prin.et.l.legati de offi.proconſu.et
plene per alex.in rubrica. ff. de offi.
eius cui mā.ē iuriſd.in vlti.char.ꝛ itel
lige ꝙ dixi vicariū epi de iure canoni-
co habere ordinariam illud eſt verū
quando eſt vicarius generalis ſecus
ſi in certa parte dioceſis ad certos
actus eſſet conſtitutus cū nō ſit pro-
prie vnum tribunal vt voluit gloſa.
reputata ſingularis in clementi.ij.in
glo. antepe. de ſcriptis. Barto.in

E ij

l.j.§.ſi.ff.quis ⁊ a quo appel.⁊ Bal.
in.rub.ſ.de offi.deleg.in.x.col.et an
ge.in.l.ꝑcipimus.C.de appel.⁊ ꝓba-
tur i.d.c.romana.⁊ in.d.cle.ij.⁊ Alex.
vbi.ſ.ſubdẽs ꝙ alia eſt dr̃ia inter ius
canonicũ ⁊ ciuile.q: lȝ.ep̃s poſſit vica
riũ facere.d.c.ij.⁊.c.vt offm̃.de hereti
cis i.vi.tñ magiſtratꝰ ab imperatore
creati nõ pñt regulariter ſibi ↄſtitue
re vicarios.§.nullã.in autẽtico.de de-
fenſ.ciuit.⁊ in.§.eis.in auctẽtico de
de mãda.prin.⁊ i.§.nullo.in auctẽtico
vt iud.ſine quoq̃ ſuffr.et an hodie.ſit
ſecus eo q: preſcripſerũt meorum ĩpe
rium declara:vt plene Alex.in.d.ru-
brica.in pc.col.

¶ Nonageſimaſeptima dr̃ia. Iure ci
uili ad extraordinariũ iudicẽ non põt re
ſcriptũ ĩpetrari niſi ordinariꝰ iudex re
quiſitꝰ denegat facere iuſticã.vt in au
tẽtico vt differ.iud.§.ſi vero.⁊ in au-
tẽtico de mando.pri in.§.permittẽs
ſecus de eqtate canonica:q: valet ĩpe
tratio iudicis ad lites ẽt ſi ordinariꝰ
nõ ſit in mora vel culpa ſm bal.in.l.ij.
circa fi.C.vt lite pẽdente.

¶ Nonageſima octaua dr̃ia. De iur̃
ciuili vicarij ſeu vicegerẽtes non pñt
imponere penã mortis vel mutilatio
nẽ mẽbri vt eſt tex.⁊ ibi glo. notabi-
lis in.l.ſuggerente.C de offi. eiꝰ q vicẽ
alteriꝰ gerit. Secꝰ de iure canonico
c.in archiep̃atu ď rapt.⁊ ibi p Io.de
anan.glo.xxiij.q.iiij.c.illď Bal.in au
tẽtica ſed nouo iure in prin.C.de ſer.
fugit.⁊ in.c.ſi qs deceſſerit.in fi.ſi de
feudo ďfũcti fuerit ↄtrouerſia.⁊ Lud.
cõſi.lviij.Ad diſcutiẽdũ i.ij.col. facit
glo.in.c.hi a quibus.xxiij.q.viij.

¶ Nonageſima nona dr̃ia. Tornea-
mẽtũ de iure ciuili nõ ẽ ꝓhibitũ nã lu
dere gr̃a virtutis oñdende ꝑmitt̃.ff.
de alcat.l.qua actiõe.§.ſi qs in collu-
ctio.ff.ad.l.aquil.iure vero canonico
eſt ꝓhibitũ ⁊ qdã dicũt ꝙ imo vtroq;
iure hodie per.l.j.C.de gladiat.li.xj.⁊
ibi glo.ſed adde ꝙ ſaltẽ de iure ciuili
digeſtorũ non ſunt ꝓhibita nec ẽt de
iure cononico indiſtincte ſȝ tũc demũ
qñ fierẽt ad oſtentationẽ viriũ ⁊ per
temerariã audaciã vt dicit tex.in.c.j.
de tornea. Nã papa dãnat torneamẽ
ta ꝓpter inſtãtes mortes ⁊ aĩaꝝ peri
cula:⁊ illa ẽ finalis rõ.ꝓpt̃ quã moue
tur legis lator ⁊ iõ putarẽ ſi ceſſarẽt
ille rõnes puta q: enſes eſſent ligati
quibꝰ mediãtibꝰ torneamẽta adducũ
tur et finis nõ eẽt viciatꝰ ꝙ ludꝰ eẽt li
citus vt ſiĺiter dixit bal.in rub.C.ď cõ
ditio.ob tur.cãm.⁊ Ab.in.c.qm̃ ↄ fal
ſam.ď ꝓba.in vlt.notabiliȝ in ludo.
aleaꝝ q ꝓhibet̃ propter multa mala
que ſequũt̃.⁊ iõ ſi ceſſent blaſſamie ⁊
furta ludꝰ aleaꝝ nõ eſt prohibitus
ſm Bal.ſed an haſtiludiuȝ ſit ludus
vetitus predicatores cõiter tenẽt qď
ſit per.d.c.primuȝ de torn.ſed potes
dicere vt dicebat qdaȝ modernus in
quodã tractatu ď ludo.quod tornea
mẽtũ eſt genꝰ ſeparatũ ab haſtiludio
ergo ex ſeperatis nõ ẽ fidẽda illatio
l.iter ſtipulantẽ.§.ſacr̃a.ď verbo.ob:
l.papinianus exuli.ff.de min.tñ.rõ q̃
eſt ſcripta in.l.in.d.c.j.eſt eadẽ i haſti
ludio ergo erit eadem diſpoſitio q:
mortes ⁊ homicidia ẽt ſolẽt ſequi et
oriri.itẽ oĩs actus ↄ riꝰ caritati nutrit
peccatũ ſȝ haſtiludiũ exercẽs conat̃
vincere aduerſariũ ⁊ dedecus ꝓximi
querit ergo peccat. Itẽ q: dãs operã
huic ludo.vr̃ obuiare ꝑcepto non tẽ
tabis dñm deũ tuũ:⁊ maxie qñ diebꝰ
feriatis in honorẽ dei quaſi ↄ ꝑceptũ
c.j.⁊.ij.de ferijs quinimo laici exñtes
tãq̃ tacitũ cõſenſuȝ accommodantes
peccare vident̃ ꝑ regulã agẽtes.⁊c.fa

cit tex.in.c.ij.ď tornea.vbi venientes
data opa ſi ibi decedant carẽt eccle-
ſiaſtica ſepultura ſecus ſi caſu. Tu tñ
diſputando potes tenere ↄ riũ ſalua
ſemꝑ ſnĩa theologoꝝ cũ reſtrictiõe in
dicẽda. Nã clarũ ẽ ꝙ de iure ciuili eſt
tex.ꝑmittẽs in.l.ſolent.§.ſenatus in
verbo haſta.de aleat.ij.⁊ fortius facit

¶ Nã clarũ eſt ꝙ bellũ qď eſt licituȝ
nedum põt exerceri iur̃ humano ſȝ ẽt
diuino vt hr̃ leuitici.xxvj.pſequami-
ni inimicos vr̃os ⁊ corruãt vobis ⁊ i
libro reguȝ:ꝑparate ſcutũ ⁊ galeã ⁊c.
iure ẽt canonico nõ eſt ĩprobatuȝ.c.
noli.c.militar̃.xxiij.q.j.tũc ſi haſtilu
diũ ẽ ãñcedẽs ⁊ neceſſariũ.preãbulũ ⁊
preparamẽtũ ab bellũ.ergo conceſſo
cõſeqnti ⁊ ãñcedens ſine quo non bñ
põt ↄñs expediri.c.tranſlato de cõ
ſtitu.l.oratio de ſponſ.itẽ nullo cano
ne haſtiludiũ vr̃ ꝓhibitũ g̃ conceſſu:
maxie q: lex ciuilis in hꝰ nõ reperitur
correcta.ar.notator.per regulã poſ-
ſeſſor.⁊ bar.i.l.priuilegia.C.de ſacro
ſanc.ecc.⁊ iõ vr̃ cõcludẽdũ haſtiludiũ
nõ eẽ de gñe ꝓhibitoꝝ:fateor tñ ꝙ ſi
haſtiludẽtis finis eſt malꝰ ĩpm quo-
q; malũ eẽ.⁊ iõ ſi hꝰ excercẽs moueat̃
aut i ani gĺia aut oñdaꝝ viriũ ſuaꝝ cã
aut ad ſcãdalũ ꝓximi ꝑuerteret na-
turam ludi:tũc dico eſſe pctm̃:vbi ãt
finis eẽt licitus vt q: deſcẽdit i haſti-
ludiũ vt euadat ꝑitus i arte belli ad
hoc vt ſe vĺ p̃riam occurrẽte neceſſita
te defẽdat vĺ ↄ ĩfideles arma moueat
vr̃ haſtiludiũ nõ eẽ i ſui natura ꝓhibi
tũ facit tex.i.c.mili.j.di.vbi ẽt de iure
canonico militia nõ reprobat̃ nõ ob-
ſtat tex.i.c.j.⁊.ij.de torn.q: rñdeo ꝙ
nõ ſemꝑ expõere ſe mortis periculo
eſt pctm̃ vt pȝ in bello licito ẽ g̃ dare
inſtãtiã g̃ nõ ꝓcedit arg.ď torneamẽ
tis ad haſtiludiũ.j.q.j.ſicut vrgeri.⁊
gl̃.in.l.ſi creditori.de no.op.nũ.⁊ ex
his ẽt põt dici.an ſit ĩmunis ab ho-
mici.q occidit ſociũ i pu.certamie ha
ſtiludij ⁊ lȝ Rapha.fulg.ꝑ dictũ.§.di-
cta ſe defẽdiſſe armigerũ qui padue
ſociũ i haſtiludio ĩteremerat tñ non
puto ĩdiſtĩcte veꝝ quin.ſaltiȝ teneat̃
in foro conſcientie ſi finis haſtiludij
eſſet damnatus vel etiaȝ ſi haſtiludiũ
celebraretur in die feſto per ea que ſu
pra dixi.

¶ Centeſima differẽtia. De iure ca
nonico minor.xviij.annis ab alio q̃ a
principe nõ põt dari iudex delegatis
etiã cõſentiẽtibꝰ ꝑtibꝰ.c.cũ vigeſimũ.
de offi deleg.ſecus de iure ciuili:q: po
teſt dari mior.xviij.ãnoꝝ cũ cõſenſu
partiũ a pricipe.l.qdã cõſulebat de re
iud.⁊ Bal.in.d.c.cum vigeſimũ dicit
ꝙ aliud de iure ciuili ⁊ aliud de iur̃ ca
nonico ſȝ ſm.Io.de imo.i.d.l.quidã
cõſulebat.⁊.bal.i.d.c.cũ vigeſimũ po
tes ĩtelligi.l.qdã ſm determiatiõem
c.cũ vigeſimũ ⁊ ſubdit.d.Alexã.in.d.l.
quidã ꝙ papa ĩterpretatꝰ.eſt.l.qdã
cui interpretatiõi ſtãdũ eſt ẽt in foro
ciuili qm̃ dubium iuris ciuilis inter-
tatur per ius cononicum:vt no.in.c.
licet.de foro compe.⁊ in.c.per venera
bilẽ.qui filij ſint legiti.

¶ Centeſimaprima dr̃ia. De iure ci
uili fundꝰ dotalis nõ põt alienari in
ſtit.q.mod.alie.lȝ.⁊.l.j.de fundo do-
tali.ff.ſȝ iur̃ canonico ſic ĩterueniente
iuramẽto.c.cũ cõtingat.de iure iur.
dixit tñ Albe.in dictiõario iuris ciui-
lis i vbo doſ.ꝙ eqor fuit diſpoſitio iu
ris ciuilis q̃ iuris canonici oĩbꝰ pẽſat.

¶ Centeſimaſecũda dr̃ia. De iur̃ ci-
uili mulieri nõ ſoluit̃ dos in ãnũ põt
petere vſuras.l.j.§.exactio.C.de rei
vxo.actio.ſȝ ď iur̃ canõico dicit Cy.i
d.§.exactio.⁊.Io.ď ana.in.c.ſalubri-

ris in.viij.col.de vſuris.ꝙ Dy.tenuit
ꝙ mulier nõ petet hodie vſuras put
d: in.§.exactio.ſꝫ petet q̃tũ eſt veriſi-
mile eũ ꝑcepiſſe ⁊ ex ide ſe aluiſſe q̃ſi
vt itereſſe non vt vſura non ſic in alio
creditore in diẽ quia in eo videtur po
tius vſura dic tamen vt per doc.in.d.
c.ſalubriter.

¶ Centeſimatertia dñia Doctoratꝰ
de iure canonico eſt dignitas.c.quin
to de magiſtris ⁊ ibi Jo.d ana.poſt
alios:ſecꝰ ſm aliquos de iure ciuili vt
in proe.§.ideo que ibi tamen Saly.
conatur oſtẽdere,ꝙ etiaꝫ doctoratus
de iure ciuili ſit dignitas ⁊ Bar.in.l.
fi.C.de iudeis.

¶ Centeſimaquarta dñia ſm leges
ciuiles p̄latus nõ põt aliqueꝫ modo
tuũ ex iuxta cã.ponere in ſepulchro al
terius illo inuito.l.ij.⁊.l.pe.ff.d relig.
et lud.in ti.de ſepulturis.in prio.ſin-
gulari ſꝫ ſm canones ep̄us põt fa-
cere hoc tanq̃ ſit q̃daꝫ elemoſina ⁊ q:
ſepultura eccle.eſt ſub dioceſi ſua al-
legat ludo.ſingulare dictum Archi.
xiij.q.ij.c.p̄cipiẽdum.vide Abba.in.c.
pe.de ſepul.⁊ do.Ant.in.c.v.in fi.de
iud.ꝙ leges ciuiles loquẽtes d ſepul.
non ligant in foro eccleſiaſtico.

¶ Centeſimaquinta differentia.De
iure ciuili ſi laicus preſentet idignum
deuoluitur ad ſuperiorem prouiſio
eccleſie vt in autentico de ſanctiſſi.
epiſ.§.ſi quis oratorij domum.ſecus
de iure ca.ſm gl.⁊ ibi abb.ĩ.c.cũ vos.
de offi.ord.hr̃ in.c.cũ incũctis.d elec.

¶ Centeſimaſexta differentia.ſm iu
ra ciuilia cognitio ⁊ condemnatio de
hereſi ſpectat ad iudicem ſeculareꝫ.l.
quicunq̃.C.de hereti.tamen de iure
cano.ſpectat ad ſolum inquiſitorem
heretice prauitatis vel ad epiſcopum
tantum itaq̃ non ad iudicem ſecula-
rem.c.inquiſitionis.de hereti.in.vi.
cui iuri ſtãdũ eſt in vtroq̃ foro.Q: eſt
crimẽ eccleſiaſticũ.d.c.ĩquiſitiõis et
ſali.in.l.ea quideꝫ.C.de accuſa.

¶ Centeſimaſeptima.Licet pro de-
fendenda patria poſſit abſq̃ ſcelere
filius occidere patrẽ de iure ciuili.l.
minime.ff.de.relig.Tamen illa lex nõ
vendicat ſibi locum in filijs eccleſia-
ſticis de iure canonico vt eſt gl.in.c.
ſuſcepimus.de homi.⁊ in.c.ſignifica-
ſti.eo.ti.ſm Bal.alibi quod eſt nota
bile pro limitis.d.l.nec eſt mirũ quia
clerici etiam contra infideles nõ poſ
ſunt arma ſuſcipere,ſm gl.in.d.c.ſu
ſcepimus.c.qui paganum.l.diſ.

¶ Centeſimaoctaua differẽtia.De
iure ciuili imperator non prohibetur
imponere collectas eccleſijs vel eccle
ſiaſticis perſonis licet ip̄e imperator
in quibuſdam dederit immunitates
eccleſijs ⁊ in quibuſdam.non placet
l.neminem.C.de ſacro ſan.eccleſi.ſꝫ
alij omnes inferiores a principe bñ
prohibentur auct.item nulla cõitas
C.de ſacro ſan.eccle.ſed de iure cano
nico eſt prohibitus imperator vt.pa
tet in.c.non minus.et in.c.aduerſus
de immunitate eccl.iuncto.c.ſolite.d
maio.et ob.et ſubdit Raph.fulg.in
l.iubemus nullam.C.de ſacro ſan.ec-
cle.ꝙ licet a pri.cũ eccl'ia dei haberet
modicã ptãtẽ imperator faceret le-
ges.circa eccleſias ⁊ eccleſiaſticas ꝑ-
ſonas tamẽ poſtea fuit declaratũ ꝙ
imperator nõ hr̃et ptãteꝫ circa eccle-
ſias et eccl'iaſticas ꝑſonas vt ĩ.c.lege.
x.diſ.ĩ.c.bñ q̃dẽ.ix.vi.diſ.et Bar.ĩ.l.
priuilegia.C.de ſacro ſan.eccle.vñ nec
leges digeſtorum nec codicis nec au
tenticorum in iſta materia poſſunt
ligare clericos vt patet in.d.c.nõ mi
nus.et.c.aduerſus.et ibi Jo.and.gl.

in.c.placet.xvj.q.j.cõcluſio ergo bre-
uis eſt ꝙ eccl'ie ⁊ clerici tenent̃ tñ nõ
ad tributa ordinaria ⁊ realia ad que
erãt prius obligata predia ⁊ domꝰ q̃
ad ipſos deuenerũt vel eccl'ias ſm.d.
l.placet.ad alia aũt idiſticte nõ tenẽt̃
q: iperator vel q̃cũq̃ dñs ſit nõ pñt
imponere de nouo aliq̃d munꝰ ꝑſona
le vel reale vel mixtum eccleſijs vel bo
nis eccl'iaſticis vel ẽt ꝑſonis clericoꝝ
vel bonis patrimonialibꝰ ipſoꝝ cleri
corum.d.autẽ.iteꝫ nulla cõmunitas.
et doc.in.d.c.non minus in.c.q̃q̃.de
cenſibus in.vj.⁊ cle.preſenti.eo.titu.
et ideo.l.iubemus.l.neminem de ſa-
cro.ſan.eccl.ſunt correcte ꝑ.d.capitu
la ⁊ cõtra faciẽtes ſunt excõmunicati
ipſo iure ſi poſt monitionẽ factã ſibi
nolint reſtituere ꝑſonis eccleſiaſticis
id q̃d acceperit.d.c.nõ minus ⁊.c.ad
uerſus.añ ergo illã admonitionẽ nõ
ſunt ipſo iure excõicati. ¶ Et ꝑ pre
dicta videt̃ ꝙ clerici nõ tenent̃ ſolue-
re aliqua datia vel gabellas lꝫ ĩ italia
cõiter practicet̃ ꝯtrariũ vt not.gl.in
cle.fi.de cẽſi.vbi gl.dicit ꝙ tota italia
eſt iterdicta ⁊ ꝑ p̄dicta videt̃ ꝙ oẽs ci
uitates italie ſint iterdicte ipſo iure
vñ celebrãtes in eis ſciẽter ſunt irre-
gulares nec pñt abſolui ab alio q̃ a
papa.c.is q̃ de ſñia excõicatio.in.vi.
itẽ ſepeliẽtes eos ſunt excõicati cle.i.
de ſepul.deus ergo ꝓuideat tãto pe
riculo.Aduerte tñ q: forte iſte pene
ceſſant qñ papa hꝫ dominiũ puta in
ciuitate iſta bononie q: tũc ipſe ſcit ⁊
vult ⁊ cõſentit ꝙ iſta datia colligant̃
mõ vſitato etiã a perſonis eccleſiaſti
cis laici tñ truſant̃ de predictis dicẽ
tes ꝙ de iure naturali ⁊ gẽtiũ ⁊ cleri
ci ⁊ eccl'ie tenentur ad iſtas collectas
pro gubernatione ciuitatis ſicut et
alij laici qui hñt vxores.⁊ filios.

¶ Cẽteſimanona differẽtia.Ut po-
nit gãdinꝰ ĩ tractatu maleficioꝝ ſuꝑ
rubrica de queſtionibꝰ ⁊ tormẽtis ſꝫ
iura ciuilia ſi probatuꝫ eſt de crimine
per publicã vocẽ ⁊ famã.ſi cum fama
eſt vnuꝫ aliud iudiciũ reus põt poni
ad torturã.Sꝫ ſm iura canonica cuꝫ
fama faciat ſemiplenã probationẽ et
eq̃paret̃ dicto vnꝰ teſtis.c.illud.de p̄-
ſump.c.ſi q̃s de purg.cano.tũc ꝑ totã
ꝓbationẽ fame q̃s poterit torqueri ⁊
ſubdit ꝙ cõiter aſſeſſores hoc obſer
uãt,limita tñ p̄dicta ſm ꝙ dixit bar.
in cõſilio.clxxxix.dño pati ⁊c.q̃ dixit
ꝙ ſi fama eſt vehemẽs ꝯ maleſacto-
rem tũc eſt ſufficiẽs indiciũ ad tortu-
ram.⁊ ita tꝫ Bal.in.c.i.de pace iura
mẽto fir.in.ix.col.Itẽ limita niſi cũ
ꝓbatione fame eſſet dictũ ſindici cũ
iuramẽto q̃ denũciauit titiũ occidiſſe
gaiũ vt per Bart.in cõſilio.clxxxix.
preallegato.Itẽ limita vbi cõtra illũ
maleſactorẽ cõtra quẽ viget fama de
delicto cõmiſſo ꝓbatũ eſt ẽt ipſuꝫ eẽ
male fame ⁊ cõditionis vt ipſe Ban-
dinus ponit ĩ.d.tractatu maleſi.ſub.
rubrica ex quo tp̄e poſſit fama incipe
re ⁊ an fama ſit ſufficiẽs indicium ad
torturã vide Bald.in addi.ſpe.in ti.
de ſententijs in vlt.col.et do.Ant.in
c.veniẽs.de teſti.abb.in.c.i.de depo-
ſito.⁊ Ang.in.l.fi.C.de queſtionibus
et pe.de ancha.conſilio.ccliij.

¶ Centeſimadecima.Licet de iure
ciuili non valeat heredis inſti.nutu
facta quia debet exprimi nomẽ here
dis ore proprio teſtatoris:vt eſt tex.
et ibi plene per doc.in.l.iubere.C.de
teſtis tamen de equitate cano.valet
teſtamentum vt eſt tex.nutu factum
vt eſt tex glo.et do.Anto.in.c.cũ ibi.
de teſtamentis ⁊ ita do.Anto.ſoluat
glo.ab eo ꝙ dixit Jo.and..in addi.

ſpe de teſtamentis verſi. quid ſi ſecũ
duȝ in.d.c.cũ tibi ⁊ allegat Bal.in.l.
j.C.de ſa.ſan.ec.qui intelligit illã gl.
in inſti.ad pias cauſas licet dicat do.
abb.in.d.c.cum tibi ꝙ opi.do.Anto.
poteſt procedere ſi cõſtat de volũta-
te per ſigna vrgentia.ar.d.c.cum tibi
et.c.cum apud.de ſponſ.facit quod
not.Paul.de ca.i.l.hac cõſultiſſima
§.at.cum humana.C.qui teſt.facere
poſ.⁊ in.l.j.§.ſi quis ita.de ver.obli.
Ang.in.l.iiij.ff.de inof.teſt.et Bald.
in.l.ſi pater.C.de teſt.

¶ Centeſimavndecima differentia
De lite que vertitur corã delegato
poteſt tranſigi eius autoritate.c.cuȝ
cõtigit.de trãſac.⁊ ibi Pet.de anch.
et Jo.de Ana.dicit tamen petrus co
gitãdum:q2 videtur recurrẽdum ad
ordinarium quaſi caſus trãſlationis
nõ ſe extendat ad iuriſditionem dele
gati.c.ſi annum.verſiculo delegatus
autem.de iudicijs.in.vi.c.decetero.
de tranſac.dixit tamen Bald.in ru-
brica.ſ.de tranſac.ꝙ iudex delegatꝰ
ad cauſam mutui non poteſt cogno-
ſcere de tranſactione facta corã ipſo:
q2 tempore date litterarum nõ erat
trãſactio ⁊ ad futuras cauſas delega
tio nõ extendit.Itẽ q2 per trãſac.cã
antiqua q̃ fuit delegata eſt finita trãſ
actiõe ⁊ ſuccedit lis.Adde tex.ſingu-
larẽ ⁊ nouũ ſm Bart.cy.⁊ Ang.in.l.
ſi.§.ſed ⁊ ſi q̇s.C.de adminiſtratione
tut.vbi ille dat curatorẽ liti ⁊ iterpo
nit autori.qui eſt delegatus al's non
poſſet ⁊ hoc eſt verũ de iure ciuili ſm
ipſos Hodie tñ de iure canonico ad
litẽ q̃ agitaɫ corã delegato dare põt
d.c.ſi annuȝ.⁊.d.l.ſi.vbi ſaly.C.de ad
miniſt.tut.licet pet.de ancha.tenue-
rit cõtrarium in.c.cũ cauſam.de iu.di
cens eſſe ſpeciale in delegato pape.

¶ Cẽteſimaduodecima dr̃ia.Jo.de
Ana.i.c.ſicut dignũ in.§.inſuper vlt.
de homi.ſ.ꝙ dr̃ia eſt iter ius ciuile ⁊
canonicũ qñ homicidiũ eſt cõmiſſuȝ
nõ dolo ſed culpa reſpectu pene im-
ponẽde.nã de iure ciuili agiɫ ad pe-
nã pecuniariã.l.j.ij.et.iiij.ff.ad.l.aql.
l.j.de ſicc.⁊ iõ ſi q̇s ꝑ laſciuiã ꝑſtiterit
cãm ad homicidiũ ꝑ quĩquẽniũ rele-
gaɫ.l.iiij.§.j.de ſicc.de iure vero cano
nico alia eſt pena homicidij.c.eos.c.
ſi quis viduam.l.diſ.

¶ Cẽteſimadecimatertia dr̃ia Pe
na hereticoꝝ eſt diuerſa iure ciuili et
iure canonico vt ꝑ Jo.de ana.i.c.i.de
here ⁊ ſm Hoſt.in ſumma eſt dr̃ia in
ter minorem hereſim vt maiorem de
iure ciuili. ¶ Secꝰ de iure canonico
quia indiſtincte ſunt excommunicati
c.ad abolendam.de hereticis.

¶ Cẽteſimadecimaquarta dr̃ia.In
caſibꝰ in q̇bꝰ admittiɫ mulier ad ac-
cuſandũ vt i.l.de crimine.C.de accuſ.
⁊ in.l.vxor eo.ti.de iure ciuili teneɫ ſe
inſcribere ad penam talionis vt per
Ang.areti.in tractatu maleficiorum
charta.v.ſecus de iure canonico vt vo
luit Jo.fabri inſti.de ſuſpect tuto.§.
cõſequẽs allegat hoſti.in ſumma de
accuſ.§.qui poſſit.et glo.in.c.de cri-
mine.xv.q.iij.et.ij.q.j.mulierem.

¶ Centeſimadecimaquinta.differẽ
tia vt voluit Bart.in.l.cum clericis
C.de ep.et cler.clerici non debent iu-
rare.Sed de iure canonico poſſunt
iurare licet non in manibus laicis.

¶ Centeſimadecimaſexta differẽtia
vt voluit Pet.de ancha.in.c.ex par-
te in.iij.notabili de priuilegijs clerici
in delictis non poſſunt de iure cano
nico conueniri corã ſeculari niſi poſt
degradationem de iure vero ciuili di
ſtinguitur inter delictuȝ eccleſiaſticũ

ſiue canonicum ⁊ delictum cõmune:
vt in primo ſub iudice eccleſiaſtico in
ij.ſub iudice ſeculari vt in autẽtico vt
clerici apd̃ ꝓprios epõs facit qd̓ no.
in.l.magiſterie.C.de iuriſ.om.iud.

¶ Centeſimadecimaſeptima diffe-
rentia. De iure canonico canoniſte
hñt iſtã glo.in ſumma.xxiiij.q.ij.que
dicit ꝙ canoniſte nõ permittũt poſt
mortẽ aliqueȝ accuſari niſi in tribus
caſibus.in hereſi.c.ſi.de here.Itẽ qñ
quis hereticũ iſtituit heredẽ.c.ſi q̇s
de here.⁊ qñ i notorio crimine deceſſe
rit.c.tenet.lxxxviij.diſ.Sed dicit illa
gl.in ſumma ꝙ leges ciuiles aliter di
cũt:nam nõ ꝑmittũt aliquẽ accuſari
poſt mortẽ niſi ꝓpter bona tñ nõ ꝙ
alia pena ſit imponẽda in crimine le-
ſe maieſtatis ſtatuit per.l.ſi.C.ad.l.
iul.maieſt.⁊ gl.in.c.accuſatꝰ.de here
ticis.in.vj.⁊ ibi glo.vnũ ſingulare ꝙ
h̃ poſt mortẽ poſſit agi ad hoc vt bo
na heredum confiſcentur et applicen
tur fiſco hoc eſt verum ſi intra.iiij.an
nos hoc fit:vt per Ang.Aret.in tra-
ctatu maleficiorum in verbo che.hac
tradito.facit quod no.dominicus in
d.c.accuſa.et quod no.glo.in.d.ſum-
ma q̃ dicit ꝙ iſtud ius accuſandi du-
rat quinquennio poſt mortem rei.

¶ Centeſimadecimaoctaua differẽ
tia.In delictis commiſſis per ſubdi
tum extra territorium nõ poteſt for
mari inquiſitio cõtra eum per iudicẽ
originis ſm Goffr.⁊ Jac.de beluiſio
in.l.j.C.vbi de cri.agi.opor.q2 inqui
ſitio regulariter eſt prohibita et per
tinet ad vindictam publicam ciuitas
auteȝ originis nõ offenditur ſȝ terra
vbi eſt delictũ cõmiſſũ vt per Jo.and.
in ſpec.de cõpet.iud.additione.in.§.
in. ¶ Sed Cy.in.d.l.j.tenet ɔtrariũ
quia inquirere ſpectat ad ordinẽ pro

ceſſus:ideo inſpicitur locus iudicij.
ij.C.queãd.teſt.ap.⁊ ſic poterit iqui
rere de delicto cõmiſſo in alieno ter-
ritorio.l.ſi quis i hoc genus.de epi.
⁊ cle.⁊ Bal.in.l.j.C.de ſumma.trint.
vbi dicit ꝙ tutior eſt opi.ꝙ iudex ori
ginis poſſit inquirere q2 obligatio ſe
quitur delinquẽtẽ.Nã noxa caput ſe
quitur ⁊ ideo põt ꝑ iudicẽ proprium
puniri ẽt inq̇rẽdo nõ attẽta qualita-
te loci ſȝ perſone.idẽ tenet Ang.in.l.
ſi vacãtia.in verſiculo ſed incidenter
quero.de bon.vacãt.li.x.Bar.⁊ bal.
in.l.i.§.ij.ff.de off.prefect.vrb.tenent
hãc partẽ.⁊ Bald.in.l.i.C.vbi de cri.
agi.opȝ licet aliter in addi.ſpec.in ti.
de ſnĩe ꝑlat.in penul.col.et Ang.are.
in tractatu maleficioꝝ.i.iij.char.bal.
tñ in.d.l.i.§.ij.ff.de off.ꝑfect.vrb.vult
ꝙ in foro canonico ſaltẽ militet opi.
Gofr.⁊ io.and.qd̓ eſt notabile:q2 in
terris eccl'ie forte non poterit iudex
punire ſubditũ malefactorẽ cõmittẽ
tem delictuȝ extra territorium:et ſic
poſſunt concordari opiniones ponẽ
do differentiam inter ius canonicuȝ
et ius ciuile.

¶ Centeſimadecimanona dr̃ia.De
iure ciuili noua vectigalia imponens
ſine principe puniɫ exilio perpetuo.l.
ſi.C.noua vectiga.Sȝ iure canonico
priuaɫ cõione xp̃iana quouſq3 deſti-
terit ⁊ ſatiſfecerit.c.inouamꝰ.de cẽſi.
Et ideo lȝ regulariter nõ ſit licitum
fraudare gabellas ſm Bal.i.l.vecti-
galia.ff.de publicanis.fallit qñ prin-
ceps vel alius imponit noua ſine cã.
q2 cum cã poſſet puta pro defenſione
patrie ſm Hoſti.⁊ Inn.in.c.innoua
mus.Iteȝ fallit quãdo imponẽs nõ
hȝ poteſtatem imponendi ſm Bar
in.d.l.vectigalia.Tertio quando ga-
bella eſſet nimis exceſſiua ita vt ſon

ret in extorſionē indebitā ſm Inno.
in.c.q2 plerią3.de immunit.eccl.ꝛ bal.
in ſi.C.de iur.aur.anul.Item ꝛ.iiij.qñ
gabella eſſet impoſita ob illā cauſam
ſ.vt trāſeuntes eſſent ſecuri pro reb9
et perſona ꝛ princeps ꝛ cōitas nō cu
ſtodierit itinera ſecura:q2 nō ſolū eſt
licitum fraudare ſed etiam princeps
tenetur ad reſtitutionem ſm Hoſti.
in ſumma de cēſibus.in.§.ex quibus
cauſis in verſiculo quid ſi rex.

¶Centeſimavigeſima differentia.
Iure ciuili pena pecuniaria pōt in-
fligi.l.ſi quis maior.C.de tranſ.c.q̄ꝗ̄
xxiij.diſ.Sʒ de iure canonico ſec9.xij.
q.ij.fraternitas.de penis.c.ſuperno.
xij.q.ij.in antiquis.pena eñ in foro
contētioſo imponitur vt ceteris incu
tiatur metus.l.aut facta.in fine.ff.de
penis q̄ rō ceſſat in foro aīe ꝛ illā gl.
in.c.fraternitas allegat abb.in.c.ſuā
de penis in.c.cum cām de teſtibus.d.
Ant.in.c.ſi.de preſcrip.matth.mathe
ſel.in notabili.ij.ꝛ Bal.in.l.poſt deci
ſionē de furtis vbi dixit ꝙ in foro cō
ſciētie ſatis eſt ſi furto ſubtraxi rē ali
quā ſoluere rē ipſaʒ abſq3 eo ꝙ ſoluā
duplū vel quadruplū.Et limita ipaʒ
gl.quadrupliciter.i.ſm abb.in.c.dile
cti.de arbi.ꝛ in.c.i.de cōſt.niſi lex ipo
neret penā ipſo facto:q2 tūc ēt i foro
cōſciētie ligat:puta ſi ſunt publicata
bona ipſo facto fiſco vt no.in.c.ij.de
preſcrip.i.vi.facit.l.cōmiſſa.ff.de pu-
bli.vbi pena ipo facto cōmiſſa exigit
ab herede:lʒ al's heres nō teneat ex
delicto defuncti vt i.l.i.C.ne ex delic.
defunct.ij.limita.d.gl.niſi reus eſſet
ꝯdēnat9 de delicto q2 tūc tenet ſolue
re cōdēnationē ēt in foro canonico ꝛ
cōſciētie ſm Bald.in.l.id quod pau
perib9.i.ix.q.de epi.ꝛ cle.refert Pe.
de ancha.in regula poſſeſſorū.xxviij.
col.verſiculo.iij.q̄ro.ꝛ Thomas ſcōa
ſcōe.q.lxij.articulo.iij.vbi dicit ꝙ ꝯdē
nat9 ad penā tenet eā ſoluere quo ad
deū:q2 ꝑ ſniam videt q̄ſitū ius fiſco
et ibi btūs Thomas dicit ꝙ rex.exo
di.xxij.dicit qnq3 boues ꝑ vno reſti-
tuat ꝛ intelligit ille tex.quo ad penā
q̄ imponit ꝑ iudicē.nā anq̄ ſit cōdē-
nat9 ꝑ iudicē nō tenet inſtituere pluſ
q̄ accepit tertio limita gl.illā vt non
ꝓcedat in pena ꝯuētionali ſm Pet.
de anch.i regulā poſſeſſor eſt ei ꝑinde
ac ſi condēnatio interueniſſet:poſtq̄
pacto qs ſe alteri obligauit. ¶Ulti
mo limita ſm Pet.de anch.i regula
pctm̄ in.xxiiij.colū.niſi pena legalis
ſubrogata loco iextimabilis itereſſe
et impoſſibilis reſtitutionis puta ꝑ
mēbro debilitato vel trūcato:q2 cuʒ
illō ablatū reſtitui nō poſſit effetual'r
ipſa pena ſubrogat loco eius ablati.

¶Cēteſimavigeſimaprima dñia.De
iure ciuili ipubes nō iurat ꝛ ei9 iura
mētū nullū eſt.l.q̄ iuraſſe.de iureiu.ꝛ
autētica ſacramēta pubex.Fallit ica
ſu.l.ſi.ff.de lib.cā.Sed iure canonico
pōt pupillus iurare ſi ſit doli capax.
ꝛ ſi nō ſeruat iuramentū eſt ꝑiur9.c.
paruuli.xxij.q.v.ꝛ dicvt ibi notatur.

¶Cēteſimavigeſimaſecunda dñia.
Iure canonico qd̄ meo noīe geſtū nō
eſt:poſſuʒ hr̄e ratū.xvij.q.i.c.vl.c.iij.
d̄ his q̄ ſiūt a p̄la.ꝛ.c.ꝙ ſicut.d̄ elec.ꝛ
ibi.d.Anto.maxime in ſpūalib9.De
iure vero ciuili qd̄ meo noīe nō eſt ge
ſtū ratū hr̄e non poſſum.ff.de vi ꝛ vi
ar.l.ſi vi ā me.A cōtrario ſenſu.ꝛ.l.ſi
pupilli.§.ſi ego.ff.de neg.geſtis dixit
tñ.d.Abb.in.c.ſicut el.ij.de ſymonia
ꝙ ēt de iure canonico nō poſſum hr̄e
ratū intelligēdo de vera rati habitio
ne q̄ retrotrahit ꝛ validat actuʒ ſed
bñ poſſum hr̄e ratū i mei preiudiciū.

¶Centeſimavigeſimatertia differē
tia.Iure ciuili ſi plures vulnerarunt
aliquē q̄ mortuus eſt ꝛ cert9 ſit d̄ cui9
vulnere ſit mortuus:ille de cuius vul
nere nō eſt mortuus nō cenſetur ho-
micida.l.huic ſcripture.ff.ad.l.aquil.
Nam.vulnus vniuſcuiuſq3 ꝯtēplādū
eſt.l.ſi.de ſicc.ſʒ de iure canonico oēs
tenētur de homicidio.arg.c.ſi quis.l.
diſ.ſufficit eñ ꝙ ſumpſit arma licʒ ipē
nō occiderit ſed alius.c.preſentium.
de cle.ꝑcuſſore.not.i.c.ſi qua.xxiij.q.
viij.de hoc tñ vide Io.de ana.in.c.ſi-
gnificaſti.de homi.i gl.i v̄bo diſcerni.
ꝛ tractatū cautellarū.cautella.xx.vbi
plene poſuit quid de iure ciuili et flo.
in.l.ita vulneratus.i ꝑn.ff.ad.l.aquil.
dicens ꝙ glo.i.l.item mella.§.celſus.
inquātum dicit ꝙ primus nō tenetur
de occiſo loq̄tur de iure ciuili.ſecus d̄
iure canonico.

¶Centeſimavigeſimaquarta diffe-
rentia.Iure canonico pena iceſtus ꝛ
adulterij mors eſt.xxiij.q.v.relegētes
Sed iure ciuili:mulier adultera non
occiditur ſed detruditur in monaſte-
riū.autētica.ſed hodie.de adulterijs.

¶Centeſimavigeſimaquinta diffe-
rentia.Iure canonico icendiarius pa
titur penā.q2 excōicatur.xxiij.q.viij.
ſi quis mēbrox.ꝛ.c.peſſimā.ꝛ ibi glo.
ꝛ i.c.j.de incend.Sed iure ciuili q̄ edē
vel edificiū aut aceruuʒ frumēti iuxta
domum poſitū icēdit debet cōburi.ſi
vero al's fecerit icendiū i ciuitate ſi vi
lis ꝑſona eſt beſtijs ſubijcitur:ſi vero
alia ꝑſona capite punitur.ff.de icend.
l.q̄ edē.ꝛ.l.ſi.ꝛ pōt accuſari.l.cornelia
de ſicc.ff.ad.l.corneliā.de ſicc.l.j.ꝛ hoc
ſi doloſe icendiū fecerit.ſi aūt fecerit
culpa vel negligentia tenetur ad emē
dationem dāni.ꝛ punitur extra ordi-
nario iudicis arbitrio.d.l.qui edes.c.
ſi.de iniurijs.

¶Centeſimavigeſimaſexta differen
tia.Iure ciuili ſ accuſator nō probat
reus abſoluitur etiā ſi reus nil ꝓbet.
l.q̄ accuſare.C.de eden.debēt eñ pro
bationes eſſe luce clariores i crimini
bus.l.ſciāt.C.de probationibus.Fal
lit in caſibus in quibus reus tenetur
ſe exonerare ēt ſi nō probet ꝯ eū.C.d̄
falſis.l.vbi.Sed de iure canonico ſi ꝯ
aliquem laboret infamia indicitur ei
purgatio et ſi deficit i purgatiōe tāq̄
cōuict9 puniet.c.cū.p.c.cuʒ dilecti.de
purg.ca.no.i.c.p̄ſbyter.ij.q.v.i.c.ij.d̄
calū.Adde tñ ꝙ etiā de iure ciuili hoc
videt q2 ēt re9 nō dʒ abſolui niſi pur
get inocētiā.l.vbi.C.de falſis.et talis
purgatio innocētie ſufficit ꝑ iuramē
tum ſm Cy.i.d.l.vbi.ꝛ vide ibi Ang.
et Saly.

¶Centeſimavigeſimaſeptima diffe
rentia.Iure ciuili filiuſfamilias non
obligat voto.l.ſi quis rē.§.voto.ff.d̄
pollicit.ſʒ iure canonico ſic.c.honorā
tur.xxxij.q.ij.ꝛ allegat tres rōnes.nā
filius delinquēs ſine voluntate p̄ris
obligat diabolo.c.j.de delictis puero
rum ergo forti9 deo.itē fili9 vouēdo
inducitur ſpiritu diuino.et illa non
ſunt ſub lege.c.licet.de reg.item quia
votum eſt quid ſpirituale et in ſpiri-
tualibus nō attenditur prima ꝑtās.
c.ex parte.de reſt.ſpo.ꝛ ibi abb.i glo.
iij.Inno.et.d.Anto.in.c.ſcirpture.
de voto.

¶Centeſimavigeſimaoctaua dñia.
Iure ciuili ſit cōputatio graduū hoc
mō:q2 i ſingulis ꝑſonis ſinguli grad9
diſtiguunt.vñ duo fratres ſunt in.ij.
gradu.ſʒ d̄ iure canonico due ꝑſone
ponūt i eodē ḡdu:vñ frēs ſūt i.j.gra
du.xxxv.q.v.ad apoſtolicā.ꝛ ibi not.
c.nō dʒ.de cōſang.ꝛ affini.Itē ſm le

ges cum agitur de cõputatione gra/
duuꝫ in linea equali quoto gradu qs
diſtat a ſtipite toto duplicato diſtant
inter ſe ⁊ ſibi attinẽt ſm canones ſim
pliciter.⁊ nõ duplicato.vt in arbore
cõſanguinitatis.verſi.nũc vidẽdũ eſt
Item ſm leges in linea equali quot
ſunt perſone dempto ſtipite tot ſũt
gradus ſꝫ canones no.quoto gradu
remotior diſtat a cõi ſtipite toto di/
ſtant inter ſe vt in eadẽ arbore verſi.
nunc dicendum eſt.

¶ Cẽteſimavigeſimanona dr̃ia. Iu
re ciuili inſtituit.et reliqua q̃ cõferun
tur ĩ arbitriũ alterius nõ valẽt.l.illa
inſt.ff.de her. inſtit.l.captatorias.de
teſt.mili.ſed de iure canonico ſi quis
cõmittat diſpoſitionẽ ſuã alterius ar
bitrio vr̃ precipere ꝙ oĩa diſtribuanẽ
pro aĩa ſm eius arbitrium quẽ elegit
et ideo nõ videtur decedere inteſtatꝰ
c.cũ tibi.de teſta.⁊ ibi per doctores.

¶ Centeſimatrigeſima differentia.
Iure ciuili fructus intelliguntur de/
ductis expẽſis.l.fructus.ff.ſo.matri.
vnde nullus eſt caſus q̃ talẽ deductio
nem impediat expenſarum.l.fundus
ff.fami.hercíſ.l.ſi ad.§.fi.de pet.here.
ſed iure canonico decime ſunt ſoluen
de.de omnibus fructibus prouenien
tibus ex predictis nulla facta dedu/
ctione expenſarum.c.tua nobis. c.cũ
omnis de decimis.et Bart. in.l.pre/
dicta fructus.

¶ Centeſimatrigeſimaprima diffe/
rentia. De iure ciuili licitum eſt con/
trahẽtibus adinuicem ſe circũuenire
vſqꝫ ad dimidiam iuſti precij.l. in cau
ſe.ff.de min. Sed iure canonico maxi
me eccleſia de re ſua quẽ vendit non
dꝫ accipere vltra iuſtum precium ar.
c.per tuas.de dona.et not.glo.x.q.ij.
c.hoc ius porrectum,ſicut etiam non
licet bono viro decipere intra dimi
diam iuſti precij:vt not.glo.not.in.l.
ſemper in ſtipulationibus.de regulis
iuris.et Bal.illam glo.allegat in au
tentica.ad hoc.C.de vſuris.⁊ in.c.ſi ꝑ
ponente de reſcrip.

¶ Centeſimatrigeſimaſecũda diffe/
rentia. Iure ciuili nõ prohibẽtur ſpu
rij eligi ad decurionatum vel ad alios
honores.l.ſpurij.in prin.⁊.l.generali/
ter.§.ſpurios.ff.de decur.ſed de iure
canonico prohibẽtur promoueri. lvi.
diſ.c.j.⁊.ij.⁊.c.vltimo.et ibi not.et fa/
cit.c.innotuit.de elect.

¶ Centeſimatrigeſimatertia diffe/
rentia. Non poteſt eſſe inter ſeruos
matrimonium nec inter ſeruum et li/
berã.ſed dr̃ cõtubernium.l.cũ ancillis
C.de inceſt.nup.ſed iure canonico ſer
uus ſicut liber recte contrahit matri
monium.c.i.de coniugio ſeruo.

¶ Centeſimatrigeſimaquarta diffe
rentia. Mulier prohibetur de iure ci
uili in tempus luctus hoc eſt infra an
num trãſire ad ſecũdas nuptias et ſi
contrarium fecerit efficitur infamis.
l.j.C.de ſecũdis nup.ſed iure canoni/
co mortuo viro nubere poteſt ſine ali
qua pena.c.fi.de ſcđis nupt.⁊ ibi no.

¶ Centeſimatrigeſimaquinta diffe/
rentia. Iure canonico non põt pater
filia renitente eã maritare.c.j.de ſpõ.
ĩpuberũ.c.ſufficit.xxv.q.iij.ſed iure ci
uili filia nõ põt pari reſiſtere volenti
eam maritare niſi dederit ei turpem
ꝑſonã vel moribꝰ ſuis ĩdignũ.ff.đ ſpõ
ſa.l.ſꝫ q̃ p̃ris.no.ĩ.c.j.de ſpõſ.impub.
et ſm ius ciuile cõſenſus parẽtum re
quiritur in matrimonijs.l. nuptie.ff.
de ritu nup. Sed iure canonico nõ re
quirit̃ niſi de honeſtate. xxvij.q.ij.c.j.
et ibi notatur.

¶ Centeſimatrigeſimaſexta differẽ

tia. iure ciuili except. dilatoria dꝫ op/
poni ante litẽ cõteſt.⁊ poſtea nõ põt
opponi ſi ante ſit omiſſa.l.ita demũ.
C.de procur.l.fi.C.de except.ſed de iu
re canonico recipit iſtãtiã in exceptio
ne excõicationis q̃ põt opponi ĩ qua
libet ꝑte litis.c.exceptionẽ.de excep.
c.pia.in eo.titu.lib.vj.

¶ Centeſimatrigeſimaſeptima diffe
rẽtia. De iure canonico ſi clericus re
cipit ceſſionẽ preſumitur ceſſio ſimu/
lata.c.ex parte.de alien.iud.ĩ fi.clerici
eñ ab illicita negociatione ꝓhibent̃.
c.clerici.xiiij.q.iij.c.fornicari.lxxxviij.
diſ.de iure ciuili non inuenitur niſi
al's doceatur ſimulatio. C. mand.l.ꝑ
diuerſas põt tamen ꝓbari.l.militem.
C.de procu. Cy.et Bal.in.l.qui ſtipẽ
dia.C.de procurat.

¶ Centeſimatrigeſimaoctaua diffe
rẽtia. Iure ciuili monachus vel cano
nicus nõ põt aliquid ſibi retinere in/
greſſus monaſterium autẽtica ĩgreſſi
C.de ſacr.ſan.eccle. Nam cum alterꝰ
iuris ſit nõ põt aliquid habere.l.liber
homo.ff.de acquirẽdo rerũ dominio.
Sed iure canonico põt pure et ſine
peccato aliquid de bonis ſuis conce/
di loco prebende.c.tua nos.de ſymo.
c.in preſentia de probat.c.cuꝫ dilectꝰ.
in fine de ſucceſſionibus ab inteſt.

¶ Centeſimatrigeſimanona dr̃ia.
Iure ciuili quis nõ dꝫ in facie ſignari
ſeu bullari.C.de penis.l.ſi quis.⁊ iure
canonico qñqꝫ permittitur.c. ad au/
dientiam.ꝫ.de falſis.et in caſu illius
ca.eccleſia debet ĩponere illã penam
ꝑ iudicẽ laicũ ad hoc ne effundat ſan/
guinem. Ang.i.d.l.ſi quis dicit ꝙ ſta/
tuta nõ tenẽt de bullãdo quẽ ĩ facie.

¶ Centeſimaquadrageſima differẽ
tia. De iure ciuili nouale dr̃ terra,que
anno ceditur:vt melius fructificet.ff.
de verb.ſig.l.ſilua.§.nouale. Sed iure
canonico nouale dr̃ terra de nouo ad
culturã redacta cuius memoria non
extat ꝙ culta fuiſſet.c.j.de verbo.ſig.
et.c.quid ꝙ per nouale.⁊ de priuile.c.
vlt.et de iure ciuili ſumitur qñqꝫ ĩ hac
ſignificat.l.vlt.ĩ fi.ff.de termi.amoto.

¶ Centeſimaquadrageſimaprĩa dif
ferentia. Iure ciuili ſi quis emit rem
ex pecunia mea ſꝫ noĩe ſuo nõ habeo
ius in re illa.C.de rei vendi.l.ſi ex pe/
cunia. Sed iure canonico dꝫ res illa
vendi et reſtitui pecunia vt a peccato
quis liberetur.c.cũ tu.de vſuris.⁊ idẽ
ſi res ſit empta de pecunia ſymonia/
ca.i.q.j.non eſt putanda.

¶ Centeſimaquadrageſimaſecunda
differentia. Iure canonico ſi fama eſt
aliquẽ eſſe excõicatum vitãdus eſt.c.
cum deſideres.de ſñia excõi.c.illud.đ
clerico excõicato min. Sed iure ciuili
non probat ſola publica fama.l.iij.ff.
de teſtibus.

¶ Cẽteſimaq̃drageſimatertia dr̃ia.
Iure ciuili ornamenta et veſtes cum
mortuis ſepeliri nõ debẽt.ff.de relig.
l.at ſi quis.§.ſi autẽ. Iure vero cano
nico archiepiſ. ſepelitur cum pallio.
c.ij.de auf.et vſu pallij. Itẽ põt qua/
lis qualis dr̃ia poni inter ornamenta
archiepĩ ⁊ alioꝝ laicorum. Nam pro/
conſul extra prouinciam ſuam vtitur
cõſularibus inſignijs.ff.de offi.procõ
ſulis.l.j.canonico archiepi.nõ vtitur
pallio.extra prouinciam.c.ex tuaruꝫ.
c.i.de auf.et vſu pallij.

¶ Centeſimaquadrageſimaquarta
differentia. Iure ciuili videtur ꝙ ma/
trimonium poſſit contrahi ſine ver/
bis interueniẽte cõſenſu inter eos q̃
loqui p̃nt.ff.de reg.iuris. l. nuptias
Sed iure canonico requirũtur verba
conſenſuum exprimẽtia inter eos qui

poſſunt loqui in eis qui loqui nō pn̄t
mutus ſufficit.c.tue.et ibi no.de ſpō.
¶ Centeſimaquadrageſimaquinta
differētia. Jure ciuili in alienatione
rerū immobiliū eccleſie requiritur ſo
lēnitas autētice hoc ius porrectum.
C.de ſacr.ſanc.eccle. Sed iure canoni
co nō requiritur tanta ſolēnitas ſuffi
cit enī ꝙ intercedat ſolēnitas que tra
dit a canone.xij.q.ij.c.ſine except.
¶ Centeſimaq̄drageſimaſexta diffe
rentia. Locator iure ciuili finito tem
pore cōductiōis domū alij locare pōt
etiam inuito primo inquilino.l.eden.
C.locati. Sed iure canonico ſi ſchola
ris ſit primus inquilinus prohibetur
alius cōducere ſine cōſenſu primi in-
quilini tex.eſt in.c.j. de locato.
¶ Cēteſimaquadrageſimaſeptima
differentia. Dn̄s de iure ciuili pōt ex
pellere emphitheotam ſi per triēniū
nō ſoluat debitū canonē.l.ij.C.de iu-
re emphit.et in emphitheota eccleſie
eſt ſtatutum biēnium auten. qui rem
C.de ſacr.ſanc.eccle. in colono ſimpli
ci eſt ſtatutū biennium.l. quero.§.in-
ter locatorem.ff. locati. Sed iure ca-
nonico permittitur et colono et em-
phitheote purgare moram predictā
celeri ſatiſfactione.c.propter.et.c.po
tuit .de locato.
¶ Centeſimaquadrageſimaoctaua
differētia. Fructus percepti ex re pi-
gnorata extenuant ſortem.l. j.⁊.ij.C.
de pig.act. Sed iure canonico inueni
tur contrarium in duobus caſibus:
primo quādo recipit pignori feudum
ipſius eccleſie.c.j.de feudi.c. conque-
ſtus.de vſuris. Secundo quando.vir
recipit pignus pro dote ſibi ꝓmiſſa.
c.ſalubriter.de vſuris.q̄r lucratur pro
oneribus matrimonij.l.pro oneribꝰ.
C.de iure dot. Bart.in. l.inſulam.§.
vſuras.ff.ſolu.matri.
¶ Centeſimaq̄drageſimanona diffe-
rētia. De iure ciuili allegata cā̄ ſuſpi-
tionis iudex recuſatus compellit par
tes arbitros eligere coram quibꝰ co
gnoſcatur de cā ſuſpitionis ⁊ litiget.
C.de iud.l.apertiſſimi.⁊.l.cū ſpāli. Sꝫ
de iure canonico recuſato iudice eligū
tur arbitri corā quibus cognoſcatur
de cauſa ſuſpitionis.⁊ tūc ſi cauſa nō
fuerit vera.idē iudex procedit in cau
ſa ſuſpitione illa nō obſtante.ſi vero
inuenta fuerit vera ſiquidem recuſa-
tus iudex eſt ordinarius.iudex recu-
ſatus aut cōpellit partes eligere Ar-
bitros aut remittit ad ſuperiorem.c.
reprehenſibilis.c.ad hec.c.cum ſpāli.
de appel. Si vo ē delegatꝰ nullo mō
eliget arbitros.q̄r ſuſpēſa eſt eius iu
riſditio. c.ij.reqris ꝺ appellationibꝰ.
¶ Centeſimaquinquageſima differē
tia. Jure ciuili res ſacre vel religioſe
nullo modo poſſunt eſſe ī obligatiōe
l.iij.C.que res pign.l. ſancimus.C.de
ſacro ſan.eccle. Sꝫ iure canonico poſ
ſunt venire in obligatione ex cā neceſ
ſitatis.c.j.de pign.⁊ ibi not.
¶ Centeſimaquinquageſimaprima
differentia. Jure ciuili illi qui peccāt
cōtra naturā alio modo puniuntur
ꝙ̄ iure canonico.vt no.glo.in.c.flag
tio.xxxij.q.vij. Nā iure ciuili eſt pena
gladij. Sed de iure canonico nō. Di-
xit tamen ibi glo.ꝙ hoc crimen tem-
peſtates et peſtilentias inducit per
text.in autentica.vt non luxu.contra
naturam.et ſubdit q̄ puerum corrum
pit ad ſtuprū morte puniatur ꝑ tex.
de peni.diſt.j.ſollicitatores.§.qui pue
ro. Que aūt ſit pena.de iure canoni-
co contra laicos cōmittētes delictū
ꝯ naturā eſt tex.i.c.clerici.ꝺ exceſſi.p̄-
la.q̄ dicit ꝙ laici debēt excōicari cleri-

ci vero deponūt a beneficijs ⁊ in mo-
naſteriū detruduntur et vide. Bal.
in ſuo peculio in vbo ſodomitorū pe
na ⁊ ē intm̄ hoc crimen exoſū iure ca
nonico ꝙ ꝓpter enormitatē delicti pe
na extēdit ad nō peccātes vt dixit.do
Anto.in. d.c.clerici ꝑ glo.ibi et eccl'ia
habꝫ iuriſditionē ī laicos ꝓpter hoc
crimē vt dicit.multū elegāt. Abb.in.d.
c.clerici q̄cq̄d ibi dixerit.d.An.ꝑ ea q̄
habent i.c.cū ſit gn̄ale.de foro cōpe.⁊
Jnno.in.c.ꝙ ſuꝑ his de voto.⁊ adde
in hac materia ꝙ in ſtupro illō delictū
puniat eo modo hꝫ locū de iure ciui-
li vt cum maſculo ē pēa gladij ⁊ ſic dꝫ
decapitari.§.itē.lex iul.⁊.l.cum iur.C.
de adulte. Jtē qn̄ femina cū femina
ſtuprū cōmittit:nā gladio materiali
punit.l.fediſſimā ⁊ ibi glo.⁊ Saly.C.
de adulte. Sꝫ ꝺ iure canonico aliter
punit q̄r aut eā quam ſtrupauit acci
piat in vxorē aut dotet aut alio mō ca
ſtiget ſm̄ diſtinctionē de qua ꝑ tex.⁊
doc.in.c.i.⁊.ij.de adulte.
¶ Centeſimaquinquageſimaſecūda
dr̄ia. Jtē iure ciuili varie pene impo-
nunt furibꝰ vt per doc.in auten.ſꝫ no
uo iure.C.de ſeruis fugiti. Abb.i.c.fi.
de fur. Jo.de ana.in.c.tua.de homici
dio. Sed de iure canonico clericꝰ com
mittēs furtū dꝫ deponi et detrudi in
carceribus ad agēdū penitētiā.c. cū
nō ab hoīe de iudicijs.c.tue.de penis
et Abb.in.c.fi.in fi.de furtis.
¶ Centeſimaquinquageſimatertia
dr̄ia. Differētia ē interiꝰ canonicū ⁊ ci
uile qn̄ pena ē adiecta dationi vel fa-
cto vt pl'e ꝑ Jo.de ana.in c.fi.in ante
penulti.charta de vſuris et in fi.
¶ Centeſimaquiquageſimaquarta
differentia. De iure ciuili prorogatio
inſtātie nō firmatur iuramēto. Bar.
in.l.properādū.in prin.C. de iudicijs
et in.l.ſeius.ad.l.falci. Abb.in.c.pe.de
iudi. Sed Jo.de imo.et in.d.l. ſeius
⁊ in.c.cū contingat in.xiiij.char. Pe.
de ancha.in.c.licet.in.iiij.col. de iure
iur.in.vi.dicūt ꝙ tale iuramētū non ē
cōtra ius canonicū a quo regulantur
iuramēta.d.c.cū cōtigat.ita tollit.c.ſi
diligēt.ꝺ foro.cōpe.q̄r ibi actꝰ erat ex
ꝓſſe a canone īprobatꝰ ꝙ nō ē hr vult
imol.i.d.c.penul.ꝙ ēt inter laicos ī fo
ro ſeculari hꝰ iuramētū ligat qđ eſt no
tabile pro ſolutioni remedio circa
inſtantiam.
¶ Centeſimaquinquageſimaquinta
dr̄ia. Jure ciuili miſſus ī poſſeſſionē ī
actiōe reali ſtatī poſſidet.l.ſi q̇s em-
ptiōis.§.pe.⁊ ibi no.C.de ꝑſcriptiōe
xxx.āno. Jure vo canonico miſſus in
poſſeſſionē ī actiōe reali nō ē verꝰ poſ
ſeſſor niſi poſt curſū āni.c.ſi.ꝺ eo qui
mitti.ī poſſeſ.cā rei ſeruāde.ꝺ.offi.or
di.c.paſtoralis.not.in.c.contingit de
dolo.et contu.
¶ Cēteſimaquinq̄geſimaſexta dr̄ia
De iure canōico bōa eorū q̄ cōmittūt
enormia delicta in eccleſia confiſcātur
in fiſcum eccleſie.xvij.queſtione.iiij.ſi
quis deinceps et capi.quiſquis not.
xxvij.q.ij.capi.ſi quis. Sed ius ciuile
vult bona damnatorum tradi heredi
bus. auten.bona damnatorum.C.de
bonis dānatorum.
¶ Cēteſimaquinq̄geſimaſeptia dr̄ia
De iure ciuili infert pena mortis .l
aut damna et.l.capitaliū.de penis.§.
famoſos. Sꝫ iure canōico nō īfert pe
na mortis.c.ſniaꝫ ſanguis.ne clerici vl'
monachi. Quis ⁊ ꝺ iure canonico ſint
quedā pene que equiparātur morti
quia relinquit iudici ſeculari puniēdꝰ
c.ad falſariorum de crimine falſi.
¶ Cēteſimaq̄nq̄geſimaoctaua dr̄ia.
de iure canonico bōa hrticorū publicā

tur ⁊ filijs auferuntur:⁊ alijs propin
quis.c.vergentis de hereticis.xxiij.q
vij.ꝑ totū.Sꝫ iure ciuili nō auferunt
filij catholicis.C.de hereticis.l.co⸗
gnouimus.⁊.c.autē.idē ꝯ neſtorianis
ſed cōſtō feudorū q̄ incipit hac edicta
li conſonat iuri canonico.

¶ Cēteſimaquiquageſimanona dif⸗
ferētia.De iure ciuili ſiqs appellat a
ſnia excōicatiōis pendēte appellatio
ne nō eſt excōicatus ꝑ appellationem
enīꝫ reſcindit ꝓnūciatū.l.i.in fi.ff.ad
turpilianū:⁊ q: appellatiōe facta exē
ptus ē a iuriſdi.ei⁹.⁊ ſic ſua ſnia eū in
terrim non abſtringit.l.fi.ff.ꝯ iuriſdi.
om.iu.l.fi.C.ſi a nō cōpetēꝫ.⁊ a ſnijs
q̄ trahūt ſecū executionē appellari ēt
licet.ff.de penis.l.ꝙ ad ſtatū.⁊.l.qui
vltimo iure vero cananico diſtiguitur
aut ſnia excōicatōis fert idiē vl ſub cō
ditione:⁊ tunc ſi appellet interim nō
durat effectus excōicatiōis aut fertur
pure ⁊ hoc caſu remanet excōicat⁹ ēt
appellatiōe pēdente.c.preterea.c.pa
ſtoralis de applelationibus.

¶ Centeſimaſexageſima.differētia
Jure ciuili pendente reſtōne in inte⸗
grum reſtit.nihil eſt innouandum
neq̄ interim executioni mādatur ſen
tentia,C.nil nouari in inte.reſti.pen⸗
den.in rubro ⁊ nigro iure vero cano⸗
nico mandatur,ſententia executio
ni pendentem qōne in intregrū reſti
tutiōis dūmō iterponat cautio de re
uocādo oia retro ſi contingat conce⸗
di bñficiū reſtitutōis.c.ſciſcitata ꝯ i i
tegrū reſti.vel dic ꝙ ibi erat preſum
ptio.ꝯ petētē in integrum reſtitui vt
not.i.d.c.ſcitata.⁊ad hoc.C.de falſis
l.ſatis.

¶ Centeſimaſexageſimaprima dif⸗
ferentia.De iure ciuili ſi plures ſnie
ferunt in diſcordia obtinet ſnia pluri
riū.ff.de re iudi.l.duo ex tribus:Sed
iure canonico nō ē ita:nā icā criali nō
ſufficit ſnia pluriū ſꝫ oꝫ eē cōcorſ ſnia
vi.q.iij.ſi quis eps.not.ꝯ.re iu.c.iij.

¶ Centeſimaſexageſimaſecūda dif
ferētia.Jure canonico nō currit pſcri
ptio toto tempore prelati male alie⸗
nātis.vel dilapidātis.xv.q.iij.ſi ſacer
dotes Sꝫ iure ciuili nō habem⁹ hoc
ſꝫ currit pſcriptio ſtati poſt alienatio
nem.autem.quas actiones.C.de ſac.
ſanct.eccleſie.

¶ Centeſimaſexageſimatertia dif⸗
ferentia.De iure ciuili ea q̄ ab hoſti⸗
bus hn̄tur occupanti conceduntꝫ ⁊ ea
q̄ ſunt i bonis nullus inſtitu.de rerū
diui.§.itē lapilli.Sed iure canonico
in locis hitis ab hoſtibus romanis
aliqs eps nō pōt occupare dioceſiꝫ vl
ius parrochie niſi ei ꝯcedat a ſuperio
re.c.cum cauſam de probati.et ibi per
Inno.

¶ Centeſimaſexageſimaquarta dif
ferentia.Qui fugit i bello publico.de
iure ciuili capite punitur.ff.de re mili.
l.oēꝫ.§.q in acie.Sꝫ iure canonico eſt
infamis.vj.q.i.infames.

¶ Centeſimaſexageſimaquinta dif⸗
ferentia.Si qs legatū in legatis.po⸗
ſitū impediat traditur vt ſit ſeruus
hoſtiū.ff.de legatiōib⁹.l.fi.Sꝫ iure ca
nonico excōicat.xxiij.di.ſi quis.

¶ Centeſimaſexageſimaſexta.dif⸗
ferentia.De iure ciuili ſi quis muta⸗
uit,ſibi cāꝫ poſſeſſionis hn̄t locū iura
q̄ habemus.C.de acqui.poſ.l.cū ne⸗
mo.⁊.l.ex liberis ⁊ que in eis no.Sꝫ
iure canonico ſi quis mutauit cauſaꝫ
poſſeſſionis in beneficialibus tanq̄ in
indignus,ſuis bñficijs eſt priuandus
c.illud.de exceſſio.prela.

¶ Cēteſimaſexageſimaſeptima dif⸗
ferētia.De iure ciuili blaſphemator

dei ⁊ ſctōrū punitur vltimo ſupplicio
vt in auten.vt nō luxu cōtra naturā
Sed de iure canonico ſi laicus excōi
catur Si clericus deponitur.xij.q.j.
c.ſi quis per capilum ⁊ etiam impo⸗
nitur penitētia ꝑut traditur de cleri
cis maledicis.c.ſi.⁊ ibi not.

¶ Cēteſimaſexageſimaoctaua Ju⸗
re ciuili ſi quis vtat falſis inſtrumē⸗
tis ⁊ peniteat nō punit de falſo.C.de
falſis.l.falſo.iure canonico ſec⁹ in lit
teris apoſtolicis.c.dura.c.ad falſa⸗
rios de falſis ſi modo littere nō ſint
de ſimplici iuſticia.c.accedēs ꝯ falſis

¶ Cēteſima ſexageſimanona dr̄ia.
De iure ciuili crimen raptus cōmit
titur in ſpōſam.C.de raptu virginuꝫ
l.j.Sed de iure canonico ſecus extra
ꝯ raptorib⁹.c.cū cāꝫ ar.xxxij.q.ij.§.j.

¶ Cēteſimaſeptuageſima.De iure
ciuili qui corrupit virginem grauiter
punitur nō tamē cogitur eam accipe
re in vxo.immo ꝓhiberi videt matri
monium inter eos in auten.de rapt.
mulie.Sed iure canonico compel⸗
litur eam recipere in vxorem.c.j.de
adulterijs.

¶ Cēteſimaſeptuageſimaprima dif
ferentia.De iure ciuili interfectori fi
liorum imponitur accerrima pena.l.
j.C.de his q pat.vel libe.occi.l.j.Sed
iure canonico nō ita punitur vt in.c.
de infantib⁹.de his qui filios occide.

¶ Centeſimaſeptuageſimaſecunda
differentia.De iure ciuili pena falſi
eſt deportatio ⁊ omnium bonorum
publicatio ⁊ hoc in libero homine in
ſeruo vero eſt vltimum ſuppliciū.l.j.
§.vlt.ff.de falſis.Secundum vero ca⸗
nones eſt multiplex pena falſi ſm qꝺ
multe ſunt falſitates vt nō Goffr.in
ſumma de falſis.§.pena falſi.

¶ Cēteſimaſeptuageſimatertia dif
ferētia.De iure ciuili qui ceſſit bonis
poteſt ea recuperare re itegra.ff.qui
bonis cedere poſſunt.l.is qui.Sed iu
re canonico obtēta licentia cedēdi di
gnitatem epiſcopalem cōpellitur ce⸗
dere.c.quidā.de renunciatione.et ibi
redditur ratio in tex.

¶ Centeſimaſeptuageſimaq̄rta dif⸗
ferentia.De iure ciuili fama ſola non
impediret matrimonium contrahen
dum.q: non eſt plena probatio.ſed ſe
miplena.ff.de teſti.l.iij.no.in.l.in bo⸗
ne fidei.C.de iureiur.Sed iure cano⸗
nico ſola publica fama ꝙ quis cogno
uit conſanguineam ſponſe future vxo
ris ipediret matrimonium contrahē
dum.c.ſuper eo.de conſang.et affini.
c.cum in tua.de ſponſali.

¶ Cēteſimaſeptuageſimaquinta dif
ferentia.Vox vnius teſtis de iure ci⸗
uili nō impedit matrimonium ꝯhen⸗
dum.l.iuriſiurādi.C.de teſtibus.Sed
de iure canonico ſi mater ſola alteri⁹
volentium ꝯhere matrimonium aſſe⸗
rat cōſanguinitatem inter eos impe⸗
dit matrimoniū.c.ſup eo.ꝯ teſtibus.

¶ Centeſimaſeptuageſimaſexta dif
ferentia.De iure ciuili eſt quedā pe⸗
na metalli.quidam enī dānantur in
metallum et iſti grauioribus vinculis
afficiuntur.Alij in opus metalli et iſti
leuioribus et ambo iſti ciuitatem et
libertatem amittunt.Alij vero dānā⸗
tur in miniſterium metallicoꝝ.vt ſer
uiant dānatis in metallum et iſti ciui
tatem amittūt non libertatem.⁊ hoc
ſi ad tempus dānantur.ſi vero in per
petuum vtrūq̄ amittunt.ſ.ciuitateꝫ
et libertateꝫ.ff.de penis.l.aut dāna.
§.cū pene.Sed iure canonico hmōi
pene nō inueniuntur impoſite nec de
bent imponi.c.j.de calū.Sed his pe⸗
nis eqparari pōt pena carceris:quā

F

pro grauibus criminibus fugit in ec
cleſia.c.pe.et.c.fi.de hereticis li.vj. et
pena qua quis redigitur i ſeruitutē
xxxij.di.eas.vel traditur curie.ſerui
turus.xj.q.j.ſtatuimus.al's venditur
lxxxj.diſti.clerici.

¶ Cēteſimaſeptugeſimaſeptima dif
ferentia. De iure canonico iuuenis
puellam nōdum ſeptenam quam at-
tentauit cognoſcere et forte non po-
tuit propter imbecillitatem etatis ꝑ
hoc inducitur publice honeſtatis iu
ſticia.vt nō poſſit contrahi matrimo
nium.c.iuuenis.de ſponſalibus.Sed
iure ciuili non inuenio inter cauſas q̄
impediunt matrimonium que cauſe
enumerantur in ſumma Azo.de nu-
ptijs circa fi.et inſtit.de nuptijs.§.fi.
et ſimiliter ſi frater deſponſauit ali-
quam de facto quam de iure non po
tuit impediente conſanguinitate;cū
altero fratre non poteſt matrimoniū
contrahere.c.ad audientiam.de ſpon
ſalibus. Sed de iure ciuili non cum
nullum ſit vinculum per prima; ſpon
ſalia impediente conſanguinitate.im
poſſibilium enim nulla eſt obligatio.
§.ſi impoſſibilis.inſtitu. de inuti. ſti-
pulatio.

¶ Cēteſimaſeptugeſimaoctaua dif
ferentia.De iure ciuili regulariter nō
fit mora reipſa ſed interpellatione ſe
cuta congruo loco et tempore. ff.de
vſuris.l.mora.in principio.et ibi fal-
lit in caſibus ibi not.Sed de iure ca-
nonico mora fit reipſa in tarda ſolu-
tione decimarum.xvj.queſtione pri-
ma decime not.in.c.cum homines de
decimis.

¶ Centeſimaſeptuageſimanona dif
ferentia.De iure ciuili ſimplex forni-
catio.non punitur immo permiſſa.l.
in concubinatu. ff. de concubinis.l.
ij.C.de dona.inter virum. Sed de iu
re canonico prohibetur quelibet forni
catio.xxxij.q.iiij.nemo ſibi ⁊ ibi not.

¶ Centeſimaoctuageſima differē-
tia.De iure ciuili diſſoluitur matri-
monium ſi aliter coniugū velit intra
re monaſterium .et intret in autē-
tica.de nuptijs.§.diſtrahuntur.Sed
iure canonico ſecus.xxvij.q.ij.Aga-
thoſa.

¶ Cēteſimaoctuageſimaprima dif
ferentia . De iure ciuili poſſunt con
trahi nuptie inter conſobrinos.C.de
nuptijs.l. in celebrandis ꝙ non licet
iure canonico:quia qui attinet ſibi in
quarto gradu conſanguinitatis vel
affinitatis ꝓhibetur contrahere ma
trimoniū nō dꝫ de cōſangui.et affini.

¶ Centeſimaoctuageſimaſecunda.
De iure ciuili erat prima poteſtas in
omnes etatē filij Sed iure canonico
ſoluitur patria poteſtas adueniente
adulta etate quo ad matrimonium
carnale ⁊ ſpirituale:⁊ quo ad iuramē
tum.xx.q.ij.puella.xxiiij.q.iij.tribus
nota.xxij.q.ij.honorantur.

¶ Centeſimaoctuageſimatertia dif
ferentia.De iure ciuili viro non per
mittitur vxorem verberare.l.cōſenſu
C.de repudijs. tamē poteſt corrigere
eam vt.vij.q.j. ſicut alterius.l. reſpi-
ciendum.ff.de penis.Sed iure cano-
nico clericis tantum eſt permiſſum
vxores ſuas peccātes cuſtodire liga
re et cogere eas ad ieiunia non tamē
eas mortificare.xxiij.q.ij. placuit et
eſt ratio in clericis potior ꝙ̄ in alijs
vt ibi not.

¶ Cēteſimaoctuageſimaq̄rta.de iu
re cano.vxor nō p̄t vouere cōtinētiā
nec ecōtra ſine licētia alteri⁹ cōiugis
xxxiij.q.v.c.i.⁊.iij. De iure ciuili ſec⁹
quia rumpitur matrimonium ſi alter

velit vouere caſtitatem in auct.de nu
ptijs.§.diſtrahuntur.

¶ Centeſimaoctuageſimaquinta.
De iure canonico. ſi quis proponit
exceptionem peremptoriam poſt fun
datam intentionem actoris et contin
gat eum in probatione deficere illius
exceptionis condēnatur actori in ex
penſis.c.finem litibus ⁊ ibi not.de do
lo ⁊ contuma .Sed de iure ciuili hic
quod dicitur de expenſis condemna
tione non habet locum niſi in fi. cau-
ſe vt victus victori condemnetur in ex
penſis.C.de iudici.l.properandꝫ.§.
ſin autem ⁊ ibi not.

¶ Centeſimaoctuageſimaſexta.De
iure canonico pena inceſtus:⁊ adulte
rij mors eſt.xxiij.q.v.relegentes.Sed
de iure ciuili mulier adultera nō occi
ditur ſed detruditur in monaſterium
ſm̄ ꝙ cauetur.C.de adulteris.auten-
tica ſed hodie poteſt dici ꝙ.c.relegen
tes poteſt loqui ſm̄ iura que erant
ante ius antiquum ſm̄ quē iura tam
adulter ꝙ̄ inceſtuoſus ſexus gladio
puniebatur.C.ꝺ adulte.l.q̄uis.ff.eo.
l.ſi adulterium cum inceſtu.in prin.

¶ Centeſimaoctuageſimaſeptima
De iure canonico qui pro ſuis moriū
tur ſceleribus non tradūtur eccleſia-
ſtice ſepulture.xxiij.q.v.placuit.c.fu-
res.de furtis.niſi fuerint in morte cō
triti.xiij.q.ij.c.fi.Sed iure ciuili non
conceduntur ſepeliri alicubi:niſi pri⁹
petitum ſit a principe ⁊ conceſſum.ff.
de cada.puni.l.j.ij.⁊.iij

¶ Cēteſimaoctuageſimaoctaua de
iure ciuili nulla pena debet excedere
quadruplum.inſtit.de act.§.omnes.
Sed de iure canonico aliter īuenitur
iuſtitia ſuadēte.xvij.q.iiij.c.quiſquis.
c.cum deuotiſſimā.xij.q.ij.

¶ Centeſimaoctuageſimanona dif-
ferentia. De iure ciuili impubes nō
iurat ⁊ ius iuramentum eſt.ff.de iure
iuran.l.qui iuraſſe.⁊ ar.in.l.j.C.de fal
ſa mone.⁊.l.ij.§.j.C. de iuramē. calū.
et autenti . ſacramenta puberum.C.
ſi aduer.vendi.fallit in caſu vbi pupil
lus obligatur ex ſacramento ſuo vt
ſi manumiſſus iurat preſtare operas
manumiſſori.ff.de libe.cauſa.l.finali.
Sed iure canonico poteſt pupillus
iurare ſi ſit doli capax:⁊ ſi non ſeruat
iuramētū ꝑiurat.xxij.q.v.ꝑuuli ⁊ ibi
de hoc ego dico ꝙ ſatis ꝓbabiliter po
teſt defendi ꝙ etiā iure ciuili ſacramē-
tum pupilli doli capacis valeat vt no.
in.d.c.paruuli.

¶ Centeſimanonageſima differen-
tia.De iure canonico eo ipſo ꝙ ali-
quis intrat hoſtiū cauſa furandi fur
eſt iſte eſt tex.in.c.tres ꝑſonas.xxiij.
q.iiij.⁊ ibi glo.de peni. diſt.iij.ſi pro-
pter ⁊.c.ſequen.Sed iure ciuili ſecus
eſt. vt eſt tex.ff.de fur.l.vulgaris .§.
qui furti.

¶ Centeſimanonageſimaprima dif
ferentia. De iure ciuili qui aliquid
promiſit ꝙ conſiſtit in dando ſub pe-
na ſi aliqd omittat dare ad totā penā
tenetur.ff. famami. hercis.l.heredes.
§.in illa.l.ſtipulationum.⁊.l.in execu
tionibus.de verb.ob.⁊ plene nota.in
l.ſi ſeruus.§.ſi plurium ſi quis caut.
Sed iure canonico obſtat.exceptio:
Inno.ſequitur opi.Azo.in.c.ſuam.ꝺ
penis vt ibi plene not.

¶ Centeſimanonageſimaſecūda dif
ferentia De iure canonico non licite
recipit aliquis aliquid vt iudicet furē.
c.qui cum fure.extra de fur.j.q.j.ex
his verbis.cum ibi not.Sꝫ iure ciuili
licite pōt qs accipere vt idicet furē.ff.
de condit.ob tur.cām.l. ſi ob turpē.
ff.de p̄ſcrip.verbis.l.ſolēt.⁊ ibi not.

¶ Cētēſim anonageſimatertia differentia. De iure ciuili tranſigere permittitur de criminibus publicis ingerentibus penam ſanguinis, excepto crimine adulterij. De alijs vero criminibus publicis non licet tranſigere vt in crimine falſi. l. tranſigere. C. de trāſactionibus. ⁊ ibi not. quid in priuatis. Sed iure canonico videtur aliud dicendum ſm quod nullum crimen irrogat penam ſanguinis ita in cauſa ſpirituali modo licet deſiſtere pecunia accepta. c. fi. de rerum permuta. no. ij. q. iij. §. i oibus.

¶ Cēteſimanonageſimaquarta differentia Inter pares cōmuniter habitantes et tractantes vt vir ⁊ vxor preſumit matrimoniū. ff. de ritu nuptiaruʒ. l. in libere. Sʒ iure canonico potius preſumitur adulterium niſi oſtendatur ſolemnitas nuptiarum. xxx. q. v. aliter. ⁊ not. xxx. diſt. q̇ nō vxorem. vide Abb. in. c. eccleſia ſancte marie. de conſtitutionibus. vbi etiaʒ in foro ſeculari: quia in talibus leges nō dedignātur. c. clerici. ō iudicijs.

¶ Centeſimanonageſimaquinta differentia. De iure ciuili pmiſſo pene in matrimonijs non valet. l. tycia. §. idem reſpondet. de verb. ob. valet tñ promiſſio arrarū. C. de ſponſalibus l. fi. not. in. c gēma. de ſpōſalib⁊. Sed ſm canones nec pmiſſio pene nec ſtipulatio arrarū valet in matrimonijs d. c. gēma. quia eadem eſt ratio prohibitionis in penis ⁊ arris ergo eadeʒ iuriſ. diſpoſitio. c. inter corporalia. de tranſla prelatorum.

¶ Centeſimanonagaſimaſexta differentia De iure ciuili ſi quis offerat ſe liti: condemnatur ac ſi poſſideret que petuntur. l. ſi quis ſe. ff. de rei vendi. ff. de peti. heredi. l. ſi qui ſe liti. Sʒ de iure canonico in negocijs eccleſiarum ceſſat hoc ius ne delictum perſone redundet in damnum eccleſie. xxj. q. vj. ſi epiſcopū. c. eccleſia ſctē marie. vt lite pendē. ⁊ ibi hoc not. in glo. fi.

¶ Cēteſimanonageſimaſeptima differentia De iure canonico ad probādam cōſanguinitatē admittitur teſtimonium de credulitate ⁊ de auditu c. quotiens. c. licet. de teſti. ſed iure ciuili non reperitur ꝙ hec probatio in hoc caſu admittatur.

¶ Cēteſimanonageſimaoctaua differētia De iure canonico in eam matrimoniali. ſententia poteſt ferri ſine ſcriptis. c. albericus. de teſti. ⁊ ibi no. Sʒ iur̄ ciuili nō inuenitur ꝙ hoc caſu poſſit ſentētia ferri ſine ſcriptis. C. de ſentē. ex piculo recitā. l. finali ⁊ ibi not.

¶ Centeſimanonageſimanona differentia De iure ciuili dicto vnius teſtis non creditur. l. iuriſiur. C. ō teſti. Sed iure canonico aliquando creditur vni teſti. quando non eſt preiudicium alicuius. puta queritur inter aliquos vtrum quis ſit baptizatus vel eccleſia ſit cōſecrata de conſecra. diſ. iiij. paruulos. c. cū itaqʒ et qñ querit vtrum aliquis egerit penitentiam. c. nemo. de ſimonia. ⁊ de peniten. c. oīs vtriuſqʒ ſexus.

¶ Duocēteſima differentia De iure ciuili Abbas iurat de calū. in cauſa monaſterij in animam ſuam quia perſonam habet legitimam ⁊ cauſa ſit cum eo tanꝗ cum legitima perſona C. de iura. calū. l. ij. §. ꝙ obſeruari. ⁊ §. hoc ēt. ⁊ ibi no. C. de epi. ⁊ cle. autē. cāque ſit. Sed de iure canonico debet iurare in animam maioris partis cōuentus. c. preſentium. de teſti. nota. in c. dudum. de electione.

¶ Duocēteſimapma differētia De iure ciuili magis abſolute compelluntur teſtes ferre teſtimonium ꝙ iure canonico. C. de teſti. l. quoniam liberi c. ſupeo. de teſti. ⁊ Inno. in. c. j. eo. ti. De iure canonico non ſunt compellendi niſi cuʒ alie probationes haberi non poſſunt. xxiiij. q. iij. quāquā.

¶ Ducenteſimaſecunda differentia De iure ciuili frater non poteſt accuſare fratrē de magno crie. C. qui accu. nō poſſunt. l. ſi magnū. eo. titulo. l. ſi ſororē. Sʒ ō iure canonico. frater pōt accuſare fretrem de hereſi. c. litteras. de pſumptiōibus. c. ſi audieris. xxij. q. v. xiiij. diſ. diaconi.

¶ Ducoēteſimatertia differētia De iure canonico poteſt fieri ſequeſtratio propter contumaciam rei. de dolo ⁊ contuma. c. ex litteris. Sed iure ciuili in eo caſu non ſit ſeq̄ſtratio. C. de prohibita ſequeſt. l. j. ⁊ ibi no. Itē in alijs ſit ſequeſtratio. De iure canonico ꝙ de iure ciuili ⁊ ſunt expreſſe ⁊ nota. in. c. dilectus de ſeq̄ſtratio. poſ. fructuum.

¶ Duocēteſimaquarta differentia Iure ciuili non proceditur ad diffinitiuam ſine litis conteſt. niſi in cauſa appellationis. C. de tem. appel. l. fi. §. illud. Sed de iure canonico in cauſis matrimonialib⁊ vbi agitur defendere matrimonij non diſſoluendo et in cauſis electionum bene poteſt procedi ad diffinitionem abſqʒ litis conteſt. c. j. c. quoniā. §. porro vt lite non conteſtata.

¶ Duocēteſimaquīta differētia De iure ciuili clerecus poteſt conſentire litigare coram iudice non ſuo duʒ tamen eccleſiaſtico. C. de iuriſ. om. iu. l. j. ff. de iudi. l. j. ⁊. ij. C. de epiſu. audi. autenti. ſi qui ex conſenſe. ⁊. l. epiſcopale. Sed de iure canonico ſecus niſi conſenſus ſui epiſcopi accedat. c. ſignificaſti de foro competē. iij. q. iij. nō liceat. xj. q. ij. c. j. ⁊. ij.

¶ Duocēteſimaſexta differētia. De iure ciuili. ſi quis contraxit in vno loco poteſt citari a iudice illius loci ſi in loco inueniatur ⁊ ſi non veniat poteſt mulctari ⁊ omni remedio pretorio compelli. vt veniat prout probatur. ff. de iudicijs. l. heres abſen. Sed iure canonico. poteſt iudex loci contractus ſolummodo pronunciare et iubere bona poſſideri. vel pronunciare de mittendo. ſi alibi conuentus exiſtat vt probatur. per Inno. de foro cōpe. c. romana: ⁊ Inno. in. c. lʒ eo. ti.

¶ Duocēteſimaſeptima differentia De iur̄ canonico clerici pariſi⁊ comorantes. vel in cauſis pecuniarijs poſſunt conuenire laicos coram epiſcopo. c. ꝙ clericis. de foro. compe. quod non eſt de iure ciuili. poteſt tamen dici ꝙ ſit ratio quia epiſcopus eſt ibi comeſ. vt ibi nota.

¶ Ducenteſimaoctaua differentia. De iure ciuili plurib⁊ diuerſis actionibus perſonalibus poteſt quis conuenire eundem coram diuerſis iudicibus niſi ratio connexitatis impediat ff. de quibus rebus ad eundē iudicar̄ l. j. ⁊. ij. et. c. ō iudi. l. nulli. l. ſi pariter. de liberali cauſa. Sed de iure canonico ſecus. c. quia nonnulli quod eſt. c. fi. cum ibi nota. de reſ.

¶ Duocēteſimanona differētia. De iure ciuili filiuſfa. in omnibus cauſis regulariter non poteſt eſſe in iudicio abſqʒ conſenſu patris niſi in caſtrenſi vel quaſi. C. de boniſqʒ libe. l. cuʒ nō ſolum. l. ij. ff. ad macedo. Sed de iure canonico filiuſfami. in ſpiritualibus poteſt eſſe in iudicio ſine conſenſu patris ſed poteſt requiri auctoritas ſui

prelati.vide Inno.in.c.accedens.de procu.in.c.indecorum.de eta.⁊ quali. et in.c.fi.de iudi.in.vi.

¶ Duocētesimadecima differentia. De iure ciuili.poteſt fieri prorogatio iuriſditionis de perſona ad perſonā in habente iuriſditionem ordinariā. vel etiam delegatam.C.de iuriſdict. om iudi.l.j.⁊ ibi not.ff.de iudi.l.ij.in prin.Sed de iure canonico ſecus.c. pe.⁊.gl.de offi.delega.⁊ ibi not.

¶ Duocētesimadecimaprima differētia.De iure ciuili parentes non poſſunt eſſe teſtes in cauſis:⁊ contractibus filiorum.C.de teſtibus.l.v.ff.de teſti.l.teſtis idoneus.Sed iure canonico.contra ſcilicet in contrahendo et dirimēdo matrimoniū.xxxv.q.vj. videtur nobis ⁊.c.ſuper eo.de teſti.

¶ Duocentesimadecimaſc̄da differentia Ea que deſiderāt cauſe cognitionem.⁊ decreti interpoſitionem et expediunt offi.iudi.nō delegātur.ff.de offi.pcōſulis.l.ne quicq̄.§.vbi.decretū. Sz canonico ſec9 de offi.archidi.c.ad hec.⁊ no.Inno.de religio.domibus c.cōſtitut9.⁊ Bal.in.d.§.vbi decretū.

¶ Duocētesimadecimatertia differentia.Iure ciuili.ordinarius cauſas medias non poteſt committere.niſi ex iuſta cauſa ⁊ appello medias cauſas pecuniarias a.ccc.aureis.ſ.C.de peda.iudicibus.l.placet.et ibi nota. Sed iure canonico poteſt committere ſine aliqua iuſta cauſa.dum tamen ſe malitioſe exonerare non querat.c. paſtoralis.in prin.de offi.delega.⁊ ibi not.⁊.c.ſi pro debilitate eo.ti.q̄uis predicta decre.in delegato a pricipe. vel papa loquatur.

¶ Duocentesimadecimaquarta differentia.De iure canonico.teſtes nō ſunt compellendi in criminali cauſa. vt not.plene de teſti.cogen.c.dilectoruz ⁊ ibi not.Sed iure ciuili teſtes in qualibet cauſa compelluntur.exceptis quibuſdam perſonis.l.lege iulia.de teſti.⁊.l.inuiti.eo.titulo.

¶ Duocentesimadecimaquinta differentia De iure ciuili nō poteſt fieri poſitio de mera negatiua:quia ea ſunt ponibilia que ſunt probabilia. ſed mera negatiua non poteſt probari.c.de probatio.l.actor.⁊ loco probationis inducte ſunt poſitiones.vt in §.fi.in auten.de his qui ingrediuntur ad appellandum.§.fi.⁊ not.in.l.ij.§. q̄ obſeruari.C.de iura.calū.De equitate vero canonica mere negatiue. poteſt fieri poſitio.licet alias probari non poſſit.⁊ inde equum videatur vt eſt tex.in.c.j.de confeſſis invi.alex. in.l.inter ſtipulantez.in prin.de verb. ob.vbi plene circa poſitiones et circa capitula.

¶ Duocentesimadecimaſexta differentia.Iure canonico minor cenſetur.maior et ſic poteſt conſtituere. procuratorem in cauſa matrimoniali et ſpirituali.c.ex parte.de reſti.ſpol. ſimile in voto.xx.q.ij.c.j.⁊.ij.Item in alio caſu cum minor mortem patris exequitur vel cum agit de teſtamento patris.xx.q.iij.de crimine.Sed iure ciuili ſecus.C.qui legiti.perſonam ff.de minoribus.l.ait pretor.§.geſtum.

¶ Duocētesimadecimaſeptima differentia.De iure ciuili teſtes ſenes. et valitudinarij.non compelluntur ad teſtimonium ferendum.l.inuiti.ff. de teſti.iiij.q.iij.inuiti.Sed iure canonico compelluntur propter peccatum.c.j.de crimine falſi.xj.q.iij.quiſquis de iudi.c.nouit.c.ſi qui.de teſtibus in glo.

¶ Duocētesimadecimaoctaua differētia.De iure ciuili recuſatio iudicis debet fieri intra.xx.dies vt in auten. offeratur.C.de lit.conteſt.⁊ in autē. ⁊ conſequēter.C.de ſentē.Iure vero canonico ante litem cōteſta.ſeu vſq; ad dilationē decurſam:ad proponendas except.dilatorias.c.ij.requiris §.iij.in glo.de appellat.

¶ Duocētesimanona dr̄ia.De iure ciuili reſcripta ſunt ꝑpetua nec finiūtur anno regulariter.l.falſo.C.de diuer.reſcriptis.Iure vero canonico finiuntur anno ſi quis eis non vtat̄.c. ſi autem.c.ex parte.c.plerūq;.de reſcript.glo.tamē in.d.c.ſi autē.ſoluit aliter iſtud contrarium.ſed ipſa non tenetur per doc.

¶ Duocētesimavigesima dr̄ia.De iure ciuili nō tollit̄ terminus dādus reo:ad deliberādum an velit cedere vel contendere licet preceſſerit citatio q̄tūcūq; narratiua negocij.iuxta autē.offeratur.C.de lit.cōteſt.Iure vero canonico ſecus eſt.quia ſi per citationem potuit eſſe inſtructus:nō datur terminus ad deliberandum.c. ij.de dila.et ibi nota.

¶ Duocētesimavigesimaprima differentia.De iure ciuili poſt liminio. reuertētibus datur reſciſſoria.j.quadriennium.de actio.§.rurſus.⁊.c.de in integrum reſtit.l.fi.Sed iure canonico non currit eo tempore preſcriptio et non dabitur reſciſſoria.xvj.q. iij.poteſt de hoc nota.de offi.ordi.c. paſtoralis.

¶ Duocentesimavigesimaſecunda differentia.De iure ciuili furtum eſt cōtractatio rei aliene īuito domino ff.de fur.l.j.§.furtum.Azo.in ſumma de fur.in princi.Sed iure canonico furtuz large ſummitur pro omni vſurpatione.xiiij.q̄one.v.dixit dominus. §.primo.

¶ Duocētesimavigesimatertia differentia.Lex ciuilis virilem etatem interpretatur.xxv.annorum.ff.de mino.l.j.l.fi.C.de his qui veniā.eta.Sz ius canonicum.aliter interpretatur virilez eta.ſ.xxx.annorum.c.epiſcop9 et ibi not.lxxviij.di.

¶ Duocentesimavigesimaquarta differentia.Licet de rigore iuris ciuilis eccleſia lucretur precium datum emptori ementi rem eccleſie in caſu non conceſſo a iure.l.iubemus.§.ſane.C.de ſacroſanct.eccleſi.tamen de eq̄tate canonica ſi eccleſia ſit ex ipſo precio locupletata.tenetur reſtituere emptori vt per Pau.de lia.in cle. j.de rebus eccle.non al'ſ.plene Ioā. de imola.in.c.ad audientiam.de rebus eccleſie non alie.Cy.et Bald.in autentica.qui res.de ſacroſanct.eccleſijs.

¶ Duocētesimavigesimaquinta differentia.De iure canonico concubine clericorum efficiuntur ſerue:epiſcopus debet eas vendere.c.quidam lxxxj.di.non habent filios ſi vero habent filios detruduntur in monaſterio ne filij pereant ſecundum glo.ibi per.c.fraternitas.xxxiiij.diſtin.Secus de iure ciuili:quia non reperitur q̄ efficiantur ſerue de iure ciuili.

¶ Duocentesimavigesimaſexta differentia.De iure ciuili procedit libellus pur9 ad reſciſ.contractus q̄n q̄s eſt deceptus vltra dimidiam iuſti pre

tij ſm cõmunem ſniam legiſtarum in l.ij.C.de reſcin.vendi. Secus de iure canonico: q2 debet eſſe alternatiuus. vel reſcin.vel peti ſuppleri iuſtuꝫ precium.c.cum dilecti.de emp. et vendi. ſm Jmo.in.c.cũ cauſam. de emptio. et vendi.

¶ Duocenteſimavigeſimaſeptima differentia. De iure canonico eſt dare cõtractũ precarie ſm Jmo.in.c.j. de precarijs.ſecus de iure ciuili vt ibi per eum.

¶ Duocẽteſimavigeſimaoctaua differentia. De iure canonico.ſterilitas afficiẽs magno incommodo colonuꝫ facit vt ſit locꝰ remiſſioni.c.propter ſterilitatem.de locato ſecus de rigore iuris ciuilis.l.ex conducto.§.j.ff.loca.voluit Jo.de imo.in.d.c.propter ſterilitatem.in gl.ij.circa ſolutionem cõtrarij.d.l.ex conducto.§.j.

¶ Duocenteſimavigeſimanona differentia. De iure canonico et in terris eccl'ie.Emphiteota eccl'ie ceſſans per biẽnium ſoluere . p biẽnium põt purgare morã incõtinẽti p.c. potuit de locato. ſecꝰ in terris imperij. etiã eſt in emphiteota priuati q2 non põt purgare morã.l. ij.C.de iure emphi. vt plene declarat Jo . de imo.c.potuit.in glo. antepe. Ulicet dicat doc. non ponere.tamen nõ vidit Bal.in l.magnã.in repet.penul.charta.ang. in.l.ſi inſulam.ff.de verb.ob.⁊ Lud. in.l.et ſi poſt tres ſi quis caut.q̃ ponunt dixi etiã in.cxlvij.differentia.

¶ Duocẽteſimatrigeſima. Uaſallꝰ nõ poteſt de feudo etiam pro anima diſponere vel legare.c.j.§.donare.q̃liter olim feudum poſſit aliena.⁊.c.imperialem.de probi.feu.alie.per fed.⁊ hoc de iure ciuili de iure vero canonico.ſecꝰ q2 põt diſponere ſm Hoſti.in c.q2plerique. de imunitate eccleſiaꝝ.q̃ ita diſputauit vt refert ⁊ ſequit' Lud. in ſuis ſing.in titulo.de feudis. i.iiij. ſingulari.⁊ dicit illud dictum eſſe perpetuo menti tenendum.

¶ Duocẽteſimatrigeſimaprima de iure canonico . Calix patena. et alie res deputate ad cultum diuinum nõ poſſunt pignori obligari. niſi iuſtiſſima neceſſitate inſtante.c.j.de pignoribus. Secꝰ de iure ciuili etiã in caſu inſtantis neceſſitatis nõ poſſunt pignorari ſm glo. Gof.⁊ Jnno.in.d.c. i.ſꝫ Hoſt.vt refert Jo.de imo. tenet contrarium q2 immo nulla ſit differẽtia inter ius canonicum ⁊ ciuile.quia in.d.caſu poſſunt vtroque iure obligari predicte res.vt in.§. hijſdeꝫ penis in auten.de nõ alienãdis.⁊ in.l.ſancimus.cuꝫ ibi not.C.de ſacroſan.eccle. et ſic glo.d.c.ij.de pignoribus non videtur bene loqui.dixi.s.in cle.dñia.

¶ Duocenteſimatrigeſimaſecunda differentia . De iure ciuili vxor eſt in poteſtate patris.et non viri niſi quo ad debitum carnis et operandum.l. ſi vxorem.⁊ ibi not.C.de cõdit.inſert. et inſtit. ad tertul.§.i. in fi.l. ſicut de ope.liber.Sed iure lõbardo erit ſub poteſtate iuri.Aliqui tamen tenẽt q2 de iure canonico eſt ſub poteſtate viri ar.c.mulieres.de ſenten.excommunicationis.Sed Angelica in ſumma.in ver.vxo.non credit eſſe diuerſitatem inter ius canonicum et ciuile.

¶ Duocẽteſimatrigeſimatertia differentia. Secundum leges iudex datus vt cognoſcat de proprietate non poteſt cognoſcere de poſſeſſorio. C. ſi a nõ competen.iudi.l.ſi de proprietate ſm canones cognoſcit etiam de illa cauſa poſſeſſ.c. paſtoralis.de cauſa poſſeſſeſſionis.in glo.ij. et intellige vt ibi per glo. vel dic ſi hoc nõ placet q2 priuatorum conſenſus poſſunt conſtituere quem alias iudicem: qui preſit iuriſditioni ſm canones nõ niſi de conſenſu ſui epiſcopi.

¶ Duocenteſimatrigeſimaquarta differẽtia.Maxima media ⁊ minima capitis diminutio aliter accipiuntur ſm leges:et aliter ſm canones.de accuſa.c.qualiter ⁊ quando.el. ſecundo c.ſi.de pignoribus.vide Bal.in peculio.in verbo capitis.

¶ Duocenteſimatrigeſimaquinta differentia.Secũdum leges legatus principis cum mittitur ad prouinciã debet viuere de rebus fiſci vel imperatoris ſm canones legati pape aliter recipiuntur.de officio ordina.c.inter.in glo.fi.

¶ Duocẽteſimatrigeſimaſexta differentia . Secundum leges in libello accuſatorio ponuntur nomina imperatoris⁊ conſulum:et ſm canones loco illorum ponuntur nomina pape ⁊ epiſcopi.ij.q.viij.libelloꝝ ⁊ ibi not. in glo.j.per archidi.

¶ Duocenteſimatrigeſimaſeptima differentia. Secundum leges proponẽs plures actiones in libello ſi ſunt diuerſe tunc certus de iure ſuo eligere debet:ſecus ſm canones.ſm quos plures admittuntur.de elec.c. querelam.ſuper glo.ſecunda.

¶ Duocenteſimatrigeſimaoctaua differentia.Secundum leges qui bonis ceſſit non conuenitur poſtea niſi inquantum facere poteſt.l. is qui.ff. de ceſſione bonoꝝ.ſecus ſm canones in eo qui extorſit vſuras ⁊ non habet in facultatibus.quia ſi poſtea perueniat ad pinguiorẽ fortunam tenetur inſolidu z nec habetur ratio ne egeat vt eſt glo not.in.c.cum tu in gl.in verbo.in facultatibus de vſuris

¶ Duocẽteſimatrigeſimanona.Secundum leges venditor preciſe non tenetur dare rem venditam ſed ſufficit q2 det intereſſe iux.not.per Bar. in.l.ſtip.non diuidunt.de verbo.obl. ſecus ſm canones.c.cum Joan.heremita ſm Hoſti.in gl.j.⁊ ibi vide abb. de fide inſtrumentorum.

¶ Duocẽteſimaquadrageſima diſdifferentia. De iure ciuili licitum eſt ludere cauſa conuiuij.l. q2 in cõuiuio ff.de aleatoribus . ſecus ſm canones ſm phi.⁊ Goffr.in.c. inter dilectos. in glo. iij. de exceſſ.prelatorum. quia clerici debent vitare conuiuia.c. non oportet.c.conuiuia.xliij.di. et etiam laici ſm Goffr.niſi ex quadam charitate faciant dicto.c.conuiuia. ⁊ vide Abb.in.d.c.inter dilectos.

¶ Duocenteſimaquadrageſimaprima differentia . De iure ciuili teſtes poſſunt produci poſtq̃ eſt concluſuꝫ in cauſa.dummodo teſtes aperti nõ ſint vt in autentica.de teſtibus.§.nõ multa vſque ad.§.ſancimꝰ azo.in ſumma eo.tit.§.item tria.de iure vero canonico poſtq̃ concluſum eſt in cauſa vel renunciatum.probationibus non poſſunt produci teſtes.c.cũ veniſſent de teſtibus.c.de teſtibus.in glo.c.cũ dilectus.de fide inſtrumentorum. voluit Bal.in peculio in verbo. teſtes: in ſecunda charta.

¶ Duocenteſimaquadrageſimaſecunda differentia.De iure ciuili ſubtrahẽs aduerſario probationes puniri poteſt. non tamen per hoc condemnatur nec pro confeſſo habetur

vt nota.glo.in.l.prouidendum in fi.c.de poſtulando. De iure canonico poteſt puniri per iudicem.⁊ illud qđ ſubtrahit habetur pro vero.c.cū cauſam.de teſtibus.⁊.c.peruenit.⁊Bal. in peculio ſuo in verbo ſubtrahens.

¶ Duocenteſimaquadrageſimatertia differentia De iure ciuili reus dānatus de crimine auditur de innocētia perpetuo.l. abſentem. de requi. reis. De iure canonico aliud ſtatuitur in crimine hereſis. quia nec poſt annum auditur.c.excommunicamus §.j.in gloſa ſed videtur de hereticis. Bald. in ſuo peculio. in verbo reus damnatus.

¶ Duocenteſimaq̄drageſimaquarta differētia. De iure ciuili reſcripta per mendacium et ſubreptionem impetrata an valeant et qua pena puniantur. Bald. in peculio in verbo reſcripta dicit ꝙ tenetur pena falſi ⁊ temerationis.ff.de falſis.l.ſi quis obrepſerit. Azo.in ſum.C.ſi contra ius velvtilit.publi.§.j. De iure canonico non imponitur pena ſed etiam ſi doloſe factum eſſet caret impetratis.c. ſuper litteris.de reſcriptis.c.fi.de crimine falſi. Bald.vbi ſupra.

¶ Duocēteſimaquadrageſimaquinta differētia. Ordinans poteſt de iure ciuili recipere ab ordinato aliquid vt nota. in autentica. de ſanctis epiſcopis.§.conſuetudinibus.de iure canonico nihil recipi poteſt propter vitium ſymonie vt not. Bald.in peculio.in verbo ordinans.

¶ Duocenteſimaquadrageſimaſexta differentia. Preſbyter nunquid ſit exemptus a patria poteſtate vide diuerſitatem inter ius canonicum et ciuile poſitam per Bal.in peculio in verbo preſbyter.

¶ Duocenteſimaquadrageſimaſeptima.differentia. Priuata ſcriptura De iure ciuili non facit fidem ſm Bald. in peculio in verbo priuata allegantem.l.liberti.C. de religioſis.et ſumpti.fune. De iure vero canonico ſi reperitur ſcripta in aliqua columna vel lapide ei ſtari debet.c.cum cauſam.in glo.de probat. Quidam contra in.c.j.de fide inſtrumentorū.ideo ſm ipſum vide Barto.in.l. nuda.ff. de donatio.

¶ Duocēteſimaquadrageſimaoctaua differentia. Priuatum carcerem exercens punitur de iure ciuili pena capitis.l.j.C. de priuatis carce. De iure canonico ſi exercetur in clericum non ligatum ſed parietibus detentū eſt pena excōmunicationis.c. nuper §.nos igitur. de ſententia excommunicationis.in glo. et Bald.in peculio.in verbo priuatum.

¶ Duocenteſimaquadrageſimanona differentia. De iure canonico eodem modo quo acquiritur poſſeſſio eodem mō amittitur.c.j.de reg. iur. in glo. De iure ciuili ſi poſſeſſor rei mobilis incipiat a ſolo aīo ſolo aīo perdit ſm opinionē. Jac.et azo.in.l. poſſideri.§. in amittenda. de acquiren.poſſ. et azo.in ſumma.eo. titulo §.ſi.et Bald.in peculio in verbo poſſeſſio.

¶ Duocēteſimaquinquageſima differētia. De iure ciuili non poteſt poteſtas punire committentes contra eum iniuriam vel ſuos officiales ne iudicare interloquendo vel diffiniendo niſi vſq; ad lit.conteſt. ſm quoſdā: vt declarat Bald.in peculio in verbo poteſtas nunquid. De iure canonico

diſtinguitur an iniuria illata iudici vel officialibus ipſos tantum tangat et tunc non poteſt cognoſcere. Aut impeditur publica vtilitas.vel iuriſditio ſua vel vtilitas eccleſie ſue ex dicta iniuria et tunc poteſt punire.c.romana.de penis.

¶ Duocēteſimaquinquageſimaprima differētia. De iure ciuili reſcripta ſunt perpetua.l.falſo.C. de diuerſis reſcriptis.exceptis reſcriptis nundinarum quibus ſpacio decem annorū preſcribitur.l.prima. ff.de nundinis. de iure canonico ſi quis non fuerit vſus reſcriptis dolo ſolo anno tollitur.c.ſi autem.c.ex parte.c. plerūq;. de reſcriptis. Bald.in peculio in verbo reſcripta.

¶ Duocenteſimaquinquageſimaſecunda differentia. Recuſatio iudicis debet fieri ante.xx.dies de iure ciuili autentica offeratur.C. de litis conteſtatio. De iure canonico poteſt fieri quandocūq; ante litem conteſta.vel dilationem datam ad opponendas exceptiones dilatorias niſi lite conteſtatio.ſuperueniat noua cauſa.c.ſecūdo requiris.§.tertio.in glo.de appellatio. Bald.in peculio in verbo recuſatio.

¶ Duocēteſimaquinquageſimatertia differentia. De iure ciuili diuerſo modo dicitur quis pubertati proximus ⁊ diuerſo a iure canonico tam in maſculo ꝙ in femina ſecūdum Bal. in peculio in verbo pubertati proximus allegādo.c.continebatur.in glo. de ſponſalibus impube.licet dicat forte in matrimonijs habere locum.

¶ Duocēteſimaquinquageſimaq̄rta differentia. De iure ciuili pluribꝰ procuratoribus ab vno conſtitutis qualiter agere poſſint vide Bald.in peculio in verbo procuratoribus pluribus qui dicit ꝙ de iure ciuili etiam ſi ſint diuerſis temporibus conſtituti quilibet poteſt admitti pro parte et vnus ſine alio non admittitur.l. pluribus.ff.de procurato. Azo in ſumma.§.quid ſi plures.l.qui procuratorio.§. fina.cum duabus ſequenti.de procurato.de iure vero canonico pluribus procuratoribus conſtitutis ſimul melior eſt conditio occupantis vel iudex vnum eligere debet nec videtur referri dicat inſolidum vel non.l. ſi plures.§.ꝗuis.de adminiſtra.tuto. et.c.non iniuſte.in glo.de procuratoribus.

¶ Duocēteſimaquinquageſimaq̄nta differentia. De iure ciuili procurator non iurat de calumnia.l.ij.§.ꝙ autem.⁊.§.ꝙ obſeruari.et autenti.principales ibi ſignata.C. de iuramen.calum.et Azo in ſumma eodem titulo. De iure canonico videtur.ꝙ iuret procurator.c. preſentiū.§.ſi vero. de teſtibus ibi cum prius preſtito iuramento a procuratore. Sed ſm Bald.in peculio in verbo procurator vbicūq; decretales dicunt procuratorem iurare intelligere procuratorem pro ſindico.vel procuratorem habentem legitimam adminiſtrationem. capitulo primo.de iuramento.calum.capitulo in pertractandis.et capitulo fina.decretales abutuntur vocabulo procurator.

¶ Duocēteſimaquinq̄geſimaſexta differentia. De iure ciuili ſm Bald. in peculio in verbo procurator.procurator non poteſt trāſigere ſi non eſt in rem ſuam.ff.de procu.l.mādato.C. de pactis.l.trāſactionis.de iure canonico procurator ſimplex habens generale mādatum ꝗuis non habeat li

berū ſi ſequatur in procuratorio clau
ſula de rato pōt tranſigere.c.ꝑ tuas.
in glo.c.contingit.de trāſac.c.dilect⁹.
de religioſis domibus.in glo.

¶ Duocēteſimaquinquageſimaſe-
ptia dr̄ia. De iure ciuili medicina nō
cōtinetur appellatiōe alimentorū.ff.
de penu.lega.l.qui penum.et Bal.in
peculio in verbo medicino.de iure ca
nonico qui ſumit medicinam non cen
ſetur ieiunus et etiā ſacramēta ſunt
capienda a ieiunis.de conſe. diſt.v.ie
iunus.c.ex parte.de celebra.miſſarū.

¶ Duocēteſimaquīquageſimaocta
ua differentia. De iure ciuili eſt diffe-
rentia in nunciatione noui operis a
iure canonico. Quia de iure ciuili qn̄
fit nunciatio ſuper opere habet ele-
ctionem ille cui nunciatur velit pre-
ſtare cautionez.de opere demoliēdo.
vel velit docere de iure ſuo infra tres
menſes.l.pretor.§.hoc interdictum.⁊
l.ſtipu.§.j.de operis no.nun.glo.in.l.
fi.C.de edifi.priuatis. De iure vo ca-
nonico eſt econtra.quia poſt nuncia-
tionem eſt in electione nunciātis ve-
lit cautionem recipere vel velit ꝙ de
iure monſtretur infra tres menſes.c.
penult.in glo.et in pluribus capi.eiuſ
dez titulo.⁊ Azo.in ſumma de edifici.
priuatis.et Bald.in peculio.in ver-
bo nunciatio.

¶ Duocēteſimaquinquageſimano-
na differētia. De iure ciuili ſuper ma
rimonio poteſt tranſigi ſm Bald.
in peculio.in verbo matrimonij. De
iure canonico non.c.fina.de trāſactio
nibus .in glo.⁊ ibi Bal.in peculio.in
vbo matrimonij.ponit aliā diuerſita
tē inter ius canonicū ⁊ ciuile. Nā de
iure ciuili impoſſibilis vel turpis con
ditio impedit matrimonium.inſtitu.
de inutilibus ſtipulationibus.§.im-
poſſibilis.Azo in ſumma eo.ti.§.inu
lis. De iure canonico non irritatur
contractus ſponſaliciorum vel matri
monij.c.ij.⁊.c.fi.de cōdi. appoſi.⁊ ibi
in glo .niſi ſit talis cōditio que ſit cō
tra ſubſtantiam matrimonij vt ibi.

¶ Duocēteſimaſexageſima differen
tia. De iure ciuili laicus in ſpirituali
re poteſt eſſe arbiter cum non ſit ꝓhi
bitum.⁊ eſt edictum prohibitorium.
de arbitris in quēcumq̄ maiorem.xx.
annis poteſt cōpromitti de quacūq̄
re.vt not.per Azo.in ſumma de arbi.
§.arbiter.de iure canonico ſine ſupe-
rioris licentia non poteſt compromit
ti ſolum de re ſpirituali.vel connexa
de ſuperioris licentia poteſt compro
mitti in laicum ⁊ in clericum.de arbi.
c.cum contingat.in glo.in.c.cum te.
de officio.delega. Bald.in peculio in
verbo laicus.

¶ Duocenteſimaſexageſimaprima
differētia. De iure ciuili ſi iurauí ſer-
uare ſtatuta ⁊ ꝓmiſi ſeruare futura te
neor ſeruare.l.ſi ſeruitus de ſeruit.ru
ſti.prediorum.de iure canonico con-
tra per.c.penulti.de iureiurando.dic.
ſm Bald.in peculio in verbo iurans
ꝙ ſi ſeruare ſtatuta ē modici ꝑiudicij
iuranti.tunc tenetur ſeruare aut ma
gni et non tenetur ar.l. fina.C.ꝗ res
pigno .obliga. poſſunt.

¶ Duocēteſimaquinquageſimaſecū
da differentia. De iure canonico in-
diſtincte in criminali non defertur iu-
ramentū ſed reus abſo luitur ſi actor
plene non probat.c.tam litteris.de te
ſtibus.in glo. Sed de iure ciuili acto-
re probante ſemiplene et ſi honeſta ꝑ
ſona ſiue in ciuili ſiue in criminali de-
fertur iuramentum actori.l.in bone fi
dei.C.de iureiuran.⁊.C.de iura. calū.
l.ij.§.quacunq̄ autē.C.vnde vi.l.ſi qn̄

azo.in ſumma de rebus credi.§.illud
Bal.in peculio in verbo iuramentū.

¶ Duocēteſimaſexageſimatertia dif
ferentia. Ipotheca tacita quando de
iure ciuili inducatur vide.C.et.ff.qui-
bus modis pignus tacite contrahit.
ſed de iure canonico eſt caſus videli-
cet ꝙ ſoluens habet bona vſurarij ta
cite obligata.vt.c.tua non nos.extra
de vſuris .in glo.⁊.c.cum tu. eo.titu.
et Bal.in peculio in verbo ipotheca.

¶ Duocēteſimaſexageſimaq̄rta dif
ferētia. Interrogatōes in iudicio qn̄
et qualiter fieri poſſint dic ſm Bal.
in peculio in verbo interrogationes.
ꝙ de iure ciuili pluries poteſt fieri in
terrogatio.et quod negauit confiteri
et aduerſarius per inſtrumēta.de no
uo reperta ⁊ producta.C.de iuramē.
calū.l.ij.§.ꝙ obſeruari.et vbicūq̄ eq-
tas nouerit .l.vbicūq̄.ff.de iterroga.
actionibus. ſed de iure canonico fa-
cta poſitione vel interrogatione non
poteſt contrarium ponere vel reſpon
dere ponens et idem aduerſarius q̄
poſtponit vel reſpondet.c.ſtatuimus
de confeſſ. in gloſ.et hoc ſine per re-
ſponſionem alterius ex litigatoribus
habebat incurrere periuriū.vide bal.
in peculio in verbo interrogationes.

¶ Duocēteſimaſexageſimaquīta dif
ferentia. De iure ciuili interruptio fa
cta ſuper actiōe perpetuatur īfra.xxx.
annos.que videtur de ſui natura per-
petuata.tam in perſonam ꝙ̄ in re nō
redibitoria.et alia que minori tempo
re tollitur.l.ſicut.C.de preſcript.xxx.
annorū.de iure tn̄ canonico ꝑ preſcri
ptionis interruptionem factam per-
petuatur in.xl.ānos.xiij.q.j.c.preter
et.c.j.paſtoralis.§.penul.de offi.ordi.
in glo. Bal.in peculio.in verbo inter
ruptio.

¶ Duocēteſimaſexageſimaſexta dif
ferentia. De iure canonico inſtrumē
torum amiſſio probatur per ſacramē
tum ⁊ probat inſtrumenti tenorem et
ꝙ nullo vitio falſitatis erat ſuppoſi-
tum et debent eſſe teſtes diſcreti qui
cognoſcant falſitates et litteras.c.cū
olim eſſemus apud peruſium.de pri-
uilegijs.in glo.et Bald.in peculio in
verbo inſtrumentorum amiſſio. Sed
de iure ciuili ſi non facto ſed aliter ca
ſu fortuito amittitur.debet probari
per teſtes litteratos qui dicant ꝙ vi
derunt penes creditores inſtrumen-
tum talis tenoris vel aliquod exem
plum.C.de fide inſtrumētorum quod
declara.vt per Bald.vbi ſupra.

¶ Duocēteſimaſexageſimaſeptima
differentia. De iure ciuili imperator
habet iuriſditionem a populo roma
no qui tranſtulit poteſtatem legis cō
dende in eum per.l.regina.l.j.ff.de cō
ſtit.principum. De iure canonico im
perator non ſumit autoritatem a ca
nonibus ſe canones ab ipſo.c.ſignifi
caſti.de elect.c.ſi quando. de ſenten.
excommuni. Bal.in peculio in verbo
imperator.et ibi Bald.allegat glo
in.c.ad apoſtolice.de re iudi.in vi. Et
ibi poſt glo.predictam enumerat ele
ctores imperij videlicet archiepiſce
pum maguntinum colonienſem tro
uerēſem.et quattuor laicos videlicet
comitē regni ducē ſaxonum marchet
nū bera de burgis.et regē boemie.io

¶ Duocenteſimaſexageſimaoctaua
differentia. Heretici per quē iudicem
puniātur ſiue heretici ſint clerici ſiue
laici diuerſitatem inter ius canoni-
cum ⁊ ciuile vide per Bal.in peculio
in verbo heretici vbi plene.

¶ Duocēteſimaſexageſimanona dif
ferentia. Heres nunquid teneatur de

dolo defuncti ⁊ ex delicto defuncti diuerſitatem inter ius canonicum ⁊ ciuile. vide plene per Bald. in peculio. in verbo heres cũ verſi. ſequẽti.

¶ Duocẽteſimaſeptuageſima differentia. Diuortium quando fieri poſſit de iure ciuili ⁊ de diuerſitate inter ius canonicum et ciuile vide Bald. in peculio in verbo diuortium.

¶ Duocẽteſimaſeptuageſimap̄ma differentia. Cauſa ſeu actio nunquid ſit inſerẽda in libello de iure ciuili ſic. l. j. de edẽdo. l. ſi pupilli. in fine. de nego. geſto. l. edicta. de edendo. de iure canonico non cogitur inuitus exprimere actionem dũ modo facti ſeriem ⁊ cauſam exponat. c. dilecti. de iudicijs. Bald. in peculio in verbo cauſa. ⁊ ſi iure canonico inueniatur ꝙ exprimatur actio expone primam cauſam vt in. c. examinata in glo. de iudi. ⁊ in dicto. c. dilecti.

¶ Duocẽteſimaſextuageſimaſecunda differentia. In probatione caſus fortuiti diuerſitas eſt inter ius canonicum et ciuile. vt per Bal. in peculio in verbo caſus fortuitus. Guil. in. l. ij. ff. ſi quis caut. in. c. j. de dolo et contuma. lib. vj.

¶ Duocenteſimaſextuageſimatertia differẽtia. De iure canonico ſup̱ poſſeſſiõe momẽtanea appellatur indiſtincte. c. cum ad ſedem. de reſtitut. ſpo. in glo. De iure ciuili non. l. j. C. ſi de momen. poſſ. fuerit appel. et vide Bal. in peculio in verbo appellatio.

¶ Duocẽteſimaſeptuageſimaquarta differentia. De iure ciuili artatur appellãs tantum ad fatalia. C. de appel. l. eos. ⁊ per hanc. C. de tempo. appel. De iure canonico artatur ad arripiendum iter ad eundum coram iudice ad quem. c. peruenit. de appel. et eo. tit. c. perſonas. Bal. in peculio in verbo appellãs.

¶ Duocenteſimaſeptuageſimaq̄nta differentia. De iure ciuili ſuper appelli. debet libellus de neceſſitate produci. C. de appella. l. eos. §. ſin autẽ. in glo. ⁊ in ſcriptis niſi viua voce appellet. l. ij. ⁊. l. litigatorib⁹. eo. titu. de iure canonico maxime qui appellãt ab interlocutoria procedit ſine libello ⁊ accipit iter ad papam. c. dilecti. de appel. ⁊ Bald. in peculio in verbo appellatio.

¶ Duocenteſimaſextuageſimaſexta differentia. De equitate canonica ſꝫ Bald. in. l. j. C. de pign. act. et in cõſi. ccccxciiij. in cauſa. ⁊ conſi. cccclxxix. videndum allegantem text. ⁊ Inno. in c. cum contra. de pigno. pignoraticia. actõ quando fenus intercedit eſt in rem ſcripta et competit cõtra quẽlibet ſucceſſorem ⁊ corroſa tota ſorte tenetur creditor ad reſtituendum rẽ totam cũ ſuperfluo reddituum. Sed de iure ciuili et commune pignoratitia actio eſt in perſona ſimpliciter: quia naſcitur ex contractu et non ſequitur ſimgularem ſucceſſorem cum quo non eſt contractum et hoc idem ſequitur clarius Bald. in. c. j. in fine. de feudo dato inuicem legis commiſſor. et in. l. j. C. de non nume. pecunia. licet Io. de Imol. poſt do. Anto. in dicto. c. cuꝫ contra aliter loquuti ſint quos vide.

¶ Duocẽteſimaſeptuageſimaſeptima differẽtia. De iure canonico nõ valet conſuetudo per quam in iudicio p̲tes neceſſitãtur a neceſſitate p̄ſtandi iuramẽ. calũnie. videtur enim eſſe irrationabilis cum tendat ad tollendum facultatem veritatis indagã de ſ̄m Abb. et Imol. in. c. cõſtitutus. de fide iuſſoribus. facit. c. ceterum. et ibi abb. in fi. h̄ dictũ limitat niſi ex aliqua ratione noua puta ſi experimento cõpertũ eſt communiter hoĩes cupiditate obtinẽdi in cauſa falſum iurãt hac enim ratione dicit abb. ꝙ videtur conſuetudo irrationabilis vt non iuretur quia lex non debet eſſe cauſa periurij. imo prohibere debet iuramentum vbi timetur de circũuẽtione c. clericos de coha. cler. et ibi p̲ abb. ⁊ alios ⁊ hec limitatio ẽ ſatis no. ⁊ equa et hec opi. communiter tenetur licet Alber'ic. de roſa. in. l. ij. §. ſed q; reuemur. C. de iura. calum. faciat differentiam inter ius canonicum ⁊ ius ciuile in. d. l. ij. §. ſed quia veremur. de iurat calũ. vt talis conſuetudo teneat d̄ iure ciuili. Quid autem in aduocat. ⁊ licet glo. in. l. rem non nouam. §. aduocati teneat ꝙ conſuetudo poteſt tollere iuramentum calum. aduocati tamen contra. abba. in dicto capitulo. ceterum. ⁊ hoſti. quia non tenet talis conſuetudo quia eadem eſt ratio in iuramento calũ. partis ⁊ aduocati ⁊ tamẽ Bal. in. d. c. ceterum dicit ꝙ eſt differentia quia aduocati non iurant in cauſa ſed circa cauſam ergo conſuetudo in ipſis operatur et vide hoſti. in ſumma de conſuetudo. verbo. ſunt autem quattuor qui dicit cautloſos aduocatos amplecti. illam. gloſam. l. rem non nouam. quia ſicut conſuetudo non poteſt tollere iuramentum calum. §. ſed quia ita nec aduocati quia conſuetudo non poteſt tollere ne per talem conſuetudinem peccata mortalia nutriantur et quicquid vellent peſſimi aduocati ꝗꝙ non iurẽtſi contra conſcientiam foueant edificant ad gehennam. capitu. j. de ſcrutino ⁊ ſubijcit ẽt quicquid dicatur ſi coram me exigeretur priuari facerẽ fac. quod not. glo. in. capi. de iudi. in. xxxiiij. ſin. qui damnat illaꝫ glo. dicta l. rem non nouam et allegat. Iohan. and. et ibi dominice. de foro compe. in. vi. et ſubijcit ꝙ cum aduocati no uerint calumniari vt eſt. glo. in. l. ab anaſtaſio mandati. glo. in. c. j. de conſeſſ. in vi. capi. paſtoralis de iudic. ꝙ multo magis debet p̄hiberi omiſſio iuramẽti in aducato ꝗ̄ in patre ⁊ hoc teneo: licet contra predicta poſſem⁹ arguere de eo quod nota. abb. ĩ dicto c. ceterum. et ludo. in. l. ſi quiſq̄. ff. ſi quis caut. et. in. l. qui autem poſt glo. que voluit ꝙ princeps poteſt alicui concedere vt in cauſa ſua non iuretur de calumnia licet videntur contra quia illud priuilegium dat occaſioneꝫ delicti contra. l. conuenire de pactis doctalibus poſſet enim quis faciliter mouere mille lites calunnioſas poſt ꝗ̄ non haberet iurare. Et tamen. Ludoui. dicit ꝙ poteſt per principem remitti. quia ſi poteſt parſ. l. ij. §. ſed quia. C. de iura. calum. multo magis principes quod arg. non concludit quia pars non poteſt expreſſe et ſic videtur ꝙ nec principes poſſit expreſſe. abbas. tamen dicit ꝙ de principe non eſt dubitandum cuꝫ ſit ſupra ius poſitiuum in capitulo propoſuit de conceſ. preben. ſed inferior a principe non poſſet ſecundum ipſum quia nõ poteſt tollere ſubſtantialia iudicij vt not. glo. in. c. fina. de hereticis in. vj.

¶ Et per hec ſum expeditus de differẽtijs ſparſis ĩvtroq; iure inter ius canonicũ ⁊ ius ciuile q̄s potui reperi-

re ſm capacitatē mei ingenij ⁊ memo
rie. Ad ſunt tamen multe alie differen
tie quas poterunt ſtudioſi continua
to ſtudio faciliter inuenire et illis ab
inuētis erit nobis gratiſſimū his, no
ſtris ſupraſcriptis ſuper addere quia
oīm habere memoriā potius eſt diui
nitatis quā hūanitatis iuxta. l. ij. §. qꝛ
oīm habere. C. de veteri iure enucleā
do. Has ergo dr̄ias inter leges ⁊ ca-
nones mēti comēdetis ꝓpter multo
qui vno collirio oīm oculos volūt cu
rare ſemꝑ ꝑ ſolutiōe dicētes aliō de
iure canonico Aliō de iure ciuili aliud
de iure antiq̄ et aliō de iure no. vt no.
glo. per illum tex. in. c. ſi. xxix. diſtinct.

¶ Tractatꝰ de caſibus conſcientie cū
quibuſdā queſtionibꝰ ⁊ ſolutionibus.

Vltimo pro cōplemēto
materie q̄rode aliq̄bus
caſibus cōſciētie ponē-
do aliq̄s dr̄ias iter foꝝ
conſciētie et cōtētioſuꝫ
prout mei moris ē tēpore quadrage
ſimali. Et p̄io ſe exhibet q̄rere. quid
ſit conſcientia. Alberic. de roſa. in di-
ctionario iuris ciuilis. in vbo cōſcien
tia Alberic. de roſa. in dictionario iu-
ris ciuilis in verbo cōſcientia. et arch.
in. §. ex his itaq̄. xxviij. q. i. ponit mul
tiplicē diffinitionē cōſcientie. et in. c.
ſi. de hereticis in vi. et domini de rota
deciſ. ccccxlviij. fuit dubitatum an exe
cutor et ſecundum papiam conſcien-
tia ē cognitio cordis ſuis ipꝰ vel ſecū
dum bernarduꝫ conſcientia eſt cordis
ſcientia que dupliciter intelligitur vel
illa que ſe nouit per ſe vel illa que pre
ter ſe etiam alia nouit ex ſe cor eniꝫ
nouit et ſe ſua et multa alia quando
nouit ſe appellatur conſcientia quan
do preter ſe alia nominatur ſcien-
tia et vt intelligas habetur per arch.
in dicto. §. ex his ꝙ contra cōſcientiā
ſit edificat ad geēnā dic duplex. eſt cō
ſcientia ſcilicet facti et cōſcientia facie
di. q facit ꝯtra cōſciētiā rei mortaliter
nō peccat ſꝫ q facit cōtra cōſciētiā fa
ciēdi peccat mortaliter. conſciētia tūc
dicitur que dicat non ſic eſſe facien-
dum etiaꝫ de hoc intelligitur auctās
predicta qui facit contra conſcientiaꝫ
⁊c. vt no. arch. in dicto. §. ex his. Con
ſcientia rei dicitur que dicta eſſe iure
conſciētia faciēdi q̄ dictat nō ſit eē fa
ciendum vel dicendum vt ibi plene
per arch. Adde Bonauentu. in ſecun
do. ſent. di. xxix. ar. i. que. iij. et ſummā
angelicam in verſiculo. conſcientia an
conſcientia liget ad faciendum omne
quod dictat per modum preceptio
nis vel prohibitionis ꝙ aut conſcien
tia dicta aliquid quod eſt ſecunduꝫ le
gē dei: ⁊ ſic tenet facere. Aut dictat p
ter legē ⁊ tenet facere vel ꝯſciētiā depo
nere vt pote ſi dicat neceſ. ad ſalutē fe
ſtucam de terra leuare ſi non deponit
conſcientiam aut nō leuat mortaliter
peccat aut conſcientia dictat quod
eſt contra legem dei et ſic nō ligat ad
faciendum ſed ligat ad deponendum
quia erronea errore repugnante le-
gi diuine. Unde q̄diu manet ponit
hominem extra ſtatum ſalutis ⁊ ideo
neceſſario tenetur eam deponere qꝛ
ſiue faciat quod conſcientia dictat ſi-
ue non faciat ſemper peccat mortali-
ter faciendo qō dictat peccat mortali
ter qꝛ facit ꝯ legē dei non faciēdo pec
cat mortaliter quia faciendo bonum
facit in contemptum dei dum credit
dictātē ſibi conſcientia hoc deo diſpli
cere et ſic intellige. c. per tuas. ij. de
ſymo. §. ex hīs preallegatum. c. litte-
ras de reſti. ſpolia. et. c. ſi. de preſcript.
ꝙ ſit contra conſcientiam. et. c. edifi-

cat ad gehēnā. an autem ſi prelatus
precipiat aliquid ſubdito quod eius
cōſciētie dictat eſſe cōtra legē dei an
teneatur eā deponere vel facere dicvt
per bonauētură vbi ſupra ⁊ ſummaꝫ
angelicā vbi plene Et qꝛ hodie q̄ eſt
dies ſcōa quadrageſime incipio titu
lum de ſymo. ⁊ in eo. tactatu materia
venditionis ſpiritualium vt ſeruem
meū morē antiquū videlicet dicere in
medio meaꝝ lectionū vnum de con-
ſciētia vt poſſimus in fine quadrage
ſime videre de quibꝰ debeat confitēs
ſibi facere cōſciētiā idō prima queſtio
erit an i bnficijs ſit licitū redimere ve
xationē ſuā abſq̄ pctō ſymonie ⁊ an
teq̄ deueniaꝫ ad deciſionē premitto
primo ꝙ ſymonia diffinitur vt ꝑ btm̄
Tho. in. iiij. di. xxv. ⁊ albe. in dictiona
rio iuris canonici in ver. ſymonia el.
j. vbi dicit ꝙ ſymoniaci nō ſunt ꝓprie
heretici ſed dicūtur heretici ꝓpter ſi
militudinē actus qꝛ ita operant ac ſi
extimarentur donum ſcti ſpūs pecu
nia poſſideri q̄ extimatio eſſet hereti
ca poteſt dici ꝑ aliū modū heretici qꝛ
videt tenere quēdaꝫ errorē ſymonis
q̄ dixit qō mūdus iſte nō erat creatꝰ
a deo ſed a quadā ſuperna virtute vt
dicit iſidorꝰ ethimologiaꝝ. ix. c. Mō
redeūdo ad queſtionē dico ex dictis.
doc. in. c. dilectus. el ſcōo ⁊c. ad aures
de ſymonia vnico tm̄ caſu licitū eſt re
dimere vexationē ⁊ ſoluere pecuniaꝫ
qn̄ qs canonice hꝫ plenū ius i bnficio
et eſt in poſſeſſione bnficij no peccat
d. c. dilectꝰ. vbi aūt nō hꝫ plenū ius in
re ſꝫ ad rem puta in ſpectatiuis non
poſſet redimere vexationē ſuā quin-
immo plꝰ ſi hr̄et plenū ius in bnficio
⁊ adeptus eſſet poſſeſſionē ⁊ poſtea
ſpoliatꝰ de facto nō poſſet redimere
vexationē nec etiā poſſeſſionem ſm
Hoſti. Jo. and. et do. Anto. in. d. c. ad
aures. ſꝫ vgucio. vt refert Arch. xvj. q.
vj. decimas el. ij. tenuerit cōtrarium ⁊
male. vide alberic. in verſi. ſymonia. el
j. in. iij. col. tenētē tho. et arch. in ſcōa
ſcōe. q. c. Et per hoc als dicebā ſꝫ ſit
queſtio an doctor mutuās pecuniam
vt intret ſecū ſit vſurarius vel ſymo-
niacus iuxta ea q̄ ponit abb. et Joā.
an. in. c. ij. de magiſtris. ⁊ abb. in. c. j. ō
depoſito. ⁊ Pet. de ancha. in regula
peccati. ⁊ glo in. l. j. §. item ſolent. ff. ō
offi. prefec. vrbis. ⁊ in. l. ij. ff. de calū. tn̄
dico q̄ ſi doctor faciat vt redimat ve-
xationem ſuā qꝛ hꝫ cōcurrentem ido
ctum q̄ acquirit ſcholares pecunia ꝙ
tunc poterit dare. ſicut in ſimili dr̄ de
precibus carnalibus iuſtis que non
inducūt ſymonia. vt not. glo. in. c. tuā
de etate et quali. ⁊ pe. de ancha. in re
gula pctm̄. vbi refert Bal. peruſinuꝫ
ſupremum doctorem fuiſſe relictum
ſine ſcholaribus a ſuo cōcurrēte ido-
cto. qꝛ dabat pecuniā ſcholaribꝰ ⁊ ibi
dicit cui debeat dari illa pecunia. ⁊ p
hoc facit ꝙ no. Tho. ſcōa ſcōe. q. c. ar.
q. circa ſi. ꝙ Eſau peccauit primo ge
niturā vēdēs. Jacob aūt nō peccauit
emendo qꝛ itelligitur ſuā vexationeꝫ
redemiſſe cum iacob ex diuina electio
ne ius ꝓmo geniture ſm illud Mala-
chie primo iacob dilexi eſau aūt odio
habui. Et ſubdit ibi tho. ꝙ circa colla
tionē beneficiorū pōt eps añq̄ bnfi-
ciū alicui ꝯferat ob aliquā cām ordi-
nare aliq̄d ſubtrahēdū ō fructibꝰ bnfi-
fici ⁊ ipios vſus expēdēdi nō ē illicitū
ſed ſi ab eo cui ꝯfert req̄rat aliq̄d ſibi
exhiberi ō fructibꝰ illius beneficij eſt
ſymoniacū ac ſi munꝰ ab eo exigeret.
Et adde qō dixit ange. i. l. ij. ff. ō calū.
ꝙ doctor q pecuniā dat ſcholari. vt in
tret ſecū vſurā cōmittit. ⁊ rē turpem

aggreditur ſicut emptores frumēti
vel vini in herbis ſm Cy. ibi ⁊ not. in
c. nauigāti. de vſuris. Tamē doctores
ſm ang. iſtis ſuffragijs ſe iuuant et
etiā cū veſtimētis cū quibus tegunt
roſe rectoꝝ intrātium ſignoriā. ⁊ hoc
dictuꝫ ſequit Jo. de ana. in. c. j. de ma
giſtris. ⁊ ſubdit ang. in. l. qui vtiliter.
ff. de nego. geſt. ꝙ licet cū papa nō cō
mittatur ſymonia regulariter vt per
abb. plene in. c. j. de ſymonia, vbi limi-
tat tū cū cardinalibus ⁊ aſſiſtentibus
pape cōmittitur. Quinimo ſm ang.
in. l. ſed ſi lege. §. cōſuluit. de peti. he-
redi. obligatio ad antidora facit vt
etiaꝫ cōmittatur ſymonia ſm Inno.
in. c. tuam. de etate et quali. et ideo ſi
cardinalis vult renūerare ſuū ſeruito
rem vel benefactorē procurat ei vnuꝫ
beneficium corā papa ꝙ cōmittit ſy-
moniam quia diſſoluit illam obliga-
tionē. et iō debēt ſe cauere vt ab igne
ſm ang. facit ꝙ not. Bart. in. l. j. ff. de
ābitu. et Jo. de ana. in. c. j. de ſymonia
ꝙ ceſſat ſymonia. ī curia romana ꝗ ad
ipm papā ⁊ ſm Ang. ⁊ Saly. in. l. i. C.
de ābitu ī curia romana vēdūtur om
nia officia ⁊ hodie videtur effecta mo
narcha. Symonie quia papa ē ſupra
l. et ſic non cōmittit. Symoniam in-
ductam ex diſpoſitione. l. poſitiue ſe
cus ex diſpoſitione iuris diuini. Quid
de dātibus primos fructus beneficij
in curia ⁊ ſoluētibus taxā bullaꝝ ⁊ ce
teroꝝ ſm ſtilum curie vide ſummam
āgelicā ī ver. ſymonia. iij. ī fi. ꝙ nō ſūt
credēdi ſymoniaci qꝛ talia nō ſoluunt
ꝓ ſpūalibꝰ. ſꝫ ꝓ ſuſtētatōe curie ⁊ offi
cialiū ⁊ ſic dicit tenēdū qꝛ illa ī volun
tate pape ſūt ordinata ſꝫ ſecꝰ iudicat
in curijs epoꝝ ⁊ alioꝝ ꝑlatoꝝ habēti
bus vū viuāt ſm decētiā nō ſm pom
pā qꝛ ſymoniacū eſt tales taxas face-

re ꝓ diſpēſationibꝰ abſolutionibus
⁊ huiuſmodi. j. q. iij. ex multis ſecus ſi
propter victus decentiā quā alias nō
hūt hoc facerēt. Cogitēt ergo legati
exiſtētes hic Bononie quō ⁊ quo iu
re recipiant taxas bñficioꝝ ⁊ ſimilia
forte hoc faciunt autoritate pape.
¶ Scdō q̄ro an ſola volūtas faciat
quē ſymoniacū albe. in ver. ſymonia
el. j. in dictionario iuris canonici in
ſcda col. ⁊ Rai. in ſumma de ſymonia
§. ij. referūt theologos ⁊ iuriſtas dice
re q̄dā ſunt ꝓhibita qꝛ ſymoniaca vt
emere ⁊ vēdere ſacramēta ⁊ ī his ſuf-
ficit ſola volūtas quo ad foꝝ diuinū.
Sꝫ quo ad foꝝ humanū ſi nullū actū
exercuit nec faciēdi nec paciſcēdi nō
dicit ſymoniacꝰ ⁊ ſufficit ꝙ peniteat
Quedā ſymoniaca qꝛ ꝓhibita ꝑ ꝯſti
tutionē eccl'ie vt cū qs renūciat eccl'ie
vt det alteri vel nepoti ſuo ⁊ ſimiliter
ſm Hoſ. ī ſumma eo. §. cōmittit vt vē
dēdo vicariā aduocationē ⁊c. ⁊ ī his
nō ſufficit ſola volūtas ſiue appetitꝰ
niſi ꝓcedat in actu. c. ex parte. de offi
cio deleg. ⁊ niſi voluntas deliberata
fuit ita ꝙ ꝑ eū nō ſtetit iteꝝ eſt ſymo
niacꝰ ī foro diuino ſꝫ nō in humano ⁊
ſic tale pctm̄ ꝑ pniam abolet. c. fi. de
ſymonia. Nā ſymonia mētalis delet
pnia. d. c. fi. de ſymonia. glo. in. c. j. de
clericis non reſidē. in. vj. in. c. ſignifi-
catū de pbē. vbi ꝑ abb. ⁊ in. c. relatuꝫ
de clericis nō reſidētibꝰ. ⁊ gl. ī. c. cōſu
luit. lxxiiij. di. Secꝰ videt in vſura qꝛ
ſola ſpes vſurarij facit quē vſurariuꝫ
c. cōſuluit. de vſuris ⁊ glo. in. d. c. fi. de
ſymonia ⁊ ibi doc. laborāt in aſſignan
do rationem diuerſitatis inter vſurā
et ſymoniam ⁊ ſymonia cōmittit ſm
Ray. in ſumma. ⁊ alberi. in dicto ver.
Symonia per munera per obſequia
aut lingua. Itē quādoqꝫ ſymonia ex

parte ordinantis aliqñ ex parte alte-
rius quādoqꝫ ex parte vtriuſqꝫ quan
doqꝫ neutrius vt ibi plene declarat
Albericꝰ. ⁊ quādo gratis aliq̄d dat nō
eſt ſymonia vt vbi per alberic. vbi an
gratis vel non preſumat tria ſunt in
conſidera. an pauper vel diues Item
ꝗtitas muneris tempꝰ inſtantis ne-
ceſſitatis ⁊c. ⁊ hoc in foro cōtentioſo.
In foro conſciētie intentio attēdit
nō ꝑſumpcio vide doc. in. c. is quidē.
de ſponſalibus. Et adde hoſt. ⁊ abb.
in. c. tua. in fi. de ſymo ꝙ. corrūpēs iu-
dicem vel teſtem in cā ſpirituali pro-
pter pecuniā eſt ſymoniacus propter
ꝗdam connexitatem quam habet cū
ſpiritualibꝰ vel eſt quaſi ſymonia ar.
c. nemo de ſymonia ſecus in cā mere
temporali. Et an ſit ſymonia ſi ſacer
dos dicit alteri ſacerdoti tu celebra-
bis hodie pro me ⁊ ego cras ꝓ te Dic
ꝙ non eſt ſymonia ſm Alberic. in di-
ctionario iuris canonici in ver. ſymo
nia el primo in. iiij. col. ⁊ an ſymonia-
ci vel intruſi in bñficijs poſſint dimit
tere bñficia ſine licentia pape vide ar
chi. in. c. nerui. xiij. di. ⁊ Alberic. in di-
ctionario iuris canonici in ver. ſymo
nia. viij. ꝗ allegat Inno. in. c. poſt trāſ
lationē. de renunciatiōe. ꝙ nō poſſit
Sꝫ alij ꝯ ⁊ verꝰ in ītruſo ⁊ ſymoniaco
Sed alij qui titulum habēt licet ma-
lum ſine licentia pape cedere nō poſ-
ſunt. c. niſi. ⁊. c. poſt trāſlatio. vide In
noc. ⁊ hoſt. de ſymonia. c. de regulari-
bus ⁊ arch. in. d. c. nerui. xiij. di. ¶ An
aūt magiſter ꝗ nō vult dare feſtū ſcho
laribꝰ niſi mediante pecunia ſit ſymo
niacus vide arch. de cōſecra. di. iij. c. j.
et alberic. in. dicto ver. ſymonia lo.
viij. in prin. vbi epus vel magiſter cō-
mittit ſymoniā ꝗ feſtū de iure colen
dū. vel de cōſuetudine non vult ſchola

ribus cōcedere niſi pecunia ſibi data
j. q. iij. vēdentes. ⁊ Ray. in ſūma d ma
giſtris. ⁊ alberic. ī dictiōario iuris ca
nonici in ver. magiſter ī fine ¶ An aūt
vita eterna vel remiſſio pctōꝝ poſſit
redimi pecunia dic. ꝙ ſic ſꝫ alberic. in
ver. ſymonia. el. ꝑmo in. iij. col. ꝑ mo
dū elemoſine iuxta illud peccata ele
moſinis redime ⁊ ītellge ſꝫ tho. ī. iiij.
di. xxv. ꝙ dꝛ ꝙ vita eterna vel remiſſio
accipiat ꝓ emptiōe deo eū ex precio
nihil accreſcere pōt. ¶ Tertio q̄ro an
beneficiatus qui pluribꝰ annis tenuit
beneficium ⁊ poſtea priuat an teneat
ad reſtitutionē fructū preceptorū ex
dicto beneficio reſpondeo ꝙ non qꝛ
titulus et bona fides euꝫ excuſat ſm
Jo. an. et Inno. in. c. dilecto de pbē.
Nec ob. glo. in. c. cum ſuper. de cauſa
poſſeſ. ⁊ proprie. quia ibi non erat in
bona fide ſecūdū. d. ant. in dicto. c. cū
ſuper. nā mala fides in dubio nō pre
ſumit niſi qs haberet bñficiū iure re
ſiſtente prout dicitur in tenēte cōtra
iura. l. ſi fundū. ⁊ ibi no. C. de rei ven-
dica. facit qd no. Bar. in. l. ſꝫ et ſi. l. §.
ſcire. ff. de pet. heredi. et dicit male ſi
dei ſi ſymoniace ſit intitulatus vel ꝑ
fraudē vel per ſubreptionē ſciēter ob
tinuit beneficiū ſcdm Inno. ⁊ Jo. an.
in. d. c. dilecto q̄nimo ſi poſſideret ꝑ
mille ānos nō ꝑſcriberet. j. q. j. cū prici
patꝰ ſcdꝫ hoſt. ⁊ Jo. an. ī. d. c. dilecto.
¶ Quarto quero an ſi iniuſte epiſco
pus priuat aliquē bñficio et confert
tertio ille tertius cum bona conſcien
tia poſſit tenere ex mente. Jo. an. et
hoſt. in. c. i. de conceſſ. pbē. pono infra
ſcriptas cōcluſiōes lꝫ D. ant. ⁊ abb.
aliter diſtinguāt. ¶ Prima cōcluſio
vbi ſentētia ſte nulla venalis vel ꝑ fal
ſos teſtes nō pōt recta conſcientia te
nere. c. cum dilecti cum ibi no. de elec.

¶ Secunda concluſio vbi ſententia
a pricipio eſt vallida ſed iniuſta ſi ter
tiꝰ cui ſic eſt facta.ſciuit a pncipio in/
iuſtā tenetur reſtituere beneficium.

¶ Tertia vbi ignorauit iniuſtā ſentē/
tiā poteſt.cū recta cōſciētia retinere.

¶ Quarta vbi ſciētia iniuſte ſenten
tie ſuperuenit licet a pricipio tempo
re collationis ignorauit debet dimit
tere ſi conſciētia remordet.c.per tuas
de ſymonia ſm theologos.

¶ Quita.vbi ſunt duo litigātes ⁊ ad
iudicatur vni iniuſte ipſo ſciente tene
tur dimittere cum principiū ſit vitio/
ſuꝫ.c.dudū.de elec.⁊ hoſt.in dicto.c j.

¶ Sexta concluſio Non peccāt ſub
diti recipientes penitentiam vel alia
ſacramēta ab iniuſte promotis pro/
pter tolerantiam ſuperioris licet ipē
peccet ſm doc.in dicto,c.cum iam du
dum de preben.abb.in.c.dudum el.ſe
cundo.de elect.dixit tamen alberic.
in dictionario iur.canonici inver.be/
neficium el tertio in prin.ꝙ licet ſub/
diti teneantur ſibi obedire ⁊ debito/
res reſpōdere in foro iudiciali.Tamē
in foro cōſcientie ſi quis ſciat ꝙ poſ/
ſeſſor eccleſie nō ſit verus prelatꝰ nō
tenetur ei obedire nec ſoluere nec ſol
uendo liberatur.allegat.c.inquiſitio
ni.de ſent.excomuni.⁊.c.eā te de iure
iurādo ⁊ hoſt.in.c.in litteris de reſcri
ptis.ſpolia.⁊ ſubdit ꝙ iniuſte poſſi/
dens beneficium ſi abſoluit ignoran
tem non tenet abſolutio ex quo non
eſt plātus.c.omnis.de peniten.c.pla
cuit.de penit.di.vj.non tamen pec/
cant.⁊ abſolutio non tenet.ſed pro/
pter fidem quam habent in ſacramē/
to.c.apoſtolica.de preſbi.non abpti/
ꝫato.Sanguis tamen illorum prela/
tornm ab illis qui ſe gerebant p pre
atis requireaur cuꝫ non eſſent ⁊ eos
perdiderunt.qr.c.irrefragabli.de of/
ficio ordinarij.

¶ Quinto quero an papa diſpēſan
do cum aliquo ſup pluralitate bene/
ficiorum ſine,cauſa peccet ⁊ diſpenſa
tus cuꝫ bona conſcientia teneat. Et
reſpondeo licet quis de iure poſitiuo
canonico plura beneficia poſſit tene
re cum diſpenſatione ſiue ſint curata
ſiue ſimplicia.c.de multa.de preben.
c.dudum.de elec.cle.gratie.de reſcri
ptis.cum ſimil.Tamen an.in foro cō
ſcientie licite teneat fuerit opi.Pet.
de anch.per gl.ibi in.c.nō eſt de voto
tenet ꝙ cum collatio beneficiorum ſit
de iure poſitiuo eſt tutus in foro con
ſcientie ⁊ licite tenet.facit qđ no.in.c.
cum ad monaſteriuꝫ.de ſtatu mona.
Contra tamen tenet ibi.d.abb. alle/
gando Jo.an.poſt beatum tho.in.c.
de multa.de preben.in diſpentationi
bus beneficiorum ſuper pluralitate:
cuꝫ omnia bona eccleſiarum ſint dei
c.cum ex eo.de elec.in vi.⁊ ſubſtantia
ordinata ad certos vſus pauperum
non debet conuerti ad vtilitatem pri
uatam.c.ratio.de prebendis.Et vide
omnino ſummam angelicam in ver.
beneficium in queſtione.xxxv.vbi ple
ne ⁊ queſtiōe.xxxiiij.papa enim de/
bet eſſe bonus paterfamilias ⁊ non
debet relaxare ius ſine cauſa nec de/
bet eſſe apud eum acceptio perſona/
rum.Fatetur tamen ꝙ ſi facit tenet
diſpenſatio quo ad forum contentio
ſum vt plene per abb.in.d.c.de mul
et in.c.extirpande.§.quia not.de pre
ben.Jo.an.in.c.dudum de elect.glo.
tamen ſing.in dicto.c.non eſt dicit ꝙ
non eſt tutus in foro conſcientie cum
quo papa diſpenſat ſine cauſa loqui
tur diſpenſat in voto contra ius diui
nū ⁊ extendit abb.vbicūꝗ vult diſpē

ſare contra ius diuinū ſine cauſa qr
tenetur defendere vſqꝫ ad animam ⁊
ſanguinem.c.ſunt quidam.xxv.q.j.et
idem in abſolutione in iuramēto ſine
cauſa allegat no.dictum Jnnoc.in.c.
cum inter de renūciatiōe. gl.in.c.quā
to.de iureiuran.⁊ predictam gl.indu
cit.d.anto.ibi in dicto.c.non eſt cōtra
religioſos impetrantes diſpenſatio/
nem vt poſſint tranſire ad laxiorē re
gulam nā ſi non eſt iuſta cauſa non eſt
tutus quo ad deum vel ſi preficit ec
cleſie ſeculari curate cauſa legitima
non ſubſiſtente:puta qr non eſt aptꝰ
ad officium predicādi vel exercitū cu
re.Nāꝫ propter hoc bonum publicū
emanauit hoc ius diſpenſatiuū vt poſ
ſit profici eccleſie ſeculari.c.ꝙ dei.de
ſtatu regularium.⁊.c.monachi vagā
tes.xvj.q.j.qui dicit ꝙ ſi religioſus p̄
ficitur ecclie ſeculari nō vt pſit ſꝫ vt
preſit peccat mortaliter cū veniat cō
tra votū vt voluit abb.in dicto.c.non
eſt.in ſi.Papa ergo diſpenſans ſine
cauſa peccat mortaliter quo ad deuꝫ
et etiam diſpenſatus qui hoc ſcit.di
cta glo.in.c.non eſt.licet quo ad eccle
ſiam militātem valeat diſpēſatio ſine
cauſa.d.c.de multa.⁊ ſic due ſunt con
cluſiōes Quod valet diſpenſatio ſine
cauſa quo ad eccleſiam militantem.

¶ Seunda concluſio quo ad eccleſi
am triunphātem non valet diſpenſa
tio ſine cauſa ex quo infero ſꝫ Mart.
laudenſem in tractatu de conſcientia
contra principes maxime cōtra comi
tes palatinos qui ſine cauſa legiti/
mant filios ſpurios in preiudiciuꝫ le
gitimorum niſi eſſet iuſta cauſa puta
propter excellentiam perſone puta
quia eſſet virtute ⁊ ſcientia clerus Et
addo vnum nota.ꝙ licet valeat diſpē
ſatio ſine cauſa quo ad eccleſiam mi
litantem per papam tamen ſi papa
deleget epiſcopo vt diſpenſet intel
ligitur delegare vt diſpenſet cum cau
ſa non autem ſine cauſa vt not.cōpo
ſto.in.c.dudum.de elect.⁊ ratio quia
abſoluta poteſtas in dubio nō intel
ligitur eſſe commiſſa alteri ſm nota.
theoricam Bald.in.l.ſi aquam.in re
pe.C.de ſeruitutibꝰ et aqua bene me
ritis et habilibus debet papa vel or
dinarius conferre bene facia.⁊ potiꝰ
debet papa vel ordinarius attendere
meritum q̄ conſanguinitatem.viij.q.
j.moyſes.voluit alberic.in dictiona/
rio iuris canonici in ver.beneficium
vltimo in ſi. Et licet ordinarij ſint
valde ceci erga nepotes vt no.glo.in
c.puenit.j.q.iij ⁊ abb.in.c.j.đ cahabi.
clericorum ⁊ mulierum.tamen ſi ſint
digni magis dꝫ cōferre cōſanguineis
dignis q̄ extraneis.vt not.abb.ī.c.di
lecto in princ.de preben.et in.c.vt ſup
in ſi.de rebus eccle.non alie.per.c.nō
ſatis.lxxxvij.di.⁊ ſpiritu debet reuela
re ordinarijs quādo conferunt et nō
caro.et ideo refert.Hoſti.in ſumma
de preben.in ſecūda charta ⁊ de ſymo
nia.§.qualiter.ver.minus cum in ec/
cleſia argentina tractaret capitulum
de canōicis creandis ⁊ quilibet nomi
naret nepotem ſuum vel conſangui
neum inhabilem et inutilem. Quen/
daꝫ romanus qui ibi erat canonicus
nominauit quēdā aſinum qui pluſq̄
per.xxx.annos ſerui erat eccleſie di/
cens ꝙ dictus aſinus propter ſerui/
tium quod fecerat eccle.dignior erat
omnibus nominatis.⁊ ſic fuerunt cō
fuſi que omnia not.

¶ An autem clericus beneficiatus
peccet ſi non habet ſcientiam ſufficiē
tem,⁊ reſpondeo ſecundum abb.in.c
venerabili ſ.de preben.ꝙ peccat niſi

iuſta cauſa eum excuſet puta inopia iuxta tex.in.c.niſi cum pridem.de renuncia. Scientiam repuliſti ego te repellam ne ſacerdotio fungaris. facit quod nota. Inno.⁊ doc.in.c.cum in cunctis.de elec.

¶ Sexto q̄ro an beneficiatus facit fructus ſuos ⁊ in.vita et in morte et ex dictis gl.⁊ doc.in.c p̄ſēti de officio ordi.invi. Jo.an.⁊ alioꝝ in.c.ſiquis de pecul. clericorum. ⁊. P.anto.in.c. cum in officijs.de teſtamētis. Dicoꝙ aut beneficiatꝰ habet adminiſtrationem ⁊ facit fructus ſuos in vita ſed non in morte cum ceperit egrotari.

¶ Secundo caſu facit fructus ſuos ⁊ in vita ⁊ in morte et qui ſint beneficiati habentes adminiſtrationem et qui non vide doc.in dicto.c.preſenti Inno.in.c.ex litteris.de probat.in.c. ſi.de cauſa poſſ. Joā.an.in dicto.c.ſi quis ſane. Nam ſimpliciter beneficiatus dicitur qui nō habet adminiſtrationem nec reſpicit adminiſtrationē alterius perſone vt ſimplex canonicꝰ. c.requiſiſti de teſtamentis. Qui vero habet adminiſtrationē aliarum perſonarum vt epiſcopus prepoſitus rector eccleſie parrochialis.c.ex tu.de clericis non reſiden.c.cum eccleſiarꝫ de officio ordi.⁊ ideo tales licet ī vita ſua poſſint ſalua conſcientia de fructibus beneficij ſui tamē in morte cū incipiunt egrotari nō poſſunt diſponere de fructibꝰ beneficij ſui.niſi quo ad vſuꝫ: velutivſurariꝰ nō fructuariꝰ licet ſecus ſit in non habente adminiſtrationem per glo.dicti.c.preſenti.⁊ illa glo.procedit in clericis ſecularibus.in regularibus vero vide ſpe.de ſtatu mona. §.j.ver.viij. et doc. in.c. ſtatutū. de reſcript.in.vj.glo.in.c.qr contingit.de religio.domibꝰ ꝙ debēt redditus in pauperes erogare.

¶ Septimo quero an ingreſſus beneficium auctoritate propria vel alterius potentis puta principis ſi poſtea impetraui reſcriptum a papa ſuper illo beneficio an peccet retinēdo illud beneficium videtur prima facie ꝙ nō propter gratiam apoſtolicaꝫ.in contrarium eſt veritas quia imo peccat niſi mentioneꝫ fecerit pape ꝙ ip̄e auctoritate propria vel principis eſt intenſus ſm nota.dictum abb.per illum tex.in.c.cum iam dudum de prebēdis.facit.l.auctoritate.et ibi Bar. C.vnde vi.et abb.in.c.j.de conceſſ.prebende.niſi papa cōceſiſſet motu proprio ſm Cal.in.c.de preben.ꝯſilio.xj.

¶ Octauo q̄ro an bn̄ficiatꝰ habens patrimoniū ex quo comode poteſt viuere poſſit de redditibus ſui bn̄ficij viuere ⁊ reſeruare bona patrimonialia Rn̄deo ex dictis Inn. Hoſt.⁊ alioꝝ in.c.ep̄us de p̄ben.abb.in.c.poſtulaſti.de reſcriptis.⁊ in diſpu.ticius clericus.⁊ in.c.j.de magiſtris arch.in.c. ep̄us.x.q.ij.dominic.in.c.ſi qui vero. xxx.di.ꝙ lꝫ de oblatiōibꝰ factis ſibi non poſſit viuere q̄nimo dꝫ ex patrimonio viuere ⁊ in pauperes erogare xij.q.j.illi vbi eſt gl.⁊ arch. De redditibꝰ bn̄ficij vnde pōt viuere ⁊ cōſeruare bona patrimonialia qr cū altari ſeruit dꝫ viuere de rebꝰ altaris .c.cu ſm de prebē. Qō limitat dummō dicat officiū debito mō ſm doc.in.d.c.epiſcopus.ſcdo limitat̃ dummodo ex cupiditate auaritie non faciat vt ſuos fratres ⁊ conſanguineos diuites faciat. Sꝫ enim ex bono ꝫelo īpetrauit bn̄ficiū vt ſeruiat altari poteſt viuere de rebus altaris. Tertio dummodo vtatur fructibus beneficij non abutatur puta tenēdo concubinam qr tenetur

ad reſtitutionē.lxj.di.c.j.⁊ ī ſumma ⁊ ibi dominic.dicit not.iſtud quia multos tangit et etiam dicit qui nō dicit officiū tenetur ad reſtitutionem fructuuꝫ ⁊ dixit Jo.and.in.c.poſtulaſti de reſcriptis vnus tenuit illicite bn̄ficiū poſtea motꝰ cōſciētia vult confirmari in beneficio ⁊ non facit mentioneꝫ de fructibus ꝙ impetratio nō tꝫ qō eſt no.⁊ qualiter poſſit viuere inſpicit̃ qualitas perſone ⁊ loci vt pulcre examinat glo.in.c. cuꝫ adeo de reſcriptis.⁊.xxj. queſtione.j.c.j. in glo. vbi dicit ꝙ domus clericorum eſt cōmunis ſubaudi.quod ad hoſpitalitateꝫ: qr ſunt pauperum ⁊ non quo ad meretrices. Dixit tamen Abba.in.c. coniugatus.in ſi. de cōuerſione cōiugatoꝝ.⁊ in capitulo primo de cohabita.clericorū ꝙ ꝑ motus habens filios licite de fructibus beneficiorum poteſt alimenta impendere quando non habet vnde ſe allegat.argu.c.cū haberet de eo qui dux. in matrimonium quā polluit ⁊c. et not.in.c.omnino.xxxj.diſtinc.poſt q̄ ſunt nati licꝫ peccauerit. et in elemoſyna impēdenda eſt dare graduꝫ primo conſanguineis egentibus poſtea alijs.c.non ſatis.lxxxvj.di.xlij.diſtin.quieſcamus.

¶ Nono qui teneāt̃ dicere officiū. ⁊ dic ſm doc.in.c.j.de celebra.miſſaꝝ ⁊ Joan.de imol.in clemē. prima eo.ti. ꝙ conſtitutus in ſacris nulluꝫ habēs beneficium vel non conſtitutus in ſacris habens beneficium tenetur dicere horas canonicas. Iteꝫ ordinatus ad tituluꝫ patrimonij tenetur dicere officiū ſm Joan.and.⁊ ioan.de imo. et abb.in capitulo tuis. de preben. ſꝫ nō tenetur ad officiādū in certa eccleſia cum illā nō habeat.facit qō habet̃ in tex.⁊ gl.in.c.ſi.xcij.di. Optaret tn̄ ioan.and.in dicto capitulo.j.ꝙ papa ſtatueret ꝙ ſtudētes eſſent exēpti dicendo officium beate virginis ⁊ ideo tenētur dicere officium ⁊ ſubſtituere vnū ī eccleſia loco ſui dū eſt abſens cā ſtudij.c.cum ex eo.de elect.li.vj.

¶ Qua autem pena puniatur nō dicens officium et dic ſm Cal. in capitulo ſi. de celebra.miſſarum ꝙ peccant ⁊ tenentur ad reſtitutionem fructuuꝫ vt per albe.in dictionario iuris canonici in ver.beneficium et Bal.⁊ modernos in.l.prima.C. de his quibus vt indig. ⁊ dominicus in capitulo ſi.de reſcriptis in.vj.ſumma Angelica in ver.hore q̄ſtione.xij. vbi refert Car.et abb.cōtra.in.c.primo de celebra.miſſarum. et non bene et dic aut loquimur de pena fori pn̄ie et illa eſt arbitraria capitu.deus.de penit.ſed melius eſt ꝙ ipſe imponat penam repetendi horas niſi tot eſſent omiſſe ꝙ nullo modo poſſent reaſſumi.naꝫ tunc propter impoſſibilitatem imponet aliam penitentiam et tanto grauiorem ſm Joan.an.in capitulo primo de celebra.miſſarū.aut loquimur in pena fori contentioſi ⁊ illa eſt excōmunicationis ⁊ ſuſpenſionis et priuationis beneficij ſm Cal.in. d.c.ſi. de celebra.miſſarum.

¶ An autem clericus beneficiatus exiſtens in peccato mereatur dicēdo officium ⁊ quid proſit et dic ſm Abba.in capitulo ꝙ quidam de peniten. et Joan.de imol. in clementi.prima de celebra. miſſarum ꝙ non meretur aliquid quo ad vitam eternam ſed bene prodeſt quo ad euitandum penam ſtatutam nō dicentibus officiū. Sꝫ ſi dicatur in ſtatu gratie prodeſt etiam quo ad vitam eternam.et ideꝫ dicunt in omnibus preceptis affir-

matiuis honora patrem tuuʒ dilige
proximum tuum ⁊c.
¶Et vt voluit Lud. in ti. de regula
ribus in vltimo ſingu. ⁊ ſumma ange
lica in ver. hore in. cix. queſtione pa-
ter noſter debet dici ĩ fine officij ⁊ nõ
in principio ꝑ tex. ſing. in. c. illud ſem
per placuit. de conſecra. diſt. v. ⁊ pro
pter hoc Lud. fuit lucratus vnam ce
nam ab vno cardinali qui in eũ inter
rogauit. Et hore canonice debent di
ci in eccleſia vt not. glo. xcij. diſt. c. ſi.
ſed hec intelligit ſumma angelica in
verb. hore in. xxv. queſtione: quo ad
clericos qui in ipſa ſunt beneficiati
ꝓpter tex. d. c. ſi. in ver. eccleſie. depu
tatus. ergo videtur ꝙ clericus bene
ficiatus peccet mortaliter ſine cauſa
rationabili ibi nõ dicẽs officiuʒ quia
tex. d. c. ſi. dicit qui non cõuenerit de
ponat a clero ⁊ quo ad eccleſias col
legiatas vel regulares clarum eſt ꝙ
eſt de precepto vt ibi et cle. j. de cele.
miſſarum. Inno. in. c. j. de cele. miſſa
rum quo ad alios non credit.
¶An auteʒ excõicatus poſſit vel te
neatur dicere officiũ abb. ⁊ doc. i n. c.
ij. de clerico. excõ. mini. Jo. an. in. c. i.
de ſen. excõ. in. vi. Pet. de anch. in. c.
intelleximus de iud. ⁊ imol. in cle. i. de
celebra. miſſarũ ꝙ tenetur dicere offi
cium nõ officiare in odium ſui nec de
bet dicere officiũ in eccleſia al's eſſet
irregularis ſm Jo. and. ⁊ abb. in. d.
c. ij. de clerico excõ. mini. ⁊ ſi dicit id
quod poteſt dicere laicus nõ eſt irre
gularis ⁊ quid ſi eſt excõmunicatꝰ ex-
communuicatione minori ⁊ quid in ex
communicatione maiori vide ſummã
angelicam in ver. hore in. q. v.
¶An aũt adeptꝰ bñficiũ in excõica
tione poſſit ſalua conſciẽtia retinere
vide Abb. ĩ. c. poſtulaſti de clerico. ex-
cõica. miniſtran. ⁊. c. ſicut de elect.
¶An aũt in miſſa ſit de horis cano
nicis dic vt per imol. ĩ. d. cle. j. ⁊ ibi ẽt
qualiter ſint dicẽde per ſingulares ⁊
qualiter ꝑ regulares ⁊ quid in regu-
laribus aſſumptis ad prelaturã ſecu
larẽ vt ꝑ gl. ⁊ abb. in cle. ſi. de cele. miſ
ſarum ⁊ ibi An teneat̃ dicere vel ſuffi
ciat audire. ⁊ cõmẽſales cardinaliuʒ
vel epõꝝ pñt dicere illud idẽ officiũ
ꝙ p̃dicti: nec tenent̃ ad aliud officiuʒ
dicẽdũ vt eſt tex. in. d. cle. ſi. Itẽ hore
debent dici horis competẽtibus. d.
c. j. de celebra. miſſarum niſi ex cauſa
legitima eſſet occupatus. Et ideo re
fert Jo. and. do. An. abb. ⁊ alij Mira
culũ de heremita cui Angelus porta
bat cibũ ⁊ tp̃e vuarum portabat ſibi
qñq̃ vuas bonas qñq̃ marcidas qñ
q̃ aggreſtes interrogatꝰ angelꝰ ab
heremita q̃ ſit tãta diuerſitatis cã re
ſpondit angelus ꝙ bonas portabat
tp̃e quo dicebat officiũ horis cõpetẽ
tibus aggreſtes qñ anticipabat: mar
cidas qñ differebat vltra debitaʒ ho
ram. Nec papa ſm Abb. in. d. c. j. põt
diſpẽſare vt clericus nõ teneatur ad
officiũ lʒ poſſit diſpẽſare ſuper tp̃e ⁊
cõmutatione officij q: de iure diuino
eſt ipm officiũ ſecus in diſtinctione ⁊
mutatione quia eſt de iure poſitiuo
ſicut in ſimili per Bal. in. l. cũ de lege
C. de epiſcop. ⁊ cleri. vbi ſtatutum po
teſt minuere legitimã ſed nõ in totũ
tollere vt ibi per eũ ⁊ hore ⁊ officinm
eſt celebrandum ſtudioſe ⁊ deuote et
non ſincopando ⁊ quid ſi non intel-
ligunt quid dicũt Abb. in. c. dolẽtes
de cele. miſ. ⁊ Imol. in cle. j. eo. titu. di
cunt ꝙ meret̃ dũmodo habeat cor de
uotum ad deũ ⁊ intendat officio quã
tum in eis eſt. ⁊ vide ſnmmã angelicã
in ver. hore. q. xxvij. vbi plene. ¶Et

nunquid peccẽt dicẽtes aliqđ officiũ
cogitãdo ſuper aliquo bono tẽporali
vel ſpirituali ⁊ dic ſi nõ capit dilatio-
nẽ nõ peccat al's incurrũt peccatum
ſed non mortale. Nec tenẽtur reaſſu
mere officiũ ſi aliqua ex cauſa in prin
cipio officij vel in ſi. non interfuit ſm
Abba. in. d. c. dolentes niſi maximaʒ
partem omiſiſſet cautuʒ tamen eſſet
in ſilentio reaſſumere. ¶Itẽ an pec
cent mortaliter cõfabulantes in offi-
cijs refert ibi abb. tres opi. poſt Jo.
and. vbi per eos. ⁊ ſi dubitat quis an
dixerit horas tenet̃ reiterare ſʒ abb.
in. c. veniẽs de preſby. nõ baptizato.
¶Et ſunt inuente hore canonice in
reuerẽtiam ſeptẽ actuum qui fuerũt
illis horis in corpore domini noſtri
ieſu xpi: primo q: in matutino fuit ca
ptus in tertia crucifixus in ſexta te-
nebre facte ſunt ĩ nona emiſit ſpm̃ in
veſperis fuit repoſitꝰ ĩ monumẽto in
cõpletorio fuerũt deputati cuſtodes
in prima hora reſurrexit a mortuis vt
plene per Jo. an. in. d. c. j. de cele. miſ.
et io. de imo. in. d. cle. j.
¶Quot aũt pctã mortalia commit
tat non dicẽs officiũ an ſeptẽ ꝓpter
ſeptẽ horas an vero vnũ vide Arch. in
c. i. xci. di. in ſi. q̃ dicit ꝙ eſt tm̃ vnũ pec
catũ q: claudit̃ vno precepto ſepties
in die laudem dabis. ⁊ pariformiter
poſſet dici in ieiunio vt nõ ieiunãs to
tam quadrageſimã cõmittat vnũ pec
catũ quod an ſit verũ dicã in materia
ieiunij.
¶Decima queſtio quõ ſaluẽtur aĩe
nr̃e ſi nõ ſoluantur decime Ro. male
ſm gl. in. cle. i. de decimis et bea. tho.
vt refert archid. in. c. maiores. xvij. q.
vij. ꝙ anime eorum qui non ſoluerũt
decimas nõ ſunt in ſtatu dãnationis
ſi nõ petãtur a parrochiano vel ab eo
cui debẽtur. Quinimo dicit Jo. and.
in. c. ꝑ venerabilem q̃ filij ſint legi. vbi
ait quõ ſaluẽtur aĩe regũ ⁊ principuʒ
qui nolunt obedire imperatori neq̃
ſubijci Ro. ſaluant̃ q: imperator non
petit ſubiectionẽ: Sic ſaluant̃ aĩe nõ
ſoluẽtiũ decimas ſi non petant̃. Tu-
cius tñ eſſet ſoluere: vt dicit gl. in. d.
clemẽ. i. vel ſaltẽ cõponere ſm qđ re-
ferũt Jo. and. do. Ant. ĩ. c. parrochia
nos de decimis. ⁊ vide Abba. in. c. per
uenit de decimis. ⁊ ſuadet Archi. ſm
Thomam in. c. maiores. vt prelati vel
clerici quibus debẽtur decime nõ pe
tãt eas lʒ poſſent petere vbi immine
ret ſcãdalũ ꝓpter diſſuetudinem vel
aliã iuſtã cauſaʒ p̃ſupponit ergo Jo.
and. ⁊ do. Ant. ꝙ ſacerdos parrochia
lis poſſit remittere cuiq̃. cõtrarium
vult ſumma angelica in verb. decime
queſtione. xiij. qui vult ꝙ cum decime
ſint pauperꝝ non poſſunt in nõ pios
vſus cõuerti qđ nõ puto verũ poſtq̃
ſunt ſoluẽde ipſi p̃ſbytero ꝑrochiali.
¶An aũt paterfamilias ſolum red-
dituʒ familie ſue neceſſarium habẽs
teneatur ſoluere decimas. Rñ. Pet.
de anch. in. c. i. de decimis. in. vi. ꝙ nõ
tenetur ſoluere.
¶In cõtrariũ determinat Jo. and.
⁊ dicit do. Anto. ita tenere doc. in. c.
cũ hoĩes. de decimis ⁊ abb. in. c. vt ſu-
per. de rebꝰ eccl. Debet tñ ſacerdos
cui debetur remittere de benignitate
canonica cuʒ oẽs redditꝰ ſint neceſſa
rij familie ſue. ar. c. quicũq̃. xvi. q. vij.
Debebit tñ ſi poſtea ꝑueuit ad pin
guiorẽ fortunã ſoluere p̃dictas deci-
mas alias preteritas. ar. c. odoardꝰ.
de ſolu. Hoſt. in ſumma. eo. ti. ſ. vtrũ
preſcribant̃ decime. ¶Et ſacerdos
qui recipit decimã dʒ euʒ diuidere in
iiij. partes quarum vna ſit epiſcopi.

alia ſacerdotis alia fabrice: alia pau-
perum.xij.q.ij.quattuor.niſi cõſuetu
do aliter ſe habeat ſm Hoſti.in ſum-
ma de decimis ⁊ qualiter diuidat de
cima ⁊ cui eccleſie debeantur decime
an baptiſmali an parrochiali vide
Joã.cal.in titu.de decimis.po.ſcdo.
et ibi refert Joã.and.in addi.Spec.
tenere ꝙ debēt matrici nõ parrochia
li niſi in trib⁹ caſibus ſi habet conſue
tudo ⁊ ſi omnes ſunt parrochiales ⁊
vna eſt facta baptiſmalis. Item quã
do epiſcopus conſtituitur in limiti-
bus parrochie vt ibi qui refert opi.

¶ An autem papa poſſit tollere ꝙ
decime non ſoluantur vide not.in.c.
a nobis.de decimis ⁊ Willum in re-
pertorio in ver.papa.

¶ Que autem bona tribuat ſolutio
decimarum Joan.and. et doc.in.c.j.
de decimis in.vj. ꝙ quattuor primuʒ
bonum ſanitatis corporis. Secũduʒ
vbertatem fructuum.

¶ Tertium remiſſionē peccatorum.
Quartuʒ bona celeſtia. Adde quintũ
ſcʒ pax eſt inter hoĩes vt eſt glo.in.c.
apoſtolice.de re iudi.in.vj.vide.c.ma
iores.xvj.q.vij.hoc tollit fiſcus quod
non accipit fiſcus. Ex quo dicto infe
rebat do.in.d.c.j.⁊ Jo.de imol.in.c.
propter ſterilitateʒ.de locato ꝙ licet
conductor nõ teneatur ad ſolutionē
penſionis propter ſterilitateʒ.c. pro
pter ſterilitatem.de locato tamen te
nebitur ſi non ſoluit decimam quia
ſua culpa venit ſterilitas propter nõ
ſolutionē decime ⁊c. Ideo ſint cauti
domini opponere exceptioneʒ ⁊ pro
bare nõ ſolutionem decime quod eſt
not abile.

¶ Undecima. Quero nunquid audi
re miſſam ſit de precepto dic ꝙ oēs
laici debēt audire miſſas completas
diebus dñicis ⁊ in alijs precipuis die
bus ⁊ ſtare in miſſa vſqꝫ ad bñdictio
nem ſacerdotis incluſiue al's peccãt
mortaliter iuſta cauſa ceſſante cũ eis
hoc precipiat ab eccleſia.c. miſſas cũ
duobus ſequenti.de cõſecra.di.j. Et
dicitur in plurali non ꝙ artētur audi
re plures numero ſed ſufficit eis vni
ca. Sed dicit in plurali q2 oratur pro
viuis ⁊ defunctis ⁊ idē dicēdũ in cleri
cis maxime nõ curatis: nã debēt con
uenire ad eccleſiã eoꝝ cathedralem ⁊
ibi miſſam audire.c.⁊ hoc attēdēduʒ
de cõſecra.di.i.⁊ per illũ tex. videtur
ꝙ debeat audiri miſſa magna ⁊ publi
ca que fit cum cantu licʒ conſuetudo
habeat oppoſitum.⁊ per illuʒ tex.in
fertur ꝙ ſacerdotes non habētes cu
ram non tenentur celebrare ſingulis
dieb⁹ dominicis ⁊ feſtiuis ſed iniun-
gitur eis ꝙ vadant vna cum laicis ad
audiendum miſſam ex quo non ha-
bent populum dicto.c.⁊ hoc attēdē-
dum. Epiſcopus autem niſi cauſa ra
tionabilis excuſet nõ debet preterire
diem quo minus dicat vel audiat miſ
ſam.c.fi. de priuilegijs.in.vj. nec de-
bet ſaltem diebus dominicis deeſſe
in eccleſia ſua de conſecratio.diſt.iij.
epiſcopus.voluit Abb.in.c.qualiter
de clericis non reſiden.⁊.c.j.de vita ⁊
honeſta.clericoruʒ.⁊ in altari vbi epi
ſcopus celebrauit illa die propter re
uerentiam epiſcopi alius non debet
celebrare dicit tex.in.c.fi. de conſecr.
diſti.ij. ¶ Et an in qualibet miſſa ſit
dicendum in principio erat verbum
⁊c. vide Abba.in.c.ij.de celebra.miſſa
rum. Item debet ſtare rectus quan
do dicitur euangelium.c.apoſtolica.
de conſecr. diſtin.j.⁊ quando dicitur
oratio ſtare.c.quid.l.di.⁊ Abba.in.c.
j.de vita ⁊ honeſ.clericorum et qñ ſa

cerdos celebrat debet habere ante ſe
crucem ꝓpter memoriã dominice paſ
ſionis.c.corpus.de ꝯſecra.diſti.ij.et
ibi not. Itē dʒ celebrare capite diſco
operto.vt eſt tex.no.i.c.nullus.rel.iij.
de cõſecra.diſtin.j.vnde qui ſine cauſa
rationabili celebraret capite coopto
peccaret mortaliter.ſecus ſi ex aliqua
cauſa rõnabili ꝓpter Ꝟbũ temere po
ſitum in.d.c.nullus.voluit ſumma an
gelica in ver.miſſa.queſtiōe.viij.

¶ An aũt parrochianus peccet q̇ nõ
audit miſſam i eccl'ia parrochiali die-
bus dñicis aut feſtiuis. Ro. ex mente
doc.⁊ maxime Jo.an.i.c.ij.de parro-
chijs.ꝙ peccat niſi faciat ex licētia epi
vel parrochiani vel niſi ſubſit iuſta cã
vel niſi ſit publicus fornicator rector
prochialis vl' ꝑciſus ab eccl'ia.c. vr̃a.
de cohabi.cleri.et mul. ex quo infert
abb.i.d.c.ij. ꝙ prochiani q̇ nõ audiũt
miſſas i ſuis prochijs ſʒ i eccleſijs mē
dicantiũ minorũ vel ꝑdicatoꝝ nõ pec
cant ſi faciũt bono zelo.q2 cũ maiori
deuotione celebrat ⁊ audit miſſa in
domo ꝑdicatoꝝ forte.q2 ſunt d obſer
uantia. Sʒ ſi magis de nocte celebrat
miſſam rector parrochialis ⁊ magis
deuote audit miſſa i prochia tũc pec
caret prochianus audiēdo miſſaʒ ali
bi nõ ita deuote et ita cũ hac declara
tiōe itellige gl. Jo.an.in ver.acceſſu.
cle.ſ.de priuileg.dñ allegat.d.c.ij.vide
tñ oĩno qđ poſuit ſumma angelica in
ver.miſſa.in vlti.q.vbi late ponit ⁊ tʒ
ꝙ nõ peccet ⁊ per cõtrariã cõſuetudi
nem eſt abrogatũ. Sacramēta tñ nõ
debēt ſuſcipi a religioſis ſed qui mi-
niſtrant ſunt excõicati cũ rector par-
rochianus debeat miniſtrare . dicta
clemen.prima.

¶ Nunquid autē peccet parrochia-
nus qui nõ dat oblationē presbytero
diebus feſtiuis dixit H.oſtiē. in.c.cũ
cauſa.de verb.ſig.ꝙ ſic.qđ limitat ibi i
abb.niſi presbyter poſſet aliunde ſu-
ſtentari puta ex redditibus beneficij
al's ipſe nõ admittit cũ nõ reperiatur
iure cautum niſi cõſuetudo aliud ſua
deat.vide do. Anto.in rubrica de par
rochijs.abb. in.c.vt dñicis.de parro
chijs ⁊ clerici tenentur eijcere laicos
ſi ſint in parrochia alterius ſm Abb.
in.c.nouum genus.de decimis. vide
plene de iſtis oblationibus an ſit de
precepto per ſummam angelicam in
ver.oblatio .in prima queſtiōe vbi re
fert cõmunem opinioneʒ glo.et alio-
rum in.c.omnis.de conſecra.diſt.j.ꝙ
non ſit de precepto

¶ An autem non celebrãs quotidie
peccet mortaliter .vide do .Anto .et
Imol.in capitulo veſtra.de cohabit.
clerico.et mul.et capitulo ſignificatũ
de preben. Abb.in capitulo conſului
ſti.de celebra.miſſarum.⁊ videtur pri
ma facie.ꝙ peccet mortaliter quia ce
lebrando presbyter dicitur comedere
peccata hominum. prima queſtione
prima.ipſi ſacerdotes ergo quotidie
debet celebrare vt peccata extinguat.
Dic ſi ex humilitate deſiſtit ſe indi-
gnum reputans quotidie communi-
care .et tũc licite deſiſtit.c. quotidie.
de conſecra.diſtin.j.ſi vero deſiſtit p-
pter ſcropuloſitatem peccati prece-
dentis ita ꝙ tunc ex humilitate deſi-
ſtit et tunc deſiſtens non peccat . Si
vero ex leuitate non celebrat dicendo
ego nolo omni die celebrare et tunc
peccat mortaliter.quia poteſt iuuare
fratrem ſuum vt ſaluetur celebrando
quia comedit peccata hominum,⁊ ita
not.doc.i dicto.c.veſtra. Adde ꝙ exi-
ſtens in peccato mortali vere confi-
cit corpus Chriſti licet grauiter pec-

eet.c.multi. queſtione.j. Non tamē
ita prodeſt populo malus ſacerdos
ſicut bonus dñ orat pro populo.j.q.
j.ipſi ſacerdotes.iij.q.vij.in grauib⁹.
Abb.in.c.de homine.de celebra.miſ-
ſarum. Grauius tamen peccat qui ſi
mulat conficere ⁊ nō cōficit ꝙ̄ quiſcon
ficit in mortali dicta.c.de homine.vbi
tex. ¶ Et peccet ſacerdos celebrās ſi
ſciat ſe eſſe in peccato niſi confiteatur
etiam ſi habeat contritionem ſm̄ Ab
ba.in dicto.c.de homine. Immo qui-
dam volunt ꝙ poſt cōfeſſionem pnīa
non expleta nō poſſit celebrare.

¶ An autem excōicatus maiori excō
municatiōe vel interdictus vel ſuſpē
ſus ab ingreſſu eccleſie poſſit intrare
eccleſiā dic ꝙ nullo modo.c.clericos.
xxj.diſt.c.vir.vbi Arch.xxxiij.q.vij.et
ibi Archidyaconus dicit ꝙ excōmuni
catus minori tutius facit ſi non itret
anteꝙ̄ ſit abſolut⁹ ſi tamē cauſa oran
di nil dicitur preſertim vbi eccleſia nō
eſt ꝯſecrata nō peccat:q: nō eſt remo
tus niſi a ſacramentis et poteſt intra
re forte ad horas:dum tamen nō ad
miſſam. Sed primum ſecurius. dicit
tamē communius ꝙ miſſe poteſt ad-
eſſe. Tamen nō debet poſt agnus dei
recipere pacem quia oſculū illud ſuc-
cedit loco cōmunionis eucariſtie ⁊ ꝙ
excōmunicatus poſſit igredi eccleſiā
cauſa orādi vide glo.⁊ Abba.in cle.pe
nulti.de ſenten.excōicatio.

¶ An autem plures ſacerdotes poſ-
ſint vnam oſtiam conſecrare ⁊ vtrum
quot ſint conſecrationes vide Inno.
et Abba.in.c.ꝙ ſicut.de electio.et ple
ne per archi.qui refert opi.i.c.panis.
de cōſecra.diſt.ij.⁊ an plures poſſint
baptizare vnum arch.in.c.proprie.de
conſecra.diſtin.iiij.

¶ Decimaſcđa. An in foro cōſcientie
ſit licitum fraudare gabellas. Aubri.
ponendo concluſionem cum fallētijs
Regula eſt. Non eſt licitum fraudare
gabellas.fallit primo quādo ponens
non habet iuriſditionem ponendi.vt
per Bart.in.l.vectigalia.⁊ dixi. ſ.in
diuerſitatibus inter ius canonicum ⁊
ciuile.vbi poſui.iiij.fallentias. ¶ An
autem quia ius cōmune et ſtatuta cō
tra non ſoluentes imponunt penam
amiſſionis rerum.l.cōmiſſa.ff.de pu-
blicanis.an tales res que incidūt in
cidunt in cōmiſſum.poſſit quis eme-
re licite in foro conſcientie et idem in
rebus publicatis propter delictum.
Pet.de ancha.in regula poſſeſſor.re
fert Ioā.and.an tāgere hanc queſtio
nem et dicit ꝙ ſi ille cuius res vendit
fuit de numero ſtatuetium vel ipſius
heres ſatis pura conſcientia pōt emi.
ſecus ſi non fuit talis q: nō videtur
poſſe priuari dominio rei qđ eſt de iu
re naturali.c.que neceſſariarū.de con
ſtitutionibus.

¶ Decimatertia. Quero vxor abſcin
dēs ſibi capillos ſine licētia viri dʒ ex
communicari.iſte eſt tex.ſing.in.c.qui
cūꝗ.xxx.diſt.et Lud.in titu. de ſent.
excōmuni.i.iiij.ſing.dixit eueniſſe flo
rentie in quadam iuuencula que audi
ta predicatione iuit domum et abſci-
dit capillos. Nam ſi vir comam nu-
triat eſt ignominia. Mulieri autē eſt
gloria.c.prohibete.diſt.xxiij. Ange.in
autentica.ſed hodie.C.de adult. Et
eadem rōne dignus eſt excōicatione
ſcholaris turbans vniuerſitatem.de
bet eijci de vniuerſitate ⁊ excōicari ſtri
dua excōicatione.text.ſing. in.c.in lo
co bñdictionis.v.q.iiij. Et eadē rōne
doctores receptantes monachos in
ſcholis qui dimiſſo habitu intrāt ſūt
excōicati ipſo iure. vt eſt text.in.c.ij

c.ij.ne clerici vel monachi.in.vj.abba.
in.c.Ioānes.de regularib⁹.⁊ etiā ipſi
monachi ſunt excōicati.d.c.ij.et eadē
rōne ſunt excōicati clerici habētes ꝑ
ſonatum vel dignitatez audiētes ius
ciuile vel medicinam.c.nō mag.c.ſuꝑ
ſpecula.ne clerici vel monachi.c.j.eo.
titu.in.vi.facit glo.in.c.ij.de poſtula.
et glo.in.c.epiſcopus.xxxvij.diſt.que
vult ꝙ licitum eſt audire leges vt me
lius intelligātur canones.et dixi i di-
uerſitatibus iuris canonici et ciuilis.
allegādo arch.in.c.qui ſine ſaluatore.
xxvj.q.j. Et nulla pena eſt maior i ec-
cleſia dei ꝙ̄ excōicatio. c.corripiātur.
xxiiij.q.iij. Abba.in.c.clericos. de co-
habi.cleri.et mulie.vbi exclamat con-
tra prelatos noſtri temporis qui pro
qualibet cauſa fulminant excōicatio-
nem et ex frequētia ducitur in cōtem
ptum.et etiam cōtra rectores qui ma
dant ſcholaribus ſub pena periurij.
quia debēt vti alia pena poſtꝙ̄ vidēt
ſcholares faciliter cōtrauenire.et in
dicto.c.clericos.dicitur nō eſſe deferē
dum iuramentum illi quē credis veni
re cōtra.quia es cauſa illius interit⁹
et anime.tex.cum glo.xxij. queſtione
v.ille qđ eſt no.contra illos qui dicūt
volo quod bibat illud iuramentuʒ.vt
per Ioan.de Imol. in.d.c.clericos.

¶ Et abſolutus in mortis articulo
ab excomunicatione ab eo qui nō ha
bebat poteſtatem tenetur ꝙ̄ primum
poteſt ad papam vel ad iudicem ſuū
ire pro abſolutione ⁊ ſi nō facit reinci
dit in excōmunicationem ipſo facto.
text.eſt in.c.eos.de ſentē.excōicatio.
in.vj.et in cle.j.de penis.

¶ An autem epiſcopus vel alius ex-
communicator poſſit inuitum excom
municatum abſoluere ex officio dum
videt excōmunicationez ſuam magis
nocere ꝙ̄ prodeſſe anime. Ioan.and.
et Domini.in capitulo primo de ſen.
excōmunicat.in.vj. Anto.in capitulo
ſignificaſti.de eo qui duxit.i matrimō.
Imol.in.c.ab excōicato.de reſcript.⁊
Tho.in.iiij.argu.viij.dicunt ꝙ ſupe-
rior poteſt talem ſentētiam relaxare
etiam ſi ſit iuſta etiam inuito excōica
to.per.c. prodeſt. xxiij. queſtione. v.
Abb.in.c.clericos preallegato. Sed
glo.et Hoſtiē.cōtra in dicto capitu-
lo ſignificaſti.vide abba.in. d.c.ab ex
communicato.cōcordant.opi.

¶ Decimaquarta. Quero quid ſit ie
iunium. Gof.in ſumma de obſeruat.
ieiunij. Abb.⁊ do. Anto.in rubrica eo.
titu.dicunt ꝙ ieiunium eſt triplex ſcʒ
generale abſtinere a vitijs ⁊ volupta
tibus.c.ieiunium. de conſecra.diſtin.
quinta. Et hec ieiunia ſunt ſingulis
diebus obſeruanda.et de his ad pre-
ſens non dico. Secūdum ieiuniuʒ eſt
moderata refectio capitu.ſint tibi.et
c.non dico de conſecra. diſtin. quinta
et hec ieiunia ſunt etiam obſeruanda
ſingulis diebus. Tertium eſt ieiuniuʒ
ſecundum ꝙ ſumitur in rubrica de ob
ſeruatio.ieiunij et ex cōſuetudine ⁊ di
co ꝙ eſt ſubtractio prādij et poſt cenā
cuiuſlibet cibi priuatio vſꝗ ad diem
ſequentem et abſtinentia a carnibus
et a trahentibus originem a carnib⁹
vt ab ouis caſeo et lacte quarta di-
ſtinctio.c.deniꝗ.

¶ Quam diffinitionē declaro ſequu
tus Inno. Anto.et abb.in dicta ru-
brica inquantum enim in diffinitione
dicitur ꝙ eſt ſubtractio prandij vide-
tur velle ꝙ̄ ieiunans debet cenare et
non prandere cena eſt cerotina dicta
ab eo ꝙ ſit quaſi in tenebris.prandiū
vero eſt de mane. Sed text.et glo.eſt
in contrarium in capitulo ſint tibi de

cōſecrat. diſtinctione.v.vbi dicit quo
tidie eſurire ⁊ quotidie ꝑandere.vn
de ibi glo.concludit ꝙ nō eſt differen
dum prandium vſqꝫ ad noctis tene
bras.vt faciūt iudei ⁊ ſarraceni vnde
cōcludo ſm Abb.aut loquimur de ie
iunijs quadrageſimalibus et tūc ho
ra veſpertina eſt tantum competens
id eſt poſt expletas veſperas in eccle
ſijs que tempore quadrageſimali di
cuntur ⁊ peccatum eſt anticipare illā
horam.vt eſt text.nota.in.c.ſolent de
conſecratio.diſtin.v.qḋ intelligo ⁊ li
mito niſi qs āticiparet ex cauſa puta
ꝓpter lectiones.et ideo alberi.in di
ctionario iuris ca.in ꝟ.ieiuniū.refert
Hoſtien. dicere ꝙ hora nō eſt ſtricte
conſiderāda ſed ſufficit groſſa ita ꝙ
ſit circa illam horā ⁊ pōt preueniri ſꝫ
albericum ex neceſſitate ſicut dicitur
in ſimili de horis canonicis vt per an
gelicam in ſumma in verbo hore.Et
ratio illius ſtatuti fuit qꝛ in ieiunio
quadrageſimali immitamur veſtigia
xp̄i q xp̄s abſtinuit a cibo.xl.diebꝰ et
noctibꝰ.et nos ita deberemꝰ facere ſi
natura pateretur.ſed hoc nō eſt poſ
ſibile in humanis preter diuinum mi
raculū.Jdeo ſtatuit eccleſia vt ſaltim
per omnes.xl.dies ſicte ſumptos ho
mines ieiunarēt.nā poſt veſperas ex
pletas cum nō reſtet aliud officium
diuinum.de quo in.d.c.ſolet in alijs
vero ieiunijs nō eſt hora prefixa ab
eccleſia.et ideo cōiter tenetur ꝙ in no
nis licite ſumatur cibus ⁊ ita hꝫ cōis
obſeruātia generalis et tenet archi.
poſt beatū Tho.in.d.c.ſolēt.⁊ ſequit
abb.in.d.rubꝛ.⁊ vide tho.ſcḋa ſcḋe.q.
cxlvij.et Alberi .in dictionario iuris
canonici in ver.ieiuniū.Scḋo dicitur
in diffinitiōe ꝙ eſt priuatio cuiuſlibet
cibi poſt cenā.vſqꝫ ad diem ſequētem

Ex hoc ſequitur ꝙ ſumere aliqḋ poſt
cibū aſſumptum eſt frangere ieiuniū
Jnno.vero in rubꝛi.de obſeruatione
ieiunij reuocat ī dubiū de potu ⁊ tādē
vr̄ cōcludere ꝙ potus ante cibū vel
poſt non frangit ieiunium.Et ratio
ſm albe.in ver.ieiuniū.in.ij.col.quia
potꝰ magis ſumitur ad alteratione
corꝑis ⁊ digeſtionē ciboꝝ ꝙ̄ ad nutri
tionē lꝫ aliquātulū nutriat tm̄ immo
derate bibētes peccāt ⁊ ieiuniū per
dunt.ſicut etiā ſi īmoderatū ī vna di
geſtione cibum aſſumat.Nam ingur
gitatio ſemꝑ eſt pctm̄ ſm do . Anto.
Jtē prādere pluries eſt frāgere ieiu
niū.⁊ pōderavt ſemel tm̄ qs comedat
in die tꝑe ieiunij.ꝓ quo facit text.in
c.q̄dragesima.ḋ ꝯſe.di.v.⁊.c.ſunt tibi
ibi quotidie eſurire.⁊ quotidie prāde
re ⁊ ſic ſemꝉ ad afflictionē carnis.Pu
tat tm̄ abb.i.d.rub.ꝙ ſumere aliqḋ de
ſero ꝓ collatiōe magis ad ſubſtētatio
nē ꝙ̄ ad delitias nō eēt pctm̄ nec fran
geret ieiuniū dūmō hec fiāt tēpate ſꝫ
ꝯſuetudinē loci.qꝛ poſtꝙ̄ nō habemꝰ
ius in hoc ſpecificū recurrendū eſt ad
cōſuetudinē loci.xij.diſt. eſt ſi illa.⁊.c.
vtinā.lxxvj.di.videmꝰ em̄ ſm Jnno.
ī ſilꝫ religioſos ciſterciēſes ſtatuiſſevt
hi q miniſtrāt reliqs tꝑe ieiunij aliqd
ſumāt.vt meliꝰ poſſint differre prādiū
⁊ tn̄ nō frāgūt ieiuniū ſm Jnno.idē ī
miniſtrātibꝰ dn̄is q guſtāt cibos ex ſu
ſpitione veneni.⁊ idē ī medicina neceſ
ſaria.⁊ iō ſerua ꝯſuetudinē.Nec ob.
dictū Hoſtiē.ī.c.ij.de obſeruat. ieiu.
vbi ī ieiunijs ſolēnibꝰ.⁊ īductis ꝑ ec
cleſiā nil pōt ꝯſuetudo.qꝛ ītelligo qn̄
ex toto vult tollere ieiuniū.ſecꝰ ſi iter
preteꝉ qualꝛ ſit explēdū ieiuniū mō p̄
dicto.Nā ꝯſuetudo eſt optima iter
pres.c.cū dilectus.de cōſuetud.facit
qꝛ not.Abb.ī ſilꝫ ī.c.j.de cele.miſſarū.

Tertio dr̄ in diffinitione ꝙ eſt ab
ſtinentia a carnibus ⁊ ab oībꝰ trahen
tibus ſemētinā originē a carnibus et
ſic vr̄ velle ꝙ in ieiunijs ſit abſtinēdū
ab ouis lacte et caſeo et Jnno.in. d.
rub.vr̄ velle ꝙ ex cā poſſit ſtatui pro
pter penuriam piſciū lꝫ vt iſtis lacti
cinijs.Dicit tamē ꝙ eis vti extra tp̄s
quadrageſimale nō ē frāgere ieiuniū
licet edētes peccent ſecus in quadra
geſima et forte ſecundum abb.hoc vo
luit dicere ꝙ.c.deniqꝫ ꝙ facit mētionē
de lacticinijs loquiꝉ in ieiunijs qua
drageſimalibꝰ qꝛ nullus tex.ſpecifice
diſponit ī alijs ieiunijs et ſic trāſeunt
cōiter doc.Sꝫ Arch.poſt bea.thomā
in.c.rogationes de conſe. di.iij. dicit
ꝙ extra quadrageſimā licite poſſumꝰ
vti laticinijs et caſeo et hoc ſi habet
conſuetudo et placet Abb.in.d.rub.
qꝛ.c.deniqꝫ ſolum loquitur in quadra
geſima et hec cōſuetudo ē laudabilis
ſecundum.Abb.preſertiꝫ in ciuitatibꝰ
vbi non eſt copia piſcium.Et ideo ſe
cundum Arch.in.c.deniqꝫ male dicāt
monachi comendamus aues que na
ſcuntur in aqs.Nā que trahunt ſemē
tinam originem a carnibus in ſuo ge
nere ſunt calidiora ꝓmouētia magis
ad libidinem ꝙ̄ piſces qui ſunt fri
gide nature.Qua autē pena puniaꝉ
comedens carnes in quadrageſima
Ro.ſecundū.Archi.in.c.deniqꝫ.iiij.di.
ꝙ priuatur cōmuniōe in paſcate.Jtē
non debet comedere carnes per totū
anni circulum.Caueant ergo contra
rium facientes infirmis tamen licitū
eſt comedere carnes.tꝑe quadrageſi
me et in alijs ieiunijs ſolemnibus.c.ij.
de obſerua. ieiunij dummodo ſecun
dū abba.et alios habeāt licētiam epi
copi.⁊ requiritur licentia vt epiſco
pus ſciat diſtinguere inter infirmita

tē et infirmitatē vbi aūt cā eſſet vrgēs
nō putat.Abb.illū delinqre ꝑ tex.di
cti capit.ſecundi et idē quādo vult ab
ſtinere a ieiunio ſm abb.in.d.c.ij. et
adde ꝙ ꝑegrini debēt in ieiunijs ſe cō
formare cōſuetudini loci ⁊ ad hec poſ
ſunt compelli per epiſcopū.d.c. ſcḋo
neſiat alicui ſcādalū.tex.ī.c.illa.xij.di.
vbi ad quācūqꝫ eccleſiā acceſſeris eiꝰ
cōſuetudinē ſerua ſi nō uis cuiqꝫ eſſe
ſcandalū iō peccāt catelani qui come
dūt carnes in iſtis partibꝰ die ſabba
ti licet in eoꝝ partibꝰ vtanꝉ vide car.
in cle.j.in.v.q.de cele.miſſ.vbi dixit ꝙ
ſcholaris ſubijciꝉ ꝯſuetudini loci iudi
cij vn̄ infer ꝙ catelani comedētes car
nes ī ſtudio toloſe die ſabbati peccāt
qūnō peccarēt in patria ratione cōſue
tudinis q̄ valet.c.qꝛ dies ḋ cōſe.diſt.v.
ab eſu carnis ī die veneris abſtinere
ē de ꝑcepto.c.ſi.de obſeruatio.ieiunij
⁊ illa dies tātū ꝓ totā ſeptimanā ē de
ꝑcepto.c.de eſu.⁊ ibi no.de cōſe.di.ij.
⁊ hoc ꝓpter memoriā paſſionis dies
vero ſabbati non dicto.c.ſecundo niſi
cōſue.eſſet ꝓpter memoriā ſepulture ⁊
albe.in ver.ieiuniū.in vltima col. An
aūt die veneris ſit ieiunādū fuerunt
opi.et cōmuniter tenetur ꝙ eſt de cō
ſilio ſed non de precepto ſecundum
abba.in.c.ſi.de obſerua. ieiunij.Nec
peccant ſe abſtinentes ſexta feria in
die natiuitatis imo merētur ſecundū
abba.ī.d.c.ſi.Et vt dicit. Aſtēſ.ī ſum
ma in ti.de ieiunio.xxviij.li.v.argu.j.
ad hoc ꝙ ieiuniū ſi actꝰ virtuoſus de
bemꝰ ab omnibꝰ diſſolutionibꝰ abſti
nere.Quid ꝓdeſt ieiunare viſceribꝰ ⁊
luxuriari venatibꝰ abſtinere a cibis ⁊
errare peccatis.lxxvj.di.qo ꝓdeſt et
albe.in verſū.ieiunium circa ſi.et ple
nus venter libēter de ieiunijs ḋ iſpu
tat.c.glo.xij.queſt.ſecunda in ſi et ad

de ꝙ ieiunãs die dñico iudicãs cõuent
re cõtinẽtie eſt excõmunicatus dixit
tex. in capitulo. ſi quis tãq̃. xxx. diſ. ⁊
alberic⁹ in dictionario in ver. ieiuniũ
allegãdo Tho. ſecũda ſecũde queſtio
nẽ. cxlvij. qui dicit ꝙ q̇s nõ de ieiuna
re die dñico qꝛ eſt dies leticie. Et ad
de glo. apud legiſtas not. in autẽtica
de nuptijs. §. iocundũ que dicit ꝙ ieiu
nus melius diſcernit ꝙ ſatur. vt ꝑ
alberi. in dictionario iuris ciuilis in
ver. ieiunium. et xliij. diſtin. nõ licet et
Alberic⁹ in ver. gula. Et ſcõ. Tho. in
iiij. ſententiarũ. diſti. ſi. et alberic⁹ in
dictionario iuris canonici. ver. ieiuniũ
ieiuniũ in aliquib⁹ caſibus nõ eſt lau
dabile nec licitũ puta detrahere qđ
eſt vite neceſſariũ ſicut nec ẽ licitũ ſe
ipſũ occidere. Natura tñ modicis ẽ
cõtẽta ſm. Boe. in li. de conſolatiõe
nec ẽ laudabile abſtinere ꝙ homo ab
operib⁹ vtiliorib⁹ impediat̃ Nã licet
ad ea nõ teneamur indiſcretum eſt tñ
tale ieiuniũ et non licitum ieiunium
vero laudabile eſt quãdo per ipſum
caro diminuit̃ a ſuo robore ita ꝙ faci
lius ſpiritui. ſubditur nec ꝓpter hoc
accelerat̃ mors imo plures moriũtur
ex habũdãtia q̃ ex d̃fectu. c. nõ medio
criter de cõſecra. di. v. Et addo beat.
tho. ſcõa ſcõe queſtione cxlvij. ar. vult
q̇ querit q̃re magis prohibeatur eſus
carniũ ouorũ ⁊c. ꝙ potatio vini in q̃
eſt luxuria ⁊ magis ẽ aptus ad concu
piſcentiã pot⁹ vini q̃ eſus carniũ iu
xta illud ad epheſeos. v. c. Nolite ine
briari vino ĩ quo eſt luxuria ⁊c. Et re
ſpõdet ꝙ comeſtio carniũ magis con
fert ad nutrimẽtũ corpis ⁊ ſic ex eorũ
comeſtione plus ſupfluit. vt vertatur
in materia ſeminis cuius multiplica
tio eſt maximum incitamentum luxu
rie calor vini cito trãſit ſicut legumi

num vt ibi plene ꝑ tho. ⁊ vide aſteñ.
in ſum. de ieiunio. arg. vult in pe. col.
cxxviij. li. v. ꝙ eccleſia magis ꝓhibuit
carnes quia difficilius eſt abſtinere a
vino q̃ a carnibus et ideo ſi vinum ꝓ
hibuiſſet mai⁹ periculũ trãſgreſſiõis
fuiſſet facit. c. clericos. de coha. clerico
rum et mulier. ⁊ ibi not. Tum etiam
qua ieiuniũ ſepe triſticiã excitat ⁊ vi
num cor hoĩs letificat ſcđm pſalmiſtã
Itẽ non magis ꝓhibuit piſces etiã ſi
magis delectentur aliquibus qꝛ vt in
plurib⁹ magis delectat eſus carniũ q̃
piſciũ licet in q̇buſdã aliter ſe habeãt
ſed leges adaptantur prout in pluri
bus. l. nã adea. ff. de legibus et ſꝫ ho
ſti. in. c. cõſiliũ de obſerua. ieiu. et albe
ri. in ver. ieiuniũ iuſte ſunt cãe ſoluẽdi
ieiuniũ infirmitas debilitas ciboꝝ ca
raſtima pauptas ꝑegrinatio labor et
p̃gnãtes multe alie perſone de q̇bus
ibi per alberi. et tho. ſecũda ſecũde. q.
cxlvij. Quib⁹ autẽ tẽporib⁹ ſit ieiunã
dũ. Inn. in ru. đ obſeruatiõe ieiu. et
alberi. in dictionario in ver. ieiuniũ.
enumerat oẽs caſus q̇s vide. ſ. quadra
geſimã quattuor tẽpora. lxxvj. di. c. i.
⁊. ij. Itẽ ĩ vigilijs apoſtoloꝝ exceptua
tos de q̇b⁹ ĩ. c. ij. de obſerua. ieiu. Itẽ
in vigilia aſſumptiõis dñe noſtre qđ
feſtũ ẽ celebri⁹ alijs. c. ſi. đ ſen. excõi. in
vj. Fert̃ tamẽ ꝙ quidã papa oẽs feſti
uitates dñe noſtre poſuit ĩ p̃cepto ſꝫ
de hoc nõ habet̃ ſcriptura autẽ. ſcđm
ab. in ru. de obſeruã. ieiu. Item vigi
lia natiuitatis domini omnium ſan
ctorum ſancti laurentij et quid de vi
gilia pẽtecoſtes vide duas glo. vnam
in. §. neceſſe. lxxij. di. aliã in. c. ij. de ob
ſeruat. ieiu. ꝙ ſic dubitat̃. de vigilijs
rogotionũ vide tex. in. c. rogationes.
de cõſe. di. iij. in hoc ſeruãda ẽ cõſuetu
do loci in iſtis partibus nõ ẽ de cõſue

tudine. Sꝫ in frãcia eſt ꝯſuetudo ſm
abb. in ru. de obſer. ieiu. ꝙ celebrẽtur
illi tres dies q̇ ꝓcedũt pẽthecoſtes ⁊
obſeruãtur ad ieiuniũ iđ cõſuetudo
cuiuſcꝫ loci ſeruãda eſt. Itẽ de gñali
cõſuetudine vigilia iohãnis baptiſte
⁊ de vigilia beati Bartholomei con
ſuetudo ſeruãda eſt quo ad diẽ qꝛ in
diuerſis locis feſtum ſit diuerſimode
c. cõſiliũ de obſer. ieiu. ⁊ ſi qua aliqua
dictaꝝ ſolẽnitatũ veniat ſcđa feria vi
gilia eſt ſabbato ieiunãda. Itẽ ſimili
ter ſunt ſeruanda q̃ epi in ſuis. dioce.
inducũt. d. c. cõſiliũ et not. ꝙ ieiuniũ
quattuor tẽporũ eſt ab oĩbus ſeruã
dum. lxxvi. diſt. ieiunium ⁊. c. ſequen.
et quibus mẽſibus et quibus de cau
ſis ſeruãda ſint in veteri lege ſeruata
ſunt ieiunia quattuor temporũ. ha
bes. lxxvj. di. ſtatuimus. ⁊ duobus ſe
quen. Antiquitus ſm Albe. in ver. ie
iunium in pe. col. primus mẽſis anni
Martius computabatur ⁊ ideo alio
tẽpore q̃ mõ quattuor tempora ieiu
nabãtur. lxxvi. di. cõſtituimus. a mo
dernis hoc ieiuniũ ſit primũ tẽpus
quarta feria poſt cinerẽ. Secũdũ in
ebdomada pẽthecoſtes. Tertium in
ſeptẽbri poſt exaltationẽ ſancte cru
cis. Quartũ in decẽbri poſt feſtum lu
cie. c. ſcimus. lxxvi. di. vñ verſus. Dic
vt crux lucia cinis criſmata die. Ut
ſubangurla quartam ſequẽs feria. et
vide aſteñ. in ſumma. li. v. c. xxviij. de ie
iunio. ar. tertio. Qui aũt obligent̃ ad
ieiuniũ ⁊ ſm Inn. ĩ ru. de obſer. ieiu.
Hoſt. ⁊ Io. and. in. c. ij. eo. titu. varie
ſunt opi. ſed cõis opi. eſt et maxime
Tho. ſcđa ſecũde. q. cxlvij. ar. xl. ꝙ vſcꝫ
ad. xxi. annum ⁊ albe. in. ver. ieiuniũ
in ſecũda col. nõ tenẽtur ieiunare qꝛ
illa etas non patitur quoniã indiget
puer ſeu adoleſcẽs cibo frequentato

propter debilitatem nature. Item qꝛ
cibus cõuertit̃ in argumẽtationẽ ſeu
dilatationem mẽbrum et ſic non ſunt
ita potentes ad ieiunandum ſicut ma
iores. Dicit tamẽ Ab. in dicta rub. ꝙ
adoleſcẽs debet ſe exercere ĩ ieiunijs
vt ſic capiãt cõſuetudinẽ ieiunãdi nõ
tamen peccant. facit qđ not. hierony
mus in quadam epiſtola nõ enim pre
ceptum quaſi impoſſibile ſeu contra
naturam eſt iniungendum iſtis ado
leſcentibus quia non eſſet niſi eos il
laqueare ad peccatum. Adde tamen
ꝙ not. Abb. in. c. cũ infirmitas de pe
nit. vbi dicit illum tex. eſſe contra aſſe
rentes ieiunium eſſe corpori nociuũ.
Nam cũ anima eſt precioſior corpore
magis eſt inſiſtendum pro ſalute anĩ
me q̃ corporis. Nam ieiunium prin
cipaliter eſt inſtitutum vt principali
ter caſtigetur corpus iuxta illud. Ca
ſtigo corpus meum qđ intellige ſm
eum niſi veriſimiliter propter cõple
xionem hominis timeatur ex ieiunio
infirmitas coporis vel mors. qꝛ pot⁹
peccaret q̃ mereretur. ꝓ hoc tex. in. c.
nõ mediocriter. de conſeccratione di.
vi. et. c. conuiuia. xliiij. di.

¶ An autẽ per aliũ quis poſſit ieiu
nare vide Abb. ĩ ver. ieiunium. circa
ſi. glo. in. c. preſbyter. lxxxij. di. ⁊ in. c. ſa
tiſfactio. de peni. di. i. et ieiunia facta
in peccato mortali ſm Alberi. in ver.
ieiunium in fine. iij. col. non proſunt
q̃tum ad vitam eternam ſed proſunt
precipue ad tria. ſ. ad obedientiã mã
dati ſiue ſit mãdatum eccleſie ſiue cõ
feſſoris. Item q̃tum ad caſtitatis bo
nam diſpoſitionem et ad gratie dei
appropinquationem ſicut in ſimili di
citur per Io. de Imol. in cle. j. de cele
bra. miſſa. in horis canonicis et per
Abb. in. c. ꝙ quidam. de penit.

¶ An autem tempoꝛe ieiunij ſit dan
da elemoſina dic vt per arch.in.c.ieiu
nium.de cōſe.di.iij.vbi in cōcilio Ba
bilonenſi fuit ſtatutū ꝙ daretur ille ci
bus et potus quo fuiſſet vſus ſi non
ieiunaſſet q: debet ꝯcomitari ieiunio
Abſtinētia a coitu in cōiugatis oꝛa-
tio et elemoſina al's ieiuniū ꝓ nihilo
reputatur ⁊ alberi.in ver.ieiunium.in
pꝛin.pe.col.refert opiniones . pꝛima
Alberti ꝙ illud qđ reſeruauit nō tene
tur dare.Grego.vero in quadā ome
lia cōtra hoc ꝙ tibi per ieiuniū ſub-
trahis alteri largire cōſiliū eſt ⁊ diui-
tibus loquitur.⁊ ſm Ray . quattuoꝛ
debēt cōcomitari.ſ.largitas ꝙ mādu
caturus eras ſi nō ieiunares des pau
perib9.vt ieiuniū ſit ſaturatio aīe nō
marſupij lucrū.Itē leticia.Matthei.
vj.cū ieiunatis nolite fieri ſicut ipocri
te triſtes. itē hoꝛa cōpetēs. itē mēs
āguſta mēs auiditate ciboꝝ laxata vt
plene ꝑ Albe.vbi.ſ.Sꝫ an ī iſtis ieiu-
nijs poſſit diſpēſari ꝑ ſupioꝛē ⁊ ꝯclu
de poſt Inno.do.Anto.⁊ abb.ī rub.
de obſer.ieiu.⁊ ī.c.j.de voto.⁊ Albe.in
ver.ieiuniū.ꝙ in ieiunijs indictis ꝑ ec
cleſiā nō pōt aliquis diſpenſare pꝛe-
ter papā niſi ſit cauſa in debente ieiu
nare.nam tūc ep̄s poteſt diſpēſare ⁊
in aliud bonum cōpenſare ⁊ eſt cauſa
ſufficiens debilitas pſone ſiue veniat
ex vitio nature ſiue ex exercitio exte-
rioꝛi.vt in agri meſſoꝛibus ⁊ alijs ar-
tificibus q̄ ex diurno ⁊ longo laboꝛe
debilitant̄ ita ꝙ cōmode nō pñt tole
rare ieiuniū.q: licite pōt cōmutari et
nō ꝓpꝛia autoꝛitate.c.pꝛeſbyter.⁊ ibi
archi.lxxxij.di.c.ij.de obſer.ieiu.In lie
iunijs vo ad q̄ qs ſe obligauit ex vo
to pōt ep̄s diſpēſare etiā ſine cā exi-
ſtēte ī vouēte dūmō id qđ fit ſit me-
lius et deo accepti9.c.ex multa.ī fi.et
c.j.⁊ ibi abb.de voto.⁊ ſic magis ſtrin
git ieiuniū indictū ꝑ eccleſiā quam id
ad qđ qs ſe obligauit ex voto q: pꝛi-
mum fuit a pꝛincipio neceſſariū et iđ
ſine cā nō obuiādū pꝛecepto ſuperio
ris Scđm vero a pꝛincipio fuit volū
tarium ⁊ apparet ſatis de voluntate
dei cui acquiſita eſt obligatio ꝙ vult
cōmutationem fieri in melius.c.ma-
gna.in fi.de voto et ibi not. Et quis
dicatur ieiunus ⁊ que ſint explicāda
a ieiunis vide glo.in.c.ſacramēta.de
cōſe.di.j.Io.and.in.c.j.de teſtib9.⁊ vi
de.c.ſi cōſtiterit.⁊ qđ ibi not.de accu.
An autem valens ieiunare in die ſta
tuta teneatur alia die ieiunare quaſi
ſit obligatus ad duo ieiunandum
et illa die. vnde ſi impeditur in illa
die remanet obligatio ieiunij in alia.
ar.c.j.de obſer.ieiunij.ſed ibi abb. cō
tra per.c.ij.eodem titulo.vbi non va
lent. ieiunare in quadrageſima non
iniungitur vt ieiunet alio tempoꝛe.
ad hoc quod not.Inno.in.c.iij.de ce
lebꝛatione miſſarum.vbi non valens
dicere officiū pꝛopter infirmitatē nō
tenetur illud reaſſumere alio tempo
re ⁊ ita teneo.⁊ tex.dicti.c.j.loquitur
in tranſlatione fiēda ex cauſa que nō
eſt in ipſo debēte ieiunare.ſed ꝓpter
feſtum ſit tranſlatio in alium dieꝫ ⁊c.
Sed an tranſgrediens ieiunium ſolē
ne obliget̄ ad peccatum moꝛtale quā
do non ſequitur cauſa pꝛopter quaꝫ
ieiunium fuit inductum.abb.in.c.qm̄
contra falſam.in not.de pꝛobat.dicit
referendo Archi.poſt beatum Tho-
mam.lxxvj.di.vtinam.ꝙ ſi non ex cō
temptu non peccat ſi non ſequatur
finis pꝛopter quem inductum eſt ie-
iunium.⁊ hoc idem voluit Dominic.
in.c.generali.de elect.in.vj.Abba. in
capitulo relatū.in fi.ne clerici vel mo

na.c.licet ex quadam de teſti.Cardi.
in cle ad noſtram in fi.de hereticis.et
in cle.j.in.xviij.q.de pꝛiuileg.dixi in.c.
nā ꝯcupiſcētia.ꝑ ꝺ cōſtitutiōe hoc fa
cit qđ no.bal.in rub.C.ꝺ ꝯdic.ob tur.
cām vbi ludus taxilloꝝ eſt ꝓhibit9 ꝓ-
pter mala q̄ ſequunt̄ ex ludo vt furta
latrocinia ⁊ blaſphemie⁊ ideo ſi non
ſequantur illi effectus non peccat qs
ludendo . Dicas ergo ſm Abb . ꝙ ſi
non ieiuno nec cōmitto foꝛnicationē
non pecco moꝛtaliter . Sed Abb.ali
ter tenet in rubꝛ . de obſerua.ieiu.cir
ca fi.⁊ melius.quia dicit ꝙ peccat niſi
ex cauſa faciat contra.puta in vxoꝛe
quo nō ieiunat pꝛopter ſcādalū ma-
riti.nā tunc nō peccaret dū tū iterue
niat diſpenſatio epiſcopi vt no.Albe.
in ver.ieiuniuꝫ.in pꝛin.iij.col.Tu vero
adde ꝙ īmo quis peccat moꝛtaliter.
pꝛopter multas cauſas fuit inductuꝫ
ieiunium:vt vitia compꝛimantur.et
mens eleuetur iuxta illud ieiunijs vi
tia compꝛimis.mentem eleuas.virtu
tem largiris ⁊c.⁊ ideo ſuccedit.ff.affi
nitatis. inſti.de nuptijs.ꝙ licet vna
ratio ceſſaret puta foꝛnicatio. tū alie
rationes militant:⁊ ideo remanebit
diſpoſitio vt peccet moꝛtaliter niſi
ſaluando opi.doc.dicas ꝙ alie rōnes
ſunt impulſiue.ſed cauſa pꝛincipalis
et finalis fuit caſtigare coꝛpus.iuxta
illud Caſtigo coꝛpus meum.

¶ Iuxta pꝛedicta quero an ille qui
non ieiunat totam quadrageſimam
cōmittat vnum peccatum moꝛtale an
vero.x.poſtꝙ̄ ſunt dies.x.hoc eſt du-
bium apud me et videtur ꝙ tantum
ſit vnum peccatum moꝛtale et tanto
grauius quanto plus de dieb9 omit
tit.⁊ hoc hac ratione . Nam vt vo-
luit Archi.xcj.diſtin.c.j.in fi. Non di-
cens officium vno die peccat tantuꝫ
ſemel et non ſepties.nā non ſunt tot
peccata quot ſunt hoꝛe omiſſe quia
totum officium diuinum vnius diei
eſt vnum totum integrum ex ſuis par
tibus.⁊ ideo vno pꝛecepto clauditur
et tranſgreſſoꝛ non tranſgreditur ni
ſi vnum pꝛeceptū.⁊ hoc tanto ampli9
quāto plures partes eius omittit ta
men credunt ꝙ plurib9 vicibus omiſ
ſis huius officij plura facit peccata
moꝛtalia:quia hoc totum integrale
pꝛecipitur quotidie adimpleri. Et iđ
ſicut in hoꝛis eſt vnum peccatum in
die.quia clauditur vno pꝛecepto :ita
videtur dicendum in ieiunio quadra
geſime quod ſit vnum pꝛeceptum dū
loquitur de quadrageſima.⁊ hoc vult
aſtenſ.in ſum.li.v.capitulo.xxviij.ar.
iij.enī vt dicit tex.in capitulo quadra
geſima de conſecra.diſtinctiōe.v.ſum
ma obſeruatione.quadrageſima ob-
ſeruanda eſt vt ieiunium in ea nulla-
tenus ſoluatur pꝛeter dies domini-
cos quia ipſi dies decime ſunt anni ⁊
ſi vno pꝛecepto clauditur.

¶ Item cum quadrageſima ſit deci
ma anni.dicto.c.quadraſima.in fi.ſi-
cut non ſoluendo decimaꝫ in anno re
rū cōmittit vnum tantum peccatū ita
⁊ non ieiunando totā quadrageſimā
Facit etiam ꝙ dicitur qui vnam diem
quadrageſime fregerit totē quadra-
geſimam dicitur frangere ergo vnum
tantum peccatum dicitur committe-
re. Sed Archiep . floꝛētinus in ſecun
da parte in libꝛo.vj.de omiſſione ieiu
nij tenet contra ꝙ ex omiſſione vnius
diei peccet moꝛtaliter et ſic tot ſunt
peccata quot ſunt dies. Sup.hoc co
gitādū relinquo q: apud me dubiū ē.

¶ Addo tamē ad pꝛedicta ꝙ voluit.
Angelica in ver.ieiunium in xxij.que
ſtione vbi querit nunquid totiens

peccet mortaliter quis quotiens comedit in die ieiunij facti ſine cauſa et refert Jo. de napoli. in quolibeto tenere ꝙ ſic: quia videtur reduci ad preceptum negatiuū ſed ipſi magis placet opi. durādi in .xl. ꝙ nō niſi ſemel. niſi comedēs nouo contēptu mentis pluries comederet quia tūc totiens peccaret mortaliter. ⁊ hec eſt communior opi. ſm ipſum aliter obligaretur ad ipoſſibile ex quo ſemel ieiuniū fregit iam illō nō pot amplius facere illo die: ⁊ ideo preceptū eſt ſibi factum impoſſibile. Secus eſſet ſm ipſum de ieiunio quadrageſime quia licet fregerit vno die poteſt tamen vel tenet ieiunare altero die et ſic quot dies omittit ī quadradeſima. tot peccata mortalia cōmittit ſm ipſuꝫ. Adde tu quia videtur ꝙ ratio Jo. de neapoli ita poteſt adaptri huic vltimo caſui ꝙ preceptum de ieiunando quadrageſimam videtur reſoluit in preceptū negatiuum etiam reſpectu totius quadrageſime quaſi ſit ſenſus: quadrageſimam ieiunabis reſoluendo in preceptum negatiuum id eſt non comedas niſi ſemel per totam quadrageſimaꝫ ⁊ ſic videtur ꝙ obliget ad ſemꝑ et ſic omni die ſit peccatum non ieiunare. Preterea ſequeretur abſurduꝫ ſi ſolum committentur vnum ſolum peccatum ꝙ ſi non ieiunarem .x. diebus quadrageſimam ⁊ die .xj. confiteret peccata mea ⁊ me non ieiunaſſe illis .x. diebus ⁊ eſſet abſolutꝰ ꝙ ſi poſt ea reliquos dies quadrageſime non ieiunarē ꝙ nō deberē confiteri vlteriꝰ de illo peccato iam confeſſo ⁊ remiſſo ſi tantum eſſet vnum peccatuꝫ quod dicere videtur abſurdum quia qualitar aggrauans peccatum non poteſt eſſe ſine peccato poſtꝗ̄ eſt iam remiſſum potes cōcordare opi. ꝙ ſi a principio quadrageſime fuit intentionis non ieiunare totam ſit vnum peccatum tantum ſecus ex comtemptu nouo mentis plures cōtemneret quia tunc tot ſunt peccata cōtagia tamen et tene ſecuriorem opinionē.

Decimaquinta. quia nunc ſe exibet tempus confeſſionuꝫ quia ſumus prope edomadam ſanctam. Jdcirco deueniēdū eſt ad ipſam. Et anteꝗ̄ veniam ad eius quidditatem. Quero primo de nōnullis. An teneamur oēs habere fideꝫ explicite Alberi. in dictionario iur. canonici in ver. fides. ⁊ tho. ſecunda ſecunde. q. ij. ar. vi. ⁊ vij. dicit ꝙ maiores ad quos pertinet alios emendare tenentur habere pleniorē noticiam de credendis ꝗ̄ inferiores. Omnes tamen tenemur habere fidē explicitam de miniſterijs xp̄i quantū ad ea que precipue ſolēnizantur in eccleſia communiter ⁊ publice ſicut de incarnatione de paſſione reſurrectione ⁊ ſimilibus. Sed alia ſubtiles conſiderationes tenentur aliqui magis et minus explicite credere ſm quod competit ſtatui ⁊ officio cuiuſqꝫ: ⁊ ibi etiam ponunt an explicite debeaꝫ credere trinitatem ⁊ tenent ꝙ ſic ⁊ confeſſio fidei eſt ad neceſſitatem ſalutis et vide in ſūma angelica in ver. fides qōe. vij. Et qui male ſentit de fide eſt hereticus ⁊ dubius. c. j. de hereticis. c. hec eſt fides. xxiiij. q. j. ⁊ tho. ī. iiij. ſententiarū. ⁊ circa ea iter ꝗ̄ ſunt opi. anꝗ̄ ſit determinatum non eſt hereticus. tho. in prima parte. q. xxxij. ⁊ an excuſetur ſcholaris qui tenet. opi. doc. ſui et ſm tho. in ſuo quolibeto ſi ſequatur opi. erroneā non excuſatur a peccato alſ excuſati fuiſſent arriani vt ꝑ Alberi. in. d. dictionario in ver. opinio. Hoſti. in. c. ſi vir. de cognat. ſpirituali. in alijs autem excuſantur quando ſunt diuerſa iura. ⁊ ſm Archi. in. c. in canonicis. xv. di. ⁊ alber. in rubri. C. de ſumma trinit. papa non poteſt nouos articulos inducere.

Quod autem ſit peccatum in ſpiritum ſanctum vide glo. in. c. qualis. xxv. di. Bar. in. l. qui ea mēte. ff. ō fru. vbi ſola vltima deſperatio peccatum in ſpiritum ſanctum ⁊ non aliud vide Hoſti. in ſumma de maledicis. §. qualiter ⁊ in ſumma de penit. §. de quibꝰ ver. penulti. aſtē. in ſumma li. v. c. ij. ver. de quibus pnīa agi debet in pri. tho. ſecunda ſecunde. q. xiiij. ar. iij. gl. de peni. di. prima ſerpenſ. ⁊. c. ⁊ hec eſt blaſphemia Ab. c. ſi. de immuni. ecc.

An autem Cōſciena erronea obliget quem ad faciendum vel omittendum ꝙ conſcia dictat tho. ſecunda ſecūde. q. xj. ar. v. ⁊ vj. ⁊ albe. in dictionario iuris canonici in ver. cōſcientia dicit ꝙ credens ſe teneri ad aliquid ⁊ non faciens incurrit contemptum et faciens inde ꝙ putat peccatum peccat mortaliter vnde glo. ſuper illo ad Romanos. xiiij. omne qḋ non eſt ex fide peccatuꝫ eſt dicit ſic omne qḋ ſit contra conſcientiam edificat ad gehēnā. Manentie ergo conſcientia erronea homo perplexus eſt non tamen ſimpliciter: quia poteſt ⁊ debet taleꝫ conſcientiam deponere per ſe vel ad alterius conſilium ſm tho. vbi ſupra.

An autem Contritio ſit de neceſſitate ſalutis. alberi. in verbo contritio allegat tho. in ſumma ⁊ vt dicit certū eſt ꝙ ſic. Sed an debeat eſſe non tantum intellectualis ſed etiam ſenſibilis ⁊ ſecundum tho. habere dolorem ſenſibilem non ſemper eſt in poteſtate hominis: et ideo non eſt de neceſſitate contritionis ſed de perfectione hominis. Et an dolor contritionis poſſit eſſe nimis magnus. et ſecundum ipſum maior contritio requiritur de vno ꝗ̄ de alio habitualiter ſed non de perfectione. et an poſt remiſſionem peccatorum debeat eſſe contritio habitualis et dic ꝙ ſic ſed non actualis: et an peccator contritus debet magis velle eſſe in inferno ꝗ̄ peccare dic ſecundum archi. c. in act. de peni. diſt. j. ⁊ tho. ⁊ alberi. vbi ſupra ꝙ peccator contritus tenetur in generali magis vellet pati ꝗ̄cunqꝫ penam ꝗ̄ peccare ſed deſcendere ad iſtam penam vel illam non teneatur immo ſtulte faceret.

Qualiter autem cōtritio dicatur remittere peccatum dicit tho. ꝙ contritio prout eſt pars ſacramenti penitentie habet rationem cauſe iſtrumentalis ⁊ prout eſt actus virtutis tuncꝰ habet rationem quaſi cauſe remouentis peccatum vnde licet ſolus deus remittat ſeu dimittat peccata vt agens principale tamen cōtritio gratia et virtus cooperantur per aliquem modū et ſic poſſunt intelligi opi. vt refert. Hoſti. de peni. §. iij. Et addo ꝙ licet in contritione remittatur peccatuꝫ que ſit cū propoſito confitendi et ſatiſfaciendi. Si tamen poſtea non ſequitur ſatiſfactio et confeſſio peccatum remiſſum per contritionem nō reddit ſed mortaliter peccat qui poteſt ſatiſfacere et cōfiteri et non ſatiſfacit An autem contritio poſſit in totum tollere reatum pene dic vt per thomam et alberi. in verſiculo. contritio et. c. menſuraꝫ de penitentia diſt. j. et. capitu. quoniam penitet eadem diſtin. et archidia. in capitu. perfecta penitentia de penitentia. diſtinc. iij. et vide ſum. angeli.

cam in ṽbo cõtritio. ¶ Quero ergo
quid ſit confeſſio. ſcdo ꝙ debet habe
re confeſſio. ¶ Tertio an ſit de neceſ
ſitate ſalutis vide albe.n dictionario
iuris canonici in verbo confeſſio. ⁊ cõ
feſſio ſm tho. in. iiij. ſententiarum. di.
xvij. eſt per quã ẜ morbus latens ſpe
venie aperitur ⁊ ſm Ray. in ſumma
de peniten. eſt corã ſacerdote legi
tima peccati declaratio. Et ſm tho.
vbi ſupra Confeſſio debet habere ea
que in his verſibus continentur. Sit
ſimplex humilis confeſſio pura fide
lis Atqꝫ frequẽs nuda diſcreta libẽs
verecunda: Integra ſecreta lacrima
bilis accelerata Fortis ⁊ accuſans et
ſit parere parata. Quis tenetur con
fiteri omnia peccata que habet in me
moria al's non eſſet confeſſio ſed con
feſſionis ſimulatio ⁊ ideo non debet
diuidere ſm tho. in. iiij. diſt. xvij. Si
autem non habet in memoria ⁊ poſt
ea recordetur ſufficit ꝙ hoc peccatuꝫ
poſtea confiteatur explicite et alia in
generali dicendo ꝙ hec al's oblitus
fuerat. Nec poteſt confiteri per aliuꝫ
per nuncium vel ſcripturam ſecundũ
tho. vbi ſupra. niſi in neceſſitate quia
mutus vel cuius lingua non intelligi
tur ſemper tamen debet eſſe in pre
ſentia ſacerdotis. facit glo. in. c. qua
lis. xxx. q. v. item ſi interrogetur a ſa
cerdote et ipſe reſpõdet ſufficit quo
ad ea de quibus interrogat̃ niſi talis
ſit qui poetus dimitteret confiteri ꝙ̃
ore proprio manifeſtare tunc debet
agere penitentiã de ſuperbia. Nec de
bet confiteri peccata non commiſſa
ſm tho. diſt. xx. quia ſi non eſt pecca
tor efficitur mentiendo. xxij. q. cuꝫ hu
militas ⁊ cum dubitat de aliquo pec
cato an ſit mortale tenetur illud con
fiteri ſecundum tho. in. iiij. diſtinc. xij.

al's periculoſe agit ſi negligit confite
ri nec debet aſſerere ſed factum narra
re et iudicio ſacerdotis relinquere.
¶ Quid de confeſſione generali in
qua quandoqꝫ ſacerdotes confitent̃
cõmiſiſſe omnia peccata Ray. in ſum
ma de pnĩa ⁊ Hoſtien. in ſũma cũ de
peccaui locutione cogitatione intelli
gitur de nõ ſingulis generũ. Non tñ
ſufficit confeſſio generalis vt deleat
peccata mortalia quia requirit cõfeſ
ſio ſpecialis ⁊ abſolutio. ¶ Quo aũt
ad venialia an ſufficiat dic ꝙ duplex
eſt confeſſio generalis quedam eſt ſa
cramentalis que ſit ſacerdoti in actu
cõfeſſionis confitentis in ſpecie ꝙ me
minit. ⁊ in genere poſtea confitendo.
et iſta valeret ad remiſſionem venia
lium in totum vel in patre ⁊ ex contri
tione confitentis ex humilitate con
feſſionis ex oratiõe ſacerdotis et ex
poteſtate clauium. Alia eſt generalis
ſed non ſacramentais que ſit extra
actũ cõfeſſionis ⁊ iſta habet effectuꝫ
dimittendi venialia propter duo ex
predctis non ꝑpter alia duo. ſ. ex ora
tione ſacerdotis vel poteſtate claui
um: ⁊ ibi etiaꝫ habetur an deleat mor
talia oblita confeſſio generalis. An
autem confeſſio ſit de neceſſitate ſalu
tis ⁊ ſecundum tho. in. iiij. ſententia
rũ. di. xvij. ꝙ eſt de neceſſitate ſalutis
in eo ꝙ eſt in peccato mortali ⁊ actua
liter cecidit ⁊ proprie loquendo non
eſt confeſſio de iure naturali ſed diui
no ⁊ noue legis. nam in lege veteri
non tenebant̃ homines ad confeſſio
nem peccatorum ſpecialem ⁊ diſtin
ctam ſꝫ generalem. ⁊ ſm tho. vbi ſu
pra papa non põt diſpenſare ne con
fiteat̃ hoi qꝛ neceſſitate ſacorum tol
lere non poteſt nec noua ſacramenta
inſtituere: qꝛ ſunt ex ĩſtitutiõe diuina

ſed diſpenſare poteſt in tẽpore iuxta
c. omnis. de peni. Et ratio quare in
lege noua fuit inſtituta confeſſio vide
Alberi. in ver. cõfeſſio. quia poſt legẽ
antiquam effectus eſt homo ⁊ iõ con
ſtituit vicarios vt teneãt locum dei ⁊
hoĩs vt ibi plene ꝑ Albericũ ⁊ etiam
peccata manifeſta tenemur confiteri
ſm tho. vbi ſupra qꝛ dꝫ eẽ notũ iudici
vt iudici ⁊ in forma. nec ſm ipſum te
nemur ſtatim cõfiteri ſed habere pro
poſituꝫ tp̃e bono confiteri. ſi tñ velit
euchariſtiam recipere vel ordines te
netur actualiter cõfiteri al's nõ tene
tur ſꝫ ſit laudabile ⁊ periculoſum diſ
ferre vide Abb. in. c. omnis ⁊ ibi Ant.
et Abb. ĩ. c. de homine de cele. miſſarꝫ.
Et medicus tenetur quãdo vadit ad
infirmum dicere ꝙ confiteatur. c. cuꝫ
infirmitas. ⁊ ibi Abba. de peniten.
¶ Qui autem non habet niſi venia
lia quidam dicũt ꝙ tenetur confiteri
propter preceptũ eccleſie. Alij ꝙ ſuffi
cit ſe preſentare ſacerdoti vt ꝑ Albe.
in. d. verbo confeſſio. ⁊ tenetur reite
rare confeſſioneꝫ ſm Tho. in caſibus
quattuor. Primus ſi non põt ſacer
dos de illo abſoluere. Secũdus ſi ne
ſciuit peccata diſcernere. Tertius qñ
confitens ſcienter tacuit aliquod pec
catum mortale: quia non eſt integra.
Quartus qñ neglexit ſatiſfacere ⁊ eſt
oblitus al's ſecus. itẽ aliqui tenent ſi
non ſit cõtritus. ¶ Cui aute teneat
qs cõfiteri ⁊ ſm Tho. in. iiij. diſt. xvij.
proprio ſacerdoti. capit omnis. de pe
ni. licet enim alij habeant poteſtateꝫ
clauiuꝫ non habent tamen iuriſditio
nem in iſtum: et ideo non poteſt liga
re nec ſoluere. ⁊ ideo proprius ſacer
dos eſt papa legatus epiſcopus par
rochialis ſacerdos quibus commit
titur iſtis ſpecialitatem tamẽ in om

nibꝰ poſſunt abſoluere. in reſeruatis
vide Arch. in. d. c. ſi ſacerdos de peni.
di. vi. puta in ſolẽni pnĩa iniungenda
et an aliqui ſint caſus in quibus ſit li
citum confiteri alteri vide Albericuꝫ
in. d. ver. confeſſio el. iij. enumerãtem
aliquos caſus. Primꝰ qñ ſuus ſacer
dos eſt omnino in diſcretus. de peni.
di. vi. placuit. debet tamẽ habere licẽ
tiam a proprio vel vadat ad ſuperio
rem pro licentia. c. nullus. de iure pa
tronatus. Secundus quando parro
chianus trãſtulit domicilium: qꝛ ille
efficitur ſuus. c. ſi. de parrochijs. Ter
tius cum quis eſt vagabundus. ff. de
iudi. l. heres. Quartus quando quis
querit domicilium quo ſe trãſferat.
Quintꝰ cũ quis delinqt in aliena par
rochia. xvj. q. iij. placuit. Sextꝰ ratione
ſtudij. ar. l. ſi longius. §. ſ. de iudi. ⁊ di
cam nũc. Septimus tempore neceſſi
tatis ſi eſt infirmus ad mortem ⁊ de
ficit proprius. ca. quem penitet de pe
ni. di. i. Octauꝰ ſi ponat ſpẽ in ratiba
bi. proprij ſacerdotis ſm Hoſt. tamẽ
communiter doc. contra ſm Albert.
in verbo confeſſio quia talis actꝰ nõ
recipit conditionem ⁊c. et licet ſacer
dos non debeat audire peccata pro
prie parrochiane cum qua commiſit
ſed delegare ſi tamen audit et abſol
uit tenet abſolutio ſm Tho. in quar
ta diſt. xviij. ⁊c.
¶ An aũt ſcholaris teneat̃ repatria
re an vero in ciuitate ſtudij poſſit re
cipere cõfeſſionẽ ⁊ ſacramẽta Hoſt.
in ſumma de parrochijs. ver. quid de
ſcholaribꝰ. §. i. dicit ꝙ ſi cũ licẽtia epi
põt a parrochiano illius loci vbi eſt
ſtudiũ etiã ſi nõ ſteterit per. x. ãnos
in ſtudio qꝛ. l. ij. C. de incolis non ha
bet locum in foro canonico. Sed ſi
venit ad ſtudium ſine licentia niſi ibi

habe[re]t domiciliū certe nō poterit ſi
ne licẽtia epi ⁊ ita intelligo gl. in cle
men. i. de priuil. Notent ergo ſchola
res q̄ veniūt ad ſtudiū vt habeat lice
tia a ſuo epo. ⁊ idẽ Jo. de lig. in. c. ij.
de parrochijs. Dixit tamen Abba.
in. c. nullꝰ. de parrochijs ⁊ in. c. in nr̃a
de ſepul. ꝙ ſacramẽta neceſſitatis po
teſt indiſtincte ſumere ſed nō volũta
tis vt in ordinibus ⁊ ideo epiſcopus
ſtudij non poteſt commutare votum
ſcholaris extnei ſm abba. in. d. c. nul
lus. et in. c. in nr̃a. et in. c. ij. de parro
chis. Et regioſi non tenentur confi
teri parrochiano vel ab eis recipere
ſacra ſed adiuicem audient confeſſio
nes ſm Inno. ⁊ Abba. in. c. nimis de
exceſſ. prelat. facit. c. i. xvj. q. i. ⁊ Hoſt.
in ſumma. §. cui debet et ibi dicit ꝙ
abb. debet cõfiteri epiſcopo ſi nō eſt
exẽptus monachi abbati q2 quilibet
debet cõfiteri ſuo ſuperiori ⁊ hoc eſt
non ſm abba. in. d. c. nimis. quia iure
non probatur et monachi tenentur
omni menſe ſumere confeſſionem et
corpus xpi tex. et Abba. in clemen. i.
de ſta. mona. et ſm abba. in. c. i. de ra
proꝛi. ſʒ q2 poſſit cõfiteri predicato
ribus ⁊ minoribꝰ. cle. dudū de ſepult.
tñ ſi parrochianꝰ eſt intelligẽs potiꝰ
debet confiteri ipſi quia magis cum
robore et magis meretur. ⁊ vide glo.
⁊ abb. in cle. j. de priuil. ⁊ Hoſti. in. d.
§. cui cõfitẽdum. an epiſcopus poſſit
dare licẽtiaʒ ſuo ſubiecto recipiendi
ſacramenta ab alio ꝙ̄ a ſuo epiſcopo
et papa elegit ſibi confeſſorem glo.
in. c. ſane. de off. deleg. Qui confeſſor
poteſt iniungere penitẽtiam pape vt
renunciet papatui ſi remordet cõſciẽ
tia quia maior eſt poteſtas clauium
ꝙ̄ pape dicit Bald. in. c. dilectus. de
appellationibus.

¶ De pctis mortalibus tractatus.

Eſcẽdo nō ad pctã mor
talia ſʒ iſtud xbū. Saligia
⁊ primo de ſupbia. An am
bitio ſit peccatuʒ mortale
et Tho. ſcða ſcðe q̄ſtione
cxxxj. ⁊ queſtione. clxxxv. ⁊ Alberi. in
dictionario iuris canonici in ver. Am
bitio ⁊ in ver. gl'ia. hoc dubiū mouẽt
⁊ tenẽt ꝙ inordinatus appetitus ho
noris quem quis appetit de excellen
tia quã nō habet eſt peccatuʒ morta
le et idem ſi habet ſed cupit honoreʒ
nō referẽdo in deuʒ vel tertio quãdo
honorem quẽ habet, non refert in vti
litatem aliorum ⁊ ideo ambitio ſem
per eſt peccatum et appetere vt pre
ſit non vt proſit. octaua queſtione. j.
qui epiſcopatum. ⁊ vide abb. in. c. ad
noſtram de elect. ꝙ ille qui efficit mo
nachꝰ vt efficiatur abbas peccat. idẽ
ſi appetit epiſcopatum vt preſit non
vt proſit vt habeat reuerentiam ho
minū ſecus ſi vt proſit. d. c. qui epiſco
patum. ⁊ ad predicta vide gl. in. c. cã
tantes. xcj. di. ꝙ qui cãtat in eccleſia
dei pricipal'r vt placeat pplo peccat
⁊ ſumẽtes electuaria, vt habeãt vocẽ
clara illa de cã. ¶ Itẽ impugnãs ſciẽ
ter veritatem propter ſuperbiam et
aſcribens ſibi qð eſt aliorum peccat
mortaliter, cõtra docto. legentes qui
ſibi aſcribunt opi. veterum ⁊ dicitur
fures laudis aliene ſm Bal. i pemio
feudorum per. l. hereditarium. ad. l.
fal. ⁊ dicit Hoſti. in ſumma de penit.
§. que interrogationes ꝙ vix eſt qui
euadat vitium ſuperbie. et ideo glo.
exclamat cõtra ſcholares portantes
veſtes doctorales in. c. vt priuilegia.
de priuilegijs. in. vj. ⁊ glo. in. l. cuʒ ea.
C. de tranſac. contra ſcholares cupi
dos glorie. Et gloriam ſuam predica

tor euacuat qui nō pro eterno ſʒ pro
temporali fructu laborat. j. q. ij. ſacer
dos ⁊ albe. in ver. gloria. ⁊ melior eſt
in maleficijs humilis ꝯfeſſio ꝙ̄ in bo
nis ſuperbi gloriatio. c. iniuſtū. xj. q.
iij. ⁊ qñ ꝗdão ipocrita committat vitiū
ſuperbie vide Albe. i verbo ipocrita.
¶ Et an ornatus mulierum ⁊ in ve
ſtibus ſit peccatū mortale vide Aſtẽ.
in ſumma li. ij. tit. liij. c. ſi. ⁊ Alberi. in
ver. ornatus ⁊ in ver. veſtis et tho. ſe
cunda ſecunde. q. clxix. ⁊ Albe. in ver.
gloria ⁊ vide plene i ſumma angelica
in ver. ornatꝰ vbi multas queſtiones
format et de vitio ſuperbie videatis
pulchra verba Arch. xlvij. diſt. omnes
vbi ponit differentiaʒ inter ambitio
ſum ⁊ ſuperbum. ⁊ an iactãtia ſit pec
catum mortale quando aliquis ſe ex
tollit dicẽdo aliqd de ſe qð eſt ſupra
ſe ⁊ pōt cõtingere duobus modis qñ
aliquis loquit' de ſe non quidẽ ſuper
id qð eſt in ſe ſed ſuper id quod eo ho
mines opinãtur. Aliquãdo qñ p ver
ba ſe extollit loquẽs de ſe ſupra id qð
eſt in ſe. vide Alber. in ver. iactantia.
¶ Et an ſtatuto epi ſunt excõmuni
cate oẽs mulieres deferẽtes aurū vel
argentuʒ vel gemmas. An includant'
maritate ex precepto mariti ⁊ tenea
tur in hoc magis precepto epi ꝙ̄ ma
riti obedire vide albe. in tractatu ſta
tuto in tertia parte. q. cxcix. vbi ple
niſſime arguit ⁊ allegat Jo. an. in re
gula eaq; de regl'. iur. in vj. ⁊ finaliter
ſm ꝙ in maritatis potiꝰ dʒ obedire
marito ꝙ̄ epo licʒ debeat habere affe
ctum ad ſtatutum epiſcopi ⁊ hoc qñ
ornatus de ſe non eſt peccatuʒ ſecus
vellet fuſcis coloribus ornare contra
ſtatutum epiſcopi vt ibi plene p eū.
Et adde gl. in cle. ij. in ver. honore. de
magiſtris que vult ꝙ ſcholares q̇ eſt

dignꝰ honore doctoratus poteſt pe
tere ⁊ appetere ſine peccato. viij. di.
in ſcripturis. ſi eſt indignus peccãt ⁊
eſt peccatū preſumptionis. Archi. in
c. j. xlviij. di.
¶ An autem ars notatoria per quã
quidam nituntur querere ſciẽtiã ſit
licita: ⁊ dic ꝙ eſt illicita q2 ibi quedaʒ
peccata fiunt cum demone ſm archi.
et tho. in. c. qui ſine ſaluatore. xxvj. q.
j. ⁊ vide alberi. i dictionario iuris ca.
in ver. ſortilegium. ⁊ vide in ſumma
angelica in verbo ſuperſtitio in. q. iij.
vbi tenet ꝙ peccant mortaliter q̇ vtũ
tur tali arte ⁊ vt plurimū efficiuntur
fatuit ſm ipſum ⁊ ego ſemel vidi hic
bon. vnum meum ſcholareʒ q̇ vtebat'
tali arte finaliter pieciſſe ſe in puteū
quẽdã ⁊ deceſſiſſe quare a talibꝰ ab
ſtinendū eſt. Et ſm Hoſti. in ſumma
de peni. §. qui interrogationes in pri
mis debet ſacerdos inq̇rere de ſuper
bia, fuiſti ſuperbus ⁊ ſi dixerit ꝙ ſi au
diat in quo ⁊ ſi dixerit ꝙ nō ſit ſuper
bus. Chariſſime tu nō noſti quid ſit
ſuperbia q2 pauci ſunt ſine ipſa ⁊ idẽ
faciat ſacerdos ſi in alijs peccatis. di
cat ergo ſacerdos. Rñde mihi ſm ſa
nam conſcientiã feciſti vnꝙ̄ vel laude
mūdana aliquid dixiſti vel honore ſe
culari habendo impugnaſti vnꝙ̄ ſciẽ
ter veritatem. obuiaſti ſcienter auto
ritate maioris tui quod alteriꝰ erat
tibi aſcripſiſti. De ſciẽtia vel pulchri
tudine vel cantu vel nobilitate vel di
gnitate tua vl' alijs gratijs quas deꝰ
tibi dedit iactaſti te vnꝙ̄ vel aliū tan
ꝙ̄ iulioreʒ te contempſiſti parificaſti
te ſuperiori. Aliquotiens concupiſcẽ
do dixiſti vnꝙ̄ verba ſuperba obpro
bria alicui percuſiſti per ſuperbiã tu
mens in corde contendiſti diſputaſti
vilipẽdiſti blaſphemaſti bona natura

gratie τ fortune que habes cogitans
a deo non recognouiſti τ ei gratiam
egiſti. Aliū τ nō te iudicaſti laudē ho
norē τ gloriā τ iudiciū q̄ ſoli⁹ dei ſunt
vſurpaſti τ tibi attribuiſti τ dicit Ho
ſti. ꝙ vix erit ſi bñ cogitet q̄ euadet
vitium ſuperbie.

¶ Auaricia an ſit peccatū mortale vi
de alberi. in dictionario iuris cano-
nici n ver. auaricia τ Tho. ſecunda ſe
cunde. q. cxviij. dicit ꝙ eſt peccatum
mortale quando eſt immoderatus
amor habendi τ dominatur vt pre-
feratur charitate dei τ proximi. nam
eſt radix omniū malorum vt nota. in
c. nam cōcupiſcētia de cōſti. τ de aua-
ricia poteſt fieri īterrogatio an fuiſti
ſymoniachus vſurarius dñs violen-
tus iudex iniuſt⁹ aduocatus cauillo
ſus ſcriptor falſarius fur latro periu
rus ſacrilegus luſor falſus mercator
hoim oppreſſor tam lucri iniuſti. Et
i ō dixi. ſ. in prin. q̄ſtionū. ¶ An in bñ
ficijs ſit licitū redimere vexationem
de quo in. c. dilect⁹ de ſymonia. τ ēt
an beneficiatus poſſit reſeruare pri
moniū vt faciat ſuos conſanguineos
locupletes. et an faciat fructus ſuos
et in vita et in morte τ an quomodo
ſaluenł aīe non ſoluentium decimas
et an ſit licitū fraudare gabellas. Ad
de Hoſti. et abba. in. c. j. de emp. τ vē
ditione ꝙ epūs poteſt punire illos q̄
miſcēt farinam fabarū cere venali vel
aliam indebitam mixturā τ habent
etiam iuriſditionem vt victualia non
vendantur vltra iuſtum preciū Bal.
in. l. j. C. de epa. audien. τ doc. in. d. c.
j. de emp. et vendi. τ etiam poſſunt di
uites compelli facere elemoſynam et
excommunicari gl. τ tex. in. c. ſicut hij
xlviij. di. abba. in. d. c. j. et Lud. ī. l. j. ff.
de condi. indebi. item ementes grana
vel alia victualia vt carnis vēdant cō
mittunt peccatum. doc. in. c. j. ne cle.
vel mona. et Ludo. in ti. de emp. τ vē
di. in ſecundo ſing. Item pater frau
dās filiū legitima peccat mortaliter
ſm Barto. in. l. hereditarium de bo
nis auto. iudi. poſſidē. gl. in. c. de his
de ſepult. τ in cle. paſtoralis. de re iu.
vbi propter delictum patris nō pri-
uatur legitima τ iō ſi furtiue abſcon
dit partem ſuam non tenetur in fo
ro conſcientie.

¶ An Alchimia ſit peccatum et ars
reprobata Albe. in dictionario iuris
ciuilis in ver. alchimia arguit τ Io.
an. in addi. ſpec. in ti. de crimine falſi.
Io. de ana. ī. c. ij. de ſortilegijs τ Pe.
de anch. in. c. j. eo. ti. Bald. in. c. j. que
ſunt regalia et Tho. ſcd̄a ſecunde. q.
lxxvij. ar. ij. et finaliter videntur tene
re ꝙ non videnł peccare ſi attribuūt
deo quia non mutant vnam ſpeciem
in aliam nec eis imponitur quia hoc
non eſt impoſſibile. Sed dicunt ꝙ ex
vna ſpecie metalli ſcilicet ſtagno pōt
alia ſpēs metalli. ſ. aurū vel argētū
pduci. Nec hoc eſt inconueniēs. Qr
videmus quandoq̄ ex re mortua p-
ducitur vina vt in vermibus ex quib⁹
producitur ſiricum. Nam omnia me
talla procedunt ex eodem principio
ſ. ex ſulfure τ argēto viuo. Sed ex vir
tute elemētorum quedā habēt maio
rem influētiā in vno loco q̄ in alio τ
in vna cōtracta ſit ſtagnum in alia ar
gētum. in alia aurum: τ ideo eſt licita
dummodo non fiat per artem ma-
gicam vel aliam legibus odioſam. l.
j. C. de theſauris. lib. x. Sunt enim
laudandi. Adde tamen ſummam an-
gelicam in ver. alchimia que tenet ꝙ
ars iſta ſit illicita ex multis reſpecti
bus tum primo quia nullus inuenił

qui habeat hmōi verā artē licet dicā
tur de multis ſed falſum ex experien
tia. tū qr videmus ꝙ cōiter ipſam fa-
cientes multa cōſumunt et a cōiter ac
cidentibus eſt ſtandum vnde de ipſis
dicitur illud ad titū. iij. et. d. c. nec mi
rum. xxvi. q. v. ſemp adiſcētes et nūq̄
ad veritatis ſciētiā puenientes expe-
riētias multas faciūt et nūq̄ ad pfe-
ctū attingūt tēpus vitāq̄ cōſumunt.
nec id quod operātur habet veritatē
cū auro vel argento. ſed ſolū apparē
tiam. et ideo ſimpliciter ſunt cōdēnā
di alchimiſte. et hoc euidēter probał
qr nemo ī publico eā vult facere vt ap
pareat qd̄ male agunt. qr odiunt lu-
cem. et ſi aliquādo verū faciāt aut fit
cum dāno computatis expenſis vel
ex aliqua deceptione imponēdo au-
rum verum vel aliqua diabolica falla
cia que vt eos attendere faciat hmōi
facit eis verum aurū ex appoſitione
auri veri occulte aliquādo. Cū ergo
ſit tale exercitiū cōtra vtilitatē publi
cam. vt patet ex cōſumptione rerum
et qr vt cōiter faciunt ex hijs monetā
falſam ideo ſimpliciter ſunt cōdēnan
di eā facientes. ego vero teneo com-
munem opi. artem iſtam eſſe licitam
qr rationes ſumme angelice nō cōclu
dunt artē ipſam eſſe illicitā eo qr nul
lus habeat artē verā qr hec nō eſt ex
defectu artis nec etiā alie rōnes con-
cludunt. vt de ſe patet. et ideo tene
Tho. et alberi. An autem lucrū ex al-
chimia ſit licitum τ vēditio reddatur
iniuſta dicit tho. vbi ſupra. ꝙ ſi p alchi
miam ſit verū aurum non eſt illicitū
ipſum pro vero vendere qr nil phibet
vt arte aliquibus naturalibus ad p-
ducendos naturales effecus. aut non
habet veram ſpeciē auri et eſt iniuſta
venditio poſtq̄ eſt aurū ſophiſticatū

¶ An autē ludus pmiſſus vel prohi
bitus et an qd̄ quis pdit in ludo poſ-
ſit repeti vel debeat remanere penes
vincentē. et an valeat conſuetudo ꝙ
nō poſſit repeti ſed retineri vide Io.
and. et oēs docto. in. c. clerici. de vita
τ hone. cleri. et Bal. in rubri. C. de cō
di. ob tur. cauſam. et Tho. ſcd̄a ſcd̄e. q.
xxxij. vbi ponit tres ſpecies ludorum
et an negociatio ſemp ſit licita et qñ
cum peccato et de illis qui faciunt ta
xillos. vide albe. in ver. negociatio et
in ver. ludus el. ij. in fi.

¶ An autem aduocatus qui pp̄ter
importunitatem amicorum vel etiam
pro lucro aſſumit ſcienter cauſam in-
iuſtam teneatur in foro ꝯſcientie ad
intereſſe ſi propter calūnioſas allega
tiones obtinuit ſniam. vide glo. in. c.
j. de cōfeſ. in. vj. Inno. in. c. ſicut dignū
de homicidio. et in. c. ad audientiam.
abb. in. c. paſtoralis. de iudi. in. c. j. de
de iur. caln. ſpe. i ti. de aduocato. in fi.

¶ An autem vſurarius qui a plurib⁹
extorſit et non eſt idoneus ad ſoluen
dum integre. poſſit retinere pro rata
Pet. de ancha. in regula peccati te-
net ꝙ tam in foro conſcientie q̄ alio
tenetur ſoluere primo venientibus. l.
inter eos. de re iudi. Si tamen poſtea
veniētes haberēt prerogatiuā ipote
ce vel aliud priuilegiū poſſunt aduo-
care a primis. nā lex non reputat hoc
ad culpā ſed ad diligentiam alium p
uenire. l. pupillus. ff. qui in frau. credi.
et an emptione noim debitorum fa-
cta minori precio valeat q̄ fuerit acta
cōſiſtētium in pecunia. Pet. de anch.
in regula peccatum. Bart. in. l. vir. ff.
de iure dot. Lud. in ti. de vſuris. ī. iiij.
ſing. ponūt et vł ꝙ nō ſit licita talis
ēptio qr pecunia nō parit pecuniā. c.
plerīq̄. xiiij. q. iij. dic aut ēptiōis fuit

de dubitato aut de certo.primo caſu
non eſt vſura.ſecundo caſu ſic.et ita
dicit Pet.de anch.reſpōdiſſe cuidaꝫ
iuueni qui pro tribus milibus dede-
rat mille et idem ſepe cōtingit in do-
ctoribus deputatis ad lecturā quibꝰ
ſepe deputatur vnū datiū ⁊ doc.reci-
cipiunt qn̄qꝫ minus.nam qui dant mi
nus cōmittunt vſurā.et de materia
vſuraria qꝛ eſt prolixa videatis Lau.
de rodulfis in ſua repet.c.cōſuluit.de
vſuris.et Pet.de anch.in regula pec
catum.in regula peccati.Jo. de ana.
in.c.ſalubriter.in.c.in ciuitate.de vſu-
ris.Saly.in autēti.ad hec de vſuris.
abb.in.c.j.de empt.et vendi.⁊ in.c.ad
noſtrā.eo.ti.⁊.c.illo vos.d̄ pignoribꝰ.

¶ Et de auaritia ſm Hoſti. in ſum.
§.que interrogatiōes dꝫ ſacerdos in
terrogare.fuiſti ſymoniacus vſurariꝰ
princeps vel dn̄s violētus.iudex iniu
ſtus.incautus cōſiliarius.Cauiloſus
aduocatus iperator malignus.Scri
ptor falſarius.fur.latro.piurus.Sa-
crilegus.tutor agrorum incenſor. Fe
ſtorum colendorum violator. Falſus
mercator hominūꝫ oppreſſor cauſa lu
cri iniuſti ⁊ auari maxime viduarum
pauperū pupillarum ⁊ aliarū miſera
bilium perſonarū.qꝛ oēs diligunt mu
nera ⁊ ſequūtur retributiones.

¶ Luxuria ſeu delectatio carnis an
ſit peccatū mortale.vide alberi.i ver.
luxuria.⁊ in ver.fornicatio.et Tho.ſe
cunda ſcōe.q.cliij.ar.xij. Inter pecca
ta luxurie grauius eſt peccatum ꝯtra
naturā ſm Auguſtinum in li. de adul
terinis ꝯiugijs.et tex.in.c.adulterij.
xxij.q.vij.l.cū vir.C.de adulte.qꝛ trāſ-
greditur illud qd̄ ſm naturā declara
tum eſt. Itē adulterium grauis eſt ꝙ̄
ſtuprū.qꝛ maior iniuria fit i abuſu mu
lieris alterꝰ viri ꝙ̄tū ad vſum gn̄atio
nis vtrūqꝫ tamē grauat̄ per violētiā
j.q.j.raptor. Item rōe ſacrilegij cum
matrimoniali. Adde ſm Albe.in ver.
delectatio ꝙ conſenſus in delectatiōe
mortalis peccati eſt mortale ſm tho.
ſcd̄a ſcōe.q.lxxiiij.ar.viij.et ſm augu.
xij.de trinitate propter peccatū cogi
tationis etiā ſine volūtate perficien
di ſed cum voluntatē delectādi homo
dānabitur et intellige ꝙ nō dicitur de
lectatio qn̄ nō eſt moroſa.vide alberi.
in ver.delectatio. ¶ Oſculū autē ⁊ ta
ctus et ſi.l.ia an ſint peccata dixit tho.
vbi.s.q.lxxiij.⁊ alberi.in ver. luxuria.
ꝙ oſculū et tactus ſm ſua natura nō
ſunt mortalia qꝛ poſſunt abſqꝫ libidi-
ne fieri.vel propter cōſuetudinem pa
trie vt in ꝓuīcia ꝓuincie maſculi oſcu
lātur mulieres ſibi cōſanguineas,vel
cōiunctas,publice.vel ꝑpter aliquam
neceſſitatem probabilē. Sed ſi fiant
cauſa libidinis delectatiōis ſunt mor
talia. Nā ſolus cōſenſus i delectatio
ne eſt peccatū mortale. multomagis
progreſſus ad actū eſt mortale imo
aſpectus libidinoſus eſt mortale ꝑec
catum ſm alberi.in ver.luxuria iuxta
illud matthei.v. Qui viderit mulierē
⁊c.et que mala ex luxuria oriātur vide
plene Alberi.in.d.ver.luxuria in fi.ar
chi.de penit.di.i.ſed et cōtinua ⁊ vide
glo.et abb.in cle.ſi.de heretici. et ibi
dicit glo.ꝙ eſt hereticum dicere forni
cationem vel oſculū nō eſſe peccatum
mortale.

¶ An tot peccata cōmitto quotiens
cognoſco mulierē glo.in.c.imitare pe
trum.vi.q.i. tenet ꝙ totiēs cōmitto.
hoc voluit glo.in.c.imitare petrum.
vi.q.i.et abb.per illum tex.in.c.ſicut
de teſtibus.lꝫ Bal.i.qcūqꝫ.C.de ſer-
uis fugi.ꝫ ⁊ Bar.i.l.vulgaris.de fur
ti.vbi fit diſtinctio an eodē tꝑe cōti-

nuauerit copulā.et ſm glo.in.d.c.imi
tare equale peccatū eſt cōmittere for
nicationē cū vna pluries queadmo-
dum cū diuerſi ꝙ limito ſm glo.in.c.
ſi.xiiij.q.ſi.niſi eſſet turpis.qꝛ maius
delictum eſt cōmittere fornicationem
cum turpi.ꝙ̄ cū pulchra.licet doc.ibi
dicant cōtrariū rōne maioris dilectio
nis temporis.qꝛ turpē cito expedis
ſed cuꝫ pulchra ſtas cū maiori tꝑis di
latione. An autem maritus peccet co
gnoſcendo vxorē ſuā pregnātem. Al-
beri.de roſa.in rub.C.de ſponſa.cir.ſi.
refert archi.tenētem ꝙ ſic.in.c.origo
xxxij.q.ij. Sed qdā tenēt in pregnātē
iſtud ſit de cōſilio nō de precepto.ſi-
cut dicitur tꝑe ieiunij abſtinendum
xxxiij.q.iiij.c.vir.tempore vero men-
ſtrui eſt peccatum.v.di.ad eius vero
cōcubitū.et alberi.in rubri.C.de ſpō.
in ſi. Adde glo.in.c.odi.xxiiij. q.i.et
abb.in.c.vt quiſqꝫ.de vita ⁊ hone.cle.
que exclamat cōtra ſcholares qui pn
cipaliter vadunt ad eccleſiā vt videāt
dominas.nā non ſolū odit ſed proij
cit feſtiuitates illorū qꝛ potius agūt
cauſam propriā ꝙ̄ dei.et quis magis
peccet an vxoratus cōmittēs fornica
tionem vel presbyter vide abb.in.c.vt
clericoꝝ.de vita ⁊ hone.cle. Et ſi poſt
votum vir et vxor ſe cognoſcant ſol-
uitur votū et cōmittit inceſtum ⁊ ꝓ
les efficitur illegitima.xxxi.diſtin.mi
niſtri. Inno.in.c.dudum.de conuerſi.
coniug.et mulier nō poteſt vouere in
cibo vel lecto vel alijs inuito viro vel
ecōtra.c.manifeſtū.xxxiij.q.v.abb.in
c.illud.de preſumpt.vbi etiā dicit de
camiſia portanda.

¶ An autem ſeducens et deflorans
virginē teneatur ad reſtitutionem.
Hoſti.in ſumma de matrimonio ſub
Rubri.qualiter cōtrahatur,vbi cā de
cipiendi ⁊ copulā extorquēdi conſen
ſit in aliquā ſi vult agere penitētiam
debet ducere in vxorem vel dare dotē
couenientem ſm Ricar.in.iiij.diſt.xv.
ar.v. Jo.de plat.inſti.de pub. iudi.§.
item iulia.et doc.in.c.j.⁊.ij.de adult.

¶ An dare pocula amatoria mulieri
ſit hereticū albe.in rubri.C.de hereti
cis.ꝙ non.qꝛ punit̄ alia pena ꝙ̄ here
ſis.l.iiij.C.de matemati.l.ſi quis.§.q
abortionis.ff.de penis. Imagines fa
cere ad amorē mulierū magis ſuper
ſtitioſum eſt ꝙ̄ hereticum ſm Augu.
de ciuitate dei.et Tho.ſcd̄a ſecūde.q.
xcvi.in titu.de ſupſtit. Albe.i rubri.C.
de hereti.

¶ Pollutio nocturna an ſit peccatū
mortale vel veniale.vide Tho. in.iiij.
diſtin.ix.glo.vi.di.in ſumma .⁊ Albe.
in ver.cōicare dicūt ꝙ pollutio pōt cō
tingere multipliciter primo ex ſola di
ſpoſitione nature.⁊ nō ex precedenti
cogitatiōe.et tūc nō eſt ſignū alicuiꝰ
peccati ſed pōt ebetudinē mētis in-
ducere ſi ſimul cū imaginatione con
tingant.nec iſta inducit peccatū.⁊ iō
nō ꝓhibet cōicare. Scd̄a pōt cōtinge
re ex precedēti cogitatione ⁊ aliqn̄ co
gitatio pōt eſſe ſine peccato et aliqn̄
cū veniali qn̄ ſi cogitat pertingit ad
effectū ⁊ in ſola delectatione finitur
ſine vllo deliberationis cōſenſu qn̄qꝫ
eſt mortale qn̄ cōſenſus adiungitur
Quādo ergo eſt dubiū de precedenti.
cōſenſu abſtinēdū eſt a cōione. Si au
tem certū ſit cōſenſum nō preceſſiſſe
ſi neceſſitas vrget vel alia cauſa pōt
accedere ad communionem.

¶ Tertio poteſt contingere ex cibo
vel potu.⁊ tūc idē iudiciū ſicut d̄ pria
pollutione ex turpi cogitatione pre
ceſſit nō tn̄ ita faciliter cōtingit pec-
care mortaliter i ſuſceptiōe cibi ⁊ po-

tus ſicut cogitatione ⁊c. dic tñ vt ple
ne in locis proxime allegatis.
¶ Qualiter ſuccurratur mulieri que
finxit ſe pregnãtẽ vł ſuppoſuit partũ
et aſſerit viri eſſe cũ nõ eẽt q̇ vir fecit
ei expẽſas ⁊ eũ inſtituit herdẽ. Pe.
de ancha. in regula poſſeſſor mouet
hoc dubiũ. ⁊ Jo. and. in. c. officij. ⁊ ibi
doc. de peni. hereticus. i. c. ex inſinuatõe
de ſymonia. Pet. ð anch. i regula pec
catũ. Non audet reuelare viro q̇ eſt
crudelis ⁊ rigidus vel q̃ timet de fa
ma ſua bona. Dic aut timet ꝑiculũ vi
ri: aut nõ pmo caſu ſi credit ꝓdeſſe re
uelãdo filio i ſecreto ⁊ tũc ſi filiꝰ ei cre
dit cõſulat ⁊ et īducat vt ab illa heredi
tate abſtineat vel efficiat religioſus
fratrũ mẽdicãtiũ ꝙ ſi facit mulier eſt
tuta niſi quo ad expenſas factas in
talẽ filiũ quas ipſa nõ ipſe filius tene
tur reſtituere q̃ ille habuit bonã fidẽ
illa malã. l. certũ. C. de rei vẽdi. Si vo
filius nõ vult credere matri vł eſt ſibi
periculũ reuelare marito nõ eſt aliud
remediũ niſi ꝙ ipſa de ſuo reſtituat
venientibꝰ ab inteſta. marito vel alijs
inſtitutis coheredibus portionẽ ſuã
quã habuit de hereditate patris pu
tatiui de ꝯſilio ⁊ ꝯſenſu dioceſani ꝓ
aĩa illius mariti: q̃ gerit vtiliter ne
gociũ ſm Hoſti. i ſum. de penit. §. qui
bus ⁊ qualr̃. V. q̇d ſi nõ põt repiri. et
hoc ſi mulier põt de ſuo ſatis facere
tũ primũ poterit iuxta poſſe. Qualr̃
aũt habeat reſtituere marito vel ꝯſan
guineis. vt nõ manifeſtet pctm̃ ⁊ cul
pã ſuã dicit Hoſti. vbi. ſ. ꝙ medio ſa
cerdote dꝫ fieri reſtitutio dicẽdo vnꝰ
eſt q̇ te leſit tibi hoc reſtituit vel ĩ alio
caſu dicat ꝙ nõ poteſt ſibi reſtituere.
ideo ei remittat ꝓ ſalute anime vbi
tñ hoc nõ poſſit dicere ſacerdos ſine
ſuſpitione vel infamie mulieris meliꝰ

eſt tacere. et ſufficit contritio mulieri
xxij. q. ij. ne quis ſm Hoſti. i. ð. §. qui
bus. in fi. pe. col. ⁊ Pet. de anch. inde
fectuꝫ eorũ quibus eſſet reſtitutio fit
erogatio pauperibꝰ. vide Pet. de an
cha. in regula peccatum.
¶ An aũt qð ẽ datũ meretrici poſſit
repeti vel retineri per meretricẽ ſalua
conſcientia vide do. Anto. ⁊ Abba. in
c. q̃ plerĩq ð imuni. eccle. q̇ faciũt dif
ferentiã inter meretricẽ publicã ⁊ ca
ſarengã. ⁊ vide Cy. i. l. cũ te. C. de do
na. ob tur. cauſam. ⁊ Bal. in. l. j. eo. ti.
Datum meretrici nõ publice licet in
ipſam trãſeat dñium. fiſcus tñ tanq̃
ablator iniuſte acquiſitorũ illud au
fert. per. l. lutius. ff. de iure fiſci. ⁊ ideo
in foro ꝯſcientie meretrix nõ publica
tenetur fiſco reſtiture ſicut dixit bar.
in ſimili in. l. fi. ff. de his quibus vt in
dignis de ſpurio. ⁊c.
¶ An aũt ſpõſa. ꝑ vim cognita a ſpõ
ſo poſſit ĩgredi religionẽ. gl. i. c. ſi euã
gelica. lv. di. ⁊ ꝙ nõ. Archi. ibi cõtra
Bal. ⁊ An. per illũ tex. in. l. j. §. remo
uet. ff. de poſtulã. q̇ ita limitãt. l. duo
nobis. C. de epiſ. ⁊ cleri. vide Jo. and.
in. c. cũ cauſam. de raptori. Bal. in. c.
pe. de probat. aſtẽ. in ſumma. lib. ij. ti.
xlv. de vginitate. in pn̄. nõ dicitur cor
rupta cuius animus nõ eſt corruptꝰ.
xxxij. q. v. ita ne. et. c. ſancitum. vij. q. j.
et deſpõſans ꝯcubinã ſuã anteq̃ poſt
deſponſationẽ cognoſcat tanq̃ vxo
rem põt ĩgredi religionẽ. vt voluit no
tat. Ange. poſt Guil. in. l. paulus. ff. ð
ſtatu homi. Et deflorãs ſponſam ſuã
ſine emiſſione ſeminis poteſt intrare
religionem. glo. et Archi. in. c. extraor
dinaria pollutio. xxxv. q. iiij. ſed eccle
ſia poſſet ſe opponere ꝓpter preſum
ptionem. nam non deficit ius ſed pro
batio. vide quod habetur in capitulo

tua. in. c. ſi qui fidẽ. de ſpõſali. ¶ An
autem corizare ſic peccatũ mortale vi
de Albertũ ſcotũ in. iiij. di. xviij. ⁊ Albe
ri. in dictionario iuris canonici. in ver.
corizare. ⁊ ſiue fiãt cantu ſiue muſicis
vel iſtrumẽtis nõ ſunt mali ſꝫ poſſunt
triplici fieri mali vt ibi ꝑ albe. ⁊ aſtẽ.
in ſum. li. ij. i ti. ð modeſtia ti. liij. ĩ prin
cir. fi. et vide oĩno ĩ ſumma angelica
ĩ ver. corea vbi cõcurrentibꝰ ſeptẽ co
rea eſt licita vbi plene declarat et ibi
ẽt inſpectio corearũ ludorũ vel iocula
tionũ ſit pctm̃. De luxuria fiant iter
rogatiões ſcðm Hoſti. Comiſiſti for
nicationẽ q̇ ẽ qñ ſecularis ſolutꝰ co
gnoſcit ſolutã nõ virginẽ nec religio
ſaꝫ. Cõmiſiſti ſtuprũ qð ẽ virginẽ de
florare. Cõmiſiſti adulteriũ qð eſt co
gnoſcere cõiugatã. Cõmiſiſti inceſtũ
quod eſt quãdo cognoſcitur conſan
guinea vel affinis carnalis vel ſpiri
tualis vnde ad religioſas ꝑſonas ex
tẽditur peccaſti cõtra naturã qð etiã
eſt quando aliter cognoſcitur mulier
q̃ natura requirit. Accidit vnq̃ pollu
tio dormiẽdo q̃ qñq nõ ẽ peccatum
qñq veniale quãdoq mortale vt not.
vi. di. in ſumma. ⁊ dixi in queſtione de
pollutiõe. Nam ſi accidit propter ni
miuꝫ bibere vel comedere vel ex alia
iniuſta cauſa ẽ peccatũ. Si vo vigilã
do accidit pollutio q̃rat ſacerdos ſi
ſine muliere. Si dicat ſic q̃rat qño. Si
aũt dicat cum muliere q̃rat ſacerdos
vtrũ ex vaſa ⁊ ſic caute ꝓcedat ne ipũ
aliq̇ mõ iſtruat. ꝯcupiuiſti vnq̃ aliquã
mulierẽ iu corde tuo incitaſti aliquẽ
ad libidinem maxime propter oſten
tationẽ tui vel ornamẽtorũ tuorũ vt
faciũt mulieres aliq̃: q̇ ꝑ maxime v a
dũt ad eccleſiã vel ꝑ vicos Coriꝫaſti ri
ſiſti cantaſti vel nutũ feciſti alicui mu
lieri vel ipſa tibimet cum intentione

peccãdi. Comediſti electuaria calida
vel alia libidinẽ exercendam. Dixiſti
mendatium pro aliqua muliere habẽ
da ⁊ de his et de ſimilibus debet que
rere ſacerdos ⁊c.
¶ Ira an ſit peccatum mortale vide
alberi. dictionario iuris canonici in
ver. ira. ⁊ tho. ſa ſe. q. clxiij. ar. iij. ira
hominis eſt cõcitata animi turbatio
de peni. di. i. §. i. ⁊ ſi longo tempore te
neatur eſt peccatum mortale. xxv.
diſtinctione alias ⁊ motus ire poteſt
eſſe inordinatꝰ dupliciter. vno modo
ex parte appetibilis vt quis appetit
iniuſtam vindictaꝫ ⁊ ſic ex genere ſuo
ira eſt peccatum mortale quia cõtra
riatur charitati ⁊ iuſticie poteſt tamẽ
contingere ꝙ aliq̇s apetitꝰ vendicte
ſit veniale puta cũ aliq̇s appetitus in
aliq̇ modico ſe vĩdicat ita ꝙ ẽt ſi actu
ĩferat nõ eſſet mortale puta ſi per viꝫ
trahat aliquẽ ꝑ capillos vel ſimilia.
¶ An autem blaphemia ſit peccatũ
mortale tho. ſecunda ſecunde. q. xiij.
Albe. in ver. blaphemia quod eſt pec
catuꝫ mortale quando attribuitur ei
quod non conuenit vel ab eo remoue
tur quod conuenit. Hoſt. in ſumma
de maledicis.
¶ An contumelia illicitas quis de
beat ſuſtinere vel peccet tho. ſecunda
ſecunde. queſtio. lxxij. ⁊ Albert. in ver.
conuitium dicunt ꝙ debemus habere
animum ad contumelias tolerandas
Debemus tamen habere animum
ad eas reparandas vt reprimatur
malitia vt audacia proferentis rep i
matur; et ne profectus multorum im
pediatur. vnde ſolomon redde ſtulto
ſecundum ſtulticiam ſuam ne glorie
tur. An delictum factum ab irato ex
cuſet ⁊ dic ꝙ non niſi quo ad mitiga
dum penam. l. i. ſi quis impera. ma

lediverit.l.famoſi. ad.l.iulia maie.c.il
la.xi.q.i.c.inebriauerūt.xvij.q.i. et cō
tractus factus ab irato non valet.l.
iij.ff.de diuortis.l.quicquid calore.d.
regu.iu.l.licitatio ī prīn .ff.de publi-
canis.niſi fiat ad piā cauſaʒ tex.ſing.
in.c.ſunt qui opes.xvij.q. iiij. Abb.⁊
glo.in.c.dudum de conuer.cōiug.ij.q.
iij.ſi quis iratus.Et votum non obli
gat factū calore iracundie.d.c.duduʒ
quia requiritur deliberatio ⁊ propo
ſitio voluntatis ergo in voto cuʒ ira
cundia non eſt deliberatio militē vo
luutarium deus elegit.c.⁊ ſi chriſtus
d̄ iure iur.nec iuramētū ab irato obli
gat.c.ſicut.j.de iure iur.nec confeſſio.
glo.in.c.ex lrīs de diuor.Et interro-
gationes de ira ſunt fiende ſecundū.
Hoſt.Nunquid habes aliquem odio
qui diligendus eſt tanꝙ craetura licʒ
peccata et errorescuiuſlibet ſint odiē
di iuxta illud: Sic diligēdi ſunt homi
nes vt errores non diligant̄ eorum
Dixiſti cōuitia vel dicēti rn̄diſti qua
ſi te iudicando. et per iram hoc ideo
d̄r quia ſi cauſa correctionis percuſſi
ſti per iram.Non cauſa correctionis
dixiſti contumeliam patri vel matri
carnali vel ſpiriruali. Dānificaſti ali
quem accuſando ipſū apud iudicem
ſine cauſa per iram vel impediēdo bo
num vel honorem ſuum vel ponendo
ignem vel incidendo arbores vel res
ſuas furādo vel rapiēdo vel al̄s per
violētiam q: ipſum odio habebas oc
cupande mouiſti rixas ſeminaſti di-
ſcordias īcitaſti lites dediſti vnꝙ ſen
tentias cā odij vel iniuſtum conſiliuʒ
vulneraſti vel mouiſti iniuſtum bel-
lum feciſti coniurationes colligatio-
nes vel pactiones illicitas cauſa odij
vt poſſes te vendicare.

¶ Gula an ſit pctm̄ mortale Tho.
ſcd̄a ſecūde.q.cxlviij.ar.ij.dicit ⁊ Alb.
in dictionario in verſi.gula.dicūt ꝙ ſi
delectatiōi gule quis inhereat tanꝙ
ſue ꝑpter qd̄ deū contēnit paratus
cōtra precepta dei agere vt delectatio
nem hmōi conſequatur eſt pctm̄ mor
tale.Si vero in gula ſit ordinatio ad
ſinē vt q: nimis cōcupiſcit delectatio
nes ciborū nō tn̄ ſit ꝑpter hoc face-
ret cōtra legem dei eſt veniale.⁊ vide
doc.in.c.a crapula.de vita et honeſt.
cle.Et ſm̄ Albe.et Tho.ar.iiij.et gre.
lib.xxx.moraliū.ſunt quinꝫ que not.
hoc verſi.prōpte qn̄quis preuenit ho
ram laute nimis ardēs ſtudioſe.pro-
pere qn̄quis preuenit horā laute qū
querit precioſos cibos nimis qn̄ ex-
cedit in ꝙtitate.Ardenter qn̄ non ſer
uat medium debituʒ ſʒ reglutit ex de
ſiderio comedēdi.ſtudioſe qū querit
cibos nimis accuratos ⁊ preparatos
⁊ in iſtis ſpēbus quando ſit peccatū
veniale et quando mortale dic vt ibi
per doc.Quid aūt ſi quis comedit ali
quid nociuum vel mortiferum vide
Hoſt.⁊ alios ī.c.tua de homicidio im
moderatus cibus vel potus ſecundū
conſiliū medici ad ꝑuocandum vomi
tum non inducit peccatum ſecundum
tho.ſecunda ſecūde.q.cl.ar.ij.⁊.iij.

¶ Gula eſt mater luxurie q: venter
⁊ genitalia ſunt vicina.xliiij.d.c.cū aūt
d̄ cōſe.di.v.nihil gula hoīeʒ d̄ paradi
ſo expulit primum hoīem.xxxv.di.et
groſſum ſenſum generat.xliij.di.non
liceat.⁊ ideo glo.in auctē.de nuptijs
§.iocūdū dicit ꝙ ieiunus meli⁹ diſcer
nit ꝙ ſatur.Gula ingerit morbos et
moleſtias et egritudines et egritudi
nes quas gula infert fames curat.c.le
gimus de conſecratione.di.v.⁊ gulo-
ſi nō putāt feſta ſanctorū niſi gule de
ſeruiāt.xliiij.di.§.ſi.in ſi.Et ebrietas
aſſuefacta mortale.ē.§. ea demū.xxv.
di.doc.j.c.a crapula.d̄ vita ⁊ honeſta.
cle.⁊ ibi Abb.ꝙ peccet mortaliter vel
nō qn̄ nō tēperat vinū aqua.⁊ que ſit
pena clerici ebrioſi vl̄ militis.vide ibi
abb.facit.l.omne delictū.de re mili.

¶ Et cleric⁹ ſi eſt ī mēſa cū alio ⁊ ve
niret hyſtrio vt ageret irriſiones ſo
litas dʒ clericus dimittere menſaʒ ꝙ
talia videre.tex.eſt ſingularis.ī.c.nō
oportet.de cōſe.di.v.Cōuiuia laudā
tur dūmō fabulis nō immiſceātur et
turpib⁹ ludis. ⁊ cōuiuio clericorū dʒ
precedere mēſe bn̄dictio: infra men-
ſam lectio poſt mēſaʒ gratiarūactio
c.qn̄ aūt.xliiij.diſt.¶ Interrogatio
nes de gula fuiſti ebrius ſemel ⁊ tūc
eſt pctm̄ veniale vel pluries.⁊ tūc eſt
pctm̄ mortale ꝑpter quādā quaſi cō
ſuetudinē.Comediſti ſciēter vltra ꝙ
debes etiā vſꝫ ad crapulā.fregiſti ie
iunia ſine cā:pauiſti te ſplēdide pau-
perib⁹ nimis eſuriētib⁹ ⁊ fame mo-
riētib⁹ cōtēpſiſti ſubuenire vel negle
xiſti. Comediſti ſine cā nimis ꝑpter
id eſt aū horā neceſſariā cōib⁹ dieb⁹
vel aū nonā in ieiunijs vel aūꝙ audi
res miſſam cū poſſes ſed magis vole
bas ſatiare vētrē ꝙ mētē; vel anteꝙ
appeteret cā voluptatis comediſti
neꝫ eras infirmus.inuitaſti alios ad
equales potus vel ad bibēduʒ nimis
tibi paraſti ſpēs vel electuaria nō cā
medicine vel vt meli⁹ vinū ſaperet et
te forti⁹ incitaret vltra ꝙ nature tue
expediret. Nūquid comodiſti plura
fercula vel ꝑpinaſti alijs ꝙ nature ex
pediret.nunq̇d totū comediſti ⁊ ſocij
nō dimiſiſti nec aliq̇d eis dediſti.Nū
quid more vrſino vel leonino nimis
auide ī cibū ēt viliſſimū gule fame ac
cēſus nō dico comediſti ſʒ deuoraſti.
Nunq̇d diuites ⁊ nō pauperes tecuʒ

ad menſam aduocaſti ⁊ ipſis vltra ꝙ
nature reqreret refeciſti Quis eſt iſte
qui ſe poſſit de omnibus iſtis ſalua
conſcientia excuſare.

¶ Inuidia que ſit ⁊ an ⁊ qn̄ ſit pctm̄
mortale vide Tho.ſcd̄a ſcd̄e. q.xxvj.
arg.j.⁊ Albe.in dictionario iuris ciui
lis q̄ diffinit in ver.inuidia. ⁊ ī dictio
na.iur.ca. inuidia eſt ⁊ pctm̄ mortale
hn̄s radicē īteriorē medullis recōdi
tā.de peni.di.ij.c.j.ꝑpter ꝑlatiōis in
uidiā cayn fratrē occidit.xxxv.di. pe
ius.vj.q.j.ſunt.§.verū.⁊ q bonos ex
leui ſuſpitione accuſat tunc non cha
ritas ſed inuidie ſtimulus exagitur
vj.q.j.ſi omnia.

¶ Interrogationes de īuidia.Nū
quid tibi diſplicuerit vnꝙ bonū alte
rius cā īuidie.placuit tibi malū alte-
rius cā īuidie. Nā cā iuſticie diſplice
re pōt ⁊ malum placere ſine pctō vt
pctōri del̄ vexatio ſm̄ Hoſt.Detra-
xiſti vel audiuiſti libēter detractiōes
Dixiſti vel audiuiſti cā īformādi ma
lū de ꝑſona vel reb⁹ vel dictis alteri⁹.
Vilipēdiſti bona alteri⁹ ne locū tuuʒ
occuparent vel ſummaſti vnꝙ diſcor
diā īter fratres vel laudaſti hoīem ꝑ
tū vel ſed vel niſi aliq̇d detrahēdo vt
totū vituperares cā īuidie hoc id̄ di-
co ꝙ ſi notoriū eſſet publice ⁊ hoc ſci
ret tāꝙ hō occulte nō ītētione diffa-
mādi poſſet bn̄dicere vitiū alicui⁹ in
corrigibilis vt alij ꝑ ipm̄ decipi non
poſſint vel vt caueres amico tuo qui
de ipſo confidit quicquid agant ho-
mines intentio iudicat omnes.

¶ Accidia q̇d ſit dicit Tho.ſcd̄a ſcd̄e
q.xxxv.arti.iij.eſt q̄dā triſtitia aggra
uās animū hoīs vt nihil ſibi placeat
oꝑari ⁊ importet quoddā tediū ⁊ eſt
cōtraria charitati . ⁊ nō eſt ſemꝑ pec
catū mortale.⁊ vide Albe.in dictiona

rio iur.canonici.in ver.acccidia et in
di ctionario iuris ciuilis ī ver. accidia
ꝙ interrogationes. De accidia. Fui
ſti vnq̄ tepidus ad bene agendū. Cū
poſſes.repuliſti a te gratiā inſpiran-
tē ꝫ puta. Quādoq; cogitaſti aliquod
bonum facere vel dicere et inde non
acquieuiſti. Dimiſiſti vnq̄ vt ad eccle
ſiam vel predicationes ꝫ.propter ſegni
tiam vel ignauiam ires. Fuiſti nimis
delitioſus. diſtuliſti confiteri maxime
vltra annuꝫ.c.omnis.de peni. Negle
xiſti tibi penitētiā iniunctam perage
re.officium tibi eccleſiaſticuꝫ iniunctū
diligenter exequiſti. Diſtuliſti iuſticiā
reddere ex pigritia. Noluiſti celebra
re miſſam,confeſſionē audire propter
laborem vitādū.tediū vite tue. Fuiſti
negligens.ſeruiens circa fidele obſe-
quium domini tui. Neglexiſti ſerua-
re iuramētum. Diſtuliſti reddere ſa-
larium mercēnario. Benedictus hic
homo qui in hoc non peccauit.

¶ De alijs autem peccatis tenetur
quis confiteri vltra ſeptem peccata
mortalia que non dico in preſentiarū
niſi ſolum remiſſiue videant qui vo-
lunt cōfiteri pleniſſime ſummas con-
feſſionū quas ſi vellē decidere trāſiret
tempus quadrageſime. An autem ac
ceptio perſonarum ſit peccatum mor
tale et quando vide tho.ſecunda ſecū
de.q.lxiij.ar.ij.et fi.et Albe.in dictio
na.Acceptio. Et an aliquis teneatur
aliquem accuſare ſi ſit crimen qđ ver
gat in detrimentum reipublice vide
Tho.ſecunda ſecunde.q.lxviij. Albe.
in ver.accuſatio.et an accuſatus pec-
cet mortaliter tacēdo vel negādo ve
ritatem coram iudice vide Tho.ſecun
da ſecunde.q.lxix. Abb.in.c.i.et an li-
ceat fugere de carceribus. Bart.in.l.
relegati.de penis. Tho.ſecunda ſecun
de.q.lxix.in fi. Abb.in.c.j.de teſt.cog.
Pet.de anch.in regula poſſeſſor. Et
an qui confitetur metu tormentorum
falſum decedat in peccato mortali ſi
non reuocet. Abb.in capitulo ex par-
te.de ſepult.et in.c.j.de teſt.cog. Itē
an ſit licitum etiam cum iuramento
negare verum ne aduerſarius obti-
neat falſuꝫ vide glo.et Domini.in.c.
cupientes.in princi.in ver.malignan-
tium.de elect.in.vj. Bald.in rubri.C.
de fide inſtru.do. Anto.in.c.periurās
qui filij ſint legiti. Abb. in.c.j. quod
me.cauſa. Jo.de Imo.in.l.i.qui reus
ff.de publi.iudi.et omnino Pet. de
ancha.in regula poſſeſſor.in penulti.
char.de regu.iur. Et an in crimine le
ſe maieſtatis quis teneatur ex ſola
ſcientia ſi non reuelauerit vide. Bar.
in.l.vtrum.ff.de parricidijs. Ang are.
in tractatu malefici. Car.lv.et ibi etiā
An ſacerdos qui audiuit aliquod cri
men leſe maieſtatis teneatur reuela-
re vide domi. Anto.in capitulo om-
nis vtriuſq; ſexus.de penitentijs.

¶ An autem elemoſyna ſit de prece-
pto vide alberic.ī dictionario iuris ca
nonici in iur.elemoſyna an ſlere mor-
tuos ſit peccatum Albe.in ver.fletus
et an ignorātia ſit peccatum mortale
vide in ver.ignorātia per Alberi.⁊ an
contumelias illicitas debeat quis ſu
ſtinere et non ſuſtinendo peccet vide
Tho.ſecunda ſecūde queſtione.lxxij.
et an curioſitas ſit peccatum mortale
Tho.ſecunda ſecūde queſtione.clxvij.
argumento primo. Alberic.in dictio.
Curioſitas.⁊ de hijs dixiſſe ſufficiat.

¶ Poſt ſepteꝫ peccata mortalia po
no decem precepta que his verſibus
continentur. Contra primum prece-
ptum committuntur. xxiiij. peccata
mortalia.

Qui colit ex deū vel ſctōs q̄ꝫ creatū.
Articulos fidei negās ſi ſpēcq; reliqt.
Voti trāſgreſſor vel q mortalia vouit
Et tardās nimiū nolēs iplere ꝓmiſſū
Fine malo vouens ac per ſe vota re-
fringens:
Incantans faciens fieri breuia ⁊ ma
leſactor:
Inueniēſq; docens addiſcens. me-
lius extans:
Orās obſeruat q ſomnia ſortibꝰ vtēs
Blaſphemāſq; deum qui murmurat
ac maledicit.
Vel non poſſe refert. Sed deſpicit ac
cipit ipſe
Cibans vt faciat mala prauus petie
rit iſte.
Vnū cole deū ſic:ſic mortaliter egit.

¶ Contra ſecūdū receptum.xx. pec
cata mortalia committuntur.
Qui cantans fabulans truſans vel
turpia dicens.
Deſpiciēdo deum nominat ſanctos
ſacra ſpernens.
Iudicio iurās mēdax iductor ad illō.
Periurans dubium iurās mortalia
iurans
Iurās cūq; tn̄ nolit ſeruare ꝓmiſſuꝫ
Per que crucēq; fidem ſanctos ani-
mamq; deum ſi.
Adiuuet hoc decens.mēdaciter:atq;
iocoſe.
Et per mēbra dei ſanctoꝝ euāgelioꝝ
Inducēs falſum.iurātē q̄ſq; ſcienter
Aduertēs frāgit.nec iures vana ꝑ ipꝫ

¶ Contra tertium preceptū.xv.pec-
cata mortalia committuntur.
Qui nō confeſſus.dimittens ⁊ ſacr̄m
In feſtis miſſaꝫ ſine cā ductor ad illō
Qui manuale facit vendens emittat
non edenda.
Ieiuniū frāgit q tertia comedit hora
Qui facit in feſto mala prauus gra
uior extat.
Aſſumēs chriſma ſacramētū vl' mulirē
Si peccator erat mortali ſune ligatꝰ
Eccleſie vetito q ꝯtrahit tpe ſacro.
Corizās.ludēs venerit mortalit egit
Sabbata ſantificēs.violat reus atq;
ſuperbus.

¶ Contra quartum preceptum com
mittuntur infra ſcripta.
Qui ꝑcepta dei cōtēnit atq; ſtatuta.
Vel q voluerit parere parētibꝰ atq;
Alere ſi poſſit extremos eſt obligatꝰ
Irridenſq; patrem vel matrem vel
maledicens.
Verberat opprobrians blaſphemās
aſpere turbans.
Moritur aſpernans.habeas in ho-
nore parentes.

¶ Contra quintum preceptum.xv.
peccata mortalia committuntur.
Occiſor corde.verbo.factoq; ſuaſor
Incitat et cauſans cupienſq; procu-
rat aborſum.
Verberat et mandans faciēs vel tor
neamenta.
Si iudex cepit ex ſacro limite prauū
Sacrilegꝰ factꝰ ac ledēs vl' mutilator
Nō ſis occiſor frāgēs mortaliter egit

¶ Contra.vj.preceptum.xx.peccata
mortalia committuntur.
Si q̄s furat rapiēs. participat iſtis
Iuſſio ꝯſiliū ꝯſeſſus palpo recurſus
Partipans mutus non obſtans nō
manifeſtans
Reddere cuncta debet ſi cauſans pri
mo fuiſſet.
excipit mutꝰ n̄ obſtās nec manifeſtās
Reddere nec eū qui iuſſit officiales.
Atq; nō in cauſa primꝰ ꝑ parte tenet
Fortune luſor.cupiēs ſpoliare ſodalē
Atq; fraudens ludum retinens indu
ctor ad illum.
Hic dare ꝑdēti cēſebitur aliter egris

Et fraudens iuſta pedagia ſicꝙ ga‑
bellas.
Ledens menſuras monetas fur, ma‑
lus extat.
¶ Contra .vij. preceptum .xxx. mor‑
talia committuntur.
Quiſquis non nuptijs miſcebitur ac
polluetur.
Per ſe molis erit. ſi nuptꝰ fiet adulꝰ
Atꝙ ſolutꝰ fornicator erit ſodomita.
Inceſtumꝙ parens facit. et cum vir‑
gine ſtuprum.
Cūꝙ moniali ſcelꝰ extat ſacrilegusꝙ
Erit in ſacro. qui ſemine polluit illud
Ui rapiēs raptor cū brut͡ʒ beſtia fiet
Qui clā ꝯpit. vel ſponſam ꝑuenit actu
Spodens . co   traere. mendax. vt
miſceat illi.
Et qui contraxit maiori fune, ligatꝰ
Quinꝙ modis. peccat vxore maritꝰ
abutens.
Tempore : modo : cōditione loco.
Actibus illicitis. ſeqꝰ cū ſemē ⁊ extra
Uos operās prolem deuitās ſemen
emittens
Excercens aliam cupit. arcens firmo
petentem.
Inuitās tāgēs, inductor mediꝰ extās
Lubrica verba refert iactans ſe me‑
cus habetur.
¶ Cōtra octauū preceptū .xvj. mor‑
talia committuntur
Qui mēdax fuerit i dānū ꝓximitatis
Uel, mala qui dici. bona narrans vel
bona praua
Accuſās falſo vl' ꝯ, iurās teſtis iniquꝰ
Accuſans ceteros odioſus ⁊ vt mala
ſumant
Detractor odio mendaxꝙ relato oc
culti
Uel diffamator dicēs etiā manifeſta
Cellula ſi fiat detractrix autſoledēs
Atꝙ ſecreto ratūꝙ ſigillo lr̄a clauſa

Proditor ⁊ laudans inducens ⁊ illa
la ſupra
Illa reportari gaudēs ē teſtis iiquꝰ
¶ Contra nonum preceptū .xij. pec
cata mortalia committuntur.
Qui cupit alterius. ſponſaʒ noſcatur
adulter
Uel ꝗ deſiderat affines, vel moniales
Inceſtū ſcelꝰ ſimul ⁊ cū ꝟgine ſtuprū
Et cupiēs fornicator fit atꝙ ſolutus
Et cupiens matrē ſodomitaꝙ beſtia
bruta
Ac ꝗtiens cupit vel ſi fuit ⁊ filocaptꝰ
Qui delectaꝰ excogitādo lubrica vl' ꝗ
Ex ſomno polluit. cauſans vel poſtea
gaudens
Ornat vt ameꝰ vel amariꝙ gloriatur
Atꝙ viro ꝓprio cui hꝰ facit vt ſic ameꝰ
Uel ſi ꝓpendat ruina. vel ꝓuocando
Alterius ſponſam moritur . cupiens
lubricando.
¶ Contra .x. preceptum. ſeptem pec
cata mortalia committuntur.
Qui cupi alterius rem . in damnum
proximitatis
Si ꝑ vi raptor. ꝑ occultū malꝰ extat
Si per auariciā cupiat diceꝰ auarus
In rapiendo male vel fallere quiſꝙ
paratus
Hec cupens ꝯ. mādata cetera frāgit
Donū mandatū nec rē cupiēs alienā
¶ Circa vero circūſtātias pctōꝝ de
bemꝰ cōſiderare peccatores. quis ſit
an nobilis vel ignobilis. laicus vel cl'i
cus. An dn̄s xp̄anus an iudeꝰ an mer
cator vel artifex. item ꝗd ⁊. quale ſit, cō
miſſū. itē vbi. i. in quo loco. itē ꝑ quos
et cū qbus ⁊ ꝑ qbus ⁊ ꝯ quos. itē quo
tiēs cur. i. qua itētiōe. itē quō. itē qn̄.
an diebꝰ ſolēnibꝰ vel priuatis ⁊ ſic de
ſitibus circūſtātijs ⁊ in ſumma circa
religioſos ē attēdēdū an ꝑlatꝰ ſit ne
gligēs, diſcipulꝰ iobediēs ſenex obſt.

natus iuuenis ocioſus cauſidicus cu rialis religioſus habitꝰ ꝑcioſus cibꝰ exꝗſitus lis in caplo. vel in clauſtris irreuerētia circa alare ſacra neglige re. nobilis ſuperbꝰ pauꝑ iuidus ꝯ hoſ pites ꝗruloſus introitꝰ ſymoniacꝰ et hoc ꝺ religioſis. ſʒ a clericis ſeculari bus inꝗrēdū ē de vita ꝺ honeſtate ha bitu ſymonia negotiatione hoſpita litate nō ſeruata elemoſina nō facta de ꝑceptiōe bn̄ficij ⁊ negligētia ſerui tij. De irregularitate ꝺ eccl'ia ſua nō defenſa de electiōe ꝯ cōſciētiā facta ꝺ preceptis ep̄i ⁊ canonibus ⁊ ſtatutis nō ſeruatis. Sʒ a ꝑncipibꝰ ſecularibꝰ de corrupta iuſticia ꝺ nō facta de dila tata. Sʒ a militibꝰ ꝺ rapinis adulte rijs de falſis teſtibꝰ īductis ꝺ fidelita te data ⁊ nō ſeruata. Sʒ a mecanicis de mēdatio ꝑiurio ꝺ furto de opꝫ fi cte facto. Sʒ a mercatoribꝰ ꝺ Bara tis ꝺ vſuris falſis pōderibꝰ ⁊ vēditio ne tēporis ⁊ alijs fraudibꝰ in ꝯctibꝰ Sʒ a ruſticis de feſtis fractis de deci mis cēſibꝰ ⁊ tributis ſubtractis ꝺ oui bus ⁊ alijs animalibꝰ fructibꝰ ⁊ alijs rebus vitio ſublatis. De terminis agroꝝ ⁊ fil'ibꝰ. Sʒ a mulieribꝰ de pec cato carnis de ſortilegijs. Suꝑ orna tu vario ⁊ ſuperuacuo. de ꝟbis litigio ſis ⁊ de contētu ⁊ de ſimilibꝰ ⁊ alijs multis ꝗ non poſſunt ſingula referri et de alijs dʒ cōfiteri que nō poſſunt ſcribi. De bonis omiſſis ꝗ potuit fa cere ⁊ non fecit ⁊ de tēpore omiſſo qꝛ nihil carius tēpore ſʒ hodie nil vilius expendiꝰ. Item nō debemꝰ eſſe cauſa mali exempli. Et nō ſolū cogitet ꝗd et qualiter peccet ſʒ ꝙ iniuſte tā beni gnū tam vtilem tā miſericordē crea torē offendat ⁊ in offenſione tā diu ꝑ ſeueret. Et de iſtis oībꝰ circunſtātijs vide. c. ſ. de penit. di. v. ⁊ Hoſti. in ſum

ma de penit. ⁊ Mart. laudēſeʒ in tra ctatu de cōſcientia vbi refert ꝟba ho ſtienꝰ. Qui teneāꝰ communicare vide doc. in. c. omnis vtriuſꝙ ſexus. de pe nit. tho. in. iiij. ſn̄iarum di. ix. Alberic. in dictionario iuris canonici in ver. cōmunicare et r̄ndeo ꝙ ꝗlibet teneꝰ poſtꝙ ad annos diſcretiōis ꝑuenerit et qui accedit cum cōſcientia peccati mortalis peccat mortal'r. Et ꝙ ſit im munis a pctō mortali nō pōt ſciri cer titudinaliter iuxta illō ad corīt hios nihil mihi cōſcius ſum. Et pōt tn̄ ha beri aliqua cōiectura maxie per quat tuor ſigna vt dicit Bernardꝰ. Pri mo cū ꝗs audit libenter ꝟba dei Se cūdo cū ꝗs ſe promptū ad bn̄ operā dū inuenit. Tertio ꝓpoſitū hʒ abſti nere a peccatis in futurū Quarto. cū de peccatis habuit verā pn̄iam vnde ſi ꝗs per hmōi ſigna facta diligenti diſcuſſione ſue cōſcientie ꝙuis forte nō ſufficient ad cōmunioneʒ accedat ēt aliꝗ pctō mortali remanēte qꝺ eiꝰ cognitionē fugeret nō peccat immo magis virtute ſacri pcti remiſſioneʒ cōſequiꝰ nec ſufficit volēti cōicare ꝙ ſit cōtritus niſi cōfiteaꝰ ſi habet co piā ſacerdotis ſecꝰ ſi nō hʒ copiam ⁊ imminet neceſſitas ſm tho. vbi ſupra dūmō ſit in ꝓpoſito cōfitēdi qn̄ pote rit. Et lʒ cōicādo in pctō mortali pec cet mortaliter vidēdo tn̄ corpus xp̄i non peccat. Si tn̄ propter humilita tem interdū abſtineat laudandus eſt ſm tho. in. iiij. ſententiarum di. ix. di cens ꝙ peccator nō debet videri mul to aſpectu ſʒ eo viſo percutere pectꝰ quaſi nō ſit dignus aſpectu. Et tria ſm tho. requiruntur vt digne ſumat mundicia conſcientie que niſi per pec catū tolliꝰ Scdō eleuatio mentis in deum ⁊ hec interdum ſine peccato to l

litur. Tertio corporali ſi mundicia et
hec tria quandoqꝫ concurrunt in ali-
qua pollutione nocturna. qn̄qꝫ duo
quandoqꝫ vnum tantum. Pollutio
autem poteſt contingere multiplici-
ter: quandoqꝫ ſine peccato quando-
qꝫ cum peccato veniali quandoqꝫ cū
mortali vt dixi: ſupra in peccato luxu
rie ꝛ ideo quandoqꝫ eſt abſtinenduꝫ
a cōmunione vt plene ibi dixi ꝛ quan
doqꝫ non. vide ibi plene. Et dꝫ abſti-
nere quis a cōmunione poſt pollutio
nem per. xxiiij. horas. An autem im-
mundicia pene corporalis impediat
et tho. in. iiij. di. ix. dicit ſi eſt perpe-
tua non impedit vt lepra ſicut fluxus
ſeminis ꝛ ſanguinis ſi ſit temporalis
laudabile eſt abſtinere. v. di. ac eius
vero cōcubitū. Et an iſtrionibus ſit
dādū corpꝰ xp̄i vide tho. in. iiij. di. x. ꝛ
ibi ꝺ demētibꝰ de pueris. ꝛ vide aſtē.
in ſūma li. iiij. ti. xvij. articulo. iiij. Et
corpꝰ xp̄i dꝫ ſūmi a ieiunijs. c. liqdo.
de cōſe. di. ij. ꝓpter reuerētiā ſacramē
ti. nec pōt cibꝰ vel potꝰ ſumi vel medi
cina ꝛ in parua q̄titate. Si aūt reliqe
cibi remanētis in ore tranſglutiantur
nō ipediūt ſumptionē quia nō tranſ-
glutiūť ꝑ modū cibi ſꝫ ꝑ modū ſalute
Et poſt cōmunionē factā ſm̄ tho. in
tertia ꝑte. q. viij. dꝫ eſſe aliqua mora
inter ſumptionē corporis xp̄i ꝛ reli-
quos cibos. ꝛ aſtē. i ſūma li. iiij. ti. xvij
Itē coitꝰ matrimōialis ſi ſit ſine pec
cato cā ꝓlis vl' reddēdo debitū nō im
pedit niſi ſicut dictū eſt de polutiōe
nocturna q̄ accidit ſine pctō. Sūt er
go iudicio ſuo reliquēdi. Qui aūt vo
lūtate dn̄ante ſe immiſcet. prohiberi
dꝫ ab eo ſacro. c. vir cum ꝓpria. xxxiij.
q. prima. Et poſt communionem ſm̄
Alberi. in ver. cōmunicare non lꝫ illo
die d̄bitū exigere nec exactū reddere

niſi cum difficultate non putat tamē
facere contrarium eſſe mortale.
¶ Poſtremo q̄r poſt cōmunionē et
eucariſtiam ſumptā in die paſche po
pulꝰ diſcurrit ſeu vadit ad idulgētias
Quero qd ſit idulgētia et q̄ reqranť
ad hꝰ vt idulgētie valeāt ꝛ qui poſſint
dare indulgētia ꝛ qn̄o. Et qbꝰ ꝓſint
et an viuis ꝛ mortuis ꝛ qn̄o intelliga
tur indulgētia ꝯceſſa ꝑ papā dū vul
gariter d̄r a pena ꝛ culpa. Indulgen
tia ſic diffiniť ſm̄ Cal. in repet. c. nr̄o.
de penit. in. iij. char. Et remiſſio pene
tēporalis ꝓ pctis actualibꝰ peniten
tiū nō remiſſe in abſolutiōe ſacrali fa
cta a plato eccl'ie ex cā rōnabili ꝓ re
copēſatiōe de pena idebita iuſtorum
quā declara. vt ibi plene ꝑ eū ꝛ in ſum
ma Angelica in vbo idulgentia vbi
plene. Et d̄r i diffinitiōe ꝙ eſt pene tē
poralis Q̄r niſi hō doleat pena rema
net ꝑpetua ꝛ talibꝰ idulgentia nō ꝓ
deſt ſꝫ ꝑ cōtritionē recōciliať deo et
aboleť culpa ꝛ pena q̄ erat ꝑpetua re
manet tēporalis habitura in hoc ſecu
lo vel in purgatorio ꝛ iſta ꝑ indulgen
tiā tolliť vel ꝓ certo tēpore vel in to
tū ꝙ vltimū eſt pape ſolius. Nec in
diffinitione aliqd diciť de culpa: q̄r
indulgentia non tollit culpam q̄ fuit
ſublata ꝑ cōtritionē ꝛ cōfeſſionē ꝛ lꝫ i
cōmuni locutiōe dicať a culpa ꝛ pena
tn̄ talis locutio nō eſt ꝓpria q̄r remiſ
ſor eſt deꝰ. c. nemo de cōſ. di. iiij. Et iō
dixit Alb. in dictionario iuris cano-
nici in ver. contritio referendo tho.
Cōtritio dimittit peccatū ꝓut eſt ꝑs
ſacramenti pn̄ia hꝫ rōnem cauſe iſtru
mentalis ꝛ ꝓut ē actus vtutis tūc hꝫ
rōnē q̄ſi cāe remouētis peccatū vn̄ lꝫ
ſolus deꝰ dimittat pctā vt agens ꝑn-
cipale tn̄ ꝯtritio grā ꝛ vtus coopera
tur ꝑ aliquē modū ꝛ ſic poſſunt itelli

gi opi. vt refert Hoſt ꝺ peni. §. iij. Et
cōtitio ſola pōt remittere i totū pec
catū ſm̄ tho. ꝛ Albe. i ver. ꝯtritio. Et
lꝫ i ꝯtritiōe remittať pctm̄. qd̄ ſit cuꝫ
propoſito confitendi ꝛ ſatiſfaciendi.
Si tamē poſtea nō ſequať ſatiſfactio
ꝛ cōfeſſio pctm̄ remiſſum ꝑ ꝯtritionē
nō redit ſꝫ mortaliter peccat q̄ pōt ſa
tiſfacere ꝛ cōfiteri ꝛ nō facit. Et ideo
ſm̄ cardi in cle. j. in. xxxiiij. q. de ꝑuil.
ꝛ in cle. ij. §. ad hec ꝺ peni. ē corruptū
vocabulū q̄r papa nō pōt dare indul
gētiā a pena ꝛ culpa. nō eīn remttere
culpa niſi ꝑ cōtritiōeꝫ ꝛ cōfeſſionem
quoꝝ neut. eſt in indulgentia. nā idul
gētia pōt ſolū fieri ad remiſſionē pe
ne. dixit tn̄ Archiep. flo. in. j. ꝑte ſue
ſūme ti. x. ar. vlti. ꝙ pōt ſaluari. d. cā
locutio, vt remiſſio culpe referatur ad
cōtritiōeꝫ ꝛ cōfeſſiōem q̄ ſunt aūcedē
tia neceſſaria ad cōſeq̄ndā idulgētiā
vt patꝫ ꝛ remiſſio pene referť a effe-
ctum indulgentie. culpa eīn ſm̄ car.
in dicta cle. j. de ꝑuil. in. xxxiij. q. eſt
macula ſeu offuſcatio que generatur
in aīa pctōris q̄ per pctm̄ diuertum
a creatore ꝑꝑ rē creatā vide glo. in. c.
cū renūciať. xxxij. q. j. Et hec macula
et offenſa ſolo vbo dei remitiť. c. ver
bum de peni. di. j. et deus ex contri-
tione peccatoris pena que eſt per-
petua ratione dei eterni mutatur in
tēporalē ſubſtinēdā i purgatorio vn̄
abſolutio ſacerdotalis ſacramētalis
nō delet culpā niſi precedēte cōfeſſio
ne ꝛ cōtritione. Quibus cōcurrētibꝰ
illa tolliť pena ex pn̄ia q̄ ſequiť ſed ꝑ
ſolū papā tolliť tota ꝑ indulgētiā et
per ep̄os i parte. c. cū ex eo. de penit.
et ſacerdos oſtēdit remiſſam culpā ꝛ
per penitētiā alleuiat penā purgato
rij. Sed indulgētie operātur ꝙ abſqꝫ
alia pn̄ia qn̄qꝫ tollit in parte qn̄qꝫ in

totū vt ibi per Cardi. Que aūt requi
rantur ad hoc vt indulgentia proſit
Alberic. in dictionario iuris canonici
in ver. indulgentia dicit poſt Tho. ꝙ
duo requiruť ex parte dātis ꝛ duo
ex parte recipiētis. ex parte dantis
ſcꝫ autoritas. ꝛ cauſa rationabilis ex
parte recipiētis quod ſit cōtritus ꝛ
faciat idem pro quo indulgentia eſt
cōceſſa: q̄r indulgētia tātū valet q̄tū
ſonat: et indulgentie non valent oībꝰ
equaliter ſed valent magis habenti
bus maiorem diſpoſitionem laboreꝫ
feruorem et afflictionem et tam cleri
ci ipſius eccleſie q̄ vicini vel remoti
habent ipſam indulgentiam. et quid
cum penitētia alicuius erat ſeptēnis
Dedit ipſa die ſeptē nūmos ſucceſſi
ue hn̄tibus remiſſiones annales nū-
quid erit ſtatim liberatus totaliter
an in parte ꝛ in quota. Ray. i ſumma
de penit. vt refert albe. in ver. indulgē
tia; dicit ſe hoc neſcire nec credit ali-
quem mortalē hoc ſcire niſi eſſet ſibi
diuinitus reuelatuꝫ: quia ſolus deus
peccatorum menſuram nouit ꝛ eorū
remiſſionem. Hoſt. vero in ſumma in
dicto ti. rubri. cela de remiſſionibꝰ te-
net ꝙ oīno ſit liberatꝰ. de quo in ſum
ma cōfeſ. d. ti. rubrica de indulgētijs
q. clxxxix. ꝛ ibidem habes quid ſi pe-
nitētia alicuius erat ſeptēnis vel ma
ior vel minor ꝛ papa ꝯceſſit gn̄alē ab
ſolutionē i aliqua eccl'ia de aliqua cā
nūquid hn̄s indulgētiā ſi totaliter li
beratꝰ: ꝛ dicit ꝙ ſic. Quis aūt poſſit
dare indulgētias ꝛ dic ſm̄ Tho. ꝛ al-
beri. gl. ꝛ doc. in cle. ij. de peni. ꝛ in. c.
cū ex eo. de peni. ꝛ. c. ad liberādum de
iudeis ꝙ papa ſolus pōt dare gn̄a-
lem indulgētiā alij inferiores nō. De
ep̄is habetur in. d. c. cum ex eo. ꝛ vide
Hoſt. de peni. §. qs poſſit. ꝛ ibi ēt di-

eit ⁊ doc.in.c.accidētib⁹ de exceſ. pre
lato.ꝙ ꝑlati epi nūdū cōſecrati ⁊ nū
dū ſacerdotes pñt indulgētias cōce
dere:tuti⁹ tñ faciūt ſi abſtineāt.Infe
riores aūt ꝑlati ipſis epis vt ſunt ab
bates nō pñt ſm albe.in ver.indulgē
tiā.cōcedere indulgētiā ſʒ participa
tionē oīm bonoꝝ cōgregationis ſue
ſic:q: nō de merito ꝓprio ſed de the
ſauro eccleſie diſpēſare.⁊adde alber.
in dictionario iuris ciuilis in ver. iu
bileus vbi ponit cōſtitutionē Boni
facij tpe iubilei ⁊ gregorij.xj. ⁊ clemē
tis.⁊ oldr.cōſilio.cclxxj. dicētis q̇ cre
dit papā nō poſſe dimittere peccata
eſt hereticꝰ.⁊ vide archiepiſcopū flo.
in prima ꝑte.c.x.articulo ſi.et.d.ant.
in.c.ꝙ aūt.ꝺ peni.abb.⁊ Io.de an.in
d.c.ad liberādū.⁊ car.in cle.prima de
reliquis ⁊ venera. ſctōꝝ imitat̄ enim
papa veſtigia xp̄i qui ex ſola contri
tione dimiſit peccata petro paulo la
troni. et magdalene de quibus per
Hoſti.de penit.§. in quibus. et vide
arch.flo.vbi ſupra vbi dicit eſſe here
ticum tenere ꝙ indulgentie non va
leant ad remiſſionē pene habitis de
litis circunſtantijs vel ꝙ papa non
poſſit.Quia dicitur in ſimbolo ſctām
eccleſiam ſanctorum communionem
remiſſionem peccatorum que fit et ꝑ
ſacramenta⁊ etiam per indulgētias
⁊ vide Ricar.in.iiij.di.xx.vbi dixit nō
eſt ſymonia ſi dent̄ ſolū porrigētib⁹
manus adiutrices quia non dantur
ſpiritualia pro tēporalibus niſi ꝑ acci
dēs cū enim dentur indulgentie pro
eccleſijs conſtruendis dantur pro
ſpirituali vtilitate conſequenda ⁊ pre
exiſtente penitentia debite contritio
nis poteſt papa totam penam debi
tori remittere non tamen debet ſine
magna cauſa ne teſaurus eccleſie vile

ſcat.c.legimus.lxxxiij.di.et dixit tho.
ſecunda ſecunde.q.clxxxvij.ar. iij. Si
cut exponēdo corpus in ſubſidiū ter
re ſancte eccleſia dat plenaʒ remiſſio
nem ita etiam putat de profitente re
ligionem approbatam.

¶ Et circa recipientes indulgentias
requirit̄ dolor cōmiſſorum peccatoruʒ
cum propoſito abſtinēdi et dicit glo.
in.cle.i.de reliqui.⁊ vene.ſanct. quod
ſunt pauci qui eas obtinet ⁊ quis eſt
eſt hic et laudabimus eum.Sed dic
ꝙ imo cōtritio delet peccata. Dixit
tamē.Card.in cle.i.de peni.abb.in.c.
oīs de peni.⁊ pet.de.palu.i.iiij.di.xx.
ꝙ ſatis ē habere ꝓpoſitū tēpore de
bito cōfitēdi vt cōſequat̄ indulgētiā.
Et proſunt indulgentie tantū illis q̄
faciunt illud pro quo datur indulgen
tia et non alijs licet habeāt volūtatē
faciēdi q̄tum ad premium eſſentiale
nam potenti operari voluntas habe
tur pro facto non tamen eſt verum
quo ad premium quodlibet acciden
dentale nec pro facto reputatur q̄tū
ad remiſſionem pene pro indulgen
tia optinēda ſcđm.Alberic.in.ver.in
dulgentia Ricar.in.iiij.di.xx. ⁊ etiam
proſunt exiſtētibus ſine peccato mor
tali.et religioſis ſicut ſecularibus et
valet etiā ꝑlatis qui eas concedūt ſe
cunduʒ cal. in dicto.c.noſtro.Io h.
de anan.in tractatu de iubileo.et al
bericus.vbi ſupa licet ſpe.in.ti.de pe
niten.§.ſi.contra.Sed dic ꝙ non pōt
quis principaliter et directe dare in
dulgētiā ſibi.Sʒ indulgētia a ſe alijs
data ipſe ſub eadē forma vti poteſt
et ſibi ſicut alijs prodeſt ⁊ quod dici
tur ꝙ nemo poteſt ſe ipſum abſolue
re veruʒ eſt directe ſed indirecte ſic in
q̄tum alij poteſt concedere poteſta
tem per quam ab illo poetſt abſolui

ita iſta eſt abſolutio indirecta.⁊ nō
obſtat ꝙ ſolum ſubditis prodeſt et
ipſe non eſt ſubditus quia reſpondit
calde.in dicto.capi.noſtro ꝙ.ſatis eſt
eum eſſe alijs ſubditum et quia par
ticipando facit ſubditum.

¶ Quid autem eum datur indulgen
tia ſub hac forma q̇cūq; iuerit ad talē
eccleſiam habeat tantuʒ de indulgen
tia nunquid habebit totiēs quotiēs
viſitat eccleſiam et ſpe. in ti.de peni.
§.ſi.dicit ꝙ ſic totiens adimplet qđ
dicit indulgentia.tho.et albericus.in
ver.indulgentia ⁊ Archiep.flo.⁊ tho.
di.xx.et ca. in dicto capitulo noſtro ⁊
d.ant.in.d.c.cū ex eo dicūt ꝙ ſi indul
gētia eſt ꝑpetua ſicut in eccleſia bea
ti petri.rome.xl.dierū tūc quotiēs ali
q̇s vadit totiēs eā habet.Si autē eſt
tēporalis putat ad octauā tātū tunc
ſemel tantū eā habet in die Alij vero
diſtigūt an indulgētia cōſiſtit in da
tione pecunie an vero in labore perſo
ne vel itineris vt plene ꝑ alberic.ī.ver.
īdulgētie ⁊ īdulgētia nō pōt acq̄ri vel
mereri alteri viuēti niſi in forma īdul
gētie exprimet̄ ſecūdū alberic.An aūt
ꝓſint īdulgētie mortuis vide.Inno.
Domi.Aut et alios in.c.ꝙ aūt de pe
ni.ꝙ ſic ſi ſonāt etiā ſub nomine defū
ctorū archiep.flo.in ſecūda parte.iij.
partis in ru.de ſententijs pōtificib⁹
aſtēſ in ſūma.li.v.c.iij.ar.vlti.⁊ refert
ibi. Bonauenturam dicere ſi papa
hoc pōt quare nō abſoluit ſolo v̄bo
omnes exiſtentes in purgatorio cum
ſit talibus compatiendum et reſpon
det ſi deus per ſe ipſum nō miſeretur
eis et ſemper vel ti timeri iuſticiā mul
to fortius miniſter eius hoc facere de
bet vnde diſpenſatio teſauri eccleſie
facienda eſt diſcrete et cū moderami
ne et niſi ita fiat non acceptat̄ a deo

⁊ ſpiritualia bona nec diſpenſari po
ſunt nec contra dei voluntatem diſtri
buit ſecus in temporalibus licet ma
le et dicit alberic.in dicto.ver.indulgē
ꝙ papa poteſt applicare indulgētias
illis q̇ ſunt in purgatorio vt ꝑ.Hoſt.
in ſūma de penitē.§.quibus Inno.in
c.ꝙ autem de penitenc.licet nonnulli
contra. Et dixit tho.in.iiij. ſentētia
di.xlv.ꝙ propter indulgentias quas
quis conſequitur nō debet dimittere
penitentiā ſibi iniūctā. ¶ An aūt cru
ce ſignatꝰ qui moritur anteꝗ̄ iter ar
ripiat habeat plenā remiſſionē pecca
torū. Dic ſecūdū tho.in quodam ſuo
quolibeto et alberic.in ver. indulgen
tie in ſi.ꝙ cōſiderāda eſt forma indul
gētie papalis vt ſi dicat ꝙ accipiens
crucē habeat indulgētiā eā habebit.
Si vero dicat̄ ꝙ trāſſerētes ſe ad lo
cū habeāt tūc nō hēbit. ¶ An aūt de
ceptꝰ iuſto errore credēs indulgētiā
verā q̇ dedit elemoſinā ⁊ fecit ea q̄ re
quirebant̄ ad īdulgētiā ſi fuiſſet vera
eaʒ conſequat̄ vide alberic. q̇ allegat
Oldr.q.cij. ¶ Quid aūt ſi poſt aſſū
ptū iter peccet mortal̄r aū iter aſſum
ptū vel in ipſo itinere nūquid de ipſo
pctō tenebit̄ ad ipſam pnīam ſpecia
lem dicit alberi.ꝙ ſic ſicut et religio
ſus poſt religione aſſumptam : mitiꝰ
tamen agitur cum vtroq; Et an lega
tus poſſit indulgentia concedere.dic
ꝙ ſic nec poteſt excedere metas . de
quo per ſpe.in ti.ꝺ legato.§ ſequitur
ver.poteſt auteʒ indulgentias.⁊ ver.
ſequenti.⁊ quia hodie eſt vigilia pal
marum ⁊ facimus vacationes vt ⁊ do
ctores et ſcholares poſſint confiteri
et in paſcate ſumere eucariſtiam ideo
finem tractaui meo conſcietiali impo
no ⁊ deprecor quemcūq; ex vobis vt
bene digerat ſirupos huius tracta

tus breuis et demū ſumat medicinā ſalutiferaꝫ anime ⁊ corpori vt poſtea habeat facilius patiens diſpoſitum ad ſcientiam ⁊ ſapientiā capeſcendaꝫ iuxta illud initium ſapiētie timor do mini. Laus deo.

¶ Explicuint Cōtrarietates ſeu di uerſitates inter ius ciuile ⁊ canonicū ſparſe per totum corpus vtriuſq; iu ris Et caſus conſcientiales poſiti in repetitione.c.primi de accuſatiōibus per Eximium ac Celeberrimum Iu ris vtriuſq; Doctorem Dominum Hieronimum de Zanitinis in clariſſi mo ſtudio Bononienſi publice legē tē quas accuratiſſime oīq; ſolertia.

¶ Repertorium perutile contra rietatum inter ius ciuile ⁊ canonicuꝫ materias ſingulares cōplectens.

Abſolutus in mortis ar ticulo ab excommunica tione ab eo qui non ha bebat poteſtatem tene tur ꝙ primum poteſt ad papam vel ad iudicem ſuum ire pro abſolutione. vide hanc materiam fo.lv.col.j.

¶ Accuſatio qd ſit.fo.iij.col.ij. i pn.

¶ Accuſatore non probāte reus ab ſoluitur etiam ſi nihil probet in diffe. cxxvj.fo.xxxviij.col.ij.

¶ Actio pignoratitia quādo fenus eſt intercedit eſt in rem ſcripta ⁊c.vi de in diffe.cclxxvj.fo.xlvij.col.iiij.

¶ Adeptus beneficium in excommu nicatione an poſſit ſalua cōſciētia re tinere.vide fo.lij.col.iij.

¶ Ad extraordinariū iudicē nō pōt reſcriptuꝫ impetrari niſi ordinatius iudex requiſitus deneget facere iuſti tiā vide in diffe.xcvij.fo.xxxiiij.col.iij.

¶ Ad pbādā cōſanguinitatē admit tunt teſtimonia de credulitate et au ditu vide in diffe.cxcvij.f.xlij. col.iiij.

¶ Ad quem ſpectet prouiſio eccleſie ſi layce pſentet indignā vide in diffe. cv.fo.xxxv.col.iij.

¶ Ad quē ſpectat cognitio ⁊ cōdē natio de hereſi vide differen. cvj. fo. xxxv.col.iij.

¶ Ad quid fuerint inuente hore ca nonice.vide fo.liij.col.j.

¶ Ad quid inuēt⁹ fuit carcer vide in diffe.xcij.fo.xxxiij.col.iiij.

¶ Aduocat⁹ ꝗ ppter importunitatē amicorum vel etiā pro lucro aſſumit ſciēter cauſam iniuſtā an teneat in fo ro cōſciētie ad intereſſe ſi ppter calū nioſas allegationes obtinuit ſenten tiam vide.fo.lxij.col.ij.

¶ Alchimia an ſit pctm̄ ⁊ ars repro bata vide fo.lxj.col.iiij. circa mediū ⁊ per totā queſtionem.fo.lxij.col.j.

¶ Alienās ſeu vēdās vel donās rem alienā.transfert dominiū in emptorē et non inquietari vide in differē.lxv. fo.xxviij.col.iij.

¶ Allegata cā ſuſpitionis iudex re cuſat⁹ cōpellit partes arbitros elige re ⁊c.vide in diffe.cxlix.f.xxxix.co.iij.

¶ An auaritia ſit pctm̄ mortale vide fo.lxj.col.iij.

¶ An in bn̄ficijs ſit licitū redimere vexationē vide fo.lxj. colū. iij. circa medium.

¶ An ars notoria per quā quidam nituntur querere ſcientiā ſit licita vi de fo.lxj.col.ij.

¶ An audire miſſam ſit de precepto vide fo.liij.col.iij.

¶ An parrochianus peccet qui non audit miſſam in ſua parrochia. fol. liiij.colū.i.

An aūt deceptus iuſto errore credēs indulgētiā verā qui dedit elemoſinā et fecit ea que requirebātur ad indul gentiam ac ſi fuiſſet vera eam conſe quatur vide.fo.lxix.col.i.

¶ An aliquis licite aliquid recipiat vt iudicet furem vide in differē.cxcij. fo.xlij.col.ij.

¶ An aliqua pena debeat excedere quadruplum vide in differē.clxxxviij. fo.xlij.col.i.

¶ An alter coniugū poſſit vouere cō tinentiam inuito altero vide in diffi. clxxxiiij.fo.xlj.co.iiij.

¶ An altero cōiugū intrāte monaſte rium diſſoluatur matrimonium vide in diffe.clxxx.fo.xlj.col.iiij.

¶ An cleric⁹ bn̄ficiatus peccet ſi nō hꝫ ſcientiā ſufficientē fo.lj. co.ij.in fi.

¶ An cōcubine clericoꝝ efficiant ſer ue eccl'ie vide in diffe.ccxxv.f.xliiij.co. ij.⁊ quid de earuꝫ filijs vide ibidem.

¶ An cōſciētia erronea obliget quē ad faciēdū vel omittēdum qō cōſcien tia dictat vide.f.lix.co.j.circa mediū.

¶ An crimināſus repellat ad denun ciando quando perſeuerat in crimi ne.fo.vij.co.iij.circa prin.

¶ An cruce ſignat⁹ qui morit anteq̄ iter accipiat habeat plenam remiſſio nem peccatorum vide.fo.lxix. co.j.

¶ An cuꝫ papa cōmittatur ſymonia fo.xlix.co.iij.in prin.

¶ An dānati i opus metalli amittāt ciuitatem et libertatem vide in diffe. clxxvj.fo.xlj.co.ij.

¶ An dēat qs i facie ſignari ſeu bul lari vide i diffe.cxxxix.fo. xxxix.col.j.

¶ An de iure ciuili poſſit appellari a ſnīa epī ad ciuilē iudiceꝫ vel ſecularē vide in diffe.xliiij.fo.xxiij.col.iiij.

An de iure ciuili ⁊ canonico appellet a momentanea poſſeſſione vide in diffe.xlvj.fo.xxiij.co.iiij.

An dicto vnius teſtis credatur vide in diffe.cxcix.fo.xliij.co.iiij.

¶ An donatio facta eccleſie p ebrio ſum valeat fo.iiij.col.j.in prin.

¶ An dn̄s poſſit appellare emphi teotam ſi per triennium non ſoluerit debitum vide in diffe.cxlvij.fo.xxxix. col.iij.

¶ An eccleſia lucretur precium datū emptori emēti rem eccleſie in caſu nō conceſſo a iure vide in diffe. ccxxiiij. col.ij.

¶ An epiſcopus vel alius excommu nicator poſſit inuitum excommunica tum abſoluere vide.fo.lv.co.j.

¶ An ex nudo pacto oriatur actio vide differen.liij.fo.xxv.co.ij. ⁊ diffe. lv.fo.xxvj.col.iij.

¶ An excommunicatus maiori excō municatione vel interdictus vel ſu ſpenſus ab ingreſſu eccleſie poſſit in trare eccleſiam vide fo.liiij.col.iij.

¶ An filiuſfa.poſſit eſſe iiudicio ſine conſenſu patris vide in diffe.ccix. fo. xliij.col.ij.

¶ An filiuſfamilias obligetur voto vide in diffe.cxxvij.fo. xxxviij.col.ij.

¶ An frater poſſit accuſare fratrem de magno crimine vide in diffe. ccij. fo.xliij.col.j.

¶ An ſint compellēdi teſtes ferre te ſtimoniū vide in diffe.ccj.fo.xliij.co.j.

¶ An furioſus poſſit accuſare fo.iij. colū.iiij.in fi.

¶ An habeam ius in re empta ex pe cunia mea ſed non nomine meo vide in diffe.cxlj.fo.xxxix.col.ij.

¶ An baſiludium ſit ludus prohibi tus vide in differentia.xcix.fo.xxxiij. col.iiij.circa medium

¶ An ille qui non ieiunat totã quadrageſimam committat vnum peccatum mortale vel plura. vide. fo.lviij. col.j.circa fi.
¶ An impubes poſſit iurare vide in diffe.clxxxix.fo.xlij.col.ij.
¶ An in beneficijs licitũ ſit redimere vexationem vide in fo.xlix.colũ.j. circa medium.
¶ An in cauſa matrimoniali ſententia poſſit ferri ſine ſcriptis vide in diffe.cxcviij.fo.xlij.col.iiij.
¶ An ingreſſus bñficiũ auctoritate propria vel alteri⁹ potẽtis puta principis ſi poſtea impetrauit reſcriptum a papa ſuper illo bñficio an peccet retinẽdo vide fo.li.col.iiij.
¶ An in foro cõſciẽtie ſit licitũ fraudare gabellas vide.f.liiij.col.iij.⁊.iiij.
¶ An intrãs domũ cã furãdi dicať fur.vide in diffe.cxc.fo.xlij.col.ij.
¶ An inuito primo inquilino locatoꝛ finito tpe cõductionis poſſit domum vel agrũ alij locare vide in diffe. cxlvi.fo.xxxix.col.iij.
¶ An iudex ſecularis teneatur ſtare pro ceſſui facto per inquiſitionem hereſis fo.v.col.iiij.in prin.
¶ An iudex datus vt cognoſcat de proprietate per an poſſit cognoſcere de poſſeſſorio vide in differẽ.cxxxxiij. fo.xliij.col.iiij.
¶ An iudex male inquirens faciat litem ſuam fo.v.col.ij.et.iij.
¶ An iurans ſeruare ſtatuta teneať ſeruare futura vide in differen. cclxi. fo.xlvi.col.iiij.
¶ An licitum ſit contrahentib⁹ adinuicem ſe circumuenire vide in diffe. cxxxi.fo.xxxviij.col.iij.
¶ An ludus pmiſſus vel prohibitus et an quod qs perdit in ludo poſſit repeti vide fo.lxij.col.ij.circa prin.
¶ An mala fides defuncti noceat heredi vide in diffe.lxxij. fo.xxxij.col.ij.
¶ An marit⁹ peccet cognoſcẽdo mulierem ſuam pregnãtem vide fo.lxij. col.i.circa prin.
¶ An matrimoniũ poſſit ɔtrahi inter ſeruos ⁊ inter ſeruum ⁊ liberam vide in diffe.cxxxiij.fo.xxxviij.colũ.iiij.
¶ An matrimoniũ poſſit cõtrahi ſiue verbis ĩteruenientẽ ɔſenſu inter eos vide in diffe.cxliiij.fo.xxxix.col.ij.
¶ An mulier recipiať in teſtẽ qñ criminaliter agitur vide in diffe.xxj. fo. xx.col.ij.
¶ An mulier poſſit infra tps luctus trãſire ad ſcđas nuptias vide i diffe. cxxxiiij.fo.xxxviij.col.iiij.
¶ Annus proprie conſtat ex.ccclxv. diebus ⁊ ſex horis.in differẽ. lxxxvij. fo.xxxij.col.iiij.
¶ An ornat⁹ mulierũ ⁊ in veſtib⁹ ſit pctm mortale vide.f.lxj.col.i. i prin.
¶ An ordinarius cauſas medias poſſit committere vide in differẽtia. cxvij.fo.xliij.col.iij.
¶ An papa ſol⁹ poſſit creare cardinales vide in diffe.xxiiij.fo.xx.col.ij.
¶ An papa poſſit mutare ſedẽ vide in diffe.xix.circa mediũ. fo.xix.col.i.
¶ An peccet parrochianus qui non dat oblationẽ preſbytero diebus feſtiuis vide fo.liiij.col.i.et.ij.
¶ An populus imperij poſſit facere ſtatuta contra legem imperialẽ vide in diffe.xxxv.fo.xxij.col.i.
¶ An poſſit eſſe lis inter patrem et filiũ in eius poteſtate conſtitutum vide in differentia.xxvij.fo.xx.col.iij.
¶ An poſſit fieri prorogatio iuriſdictionis de pſona ad pſonã ⁊ quomõ vide in diffe.ccx.fo.xliij.col.iij.
¶ An poſſit tranſigi de lite q̃ vertiť coꝛã delegato eius auctoritate vide in differentia.cxi.fo.xxxvi.col.iij.
¶ An poſſit cõtrahi nuptie inter cõſobrinos vide in differẽtia.clxxxi.fo. xli.col.iiij.
¶ An poſſit cõpelli teſtes i cã criminali vide i diffe.ccxiij.fo.xliij.col.iiij.
¶ An poſſumus facere bonã collationem in veſpere diebus ieiunioꝝ vide fo.lv.col.iiij.circa fi.
¶ An prelat⁹ poſſit cõſtituere pcuratoꝛẽ in cauſis eccl'ie ſue añ litẽ conteſta.vide in differẽ.xxv. fo.xx.col.ij.
¶ An procuratoꝛ debeat iurare de calũnia vide in diffe.cclv.f.xlvi.col.ij.
¶ An procuratoꝛ poſſit trãſigere vide in differẽ.cclvi.fo.xlvi.col.ij.
¶ An prohibeantur ſpurij eligi ad decurionatum vide in differẽ. cxxxj. fo.xxxviij.colũ.iiij.
¶ An pter iniuncturã qs repellať ab accuſando fo.xi.col.ij.in prin.
¶ An qui accuſat debeat apponere verbũ ſciẽter fo.iiij.col.ij.circa fi.
¶ An q̃ nõ põt accuſare poſſit eẽ promotoꝛ inquiſitionis. fo.v.col.ij.in fi.
¶ An quodlibet crimẽ repellat accuſatoꝛẽ.fo.ix.col.iij. circa medium.
¶ An reſcripta ſint perpetua ⁊ quo tempoꝛe ſumantur vide in differẽtia ccxix.fo.xliiij.col.j.
¶ An reſcripta ſint ppetua vel priuilegia vide in diffe.ccli.fo.xlvi.col.i.
¶ An ſymoniaci vel intruſi poſſint dimittere bñficia ſiue licẽtia pape.fo. l.col.i.circa fi.
¶ An vita eterna vel remiſſio pctoꝝ poſſit redimi pecunia.fo.l.col.ij.circa prin.
¶ An ſit percuſſus de iure cano. et ciuili iurare per creaturas vide differentia.xli.fo.xxij.col.ij.
¶ An ſola voluntas faciat aliquem ſymoniacũ.f.xlix.col.iiij.circa mediũ.
¶ An ſola fama impediat matrimonium contrahendum vide in differẽ. clxxiiij.fo.xl.col.ij.
¶ An ſterilitas afficiẽs magno incõmõ colonũ faciat vt ſit loc⁹ remiſſiõi vide i diffe.etiã cxxxviij.fo.x.col.iiij
¶ An tot peccata cõmittat cognoſcens mulierem quotiens cognoſcit vide fo.lxij.col.iiij.
¶ An teneať oẽs hr̃e fidẽ explicite vide queſtionẽ.xv.fo.lviij.col.iiij.
¶ An valeat teſtamẽtũ nutu factum vide in diffe.cx.fo.xxxvi.colũ.ij.
¶ An valeat conſuetudo per quam in iudicio partes nõ neceſſitanť vide in diffe.cclxxvij.fo.xlvij.col.iij.
¶ An vaſallus aliquid de feudo pro anima diſponere vide in differentia ccxx.fo.xliij.col.iij.
¶ An venditoꝛ teneatur preciſe dare rem venditam ⁊c. vide in differen. ccxxxix.fo.xlv.col.ij.
¶ An vxoꝛ ſcindens ſibi capillos ſi ſiue licentia viri debeat excommunicari vide fo.liiij.col.iiij.
¶ Appellans a ſententia excommunicationis pẽdẽte appellatiõe an ſit excõicat⁹ vide i diffe. clix.fo.xl.col.ij.
Appellans an debeat producere libellum vide in differentia. cclxxv. fo.xlvij.col.iiij.
¶ Appellat iõe iuris diuini nõ venit ius ciuile in diffe.fo.xv.colũ.i.circa fi.
¶ A quo eligatur abbas in monaſterio vide in diffe.lxxix.f.xxxi.col.iij.
¶ A quo habuerit imperatoꝛ iuriſditionem vide in differentia. cclxvij. fo.xlvij.col.ij.
Attemptans cognoſcere puellam nõdũ ſeptẽnẽ ⁊ nõ cognoſcit an propter hoc oꝛnať publice honeſtatis iuſticia vide in differentia. clxxvij. fol. xli.col.iij.

Bellū exercet̄ etiā d̄ iure diuino
vide ī diffe.xcix.f.xxxv.co.i.ī pn

¶ Bn̄ficat⁹ habēs.patrimoniū ex q̄
cōmode poſſit viuere an poſſit de red
ditib⁹ ſuis bn̄ficijs viuere ⁊ reſeruare
bona patrimonialia vide.f.lj.col.iiij.

¶ Blaſphemia an ſit pctm̄ moꝛtale
fo.lxiiij.co.ij.circa medium.

¶ Bona eoꝝ q̄ comittū delicta enoꝛ
mia ī eccl'ia ꝯfiſcantur ī feſtū eccl'ie iu
re cano.ius vero ciuile aliter determi
nat vide.diffe.clvi.fo.xl.co.ij.

Canoniſte nō permittunt poſt
moꝛtē aliquē accuſari niſi ī tri
bus caſibus quos vide in differentia
cxvij.fo.xxxvij.col.j.

¶ Cauſa ſeu actio nūquid ſit inſerē
da ī libello vide ī differētia.cclxxi.

¶ Cauſe q̄ ſunt ſummarie de iure ca
nonico ī.c.diſpēdioſaꝫ ſunt ſummarie
ī terris eccl'ie ſec⁹ d̄ iure ciuili ī terris
īperij.ī diffe.xviij.fo.xviij.co.iiij.

¶ Ciſterciēſes ſeruiēdo reliquis re
ligioſis ſi pꝛeguſtent aliquod an̄ pꝛā
dium non frangunt ieiunium ⁊ idem
de ſeruentibus dominis vide fol.lv.
col.iiij.circa fi.

¶ Clauſula appella.remota appoſi
ta in reſcripto tollit omnem appella
tionem vel iuſtam vel friuolam vide
in differentia.lviij.fo.xxvij.col.ij.

¶ Clauſula nato manēte pacto q̄d
impoꝛtet vide ī diffe.lxvij.fo.xxix.col.
iiij.circa medium.

¶ Cleric⁹ bn̄ficiat⁹ exiſtens in pctō
moꝛtali an mereat̄ dicēdo officiuꝫ et
quid pꝛoſit vide fo.lij.col.ij.

¶ Cleric⁹ an poſſit ꝯſentire litigare
coꝛam iudice non ſuo vide in differen.
ccv.fo.xliij.co.i.

¶ Clerici pariſio commoꝛantes an
poſſint conuenire laicos in cauſis pe
cuniarijs in coꝛā epiſcopo vide ī diffe.
ccvij.fo.xliij.col.ij.

¶ Clerici ī delictis nō pn̄t de iure ca
no. cōmoueri coꝛaꝫ ſeculari iudice niſi
poſt degradationem vide ī diffe.cxv.
fo.xxxvi.col.iiij.

¶ Comedens carnes ī quadrageſi
ma qualiter punitur vide. fo.lvj.co.j.

¶ Condemnatus de aliquo crimine
poſt ipſam condēnationē an in ſuum
accuſatoꝛem poſſit accuſationem in
choare vide in diffe.xxviij.f.xx.co.iiij.

¶ Confeſſio facta parte abſente nō
pꝛeiudicat confitenti in diffe.lxxvj.fo.
xxxj.co.ij.

¶ Contritio an ſit de neceſſitate ſa
lutis vide.fo.lix.co.j.circa fi.

¶ Contumeliam illicitaꝫ an debeat
q̄s ſuſtinere vide.f.lxiiij.co.ij.circa fi.

¶ Coꝛrumpens virginem an cogat̄
eam accipere in vxoꝛem vide in diffe.
clxx.fo.xlj.co.j

¶ Coꝛrumpens iudicem vel teſteꝫ in
cauſa ſpirituali pꝛopter pecuniam eſt
ſymoniacus fo.l.co.j. circa medium.

¶ Coꝛizare an ſit peccatū moꝛtale
vide fo. lxiiij.co.j.in pꝛin.

¶ Crimen raptus in ſponſam com
mittitur vide in differen. clxix.fo.xlj.
co.j.

¶ Criminoſus de iure ciuili non re
pellitur ab accuſando niſi ſit conui
ct⁹ et cōdānatus de iure canonico ſe
cus differen .j.fo.xvj.co.ij.

¶ Curioſitas an ſit peccatum vide.
fo.lxv.co.iiij.in fi.

Damnatus de camine an audia
tur allegando innocentiā per
petuo vide in diffe.ccxliij.fo.xlv.co.iij.

¶ Dare pocula amatoꝛia mulieri
an ſit hereticum vide.fo.lxiij.co.ij.

¶ Decē p̄cepta legis et q̄ pctā cōmi
tant ꝯtra vnum quodq̄ pꝛeceptū vide
fo.lxvj.⁊ conſequenter.

¶ De circunſtantia indulgentiaruꝫ
vide.fo.lxviij.co.iiij.

¶ De diffinitione furti vide in diffe.
ccxxij.fo.xliiij.co.ij.

¶ De duob⁹ fratribus quis debeat
facere partes vide in diffe.lxxxviij.fo.
xxxij.co.iiij.

¶ De exceptione dilatoꝛie ⁊ quādo
poteſt opponi.fo.viij.co.iiij.circa me
dium.

¶ De iure ciuili nō dꝫ cōpꝛomitti cū
iuramento ſed ſec⁹ de iure cano. vide
in diffe.xxj.fo.xix.co.iij.

¶ De iure ciuili regulariter q̄s non
tenet̄ obuiare delicto niſi ⁊c. ſed de iu
re canonico cōmuniter tenet̄ in diffe.
xvj.fo.xviij.co.ij.⁊.iij.

¶ De iure ciuili ſex ſunt etates mū
di ſꝫ de iure cano.ſunt ſeptē ī differē.
lxxviij.fo.xxxi.col.iij.

¶ De iure ciuili agitur de adulterio
ad penā coꝛpoꝛalē imponendā ſed de
iure cano.agitur tm̄ ad ſeparationē
thoꝛi.⁊ ad lucruꝫ dotis vel donatiōis
ꝓpter nuptias ī diffe.vij.f.xvi.co.iiij.

¶ De iure ciuili nō tollitur termin⁹
dādus reo ad deliberādū an velit ce
dere vel cōtēdere lꝫ citatio p̄ceſſeat vi
de in differen.ccxx.fo.xliij.co.j.

¶ De iure ciuili eſt dare inſtantiam
ī cā pꝛīcipali ſiue ſit ciuilis ſiue crimi
nalis vide in diffe.xxx.fo.xxj.co.j.

¶ Delectatio carnis an ſit peccatuꝫ
moꝛtale vide.fo.lxij.co.iij.

¶ De ludo taxilloꝝ ⁊ alijs pꝛohibi
tis vide.fo.lviij.co.i.circa pꝛin.

¶ Denūciatio q̄d ē.f.v.c.iij.ī medio

¶ De pctīs moꝛtalibus tractatus
fo.lx.co.iiij.in pꝛin.

¶ De ſuppletione iuſti p̄cij q̄n quis
eſt deceptus vltra dimidiā iuſti p̄cij vi
de diffe.ccxxvi. fo.xliiij.co.ij.

¶ Differentia eſt inter ius can. eo.
ciuile q̄n pena eſt addiectā dationē de
hac materia vide diffe.cliij.fo.xl.co.i.

¶ Diſpoſitione bonoꝝ hereticoꝝ vi
de in diffe.clviij.fo.xl.co.iij.

¶ Diuerſis reſpectibus d̄r quis pu
bertati pꝛoxim⁹ vide ī diffe.ccliij.fo.
xlvi.co.i.

¶ Diuoꝛtiū q̄n fieri poſſit vide diffe.
cclxx.fo.xlvij.co.iij.

¶ Doctoꝛatus de iure canonico eſt
dignitas vide diffe.ciij.fo.xxxv.co.iij.

¶ Durioꝛ pena īponit̄ ſacrilego iu
re ciuili q̄ꝫ cano.vide in diffe.lxx.diffe.
fo.xxx.co.ij.

Ea q̄ ab hoſtib⁹ extrahūtur occu
pāti cōcedūtur ⁊ ea q̄ ſunt in bo
nis nulli⁹ de hac materia vide ī diffe.
clxiij.fo.xl.co.iiij.

¶ Ea q̄ reqrūt̄ cauſe cognitiōē ⁊ de
creti inter poſitionē nō delegātur vi
de ī diffe.ccxij.fo.xliij.co.iij.

¶ Ea q̄ ſunt meri vel mixti īperij de
iure ciuili nō pn̄t delegari niſi ⁊c.ſꝫ iu
re cano.ſec⁹ vide ī dif.xxxix.f.xxiij.c.i.

¶ Eccl'ia nō reſtituitur ī cōtra liber
tatem ſicut nec minoꝛ de iure ciuili vi
de in.diffe.xxxiij.fo.xxi.co.iiij.

¶ Emphiteota eccl'e ceſſans p biē
niū ſoluere an ſtati poſſit moꝛā pur
gare vide in diffe.ccxxix.f.xliiij.co.iij.

¶ Eodē mō quo acq̄rit̄ poſſeſſio et
eodē mō amittitur vide ī diffe.ccxlix.
fo.xlv.co.iiij.

¶ Ex pollicitatione nulla oꝛit̄ actio
de iure ciuili ī diffe.lxxv.fo.xxx.co.iiij.

¶ Excōicat⁹ an poſſit vel teneat̄ di
cere officiū.fo.lij.co.iij.

Fund⁹ dotalis an poſſit aliena
ri vide in diffe.cj.fo.xxxv.co.ij.

¶ Fruct⁹ itelligūtur deductis expē
ſis vide in diffe.cxxx.fo.xxxviij.col.iij.

¶ Fruct⁹ p̄cepti ex re pignoꝛata ex
tenuant ſoꝛtē de iure ciuili ſed de iure

cano.inuenit̃ cõtrariũ in diebꝰ caſibꝰ q̃s vide in diffe.cxlviij.fo.xxxix.co.iij.

GUla an ſit pctm̃ mortale vide. fo.lxiij.col.iij.et quarta.

¶ Gula eſt mater luxuria vide. fo. xiiij.col.iiij.

HEres nũquid teneat̃ ex dolo ⁊ delicto defuncti vide i differen. cclxix.fo.xlvij.col.iij.

¶ Heretici ꝑ quẽ iudicẽ debeãt puniri vide in diffe.cclxviij.f.xlvij. col.ij.

¶ Hoies potiꝰ ſunt ſepeliẽdi i eccleſijs q̃ alibi vide i diffe.lij .f.xxv.co.ij.

IEiunia quattuor temporũ ab omnibus ſunt iuuanda fo.lvii. col.j.circa medium.

¶ Impediens legatuꝫ in legatis relictũ traditur vt ſit ſeruus hoſtium vide in diffe.clxv.fo.xl.col.iiii.

¶ Impedito impedimẽto facti currit tempus licet det̃ reſtitutio ſi impedimẽtũ fuit iuſtũ vide in differẽtia lxxxvi.fo.xxxii.col.iiij.

¶ Imperator nõ prohibet̃ iponere collectas eccleſijs vel eccl'iaſticis pſonis ꝛc.vide ĩ diffe.cviij.f. xxxv.co.iij.

¶ In alienatione reꝝ mobiliũ eccl'ie reqrit̃ ſolẽnitas autẽtice hoc ius porrectũ i diffe.cxlvj.fo.xxxix.co.iij.

¶ In caſibꝰ in quibꝰ admittit̃ mulier ad accuſandũ de iure ciuili tenet̃ te inſcribere ad penã talionis vide in diffe.cxiiij.fo.xxxvi.colũna.ij.

¶ Incertitudo vitat promiſſionẽ vide ĩ diffe.lxxvij.fo.xxxj.co.ij.

¶ In criminali nõ defert̃ iuramẽtũ ſꝫ reꝰ abſoluit̃ ſi actor plene nõ ꝓbat vide ĩ diffe.cclxij.fo.xlvi.co.iiij.

¶ In cuius poteſtate ſit vxor an patris an mariti vide in diffe.ccxxxij.fo. xliiij.colum.iiij.

¶ Indulgentie an poſſint applicari exiſtẽtibꝰ in purgatorio.fo.lxix.co.j. circa medium.

¶ Indulgẽtia quid ſit ⁊ q̃ requirant̃ ad hoc vt indulgẽtia valeat.fo.lxviij. co.iij.⁊.fo.lxviij.co.i.in prin.⁊.col.iij.

¶ In delictis cõmiſſis ꝑ ſubditũ extra territoriũ nõ põt formari inquiſitio cõtra eũ ꝑ iudicẽ originis vide in diffe.cxviij.fo.xxxvij.co.ij

¶ Infamis infamia facti nõ repellitur ab accuſatiõe de iure ciuili in differẽtia.ij.fo.xvj.co.ij.

¶ Infamia que aliquẽ q̃nq; oratur ab indignis.fo.v.co.i.in medio.

Infra qd tp̃s ꝑpetuat̃ interruptio facta ſuꝑ actiõe vide i diffe.cclxv.fo. xlvij.co.i.

¶ In obligationibꝰ q̃s facti p̃ciſe nõ põt cõpelli ad factũ vide in differen. lxvi.fo.xxix.co.ij.

¶ In probatione caſus fortuiti diuerſitas eſt inter ius cano.⁊ ciuile et hoc vide ĩ diffe.cclxxii.fo.xlvij.co.iij.

¶ In p̃ſcribẽdis iuribꝰ q̃ ꝯtinuam hñt cãꝫ requirit̃ duplicatũ tp̃s vide in diffe.lxxiij.fo.xxx.co.iij.

¶ In q̃bꝰ manibꝰ debeãt clerici iurare vide ĩ diffe.cxv.fo.xxx.co.iiij.

¶ Inquiſitio qd ſit f.iiij.co.ij.in.fi.

¶ Inquiſitio eſt ĩducta de iure diuino.fo.v.columna.ij.circa fi.

¶ Inquiſitio non debet procedere niſi p̃cedat infamia a fide dignis realiter.fo.v.col.i.circa medium.

¶ Inquiſitio eſt remedium ordinarium de iure ciuili:ſed de iure canonico eſt extraordinarium.in differentia iiij.fo.xvi.colum.iij.

¶ Intrans religioneꝫ an poſſit aliqd ſibi retinere vide in diffe.cxxxviij. fo.xxxix.co.i.

¶ Inter pars ſimul cohabitãtes vt vir ⁊ vxor an p̃ſumat̃ matrimonium vide in diffe.cxciiij.fo.xiij.co.iij.

¶ In terris ip̃ij an ſtetur canonibꝰ fo.xv .co.ij.circa finem.

¶ Intra quot dies debeat fieri recuſatio iudicis vide in diffe. ccxviij.fo. xliij.co.j.

¶ Interrogationes in iudicio q̃ñ et q̃liter fieri poſſunt vide ĩ diffe.cclxiij. fo.xlvij.co.j

¶ In vulnerato a pluribus vulnus vniuſcuiuſq; cõtẽplandum eſt ꝛc.vide in differentia. cxxiij.fo.xxxviij.col.j.

¶ Ypotheca tacita q̃ñ de iure ciuili inducat̃ vide i diffe.cclxiij.f.xlvij.col.j.

¶ Ira an ſit pctm̃ mortale vide.fo. lxiij.columna.in princi.

¶ Iudex ſecularis de iure ciuili põt cognoſcere incidẽter de q̃ſtione ſpñali ſꝫ de iure cano.nec principalit̃ nec incidẽter vide in diffe .xxiij.f.xix.co.iiij.

¶ Iudex nõ põt citare ſubditum exiſtentem extra territoriũ vide in diffe. lxxxiiij.fo.xxxij.co.ij.

¶ Iudei vl' alij ĩfideles ñ gaudẽt priuilegio vt ſi fugiãt ad eccl'iaꝫ q̃n poſſint capi vide ĩ diffe.xciij.f.xxx.co.iiij.

¶ Iuramẽtũ impuberis an ſit validũ vide in diffe.cxxj.fo.xxxvij.col.iiij.

Iure cano.ſi quis fuit ſpoliatꝰ oĩbus bonis ſuo vel maiori parte bonorum põt opponere exceptione ſpoliatiõis nedũ ſpoliãti ſed tertio ꝛc. ſecus de iure ciuili ꝛc.ĩ differẽ.xiij.fo.xviij.co.i.

¶ Iure cano.nõ currit p̃ſcrip.toto tp̃e p̃lati male alienationis de hoc vide ĩ diffe.clxij.fo.xl.co.iiij.

¶ Iure ciuili pena pecuniaria põt infligi ſed iure cano.ſecus in diffe.cxx. fo.xxxvij. columna.iij.

¶ Iure ciuili inſtitu.⁊ reliqua quecõ feruntur in arbitrium alterius nõ valẽt ĩ diffe.cxxix.fo.xxxviij.co.iij.

¶ Iure ciuili lex tollit ep̃o cohabitationẽ cuiuſlibet mulieris iure vero cano.ſolũ ꝓhibetur habere ſuſpectas ĩ differentia.ix.fo.xvi.co.iiij.

¶ Iure ciuili p̃ſcriptio etiam hodie procedit in actione ꝑſonali cũ mala fide de iure vero canonico ſecus vide in differẽ.xlix.fo.xxiij.columna.ij.

¶ Iuriſdictio delegati perpetuat̃ ꝑ litis cõteſtationẽ vide in diffe.xxxiij. fo.xxi.columna.iiij.

LAycꝰ i ſpũalibꝰ an poſſ.t eẽ arbiter vide ĩ diffe.cclx.f.xlvi.co.iiij.

¶ Laici indifferenter ⁊ viri ſeculares an poſſit audire leges vide in differẽtia.xlviij.fo.xxxiiij.columna.i.

¶ Legatũ rei alieneſciẽter factũ extraneo vl' ẽt ignorãter ꝑxie ꝑſone'ſꝫ peti poſſit ꝛc.vide in dif.xxix.f.xxi.col.i.

¶ Lex ciuilis virilẽ etatẽ interpretatur.xxv.annoꝝ ſed ius canonicum aliter interpretat̃ virilã ſcꝫ.xxx.annoꝝ vide in differentia.xxxvij.fo. xxiij.col.i.

¶ Lex p̃ma.C.de rap.vir p̃uat mulierẽ bonis captoris q̃ lex dederat ei in penã ſi cõtrahat matrimoniũ cum raptore ꝺ iure ciuili de iure canonico talis lex nõ tenet.ĩ cõcor.x.fo. xvij.co.i.

¶ Leges ciuile requirũt inſtrumẽta dotalia matrimonio cõtracto ob legitimationẽ ꝓlis canones vero nõ ꝛc in diffe.xj.fo.xvij.co.ij.

¶ Licet de iure ciuili ĩ mutuo ⁊ dote poſſit opponi'ĩfra biẽniũ exceptio nõ nũerate pecunie ꝺ iure tñ ca.ſecꝰ eñ vide ĩ diffe.lxxxv.fo.xxxij.co.iij.

¶ Licꝫ q̃s ſit obligatus mihi ad p̃ſtationẽ animã nõ tñ ꝓpter h̃ poſſideo ꝑſonã ſuã vide ĩ dif.xxxvj.f.xxij.co.iij.

¶ Licet iure ciuili vendẽs rẽ duobus ille p̃ferat̃ cui p̃mo ẽ tradita res licet ſuis ꝯtractꝰ ſit vltiꝰs ꝺ iu.ca.nõ hꝫ locũ q̃ñ vẽditio ẽ facta ꝑ clericũ vl' eccl'aꝫ in diffe.xij.folio.xvij .co.iiij.

¶ Licet ĩ ꝯtractibꝰ ĩnoĩatis ſit locꝰ penitentie tñ in q̃ttuor cõtractibꝰ innoiatis de iure ca.nõ hꝫ locuꝫ penitẽ

tia vide ĩ diffe.lxxxj.xxxij.colũna.j.

¶ Licitũ eſt occidere furẽ nocturnũ vide in diffe.xc.fo.xxxiij.co.iij.

¶ Locus fit ſacer.vel religioſus au ctoritate epĩ vide ĩ diffe.li.f.xxv.co.ij.

¶ Ludere cauſa cõuiuij an ſit licitũ vide ĩ diffe.ccxl.fo.xlv.co.ij.

¶ Ludẽs ludo ꝓhibito ꝑdẽs repe tit qđ ꝑdidit ſeu eiꝰ hẽredes vſqꝫ ad.l. ãnos ⁊c.vide ĩ diffe.lxj.fo.xxviij.co.i.

MAritus põt accuſare vxorẽ de adulterio nõ tñ vxor maritũ ite nẽtẽ amaſiã ĩ dif.vi.f.xvi.co.iij.⁊.iiij.

Maritꝰ iure ciuili excudit ab accuſa to adulterij ꝑ ſpacium q̃nquẽnij ſꝫ iu re cano.non excludit̃ quo ad ſeꝑatio nẽ thori ĩ diffe.viij.fo.xvi.co.iiij.

¶ Medicia an ↄtineat.appellatiõe alimentorum vide in diffe.cclvij.fo. xlvi.co.iij.

¶ Minor xviij.ãnis ab alio q̃ a pñ cipe nõ põt dari iudex delegatꝰ ẽt ꝑti bus ↄſentiẽtibꝰ vide ĩ dif.c.f.xxxv.c.ij.

¶ Minor an poſſit cõſtituere ꝓcu ratorẽ ĩ cã m̃rionali vide ĩ diffe.ccxvi. fo.xliij.co.iiij.

¶ Minor an repellat̃ ab accuſando. fo.xi.co.iij.in fi.

¶ Miſſa an ſit de horis canonici vi de.fo.lij.co.iiij.

¶ Miſſus in poſſeſſionẽ in actione reali an ſtatus poſſideat vide.ĩ diffe. clo.fo.xl.co.ij.

¶ Miſſus in poſſeſſionẽ rei ex p̃mo decreto dꝫ habere expenſas factas a reo recuperãte poſſeſſionẽ in lite ⁊c. in differen.lxij.fo.xxviij.co.i.

¶ Miriꝰ punit̃ cõuitꝰ de crimine ꝑ viã inquiſitionis q̃ ꝑ viã accuſatiõis in diffe.v.fo.xvj.columna.iij.

¶ Monachi tenent̃ oĩ menſe cõfite ri et ſumere corpꝰ xp̃i vide fo.lx.co. iij.circa mediũ.

¶ Moriẽs pro ſuo ſcelere nõ tradit̃ eccl'iaſtice ſepulture vide ĩ differentia clxxxvij.fo.xlij.col.j.

¶ Mulieri nõ ſoluit̃ dos infra annũ ſed põt petere vſuras vide dif.cij.fo. xxxv.co.ij.

¶ Multa ſtatuũtur fauore reipubli ce et eccl'ie q̃ al's nõ ſtatuerentur.fo. vi.co.iij.in fi.

¶ Mutãs cãꝫ poſſeſſiõis ĩ bñficali u s tãq̃ indignꝰ venit priuãdꝰ vide ĩ diffe.clxvi.fo.xl.co.iiij.

NAti ex dãnato coitu excludũt̃ a ſucceſſiõe parẽtũ vtriuſqꝫ ſexꝰ vide in differẽtia.lx.fo.xxvij.col.iiij.

¶ Non celebrãs quotidie an peccet mortaliter vide fo.liiij.col.ij.

¶ Nõ impedit effectum ſtipulatio nis ⁊ eius validitatem difficultas pre ſtatiõis.in diffe.lxxxiij.fo.xxxij.col.ij.

¶ Non implens voluntatum defun cti priuatur in totum hereditate.hoc ſaluo quod ſi eſt de liberis retinet le gitimam.in diffe.lxix.fo.xxx.co.j.⁊.ij.

¶ Non poteſt quis plus parere pa ctum de iure canonico q̃ ſtipulatio đ iure ciuili vide.ĩ diffe.lvij.f.xxvij.co.j.

¶ Nõ repellit ĩimicꝰ de iure ciuili ab accuſatiõe in diffe.iij.fo.xvj.col.iij.

¶ Noua vectigalia ĩponẽs ſiue p̃nci pe punit̃ ĩ diffe.cxix.fo.xxxvij.col.ij.

¶ Nouale quid dicatur vide in diffe rẽ.cxl.fo.xxxix.col.j.⁊.ij.

¶ Nũcius infamis conſtitui poteſt fo.vij.col.ij.in mediũ.

¶ Nũquid peccẽt dicentes aliquod officiũ cogitãdo ſuꝑ aliquo bono tꝑa li vide fo.liij.col.j.in prin.

OFferẽs ſe liti cõdẽnat̃ ac ſi poſſi deret que petuntur de hoc vide differẽ.cxcvj.fo.xlij.col.iij.

¶ Ordinãs an poſſit aliq̃d recipe ab ordinato vide ĩ diffe.ccxlv.f.xlv.co.iij.

¶ Ornamẽta ⁊ veſtes cum mortuis ſepeliri non debãt vide in differentia cxliij.fo.xxxix.col.ij.

¶ Oſculũ tactus ⁊ ſil'ia an ſint pctã mortalia vide fo.lxij.col.iiij.

PApa an poſſit tollere q̃ deci me nõ ſoluãt̃.vide fo.liij.co.iij.

¶ Papa ſolus nõ põt cõdere legẽ ⁊ maxie in arduis in qbꝰ requirere do minos cardinales vide in differentia xxiij.fo.xix.col.iiij.

¶ Papa an poſſit dare ĩdu lgẽtiã a pena ⁊ culpa vide.f.lxvij.co.iiij.in fi.

¶ Parentes an poſſint eſſe teſtes ĩ cauſa filiorum vide in differentia.ccxj. folio.xliij.col.iij.

¶ Pater tenet̃ dotare filias ⁊ eas maritare vide in differentia.cxxxv. folio.xxxvij.col.iiij.

¶ Paterfamilias hñs ſolũ redditũ familie ſue neceſſariũ an teneat̃ ſolue re decimas vide fo.liiij.col.ij.

¶ Pauꝑtas repellit ab accuſando fo.xij.col.iiij.circa fi.

¶ Pena hereticoꝝ eſt diuerſa de iu re ciuili vide in diffe.cxiij.col.iiij.

¶ Pena inceſtus ⁊ adulterij.q̃ ſit vide ĩ diffe.clxxxvj.fo.xlij.col.j.

¶ Pẽdẽte reſtitutiõe in integrum nihil eſt innouandum vide in differẽ. clx.folio.xl.col.iij.

¶ Per diues teſtes tm̃ crimẽ põt probare de iure cano'.de iure ciuili ſecus ⁊ diſtinguit inter crimen ⁊ cri men ĩn diffe.xvj.fo.xviij.col.iij.

¶ Perſona debẽs alicui alteri reue rẽtiã nõ põt ↄ ipm moueri actionem famoſaꝫ ⁊ ĩfamãtẽ etiã facto vide in diffe lxviij.fo.xx.col.j.

¶ Plures ſacerdotes an poſſint vnã hoſtiã cõſecrare ⁊ quot ſint cõſecratio nes.fol.iiij.col.iij.

¶ Pluribꝰ ꝓcuratoribꝰ conſtitutis qual'r agere poſſint vide in differen. ccliij.folio.xliij.colũ.j.

¶ Pluribꝰ diuerſis actiõibꝰ ꝑſona libus an quis poſſit conueniẽti coraꝫ diuerſis iudicibus vide in differentia ccviij.fo.xliij.col.ij.

¶ Pollutio nocturna an ſit pecca tũ mortale vide fo.lxiij.co.ij.

Poſito nõ põt fieri de mera negati ua vide ĩ diffe.ccxv.fo.xliij.co.iiij.

¶ Poſſeſſoriũ recupe rãde non dat̃ đ iure ciuili niſi aduerſus deiectorẽ vl' q̇ mãdauit aut ratã habuit deiectorẽ de iure cano.latiꝰ dat̃ aduerſis quẽ cũqꝫ ad queꝫ res illicite ꝑuenit vide in differentia.xxij.fo.xix.col.iij

Poſtliminio reuertentibꝰ an det̃ re ſciſſoria vde diffe.ccxxj.fo.xliiij.col.j.

¶ Poteſt filiꝰ occidere patrẽ ꝓ de fendenda patria de iure ciuili tñ illa lex nõ vendicat ſibi locũ in filijs.eccle ſiaſtis ⁊ vide ĩ diffe.cvij.f.xxxv.co.iiij.

¶ Poteſtas an poſſit punire ↄmi tẽtes contra eum vide in differentia ccl.fo.xlv.col.iiij.

¶ Prelatꝰ nõ põt aliquẽ mortuũ ex iuſta cã ponere in ſepulchro eliẽnꝰ eo iuito.vide in diffe.ciiij.fo.xxxv.col.iij.

¶ Preſbiter an ſit exẽptꝰ a patria poteſtate vide ĩ diffe.ccxlvj.f.xlv.co.iij.

¶ Preſcriptio obediẽtie ↄtra impa torẽ valet ſꝫ nõ ↄtra papam vide in differẽ.lix.fo.xxvij.col.iij.

¶ Priuata ſcriptura an faciat fidẽ vide in diffe.cclxvij.fo.xlv.col.iiij.

¶ Priuatũ carcerẽ exercens punit̃ vide ĩ diffe.ccxlviij.fo.xlv.col.iiij.

¶ Pro aliq̃bꝰ delictis đ iure cano. nõ ĩfert̃ pena mortis đ iure ṽo ciuili ĩ fert̃ vide ĩ diffe.clvij.fo.xl.col.ij.

¶ Probatio criminis nõ facit quẽ infamem.fo.x.col.j.circa fi.

¶ Procurator de iure ciuili põt eẽ

infamis de iure canonico ſecus in dif ferentia xix.fo.xix.col.j.
¶ Promiſſio deo facta vbiq obligat vide differentia.liiij.folio.xx. col. circa medium.
¶ Promiſſio pene in matrimonijs an valeat vide diffe.cxcv.fo.xlij.co.iij.
¶ Promittens certū dare ſub pena et deficiat in aliquo nō dādo ad totā penā tenetur vide de hoc in diffrrentia.cxcj.folio.xlij.col.ij.
¶ Proponēs exceptionē peremptoriā poſt fundatā intētionē actoris et cōtingat eū in pbatiōe deficere illius excep.cōdēnat actorē in expēſis vide in differentia.clxxxv.fo.xlij.col.j.
¶ Proponēs plures actiones facit qd facere debeat vide in differen. ccxxxvij.fo.xlv.col.j.
¶ Prouincia dr q hz vnū archiepm et decē epos de iure cano.ſed de iure ciuili aliter limitat in differentia.xiiij. folio.xviij.col.ij.
¶ Prorogatio inſtātie an firmetur iurādo vide in diffe.cliiij.fo.xl.col.j.
¶ Purgatio more quando admittitur vide in diffe.lv.fo.xxvj col.ij.
Qua hora eſt comedēdū diebus ieiuniorū in qdrageſima vide fo.lv.col.iij.circa principium.
¶ Qualiter ſuccitat mulieri q finxit ſe pgnātē vel ſuppoſuit partū et affe rit viri eſſe cū nō ſit q vir ferit ei expēſas et eū inſtituit herede vide.fo.lxiij. colū.iij
¶ Qualiter fiat cōputatio graduū de iure ciuili et cano.vide differentia cxxviij.fo.xxxviij.col.ij.
¶ Qualiter intelligat maxima media et minima capitis diminutio vide in differe.ccxxxiiij.fo.xlv.col.j.
¶ Qualiter amiſſio inſtrumētorū pbet vide diffe.cclxvj.fo.xlvij.col.ij.
¶ Qualiter inter abbas de caluinis in cauſa ſui monaſterij vide differētia cc.fo.xlij.col.iiij.
¶ Qualiter ſit interponēda appellatio.vide i diffe.xxxj fo.xxj.col.ij.
¶ Qualiter puniunt peccātes ɔtra naturā vide i diffe.clj.fo.xxxix.co.iiij.
¶ Qualiter puniri debeat iterfector filiorū vide i diffe.clxxj.fo.xlj.col.j.
¶ Qualiter iterpret etas virilis vide in diffe.ccxxij.fo.xliiij.col.ij.
¶ Qualis debet eſſe accuſator fo.ix. col.iij.circa medium.
¶ Qñ debeat opponi exceptio dilatorios vide i diffe.cxxxvj.f.xxxx.co.j.
¶ Quando dicant cauſe ſumma.in diffe.xviij.circa mediū.fo.xviij.co.iiij.
¶ Qñ habeat locū.l.ſi qs in tātā.C. vide in diffe.xciiij.fo.xxxiiij.co.j.
¶ Qñ ius ſupuenit nō ex cā de pterito: ſz ex illa q hz horiginē poſt litem cōteſta.non poteſt ſequi condēnatio vide in diffe.l.fo.xxiiij.col.iiij.
¶ Qua pena icendiarius puniatur vide in diffe.cxxv.fo.xxxviij. col.j.
¶ Qua pena veniat puniēdus.blaſphemator vide i diffe.clxvij.f.xlj.co.j.
¶ Qua pena puniatur nō decens officium vide.fo.lij.col.ij.
¶ Qua pena veniat puniēdus qui fugit de bello publico vide in differētia.clxiiij.fo.xl.col.iiij.
¶ Qua pena veniat puniendus frāgens carceres vide in differentia.xij folio.xxxiij.col iiij.
¶ Quare cōſuetudo laicorum nūq valet ɔ canones vide in differē.xxxv. fo.xxij.col.ij.circa medium.
¶ Que bona tribuat . ſolutio decimarum vide.fo.liij.col.iij.
¶ Quedā ſunt crimina publica.et quedā pūata de iure ciuili etc.vide differētia.xxxij.fo.xxj.colū.iiij.
¶ Que debeāt ieiunium concomitari fo.lvij.col.iij.cira prin.
¶ Que noīa apponāt i libello accuſa: vide i diffe.cccxv.fo.xlv.col.j.
¶ Que pena ſit iponēda p homicidio nō dolo facto ſz culpa vide in differētia.cxij.fo.xxxvi.col.iij.
¶ Que ſit pena adulterij et iceſtus vide in differē.cxxiiij.fo.xxxviij.col.ª.
¶ Que ſit pena capiēti duos viros et ecōtra de iure canonico et ciuili vide in diffe.lxiiij.fo.xxviij.col.ij.
¶ Que ſit pena falſi vide in differētia.clxxij.fo.xli.co.i.
¶ Que ſint neceſſaria ad hoc vt iudex inquirat contra aliquem.fo.iiij. col.iiij.circa medium.
¶ Que ſit differētia i noui ope.nūcia.de iure cano.et ciuili vide in differētia cclviij.fo.xlvj.co.iij.
¶ Qui aliquid promittit dz curare vt adimpleatur vide in differen.lxxx. folio.xxxi.col.iij.
¶ Quibus temporibus.ſit ieiunandū vide fo.lvj.col.iiij.in medio.
¶ Qui ceſſit bonis an poſtea poſſit ea recuperat re integra vide in differētia clxxiij.fo.xl.col.ij.
¶ Qui ceſſit bonis qualiter poſtea poſſit cōueniri.vide in diffe.ccxxxviij. fo.xlv.colū.ª.
¶ Quid de monacho q pficit eccl'ie curate et necit exercere officiū pdicatiōis fo.li.co.i.circa medium.
¶ Quid ſit.facere moram et qualiter debet intelligi vide in differē.clxxviij. fo.xli.colū.iij.
¶ Quid ſit ieiuniū vide.fo lv.col.ij.
¶ Quid ſit cōfeſſio et qd debeat habere et an ſit de neceſſitate ſalutis vide fo.lix.col.iij.in principio et circa finem columna.iiij.
¶ Quid ſit officium in denunciando fo.vij.col.ij circa prin.
¶ Quid de cōfugiēte ad eccl'am de iure cano.et ciuili vide in differen.xl. fo.xxiij.col.ij.et etiam ibidem de immunitate eccleſiaſtica.
¶ Quid ſit factum vide in differentia xxxviij.fo.xxiij.col.j.
¶ Qui obligantur ad ieiunandum vide fo.lvij.col.,.poſt medium.
¶ Quis debeat facere ſumptus legati in puintia vide in diffe.ccxxxv. folio.xlv.colū...
¶ Quis dicatur ieiunus.fo.lvij.col. iiij.circa medium.
¶ Quis nō tenet fugere de iure ciuili immo pōt aliū occidere pro defenſione perſone ſue et rerū ſuarū vide in diffe.lxxxix.fo.xxxiij.col.ij.
¶ Quis pōt dare indulgētias vide fo.lxviij.col.ij.circa prin.
Quis pōt diſpēſare circa ieiunia. fo. lvij.col.iij.circa medium.
¶ Qui ſint bñficiati habētes adminiſtrationē et qui nō vide fo.li. col.iij.
¶ Quis dicat pauper adeo vt eius fidei detrahat.f.xiij.co.ij. circa mediū.
¶ Qui teneant dicere officicum vide fo.lij.col.i.
¶ Quod ſit peccatum in ſpiritum ſanctum vide fo.lix.col.i.in prin.
¶ Quod datū eſt meretrici an poſſit repeti vel retineri p meretrice ſalua conſcientia vide col.iij.fo.lxiij.
¶ Qd meo noie geſtū nō eſt poſſim habere ratū vide in differentia.cxxij. fo.xxxvij.col.iiij.
¶ Qp de iure ciuili non appelletur ab interlocutoria vel grauamine vel añ ſententiam diffinitiuam vide in diffe. xlvi.fo.xxiij.col.iiij.
¶ Qp vox vnius teſtis non impediat matrimonium vide in differē. clxxv. fo.xlij.col.ij.

¶ Quō ſaluētur aīe noſtre ſi nō ſol
uantur decime vide fo.liij.col.

¶ Quō arteꝫ appellās vide ī diffe.
cclxxiiij.fo.xlvij.col.iij.

¶ Quō patria poteſtas adimatꝫ vi-
de in diffe.clxxxij.fo.xli.col.iiij.

¶ Quot pctā mortalia cōmittat nō
dicens officium vide fo.liij.col.i.

Ratione contractus efficitur qs
de iuriſditione illius de hoc vi-
de in differentia.ccvi.fo.xliij.col.ij.

¶ Recuſatio iudicis an ⁊ qñ debeat
fieri vide in diffe.cclij.fo.xlvj.col.j.

¶ Regulariter quis non poteſt alte
ri ſtipulari de iure ciuili. de iure ꝯo
cano.ſecus diffe.liiij.fo.xxv. colū.iij.

¶ Reprehēditꝫ papa qñ ꝓhibuit re-
ligioſis ⁊ aliis clericis audire leges
in differen.xxxvj.fo.xxij.col.iiij.

¶ Requiſita in ſumente corpus xp̄i
vide fo.lxvij.col.ij.circa prin.

¶ Res ſacre vel religioſe an poſſit
obligari vide in differen.cl.fo.xxxix.
colū.iiij.

¶ Res ſacre vt calices ⁊ ornamenta
altaris an poſſint pignori obligari
vide in diffe.ccxxxj.fo.xliiij.col.iiij.

¶ Reſcripta per mendacium ⁊ ſur-
reptionem impetrata an valeāt vide
in differentia.ccxliiij.fo.xlv.col.iij.

Sacerdos celebrās ſi ſciat ſe eſſe
in peccato mortali niſi cōfiteatꝫ
an peccet etiam ſi habeat contritio-
nem vide in fo.liiij.col.iij.

¶ Scholaris an teneatꝫ repatriare
an vero in ciuitate ſtudij an poſſit re
cipere confeſſionem et ſacramenta
vide fo.lx.col.ij.circa fi.

¶ Sn̄ia lata omiſſo procuratore ꝯ
dn̄m q nō fuit ī iudicio an valeat ipo
iure.vide ī diffe.xliij.fo.xxiij.col.iiij.

¶ Secūdum leges in vſucapione re
quiritur bona fides ab initio. ſʒ ſm
cano.requiritur ꝯtinua vide in diffe.
lxxj.fo.xxx.col.ij.

¶ Scōm leges iterrupta ꝑſcriptiōe
ꝑ litis cōteſtationē pōt poſtea poſſi
dēs ꝑſcribere.vide ī diffe.lxxij.co.iij.

¶ Seducēs ⁊ deflorans virginē an
teneatur ad reſtitutionem vide fol.
lxiij.col.j.circa fi.

¶ Seqſtratio an poſſit fieri reo cō
tumace vide in diffe.cciij.f.xliij.col.j.

¶ Si clericus recipit ceſſionem an
preſumatur ſimulata vide in differē.
cxxxvij.fo.xxxix.col.j.

¶ Si doctor attrahit ſcholares ab
alio vt ipſuʒ audiant mutuando eis
pecuniam vel aliquid aliud an ſit ſy
monia vel vſura.f.xlix.co.ij. circa pn̄.

¶ Si fama eſt aliquē eſſe excommu
nicatum vitandus eſt vide in differē.
cxliij.fo.xxxix.col.ij.

¶ Si ille qui non potuit die ſtatuta
ieiunare an teneatur alia die ieiuna-
re.vide fo.lvij.col. iiij.in fi.

¶ Symonia an ſit hereſis fol. xlix.
col.ij.in medio.

¶ Si monachus cuʒ diſpenſatione
ſiue iuſta cauſa tranſeat ad laxiorem
regulam an ſit tuto apud deum fol.
lj.col.j.circa prin.

¶ Symonia mētalis debetur peni-
tentia.fo.xlix.col.iiij.in fi.

¶ Simplex fornicatio de iure ciuili
permittitur de iure vero cano.ſecus
vide in differen.clxxix.fo.xlj.col.iij.

¶ Sine litis conteſta.an poſſit pro
cedi ad diffinitiuam vide in differen
tia.clxj.fo.xliij.col.i.

¶ Si papa mandat ep̄o vt cum tali
diſpenſet intelligitur cum cauſa fol.
li.col.ij.in prin.

¶ Si plures ſententie feruntur in di
ſcordia obtinet ſn̄ia pluriuʒ de hoc vi
de in differentia.clxi.fo.xl.col.iij.

¶ Si probatum eſt de crimine per
publicam vocem ⁊ famam ſi cū fama
eſt vnum aliud iudicium reus poteſt
poni ad torturam vide ī diffe. cix.fo.
xxxvj.col.ij.

¶ Spōſa p vi aſpōſo cognita an poſ
ſit religiōeʒ īgredi vide f.lxiij.co. iiij

¶ Sportule dande non ſunt iudic
bus de iure cano.vide in diffe.lxxiiij
fo.xxx.col.iij.

¶ Statutum laici inferioris ab im-
peratore factū in fauorē ecclīe an va
leat differentia.lxiij. fo.xxviij.col.ij.

¶ Subtrahens aduerſario ꝓbatiō
an puniri poſſit vide in differē.ccxlij.
fo.xlv.col.ij.

¶ Super matrimonio an poſſit tr
ſigi vide i diffe.cclix.fo.xlvj.col.iij.

¶ Super poſſeſſione momentanea
cui indiſtincte poſſit appellari vide in
differen.cclxxiij.fo.xlvij.col.iij.

¶ Temere appellans non eſt pena
extrinſeca puniendus de iure cano.
de iure ciuili contrarium eſt differē.
xvij.fo.xviij.col.iij.⁊.iiij.

¶ Teſtes an poſſint produci poſtꝙ
concluſum eſt in cauſa vide in differē.
ccxlj.fo.xlv.col.ij.

¶ Teſtes ſenes ⁊ valitudinarij nō cō
pelluntur ad teſtimonium ferendum
vide in differen.ccxvij.fo.xliij.col.iiij.

¶ Tornea mētū de iure ciuili nō eſt ꝓ
hibitū vide ī diffe.xcix.f.xxxiiij.co.iij.

¶ Trāſigere an liceat de crimine pu
plico vide in diffe.cxciij.fo.xlij.col.iij.

Vacante imperio iuriſditio ter
rarum imperij competit pape
vide in diffe.lix.fol.xxvij.col.iij.

¶ Varie pene imponūtur furibus.
vide in diffe.clij.fo.xl.col.j.

¶ Ubi interuit iuramētū de iure ca
no.i obligatiōib9 facti qs ꝑcise ꝑt cō
pelli ad factū.vide ī diſ.lxvij.fo.xxix.
col.iij.

¶ Ubi conceſſum eſt ep̄o ne ab ipſo
poſſit appellari: an ab eius vicario
poſſit appellari vide in differentia.
xlij.fo.xxiij.col.ij.

¶ Ubi in contractum eſt iuramētuʒ
nūꝙ admittitur purgatio more vide
in differentia.lv.fo.xcvj.col.ij.

¶ Uerba generalia fauore publice
vtilitatis non recipiunt reſtrictionē
fo.vij.col.iiij.circa medium.

¶ Uerba libelli in dubio interpretā
tur in fauorē libellātis.f.iij.co.iij.ī fi.

¶ Uicari9 iferioris a pricipe. vt ep̄i
hʒ a lege iuriſditionem ordinariā in
differen.xcvj.fo.xxxiiij.col.ij.

¶ Uicarij ſeu vicegerētes non pn̄t
īponere penā mortis vel mutilationē
mēbri vide ī diffe.xcviij.f. xxiiij.co.iij.

¶ Uiro an permittatꝫ vxorē ꝯberā-
re vide ī diffe.clxxxiij.fo.xlj. col.iiij.

¶ Uniuerſitas pōt conſtituere pro
curatorem de iure cano.de iure ciuili
non in diffe.xx.fo.xix.col.ij.

¶ Uſurarius q pluribus extorſit ⁊
nō eſt idone9 ad ſoluēdū integre an
poſſit retinere p rata vide.f.lxij.co.ij.

¶ Utans falſis inſtrumentis ſi poſt
ea peniteat an puniatur vide ī diffe.
clxviij.fo.xlj.col.j.

¶ Ut act9 vniuerſitatis valeat dn̄t
ſimul cōuenire ſaltē due partes vide
in differen.xcv.fol.xxxiiij.col.j.

¶ Utrū beneficiatus faciat fructus
ſuos ⁊ in vita ⁊ ī morte fo.lj.col.iij.

¶ Finis repertorij
huius opuſculi.

leg. ac can. interpretes.

r hostensis. c.

r Joannes de anania. c.

r Innocentius. c.

r Salicetus. l.

Joannes and. c.

Archidiaconus. c.

r Petrus de ancar. c.

r Abbas. c.

r Bartholus. l. legendus

r Baldus. l.

r Joannes de inmola. c.

r dinus in consulendo. l.

Butrius. disputando l.

Panormitanus. c.

Paulus de castr. l.

Angelus. l.

Alexander. c.

Covarrubias. c. & l.

Cinus tribus libris antiquissimus l.

Jason l.

Roberti maranta speculum.
Decisiones Boerii & guidonis pape.
Seguini opera. & etiam hippoliti. Rebuffi.
singularia doctorum. & practica ferrarie.
Decisiones mathei de afflictis.
menchaca opera. & tiraqueli.
pineli, & acosta, & alciati.
practica Bossii.
Aviles. & Avendanii.
opera hippoliti demarsiliis

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE ZARAGOZA

[illegible] lo de ista scripsit doctis-
narius(?) iuriscon. [illegible] aut qui-
quidem eligendo leg. [illegible]